

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sanctae Mechtildis virginis ordinis Sancti Benedicti Liber specialis gratiae

**Mechthild <von Hackeborn>
Mechthild <von Magdeburg>**

Pictavii, 1877

Teil eines Werkes

[urn:nbn:de:bsz:31-60070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-60070)

A
94

REVELATIONES
GERTRUDIANÆ AC MECHTILDIANÆ

WA 21 40-110
N 25 00

ppc

SANCTÆ MECHTILDIS

CONGREGATIONIS SANCÆ BENEDICTI

LIBER SPECIALIS GRATIÆ

GERTRUDIANÆ AC MECHTILDIS

Adm. 21 40-110
haldA
-10-11-12
-10-15-16
-10-17-18
-10-19-20

REVELATIONES

GERTRUDIANÆ AC MECHTILDIANÆ

-10-21-22
-10-23-24
-10-25-26
-10-27-28
-10-29-30
-10-31-32
-10-33-34
-10-35-36
-10-37-38
-10-39-40
-10-41-42
-10-43-44
-10-45-46
-10-47-48
-10-49-50
-10-51-52
-10-53-54
-10-55-56
-10-57-58
-10-59-60
-10-61-62
-10-63-64
-10-65-66
-10-67-68
-10-69-70
-10-71-72
-10-73-74
-10-75-76
-10-77-78
-10-79-80
-10-81-82
-10-83-84
-10-85-86
-10-87-88
-10-89-90
-10-91-92
-10-93-94
-10-95-96
-10-97-98
-10-99-100

APUD MONTEN PRAES

POSTAVI

IN REGIA BIBLIOTHECA

h

REVOLUTIONES

Jus proprietatis et translationis in quamvis linguam vindicabitur.

UNIVERSITÄT ZÜRICH

REVELATIONES
GERTRUDIANÆ AC MECHTILDIANÆ

II
SANCTÆ MECHTILDIS

VIRGINIS ORDINIS SANCTI BENEDICTI
LIBER SPECIALIS GRATIÆ [1.]

ACCEDIT
SORORIS MECHTILDIS
EJUSDEM ORDINIS
LUX DIVINITATIS

OPUS AD CODICUM FIDEM NUNC PRIMUM INTEGRÉ EDITUM
SOLESME NSIUM O. S. B. MONACHORUM

CURÆ ET OPERA

APUD H. OUDIN FRATRES

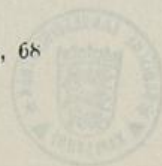
PICTAVII

PARISIIS

4, VIA DICTA DE L'EPERON, 4

68, VIA DICTA BONAPARTE, 68

MDCCCLXXVII

G (Xerox)

REVELATIONES
DE REBUS SACRIS
II
SANCTE MECHTILDIS

LIBER SPECIALIS GRATIE

97 A 50994,11

5

Die Lehrkräfte in Sachsen sind in drei Klassen eingeteilt: in die Klassen der ersten, zweiten und dritten Ordnung. Die Lehrkräfte der ersten Ordnung sind diejenigen, die die höchsten Anforderungen an ihre Ausbildung und ihre Leistung erfüllen. Die Lehrkräfte der zweiten Ordnung sind diejenigen, die die mittleren Anforderungen an ihre Ausbildung und ihre Leistung erfüllen. Die Lehrkräfte der dritten Ordnung sind diejenigen, die die geringsten Anforderungen an ihre Ausbildung und ihre Leistung erfüllen.

DILECTO FILIO RELIGIOSO VIRO LUDOVICO PAQUELIN
SOLESMOS IN ABBATIA S. PETRI.

PIUS PP. IX.

Dilecte Fili, Religiose Vir, salutem et Apostolicam Benedictionem. Redditi sunt Nobis a Dilecto Filio Nostro Johanne Baptista S. R. E. Cardinali Pitra libri S. Gertrudis, quos ad fidem codicum nunc primum ex integro exactos et editos, Nobis offerre voluisti. Gratissimum habuimus hoc munus, quod nomine sanctæ illius Virginis, et cælestibus donis, quibus Ipsa aucta fuit tantopere commendatur; ac debitis prosequimur laudibus pietatem, zelum et industriam, quam in hoc opere edendo, quod ad ædificationem Fidelium, et præsertim ad venerationem et amorem erga Cor sanctissimum Jesu Christi excitandum mirifice spectat, collocasti. Dum tibi, Dilecte Fili Religiose Vir, pro tuo erga Nos officio gratias agimus, optamus etiam, ut ex labore a Te pie suscepto salutare ac uberes fructus in omnes Christianæ pietatis cultores feliciter existant. Hoc a Divina Clementia adprecantes, Apostolicam Benedictionem in pignus dilectionis Nostræ, et in auspiciis cælestium gratiarum Tibi, ac omnibus tuis Religiosis Sodalibus, et præcipuum in modum Ei qui præsidet Congregationi vestræ, peramanter in Domino impertimus.

*Datum Romæ apud S. Petrum die 16 Octobris an. 1875.
Pontif. Nostri anno tricesimo.*

PIUS PP. IX.

SUFFRAGIUM DD. CONRADI MARTIN, EPISCOPI PADERBORNENSIS.

Plurimum revedende Domine!

Pro magna benevolentia Tua transmisisti mihi in castellum et carcerem meum, in quo nunc detentus sum, opus Tuum tanto studio et amore concinnatum, mihi, patriæ magnarum prophetissarum antistiti, gratissimum. Accipe igitur, plurimum reverende ac dilecte Domine, gratissimi animi mei testificationem; accipe etiam de hoc opere tam egregie peracto, non solum Ordinis S. Benedicti, sed totius etiam Ecclesiæ honori haud dubie summopere profuturo, intimam meam gratulationem. Faustissima quæque Tibi adprecans subscribo. Tuus servus obsequiosissimus.

† CONRADUS MARTIN,
episcopus Paderbornensis, nunc captivus.

Ex castello Wesel 23 julii 1875.

PRÆFATIO

PARS PRIMA.

DE SANCTA MECHTILDE ET DE EJUS REVELATIONIBUS.

SANCTÆ Mechtildis LIBRUM SPECIALIS GRATIÆ, item, quasi in appendice, Sororis Mechtildis opus, cui titulus: LUX DIVINITATIS, hoc volumen complectitur. De Sorore Mechtilde et de ejus libro in argumento proprio infra tractabitur: nunc vero de sola Mechtilde de Hackeborn, Abbatissæ Gertrudis germana sorore, in Helftensi monasterio Cantrici, verba facimus. Jam de præclara illa virgine in Præfatione ad *Legatum* S. Gertrudis plura disseruimus; quibus breviter modo retractatis, ea subjungere juvabit, quæ, ut ipsi propria, in communi notitia locum obtinere non debuerunt.

I. Beata quidem Mechtildis, cum constet ipsam esse anno 1291, quo defuncta est soror ejus, Gertrudis Abbatissa, quin-quagenariam, reperitur nata anno salutis 1241. Propter vitæ periculum sine mora baptismo regeneratur; postea, cum parentes ejus monasterium ad Rodardsdorf prope civitatem Halberstadt, neque procul a suo castello sive de Hackeborn sive de Hedersleben situm, inviserent, puella Mechtildis, tunc septennis, a monialibus adeo rogavit se inter ipsas admitti, ut licet parentes reniterentur, jam voti compos sit facta. De familia ista Hackebornensi per plures generationes legimus in Diplommatibus duos fratres, quorum major natu, Albertus, minor vero Ludovicus, semper nominantur. Anno

*I. Beatæ
Mechtildis
genus et in
monasterium
ingressus.*

a.

autem 1258 moniales loco Rodardsdorf relicto ad Helfta juxta Islebium translatae sunt; jam ab anno 1251 monasterium regebat Abbatissa Gertrudis, novem annis sorore ejus Mechtilde major natu. Mechtildis ingenio virtuteque germanæ haud impar, huic in monasterii regimine maximo fuit subsidio. Scholis, quibus nihil Abbatissæ antiquius erat, fuerat præfecta, ac tum liberales artes, tum divinæ Scripturæ scientiam feliciter promovit. Insuper, quia vera sanctimonialis præcipue laudi divinæ instare studet, Cantricis munere fungebatur, in quo officio, ut videtur, vicariam habuit, simul et sociam in revelationum donis, sanctam Gertrudem. In *Libro specialis gratiæ*, tum parte II^a. tum V^a. multa alia videre de ejus præclara conversatione, ad quæ brevitatis causa, lectorem remittimus.

II. *Mechtil-
dis in-
notescit.
donum.*

II. Cum annum quinquagesimum attigisset, in Adventu anni 1290 in morbum quidem incidit, quo brevi ad lecto decumbendum redacta est. Tunc vero abbatissa ejus germana et ipsa detinebatur infirmitate, qua obitura erat; Mechtildis autem eam charitatis gratia et necessitudinis sæpe invisebat atque consolabatur¹; sed dum, propria ingravescente infirmitate, jam ipsa a lecto moveri nequiret, soror prædicta, quacum tamdiu sub eisdem tectis Deo militaverat, Mechtilde absente, defuncta est.

Dominus verosua ancillam benigne est consolatus, quippe cum infirmitate durante et post obitum venerabilis abbatissæ, hujus merita et in cælis præmia per multas revelationes ipsi ostendere dignatus est.

Aliud vero, dum infirmaretur Mechtildis, contigit quod ad ejus dignam existimationem, tam intra quam extra claustrum maxime contulit. Siquidem tunc primum quæ jam a multo tempore in ejus anima operabatur Deus, sponsa dilecta manifestavit. Quæ enim antea per visiones cognoverat, ea penitus reticuerat; verum, sic in proximi utilitatem Deo disponente, dum præ gravissimis doloribus quasi sui impotens facta fuisset, tandem cœpit Regis secretum revelare. Quod quidem jam prius, ut videtur, suspectum, tunc vero manifesto compertum, per scripta conservare ejus duæ familiares Sorores

1. Infra, part. VI.

curaverunt. Ex his una multa propter indicia videtur fuisse sancta Gertrudis.

III. *Legatus divinæ pietatis*, liber de sancta Gertrude conscriptus, frequenter de nostræ Mechtildis cum ipsa Gertrude spirituali familiaritate mentionem infert; dum e contra *Liber specialis gratiæ* Gertrudem nec nominat, nec usquam inducere videtur. Cujus rei causas in Præfatione primi voluminis perpendimus, et aliis quoque momentis incitati, jam exploratum habuimus, sanctam Gertrudem *Librum specialis gratiæ* ex his quæ a Mechtilde audierat, aut scripsisse aut dictasse. Argumenta hic repetere minime juvat; sed in hoc altero volumine, ad imam paginæ partem sæpius loca quæ judicavimus ad Gertrudem referenda esse subnotavimus, sicuti in parte quinta, ac in septima legenti patebit.

Igitur Mechtildis, quamdiu regimen monasterii soror tenuit, id est per quadraginta annos, in doctrina, in pietate, in sapientia commendabilem alienis pariter ac alumnis claustrii se præbuit. Verum defuncta sorore, cum Mechtildis revelationis gratia, quæ antea latuerat, clarescere cœpit, in majori existimatione ab omnibus habita est. Gertrudis ad Mechtildem in gratia revelationum tunc nominatissimam accessit, humiliter supplicans quatenus super dono suo a Domino confirmaretur. Non absimili modo Mater monasterii, Sophia, filia Hermanni vel Burchardi de Mansfeld, cum de patris defuncti sollicita esset, a Mechtilde rogavit ut de illa Dominum consuleret. Quod licet primum detrectaret, quia nunquam de gratiis hujusmodi Deum tentare præsumpsisset, tandem Domino ipso jubente ut obedientiam suam impleret, abbatisæ suæ morem gessit et illam de beatitudine patris sui certiores fecit. Tanta erat erga suam sponsam Domini benevolentia!

De revelationis dono, quantum ad animarum statum pertinebat, quidquid Mechtildis per visum intellexisset, prælati monasterii vetuit ne palam proderetur. In hoc et alias in tam sublimis doni exercitio plura incommoda ex diversis, Domino sic ordinante, experta, statim ut Sororis Mechtildis, cujus liber *Lux Divinitatis*, simile donum recognovit, illam quanta potuit auctoritate et consilio tuita est. Siquidem ex pravo mentis zelo, vel ex contumaci animo Sororem calum-

III. De B.
Mechtildis
revelationi-
bus.

niis diversorum impetitam esse persuasum habebat; dum e contra doni ejus librique defensores si qui forent, extollebat, eos que merito cum ipsa, quæ donum acceperat, a Deo sociandos asserbat.

IV. *Libri scriptio et Mechtildis transitus.*

IV. Postquam, ut diximus, quæ intra se Dominus operare dignatus erat, ab ætatis suæ quinquagesimo anno omnibus manifestare cœpisset, duæ ejus familiares, ne tam pretiosus thesaurus tandem apertus per oblivionem evacueretur cum timerent, simul et humilitati Mechtildis parcere cuperent, ipsa inscia, librum de his quæ ab illa audirent scribere attentaverunt. Ex quibus una quando scribebat, quando dictitabat, dum altera tantummodo scripsisse traditur. Sic per octo fere annos a 1291 istarum duarum cura et labore coaluit *Liber specialis gratiæ*. Jam vero opus ad finem vergebat cum res ad Mechtildem pervenit, quæ primo pro humilitate dona sibi soli, ut putabatur, revelata ad posteros per scriptionem deferenda esse dolens, item veritate ne aliquid erroris in eadem irreperet, a Domino per visum de hoc fuit confortata, et cum ipsi librum legerent scriptrices, hunc Deus confirmavit rerumque veritati concordem esse pronuntiavit.

Ex infirmitate qua anno quinquagesimo suæ ætatis correpta fuerat, deinceps, per octo scilicet annos, nunquam, ut videtur, plene convaluit. Attamen tertio ante ejus obitum anno in pejus versa est corporis ægrotudo, tandemque, sicut septima hujus libri parte fusiùs narratur, ad extrema Mechtildem deducit. Mox sanctæ Gertrudis monitu, feria secunda post Dominicam *Si iniquitates*, ante matutinas Unctionis sacramentum percepit, et biduum perseverans, dulcibus cum divino Sponso colloquiis recreabatur, nec a gratiis specialibus suscipiendis cessavit. Quæ cuncta per visum quædam moniales cognoverunt, nulla vero melius quam sancta Gertrudis, quæ de his omnibus testimonium reliquit.

Itaque Mechtildis dulcissimis Domini, Virginis Mariæ Sanctorumque consolationibus recreata, ad extrema vergebat. Verum Dominus qui octo ante annos quando jam infirma decumberet, ei Cor suum divinum in xenium tradiderat, illud pretiosum pignus sibi reassignari a fidei sponsa sua

requisivit; quæ libenter annuens, statim divinitatis virtute absorpta gloriæ Dei feliciter sociata est.

V. De se magnum luctum in Helftensi familia reliquit Mechtildis, quem in *Libro specialis gratiæ* non semel scriptrices testantur. Non similem in dilectione, in sanctitate jam fore inter ipsas pronuntiabant; quæ verba sane scripsit sancta Gertrudis tantarum virtutum, sed præsertim humilitatis, feliciter æmula. Verum tam justum Sororum temperavit dolorem de amissæ matris gloria atque præmiis in cælo firma omnium sententia. Quæcumque enim per quinquaginta annos intra claustrum septa pie, sancte ac docte perfecerat in mentem redibant, optimoque virtutum odore animos reficiebant.

V. Mechtildis post mortem commendatur.

Qui bonus odor mox extra domum in qua fusus fuerat sese extendens, ad longinquas etiam pervenit regiones, maxime per hujus libri notitiam, quem ad Italiam ad urbem Florentiam, paucis post beatæ Mechtildis annis, allatum fuisse famosus scriptor Boccacius testis est. Siquidem fratres Ordinis Prædicatorum, qui Helftenses prophetissas tanti faciebant, ipsarum libros, cum a Germania ad Italiam transmearent, ad ejusdem Religionis fratres læti deferebant, terram utique barbaram sævamque tam optimos Spiritu Sancto favente fructus tulisse quasi ostentantes. Quod manifeste compertum est de libris Mechtildianis quos sub titulo *la Laude di dona Matelda* designat scriptor prædictus. Laudem quippe divinam his libris suum characterem specialem indere cuilibet legenti agnoscendum est.

Tantæ pietatis famam non ægre subsequuta est etiam sanctitatis celebritas. Unde passim per loca in quibus Mechtildis nostræ liber occurrebat, ejus nomini beatitudinis vel sanctitatis tessera publica annexa legitur. Igitur licet Mechtildis nomen in Romano martyrologio non occurrat, ejus tamen cultus in pluribus calendariis inscriptus ab apostolica auctoritate approbatus est et confirmatus. Huic festo quidem dies 26 Februarii indictus est; et concessæ sunt secundi nocturni lectiones quæ Mechtildis Helftensis sanctimonialis vitam et elogium referunt. Unde votum animo subit ejusdem cultum saltem in tota Benedicti Patris familia, sicut ejus familiaris et æmulæ sanctæ Gertrudis, rite celebrandum licitum fore.

VI. B.
Mechtildis
 a poeta
Dante
 celebratur.

VI. Nomen Mechtildis ab ejus obitu usque ad XVIII. sæculum percelebris in fere tota christianitate mansit : tunc vero quasi eclipsim passum nostris tandem temporibus tum sanctitatis tum ingenii causa rursus per ora hominum cum honore haberi cœpit. Siquidem in Germaniæ universitatibus, videlicet in Grætiana D. Lubin, in Monacensi D. Wilh. Preger, necnon in Hallensi D. Ed. Boehmer, annis 1869 et sequentibus magno eruditionis apparatu quæstionem de nostra Mechtilde agitare cœperunt, utrum nempe illa fuerit *Matelda* quam in suam Divinam Comœdiam induxit famosus poeta *Dante Alighieri*. Doctor Lubin Grætianus primus rem attentavit, nec infeliciter prosecutus est.

Poeta equidem inter paucas quas in suo carmine exultat feminas post Beatricem, quæ pro Theologia vel vita contemplativa et theoretica vulgo sumitur, cantu XXVII Purgatorii nobilem quamdam cantatricem se invitantem inducit, quam cantu XXIII, strophula XL, *Matelda* vocat. Et hæc *Matelda* pro vita activa, quasi Lia, cujus soror Rachel in Beatrice figuratur, poetæ interpretibus accipitur. Si vatis consuetudinem attendamus, non allegorica aut mere typica, sed realis hæc persona adducitur, quam novit optime *Dante*, atque pro grato animo studet celebrare.

Multi, rem non satis accurate considerantes, hanc fuisse Matildem, Toscaniæ magnam comitissam, quæ pro Sancta Sede contra Teutonicum tyrannum militavit, nec ideo a poeta laudari non potest, quippe qui Cæsarianis partibus contra Romanum Pontificem in suo carmine usque favet. Repugnant item quæ de vita hujus Amazonæ christianæ traduntur, et valde diversa quæ *Dante* in sua *Matelda* extollit merita. Enimvero vox prima qua cantrix præludit viatori, qui post sex circulos ascendens ad septimum pervenit, illa est: *Venitebenedicti Patris mei*; qua quidem voce ad se invitavit beatam Mechtildem Dominus septimo ante ejus obitum anno et in ipso transitu hujus felicitis Virginis. Subsequuntur in poemate ejusdem cantus, sacræ liturgiæ utique verba referentes, ut sunt: *Beati quorum tecta sunt peccata*. Nam *Dante* sua quidem hucusque bene agnovit peccata, sed ad felicem oram, in qua sper undas sacramenti lavatrices diluantur, transire ejus puillan imis reformidat animus. *Veni, sponsa, de Libano, In te*

Domine, speravi, canunt Angeli, qui civitatis Dei, scilicet Ecclesiæ gloriam et felicitatem erranti proponunt, cum ecce Domna quam antea viderat, Matelda, illum rapit per salutarem undam, et cum dulcissimo cantu *Versus Asperges me* illum plene purificat traditque quatuor virtutibus.

Atqui non absimili modo res agitur in capite secundo partis secundæ *Libri specialis gratiæ* beatæ Mechtildis. Dum cantatur *Asperges me*, videt Mechtildis in Corde Domini flumen aquæ vivæ, circa quod duodecim arbores, id est, virtutes. Mox ducitur in vineam quæ est Ecclesia, sicut et ipse *Dante* post aquæ transitum in Ecclesiam introducit.

Ad Mechtildem iterum remittitur, ut doceatur quid sibi velint aquæ ex uno fonte erumpentes, quæ inde in duos rivulos, Lethe et Eunoe, divisæ fluunt. Verum *Libro specialis gratiæ* parte II. c. 21. duos rivulos, remissionis peccatorum, alterum spiritualis consolationis conspicit Mechtildis. Item inter alia ostentandum est illud quo *Dante* voluntatem hominis *rotæ* æquo motu se volventi confert; quæ similitudo parte IV. c. 20. sanctæ Mechtildis apprime elucidatur. Denique illud omnino in mente retinendum est: *Dante* Mechtildem illo loco sui poematis nomine proprio laudavisse, ubi plures textus sive sacræ liturgiæ, sive operis Mechtildiani citantur, unde illam *Matelda* quam loco prædicto laudat et maxime extollit *Dante*, nostram esse Mechtildem, merito infertur. Hujus etenim libros primis XIV. sæculi Florentiam a Fratibus Prædicatoribus allatos, ut ex Boccacio supra jam diximus, volvere indeque consolatoria verba et animum reficientia rebus in asperis sibi vindicare potuit, vir cæterum in rebus theologicis ac mysticis optime versatus.

Quidam etiam existimant sororem Mechtildem, quæ cum beata Mechtilde in Helftensi cœnobio degit, designatam esse a poeta, qui quædam de statu Ecclesiæ, de beatis Dominico Franciscoque, etc., cum libro hujus Sororis consentanea scripsisse videtur. Verum inde tantummodo sequeretur Sororis librorum, sicut beatæ Mechtildis, per eosdem Fratres Prædicatores Florentiam delatorum *Dante* copiam habuisse.

II.

DE LIBRI SPECIALIS GRATIÆ VARIIS EDITIONIBUS.

VII. *Codicēs
amanuen-
sium.*

VII. Multas et quidem plures quam *Legatus divinæ pietatis* editiones tum manuscriptas tum typis impressas obtinuit *Liber specialis gratiæ*. In Germaniæ bibliothecis tamen, et vix alibi, occurrunt codices manuscripti ac pleræque typis excusæ editiones. Qui omnes, tum amanuensium, tum typis mandati libri ad duplicem redigi possunt familiam: unam quæ antiquior et integrior, alteram quæ posterior ætate, et in multis ex consulto truncatam. Hæc quidem fere cuncta quæ ad historiam beatæ Mechtildis vergerent suppressit, iis solum retentis quæ ad meram ædificationem pertinebant. In titulis et in ipso textu hujusce familiæ libri plerique favent Ordini Cisterciensi, cui simpliciter adscribunt sanctam Mechtildem, et domum in qua tam sanctam illa degit vitam. Textus primarius latino sermone, sicut etiam omnes antiquiores codices ex quibusdam allusionibus, etymologiis quas non semel notavimus, videtur conscriptus. Primum igitur hic de manuscriptis codicibus nobis tractandum.

1. Qui prior et antiquior nobis occurrit est codex Guelferbytanus (Wolfenbüttel), cujus hic titulus: *Incipit liber specialis gratiæ de sanctimoniali quadam Mechtildis nomine, quæ vixit circa annum Domini MCCLXXX. in claustrum dicto Helpede; quod monasterium est translatum ad civitatem Ysleiben anno Domini MCCCLVI. In die S^{ti} Severi Episcopi primo intraverunt; et ego Albertus sacerdos eram ibi. Postquam librum istum conscripsi, et Domina Abbatisa monstravit mihi librum quem ibi habuit, et perscrutatus sum veram veritatem.*

Post conclusionem sextæ partis libri legitur: *Explicit liber de extremis beatæ virginis Sororis Mechtildis de Helpede. Incipit nunc de laudabili vita et morte venerabilis Domine Gertrudis Abbatisse sororis suæ.*

Post septimæ partis exitum: *Anno Dni MCCCLXX*

sequenti die post festum S^{ti} Lucæ evangelistæ, Albertus sacerdos, vicarius S^{ti} Pauli Erfordensis, libros istos conscripsit et finivit. Deo gratias.

Præter antiquitatem et a scriptore factam cum codice in claustro Helftensi asservato collationem, hoc apographum Alberti integritate præ cæteris gaudere reperitur, cum extrema beatæ Mechtildis solus enarret, quæ in omnibus desunt vel compendiose tantum exponuntur. Cæterum se ingenio simplicem et bonæ fidei in toto opere se prodit pius scriptor, quapropter ejus codicem, licet in capitulorum titulis et divisionibus nonnihil inexperti quidem, primigeni vero exhibeat, sumus imprimis secuti.

2. Secundas partes obtinebit codex bibliothecæ Lipsiensis universitatis, qui prius Cisterciensis Abbatia *Cellæ Sanctæ Mariæ* in Saxonia fuit. Qui codex, judice clarissimo et doctissimo Gersdorf, huic bibliothecæ præfecto, qui nobis benevolentissimus exstitit, si scripturæ et litterularum formam attendas, XIV. sæculo magis mediante quam exeunte conscriptus fuisset. Librum de meritis, ultima infirmitate et felici obitu Abbatissæ Gertrudis, non vero beatæ Mechtildis, sicut codex Guelferbytanus, exhibet, licet in Registro capitulorum hic liber prænuntietur. Quintæ partis duo priora capitula verbo ad verbum in libro de Abbatissa Gertrude reperiuntur, quod indicare videtur huncce librum seorsim vel etiam alia manu fuisse conscriptum.

3. San-Gallensis Codex. Cujus historia quiddam satis lepidi præ se fert. In catalogo bibliothecæ sub nomine sanctæ Gertrudis inscribitur, et doctissimus Mabillon, qui illum inspexit, in suo *Itinere Germanico* sic de eodem scripsit : « Ne quid dicam de revelationibus sanctæ Gertrudis, quæ a vulgatis multum differunt. » Sane ita differunt ut minime sint sanctæ Gertrudis, sed beatæ Mechtildis. Tutior et certior quam illustris Mabillon fuit indagator codicis Gertrudiani ejusdem Ordinis S. Benedicti monachus, nunc S. R. Ecclesiæ Cardinalis Eminentissimus Joannes Baptista Pitra. Ipse per Germaniæ bibliothecas inquisitiones dirigens in Bibliotheca Cæsarea Vindobonæ genuinum et integrum notavit Codicem Revelationum sanctæ Gertrudis, quem nobis novam et sinceram Gertrudiani operis parantibus benignissime indicavit,

quo factum est ut primum authenticum opus in medium proderemus.

Ad San-Gallensem vero codicem redeundum. Numero 583 distinguitur. Lipsiensi codici fere in omnibus, ætate, scriptione consentaneus, nisi quod parte quinta totum opus absolvitur, omissis libris quæ de Abbatissæ Gertrudis et beatæ Mechtildis novissimis tractaverunt. Ad ejusdem calcem hæc post aliquod tempus addita leguntur : « Iste liber deputatus est pro omnium usu, et utilitate omnium in eo legentium, et ejus proprietas est solius Dei, et ejus ordinatio pertinet ad fratrem Johannem de... thaler, deinde ad fratrem Johannem de Prussia; sed proprietas ejus solius est Christi ad communem usum Deum amantium. »

4. Quidam Gothensis bibliothecæ codex.

5. Basileensis A. IX. 4. anni 1512. Cum hoc titulo : *Liber spiritualis gratiæ seu revelationum beatæ Mechtildis virginis, qui ex vetusto et pene illegibili confusique ordinis codice ad laudem summi gratiarum largitoris, sub honore beatæ Mechtildis virginis de ordine S. Benedicti., conscriptus est.* Revera ordo capitum sæpe confusus vel ex consulto vel ex defectu scriptoris.

Quinque illi manuscripti, scilicet Guelferbytanus Lipsiensis, San-Gallensis, etc., soli ex his quos nobis evolere licuit, ad antiquiorem et potiore codicum pertinent seriem. Recentiores et plus minusve truncati et immutati reperiuntur sequentes.

6. et 7. Parisiensis maxima bibliotheca duos manu exaratos de beata Mechtilde profert : 3631 et 3632.

8. 9. Bonnensis universitatis bibliotheca latinæ unum, wallonensis linguæ alterum exhibet.

10. 11. In bibliotheca Coloniensis universitatis duo in catalogo inscribuntur codices quorum copia nobis non fuit.

12. Dusseldorpiensis latinum unum codicem possidet.

13. Cæsarea Bibliotheca Vindobonensis, in eodem volumine et ab eodem scriptore ac Gertrudianum, nobis exhibet librum Revelationum sanctæ Mechtildis, ad cujus calcem hæc leguntur : « Explicit liber Revelationum Ste Mechtildis, denominatus a Dño *specialis gratiæ*, conscriptus ad Dei honorem et proximorum ædificationem per me

Fratrem *Michaelem Staynrunner*, hujus monasterii almae Crucis monachum professum, anno Dñicæ Incarnationis millesimo quadringentesimo octuagesimo quinto; in die S^{ci} Hippolyti finitus est.

Post hæc sequitur codex Revelationum sanctæ Gertrudis de quo alias.

VII. 1. (1503.) *Das Buch geistlicher gnaden, offenbarunge Wunderliches unde beschauligen lebens des heiligen iungfrauen Mechtildis und Gertrudis. Closteriungfrauen des closters Helfede. auff begere und anregunge der hochgeborenen furstin und frauen Zedena, herczogin czu Sachssen, lantgrauin in Doringen und margrauin czu Meissen, witwen. gemeinen volke czu besserunge vorderdeutsch und gedruckt.*

VII. Editio-
nes typis
excusæ.

Ad calcem legitur: *Gedruckt und volendt czu Leyptzik. noch Gottes geburt ym funffczen und iij iar.*

Hæc omnimodopulcherrima editio in cunctis manuscriptum Lipsiæ codicem n° 2. sequitur. Quædam ejusdem exemplaria brevem monasterii Helftensis perhibent notitiam, in quo multas spirituales filias, Deo favente, cum ad suburbium Yslebii translatum esset, adhuc degere editores testantur. Liber principissæ Sidoniæ Alberti ducis Saxonie relictæ dedicatus per editorem, qui fuit F. Marcus de Weida, Ordinis Prædicatorum, conventus Sancti Pauli Lipsiensis.

2. (1508.) Revelationes sanctæ Mechtildis, in modum spiritualis Directorii a quodam Fratre Minorita digestæ, opus item principissæ Zedenæ dedicatum, verum potius ex *Libro specialis gratiæ* quam illum referens efformatum. Teutonico sermone. In bibliotheca Hallensi.

3. (1510.) Editio integra et ad apicem exacta, licet in titulo plura occurrant emendanda. Nullam præfert præfationem aut notitiam, sed sequentem titulum: *Speculum spiritualis gratiæ, ac mirabilium revelationum divinitus factarum sacris Virginibus Mechtildis ac Gertrudis (sic), monialium cænobii Helfede, pro saluberrima in Christo proficientium instructione comportatus (sic).*

Herbipoli typis mandatus est liber, cujus unum exemplar servat Bibliotheca Monacensis.

4. (1513.) Editio latine conficta in volumine contenta cui titulus:

*Liber trium virorum et trium spiritualium Virginum ;
Hermas. Uguetinus. Frater Robertus. Hildegardis. Eli-
zabeth. Mechtildis.*

Roberti Stephani typis excusum opus, cujus compositio Fabro Stapulensi (Lefevre d'Etaples) attribuitur. Hæc de sancta Mechtilde tradit editor:

« Mechtildis quæ fuerit, facta diligenti multaque indagine, neutiquam adhuc agnoscere valui quænam ea fuerit (cujus Religionis), et in quo cœnobio diversata. Scripsit tamen ad me Beatus Rhenanus, quem super ea re epistolio consulueram, intellexisse eam fuisse Germanam, et circa montes Rhetios habitasse, vergendo ad Elvetios, unamque de filiabus alicujus Comitum fuisse, atque in illis locis coli memoriam ejus, et sacrum obtinere sacellum. »

Quæ editio Parisiensibus codicibus qui ad secundam et mutilam seriem referendi sunt, conformis exhibetur. In bibliotheca Mazarina et alibi.

5. (1522) Editio Venetiana : *Liber gratiæ spiritualis visionum et revelationum beatæ Mechtildis virginis devotissimæ ad fidelium instructionem.*

In titulo Præfationi inscripto : « Antonius de Fantis Tarvisinus, liberalium disciplinarum Doctor, Illu. ac religiosissimæ Deodatæ de Ruere de Monte Feltro moniali observantissimæ S. P. Apud Jacobum de Leuco sumptibus Jourdani civis Colonæ Agrippina typis opus excusum.

Editio ad secundam seriem amanuensium revocanda. Libro sive parte V. occurrunt tria capitula stylo admodum præciso quæ in exemplaribus prioris generis desunt. Hæc sunt cc. 18. *de futura resurrectione*; 19. *de redemptione captivorum*; 20. *qualiter eam Dñus Jesus matri commendavit.* Verum *de futura resurrectione* ex parte VI. capite 9. quæ de Abbatissa Gertrude scripta est, depromptum est, nec ad beatam Mechtildem pertinet. Unde vero duo cætera capitula 19. et 20. sumpserit editor Venetianus nos omnino latet.

(1536.) Quidam asserunt editionem revelationum beatæ Mechtildis hoc anno factam fuisse Colonæ; verum illa, si fuerit, nobis non occurrit, nec Lanspergius aut Loher, qui hoc anno S. Gertrudis revelationes Colonæ ediderunt, de libro

Mechtildiano ullum verbum faciunt. Attamen Italici translatores exemplar B. Mechtildis a Lanspergio editum laudant.

6. (1558.) Editio Venetiana altera ad secundam seriem pertinens, in Monacensi bibliotheca asservata.

7. (1590.) Editio Italiana. *Libro della spiritual gratia, delle rivelationi, e visioni della B. Mettilde vergine, diviso in cinque libri... raccolto del santissimo Gio. Lanspergio, monaco della certosa, tradotti del latino in italiano dal R. P. Antonio Ballardini.*

In Venetia, per Nicolo Pezzana. MDLXXXX. Altera ab eodem : MDCLX.

In eodem volumine quo translatio Revelationum S. Gertrudis a Vincenzo Buondi contenta, hæc editio ad secundam seriem referenda est.

8. (1597.) Editio Teutonica. In monasterio Thierhaupten in Bavaria typis demandata est hæc editio fere integra, ideoque ad primam seriem revocanda. Ad calcem subditur maximi momenti documentum de fundatione monasterii in quo vixit beata Mechtildis. Quod quibusdam sequentis ætatis editionibus Germanicis item annexum inter nostræ documenta ad calcem numero 3. consignatur.

Exemplar vidimus in bibliotheca RR. Abbatis Sancti Bonifacii Monacensis, D. Haneberg, qui nuper Spiræ præsul desideratissimus decessit.

9. (1623.) Gallica editio sub hoc titulo : *Les œuvres excellentes et la vie admirable de sainte Mechtilde, Religieuse de l'Ordre de saint Benoist, mis de Latin en François par Me Jacques Ferraige, Prestre et Docteur en Théologie. Paris chez Jean de Hevqveville et Michel Soli.*

Tribus prologis illustratur, et quibusdam tum orationibus in honorem S. Mechtildis et S. Gertrudis, tum judiciis de illius libro. Subsequitur *La vie admirable de sainte Mechtilde*, etc. ab eodem *J. Ferraige, Cozeranois*. Quæ vita multis erroribus historicis referta, magis ad moralia vel spiritualia vergit quam historica. Stylus insuper antiquatus, attamen legenti magis intelligibilis quam ejusdem translatio S. Gertrudis; quod discrimen ex originalis diverso etiam stylo procedit. Cæterum ad secundam seriem reducenda est.

10. (1657.) Teutonica editio, Coloniae facta per Wilhelm Friessem, qui librum Abbatissae et monialibus claustris sanctae Agathae Coloniae dedicavit. Fere in omnibus editioni abbatissae Thierhaupten conformis, recentioris vero et elegantioris stili; unde longe lateque diffusa est, et ante nostram aetatem videtur fuisse editionum S. Mechtildis novissima.

Nostris temporibus non semel prodiit opus B. Mechtildis, tum Coloniae, Monachi, Bruxellis, hic lingua latina, illic vernacula, sed quod fatendum est, arbitrio editorum varie digestum et maxime truncatum, insertis praeterea non paucis de personis in Belgica editione erroribus. Rei historicae ex his nihil, pietatis vero et aedificationis propriae studiosos lectores aliquid colligere fas erit.

VIII. Hujusce
editionis
ratio.

VIII. Nunc denique nobis exponendum quo pacto hanc editionem *Libri specialis gratiae* beatae Mechtildis digessimus. Ad quod propositum explendum Codici Guelferbytano, sicut supra visum est, omnium integerrimo et emendatissimo, proximo pede adhæsimus. A quo vix recessimus inscribendo in Parte V. capitula 27, 28, 29, ex editionibus secundae seriei deprompta; necnon transferendo Librum seu Partem de ultimis beatae Mechtildis VII° loco, quae in Guelferbytano codice VI° disponuntur, ad VII^m remissis quae de Abbatissa Gertrude traduntur. Aptius et opportunius censuimus librum esse absolvendum per narrationem felicitatis obitus et gloriae adeptionis in caelis beatae Mechtildis, praecipue cum illa quae hic de abbatissa Gertrude narrantur, ad revelationes pertinent germanae ejus Mechtildis.

Legenti accurate patebit diversas operis Mechtildiani non unius ejusdem questili aut manus esse. Partes I. II. V. emendatiores, III. IV. vero praesertim in earum ultimis capitulis cum VI. et VII. videntur tantummodo ex scriptis raptim confictis, prout persona quae scribebat, res ipso quo agerentur temporis momento perceperat, fuisse conflatas. Quae si ideo minoris favorem elegantiae, certe majorem rerum fidem obtinent.

In divisione capitulorum inter varias editiones etiam intervenit simile discrimen. In prima quidem parte quaecumque ad idem mysterium pertinent, licet tempus aut doctrina moralis, quae ex his deduci potest, ad diversa sese extendat,

sub eodem capite, pluribus tamen titulis quandoque interjectis, concluduntur. E contra in IV. parte quæque revelatio unum conficit capitulum, quod aliquando unica constat sententia, licet in isto de iisdem sive personis sive rebus ac in præcedentibus sit quæstio.

Tituli capitibus præfixi et ipsi ad trutinam erant revocandi et emendandi, quos quidem non semel editores, prout sibi cuique ad rem satius illustrandam visum fuerit, varie descripserunt. Nos autem, ut veriori, Guelferbyitano codici et in hac re adhæsimus.

Propositum quo in plerisque editionibus tam multa truncata vel penitus omissa sunt, minime probandum existimavimus; omnes vero reliquias collegimus ne perirent. Quod si quis multa ex his tamquam prolixiora, vel egeni et sæpius rudioris stili scripta respuere voluisset, cogitet illa propter hanc inopiam inde majorem veritatem in rebus prætere, quæ cæterum statim ac agerentur per scripta consignabantur.

Quæ de beatæ Mechtildis ultimis narrantur in *Libro specialis gratiæ* eadem sæpe ad verbum ac in libro sanctæ Gertrudis referunt. Illa noluimus omittere, ad magis quidem demonstrandam amborum librorum, ut ita dicamus, consanguinitatem, quæ per tot sæcula penitus ignorabatur, et adhuc nostris temporibus in ipsa Germania, a quibusdam, ut D. W. Preger, denegatur. Præterea quando in similibus, ut in narratione de beatæ Mechtildis, item et de Abbatissæ Gertrudis ultimis, aliquid intervenit diversi, brevi indagine patebit, personarum quæ scripserunt vel dictaverunt statum vel ingenium illius discrepantiæ causam esse. Siquidem quæcumque gesta vel dicta fuerint a Gertrude, in narratione libri *Legatus* indicantur proprio nomine quasi a Gertrude dicta vel facta; dum e contra in *Libro specialis gratiæ*, semper nomen, vel etiam quodlibet quo persona Gertrudis manifestaretur, sub silentio prætermisum est. Cujus ratio sanctæ Gertrudis humilitati est assignanda, quæ præcipue Librum Mechtildianum scripsit aut dictavit.

Paucis insuper notulis elucidare tentavimus quæ diversas in libro adductas personas perstringunt, sicuti gesta

historica quibus alluditur. Item quæ inter duos libros, Gertrudianum scilicet Mechtildianumque, consonarent conferranda notavimus, ac denique Mechtildis verba vel doctrinas quibus, ut videtur, usus est poeta *Dante*, passim indicavimus.

Quamvis diligentiam omnem adhibuerimus ut opus suis omnibus numeris absolveretur, attamen semper dolendum est multa remansisse emendanda, quæ pietati legentium ac sedulitati relinquimus, imprimis illud exoptantes tam salutem doctrinam nunc sæculorum et hominum injuria fere penitus obrutam ex suis cineribus excitare, et ad lucem sibi debitam reducere. Inde fidelium sane mentes novo respergentur lumine, fervore eximio fovebuntur, et tot ac tanta salutis mysteria quæ ex Incarnatione Domini Jesu procedunt intimius et sublimius penetrantes, ad ipsum Deum, ex quo emanant, cursu tutiori transferentur. Quod erat in votis, ut in omnibus glorificetur Deus.

SANCTÆ MECHTILDIS

VIRGINIS O. S. B. IN HELFTA JUXTA ISLEBIUM

LIBER SPECIALIS GRATIÆ.

PROLOGUS

BENIGNITAS et humanitas Salvatoris nostri Dei, quæ humano generi per ipsius Incarnationem tam misericorditer apparuit, quotidie magis ac magis clarescendo, etiam usque in nos et in nobis, in quos fines sæculi deveniunt, largiflue dignatur demonstrari. Igitur quanta Deus mirabilia in electis suis operatus sit, nullus sermo humanus poterit explicare, quantaque dona in anima ipsum fideliter amante diffuderit, lingua non valet promere; quam benigne quamque melliflue se illi exhibeat, sola feliciter experiri meretur.

Specialiter tamen quanta in una anima, quæ ipsum toto corde dilexit, dona effuderit, quantum parvitas nostra prævalet, Deojuvante, cupimus enarrare. Quæ innumera cælestium secretorum mysteria animæ conspexit oculis, sed præ parvitate, qua se tam vilem reputabat, edicere nolebat, nisi

quantum sui familiares eam cogebant; et hæc ipsa quæ dicebat partim subtrahebat, partim vero ad laudem Dei, sed per obedientiam vix coacta dicebat.

Familiares
ex narratis
sibi a B.
Mechtilde
revelationi-
bus
hunc librum
efformant.

Illa ergo quæ, ipsa nobis narrante, didicimus, pro modulo nostro in nomine Domini Jesu Christi conscribemus, ad gloriam summæ et semper venerandæ Trinitatis. Unde, charissimi, rogamus vos in Christo, ut quisquis hunc librum legerit, Domino gratias referat pro omni gratia et bonis, quæ de ipso fonte omnium bonorum in hanc animam, vel unquam in aliquam creaturam profluxerunt.

Si qua vero minus apte, minusve litteratorie posita inveniatur, hoc quasi usum dictandi non habentibus in charitate ignoscat; quia, ut beatus dicit Augustinus¹: Bonorum ingeniorum insignis est indolis in verbis verum amare, non verba.

Liber iste licet totus Revelationes et Visiones dici possit, et fere in singulis lectionibus utilitas et instructio hominum valeat inveniri, tamen ut facilius in eo legere volentibus occurrat quod volunt, in quinque partes distinguitur.

Revelationum
istarum
in quinque
partes
distinctio.

In quarum prima ponuntur revelationes de Festis per circulum anni, et de Sanctis quibusdam, et specialiter de Virgine Beata.

In secunda parte, quædam facta ad ipsam cui hæc demonstrata sunt personam, in quibus etiam utilitas non mediocris poterit inveniri, et audientium sive legentium devotio et charitas excitari.

In tertia parte instructiones tam ad Dei laudem quam ad hominum salutem pertinentes inseruntur.

In quarta, fere similia ad utilitatem et consolationem hominum pertinentia ponuntur: primo de Congregatione in communi, postea de hominum personis in speciali.

1. De doctrina christiana, lib. iv. cap. 11.

Ultimo de animabus fidelium qualiter ab ea visæ sunt et adjutæ.

Omnes igitur quibus Deus spiritum suæ charitatis infudit, charitatis, inquam, quæ omnia credit, omnia sperat, omnia sua facit; et qui ad gratiam Dei aspirant, hunc Librum specialis ¹ gratiæ devota mente suscipiant, ut et ipsi omnia bona quæ in eo scripta et a Deo promissa sunt, consequi mereantur. Si quid vero in eo invenerint quod Scripturis non possit testificari, cum tamen non sit contra Evangelium et divinam Scripturam, Dei committant gratiæ, qui modo sicut olim, cum vult, diligentibus se incerta et occulta sapientiæ et bonitatis suæ manifestat. Rogamus etiam omnes qui ipsum lecturi vel audituri sunt, ut aliquam laudem Christo pro eadem felice persona referant, vel saltem gratitudinem ad hoc habeant, quod Deus senescentem mundum, et homines torpore totius bonitatis inveteratos, talibus incitamentis dignatur innovare.

EXPLICIT PROLOGUS.

1. Sic legitur in Codd. Vindobonensi et Guelferbytano. Alias vero *spiritualis*; sed minus apte, siquidem omnis gratia potest, dici *spiritualis* dum hic agitur de gratia revelationum, quæ inter gratias gratis datas numeratur, et optime nuncupatur *specialis*, ut moris est apud auctores hujus ævi, et passim in ipsis libris tum S. Gertrudis tum S. Mechtildis occurrit.

1918
1919
1920
1921

1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930

1931
1932
1933
1934
1935

1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935

LIBER PRIMUS

CAPUT PRÆVIUM.

DE NATIVITATE HUIUS VIRGINIS, ITEM DE VOCATIONE ET PRÆCLARIS DOTIBUS.

FUIT Virgo quædam ¹ ab infantia a Deo in benedictionibus dulcedinis præventa, ita ut primo nata ² cum videretur jam spiritum exhalare, eam presbytero sancto et justo viro jam missam celebraturo, cum festinatione offerrent baptizandam. Qui cum eam baptizasset, prophetico ore, ut pie credimus dixit: « Quid timetis? puer hic nequaquam morietur, sed sanctus et religiosus homo erit, et Deus in eo multa mirabilia operabitur, diesque vitæ suæ in senectute bona consummabit ». Quod autem baptismus ejus ita acceleratus est inde fuit, ut ipse Christus eidem postmodum revelavit, ut absque mora ejus anima Deo templum dedicaretur, eamque ex utero matris totaliter inhabitando sua gratia possideret.

Cum vero esset annorum septem, mater ejus die quadam cum infantula claustrum adiit, quod erat prope castrum cui parentes ejus ³ præerant; in quo contra matris voluntatem cum magno gaudio mansit, per seipsam

Ad
baptismum
Mechtildis
primo nata
rapitur.
Pia de hoc
prophetia.

1. Mechtildis nomine. *Cod. Guelferb.*

2. Ex variis argumentis concludimus B. Mechtildem natam esse anno Domini MCCXLI.

3. Nobiles de Hackeborn.

Septennis
inter
Helfenses
Sorores
assumitur.

rogans Sorores sigillatim ut eam in suum consortium assumerent ; nec postea minis aut blanditiis parentum inde poterat amoveri. Statimque miro modo cœpit in Dei amore et devotione fervere , spiritusque ejus melliflua suavitate crebro in Deo exultare. Proficiens ergo de die in diem, omnium virtutum summam apprehendit. Eratque miræ dulcedinis, homo magnæ humilitatis, multæ patientiæ, veræ patpertatis amatrix, eximii fervoris et devotionis ; et maxime in charitate proficiens quantum ad Deum et homines ; omnibus se amabilem et habilem exhibebat ; zelo etiam pietatis super tribulatos et tentatos mirabiliter movebatur, et eis sicut vera mater in omnibus solamen et auxilium ministrabat, ita ut quicumque ad eam accessisset, consolatus rediret aut instructus. Ab omnibus nimium amabatur, eique sociari quælibet affectabat, ut etiam ex hoc multa impedimenta videretur habere.

Ante
annum ejus
quingagesimum
ipsi
revelata
non hic
consignan-
tur.

In his autem cœpit ei Deus admodum familiaris effici, etiam cum valde juvenis esset, et multa secretorum suorum ei mysteria revelare. Sed hæc quæ in tali ætate Deus eidem ostendit, usque ad annum ejus quingagesimum exemplo evangelico subticemus, quod etiam Domini facta usque ad annum tricesimum non manifestat.

Dominus
per varios
morbos
continuat
illi
flagella sua.

Denique in omnibus tam copiose eam Deus sua perfuderat gratia non solum spirituali et gratuita, sed etiam naturali, et gratis data, scilicet in scientia et in intellectu, in litteratura, in vocis sonoritate ¹, ut in omnibus clastro perutilis haberetur , ac si Deus in ea donorum suorum nihil foret oblitus. Insuper benignus Dominus etiam flagella sua in ea sic continuabat, ut dolore capitis aut vitio lapidis, et etiam nimio calore jecoris, pene frequenter laboraret. Quæ omnia libentissime et lætissime suscipiens, hoc solum infer-

1. B. Mechtildis fungebatur in monasterio officio Cantricis, et in libro Gertrudiano per istam qualitatem distinguitur.

nalem pœnam reputabat, quod gratiæ Dei melliflua dulcedine pro cordis sui desiderio frui non poterat, nec unione illa felici, qua anima unus cum Deo efficitur spiritus, dilecto suo pro viribus sedulo poterat inhærere. [Reliqua virtutum hujus Virginis insignia habes in fine totius libri hujus descripta ¹.]

CAPUT PRIMUM.

DE ANNUNTIATIONE B. MARIE VIRGINIS ET DE CORDE DOMINI
ET LAUDE EJUS.

ANNUNTIATIONIS Dominicæ die, Christi Virgo posita in oratione, cum peccata sua in amaritudine animæ recogitaret, vidit se vestitam cinericio indumento. Incidit etiam menti ejus verbum illud : *Et erit justitia cingulum lumborum ejus* (ISAÏ. XI. 5). Cœpitque cogitare quid esset factura cum Dominus majestatis, justitia accinctus, veniret in potestate suæ divinæ potentiæ, eo quod tam negligens fuisset ; quia quanto sanctior homo est coram Deo, tanto se reputat inferiores omnibus et viliorem, et quo mundior est conscientia a peccato, eo plus timet et præcavet ne Dei incurrat offensam. Cumque in tali persisteret contritione, vidit Dominum Jesum in solio sublimi sedentem ; in cujus aspectu mellifluo cinis ad nihilum est redactus, stabatque in ejus præsentia rutilans velut aurum. Tunc cognovit quod omnia bona quæ neglexerat, sanctissima Christi conversatione et operibus ejus perfectissimis essent impleta, omnisque ejus imperfectio Filii Dei perfectione altissima perfecta. Cum enim Deus oculo misericordiæ animam respicit, et se ad miserandum illi

Cognoscit
sua
imperfecta
Filii
Dei perfec-
tione
completa.

1. Cod. Vindob. Require infra, p. v. c. 32.

inclinat, cuncta ejus crimina perpetuæ oblivioni traduntur. Itaque cum a Deo tam eximium percepisset donum, scilicet omnium peccatorum remissionem et omnium meritorum supplementationem, exinde securitate accepta et audacia, reclinavit se in sinum dilectoris sui Jesu, multiplices prætendens gestus præ amoris magnitudine, ineffabilis dulcedinis verba cum Domino loquebatur.

Qualiter
Dominus
seipsum
laudat.

Viditque de Corde Dei procedere fistulam auream per quam Dominum collaudabat. Tunc orabat Dominum ut suimetipsius laus effici dignaretur. Et statim audivit vocem illam dulcisonam summi Cantoris Christi sic intonantem: *Laudem dicite Deo nostro, omnes Sancti ejus* (APOC. XIX, 5) ¹. Et cum illa miraretur quomodo ipse Deus hoc posset decantare, inspiratum est ei divinitus in hoc verbo *laudem*, qualiter Deus laudat se in seipso laude perfecta sine fine. In hoc autem verbo *dicite*, agnovit quod Deus de sua divina virtute tribuit potestatem animæ omnes creaturas, quæ in cælo et in terra sunt, ad laudem invitare sui Creatoris. In hoc quoque verbo *Deo nostro*, intellexit quod Filius, in quantum est homo, Deum Patrem reveretur, sicut ipse dixit: *Deum meum et Deum vestrum* (JOANN. XX. 17). In hoc verbo *omnes Sancti ejus*, cognovit quod omnes sanctificati in cælo et in terra, ab ipso summo sanctificatore Christo sanctificantur.

Vidit etiam beatam Virginem a dextrolatere Filii sui zonam auream trahentem plenam cymbalis aureis, per omnes ordines Angelorum et choros Sanctorum. Qui singuli tangentes cymbala sonum reddebant mirificum, laudantes Deum pro anima illa in omnibus donis et gratiis, quas large perfecerat in ipsa; et anima cum ipsis totis viribus pro seipsa Deum collaudabat. Dominus autem advocans animam, manus suas ponebat ad manus animæ, donans illi omnem laborem et exercitatio-

1. Antiphona in festo Omnium Sanctorum.

nem operum, quæ in sua sanctissima humanitate perfecit. Deinde oculos suos benignissimos animæ oculis applicuit, dans illi exercitationem sanctissimorum oculorum suorum et lacrymarum effusionem copiosam: Dehinc aures suas animæ auribus adaptans, dedit illi omnem aurium suarum exercitationem. Post hæc os suum roseum ori animæ imprimens, tradidit illi exercitationem laudis, gratiarum actionis, orationis et prædicationis, in suæ negligentiae supplementum. Postremo Cor suum mellifluum cordi animæ adunavit, tribuens illi omnem exercitationem meditationis, devotionis et amoris, omnibusque bonis abunde ditavit. Sicque anima tota Christo incorporata et amore divino liquefacta, tamquam cera a facie ignis, totaque absorpta in Deo, sicut cera sigillo impressa, similitudinem illius præterdit. Sic beata illa anima tota cum dilecto unum est effecta.

Unio
operum et
meritorum
Domini
cum
operibus
animæ.

DE EVANGELIO *Missus est* ET DE B. VIRGINE.

CUM autem Evangelium *Missus est*¹ (Luc. 1. 26) legeretur, vidit Archangelum Gabrielem beatæ Virginis pædagogum venientem, habentem regium vexillum aureis litteris inscriptum; quem sequebatur innumerabilis Angelorum multitudo, qui omnes ordinarunt se circa domum in qua gloriosa Virgo erat, tamquam murus, a terra usque ad cælum, ita videlicet, ut infra Angelos Archangeli, infra quos Virtutes, deinde cæteri Angelorum ordines, ita ut quilibet ordo domum illam circumdaret quasi murus: post hæc Dominus procedens tamquam sponsus de thalamo, præ filiis hominum speciosus, cum ignito choro Seraphim qui Deo sunt proximi. Hi Dominum Jesum et beatam Virginem giraverunt a terra usque

1. In festo Annuntiationis B. V. M.

ad cœlum in modum muri et tecti. Dominus autem stabat secus vexillum Archangeli, ut floriger sponsus et delicatissimus juvenis, expectans quousque Angelus Gabriel præclaram Virginem salutasset reverenter. Postquam vero beata Virgo se in abyssum humilitatis immersit dicens : *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum* statim Spiritus Sanctus in columbæ specie, expansis alis suæ dulcedinis divinæ, intrabat animam Virginis, feliciter ei obumbrans, et Filio Dei eam fœcundans, mirabiliter ¹ matrem nobili onere fecit gravidam et Virginem permanere intactam. Sicque Virgo mater Dei et hominis est effecta Spiritu sancto teste ².

Cum autem instaret tempus nobilissimi convivii quo ipsa dilectum animæ suæ percepisset in sacramenti Corporis et Sanguinis communionem, audivit eum sibi dicentem : « Tu in me et ego in te, et in æternum non derelinquam te. » Illa autem nihil aliud quam Dei laudem totis præcordiis affectabat. Cui Dominus Cor suum divinum dedit in similitudinem scyphi aurei miro modo decorati ³, dicens ei : « Per Cor meum divinum semper me laudâbis : vade et propina omnibus Sanctis de Corde meo poculum vivum, ut inde feliciter inebrientur. » Tunc accessit ad Angelos propinans eis poculum illud salutare. Ipsi vero ex hoc non biberunt, sed tamen inde sunt refecti. Deinde ad Patriarchas et Prophetas, quibus propinavit dicens : « Accipite quem desiderastis et tanto tempore adoptastis ; et facite me ad ipsum totis viribus ferventer anhelare, et post eum jugiter die noctuque suspirare. » Post hæc ad Apostolos dicens : « Accipite quem toto corde tam ardentem amastis, et facite me ipsum super omnia intimis cordium

Dominus
Cor suum
trahit
animæ, ut
de
illo Sanctos
reficiat.

1. *Cod. Vind.* nobilem.

2. Ita *Codd. Vind. Guelferb. et San-Gall.* Quibus consonat versio vetus germanica (*Lips. 1503*) *ausgezeugniss des heiligens Geistes.* Alias, *cooperante.*

3. Cf. *Legatus*, lib. III. c. 46.

medullis ferventer amare. » Dehinc ad Martyres dicens : « Ecce pro cuius amore sanguinem vestrum fudistis et corpora morti tradidistis; et impetrate mihi omnes vires meas in ejus expendere servitio. » Ad Confessores vero accedens ait : « Accipite pro quo omnia reliquistis et delicias mundi spre-
vistis, et facite me pro ejus amore omnia terrena contemnere, et vere Religionis apicem conscendere. » Ad Virgines autem properans ait : « Accipite cui virginitatem vovistis, et facite me in castitate mentis et corporis perseverare et in omnibus perfecte triumphare.

Viditque ibi virginem quæ nuper decesserat, quam bene agnoscens quia in terris familiaris sibi fuerat, cum qua conferebat si ita esset ut sibi dixerat dum adhuc viveret; cui illa respondit : « In veritate omnia ita sunt, modo centuplum inveni. » Post hæc rediit ad Dominum, cum ambitum cœlestis palatii circuisset. Qui scyphum illum accipiens in cor animæ posuit, et sic Deo feliciter est unita.

Virgo quæ nuper decesserat, illam de cœli gaudiis certiorrem facit.

CAPUT II.

QUALITER BEATA VIRGO SALUTETUR.

IN Adventu Domini cum gloriosam Virginem Mariam cuperet salutare, sic a Domino est edocta : « Saluta, inquam, virgineum cor matris meæ, in affluentia omnium bonorum in quibus hominibus perutile fuit: scilicet quod fuit purissimum; unde prima votum virginitatis emisit. Secundo humilimum; quia præcipue meruit de Spiritu Sancto concipere. Tertio devotissimum et desiderantissimum; quia suo desiderio me sibi intraxit. Quarto ferventissimum, in amore ad Deum et ad proximum. Quinto fuit conservantissimum, dili-

genter omnia conservans quæ in infantia, pueritia et juventute peregi. Sexto patientissimum, in mea passione, quæ maxime cor ejus per jugem memoriam pertransivit. Septimo fidelissimum, quia me unicum suum pro mundi redemptione voluit immolari. Octavo, in orationibus maxime sollicitum, pro Ecclesia novella jugiter intercedens. Nono, in contemplatione sedulum, suis meritis hominibus gratiam impetrando.

CAPUT III.

DE QUADRUPlici VOCE DEI.

DOMINICA *Populus Sion*¹, dum cantaretur *auditam faciet Dominus gloriam vocis suæ*, desideravit scire quæ esset vox gloriæ Domini, et ait Dominus : « Hæc est vox gloriæ meæ, cum anima ex amore magis quam timore pœnitens dolet de peccatis suis, et a me audire meretur : *Remittuntur tibi peccata tua. Vade in pace* (Luc. vii. 48. 50). Statim enim ut homo de his quæ perpetravit dolet et pœnitet veraciter, omnia peccata sibi plene dimitto, et eum in gratiam meam, ac si nunquam peccaverit, suscipio. Secundo, vox gloriæ meæ est, cum anima per intimam orationem aut contemplationem mihi unita audit a me : *Veni, amica mea, ostende mihi faciem tuam* (CANTIC. II). Tertio, cum anima de corpore egressura a me dulciter ad requiem sic invitatur : *Veni, electa mea, et ponam in te thronum meum*². Quarto, in die judicii hæc gloria vocis meæ erit, cum omnes ab æterno electos et ad regnum decoris et gloriæ vocatos gloriosissime

1. Dominica II Adventus.

2. Antiphona de Officio Virginum.

convocabo dicens: *Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.* » (MATT. XXV. 34.)

CAPUT IV.

CUR FACIES DOMINI SOLI COMPARETUR.

IN Missa *Veni et ostende*¹, cum pro omnibus oraret qui Dei faciem toto corde desiderarent, vidit Dominum in medio chori stantem, cujus facies, velut mille soles radians, singulas personas solari radio illustrabat. Illa vero perquirente cur facies ejus solarem speciem præferret, ille respondit: « Quia sol tres habet proprietates in quibus mihi similari videtur: scilicet, quod calefacit, fructificat, et illuminat. Sol enim calefacit: sic mihi appropinquantes amore incalescunt, et sicut cera a facie ignis, ad meam præsentiam eorum corda liquescunt. Sol etiam omnia fructificare facit: sic mea præsentia animam virtuosam efficit et in bonis operibus fructuosam. Est etiam illuminans: sic omnem ad me venientem lumine divinæ cognitionis illustro. »

Facies
Domini
calefacit,
fructificat et
illuminat.

Post hæc recolens versum istum: *Exultavit ut gigas ad currendam viam*² (PSAL. XVIII. 6), dixit ad Dominum: « Mi Domine Deus, quid in his verbis Prophetæ inspirasti? » Cui Dominus statim apparuit stans in cælo velut juvenis procerus, agilis et valde decorus, præcinctus cingulo ex rubeo, viridi et albo serico facto, et ait: « Qui longam et difficilem viam cursurus est, oportet ut forti cingulo altius se cingat, ne ves-

1. Sabbato Quatuor Temporum Adventus.

2. Antiphona ad Communionem in eadem Missa.

Dominus
ut cursor se
humanitatis
cingulo
cinxit.

tes iter ejus impediunt. Sericum rubeum, cum bonum est, fortius est alio: sic passio mea omni martyrio validior fuit. Ipsa enim omnium martyrium usque in finem sæculi roboravit, et virtutem constantiæ et perseverantiæ tribuit. Viride et album sericum etiam alio fortius est: sic innocentia humanitatis meæ et virtuosa conversatio mea omnium innocentiam et vitæ meritum est supergressa. Hoc cingulo humanitatis et passibilitatis me fortius et altius accinxi, decurtans longitudinem æternitatis in brevi et temporali vita humanitatis, exultans ut gigas in fortitudine sua, cum illam difficilem et gravissimam viam cursurus eram, redemptionem humani generis peracturus. Quisquis etiam pretiosum et magnum thesaurum portat, arctius se accingit ne ipsum perdat. Ita ego nobilem thesaurum, hoc est, animam hominis portans, diligentius me cinxi, quia omnium salvandorum animas ineffabili amore et desiderio in Corde meo incessanter portavi. »

Cum autem Conventus accederet ad communionem, vidit Dominum quasi regem permagnificum loco sacerdotis stantem; ad quem singulæ accedentes lampades ardentes coram se tenebant, quæ lumine suo facies earum illustrabant. Intellexitque per Spiritum Sanctum, lampades illas significare corda accedentium; liquorem in eis, pietatem divini Cordis quæ communicantes influit; flammam, charitatis ardorem; quia sacramentum illud sacrosanctum se digne sumentibus pietatem ad omnia valentem infundit et in Dei amore accendit.

CAPUT V.

IN VIGILIA NATIVITATIS DOMINI.

IN Vigilia dulcissimæ Nativitatis Jesu Christi Filii Dei, Conventu eunte ad Capitulum, vidit multitudinem Angelorum

cum luminaribus binos et binos singulis personis ministrantes. Dominus autem loco Abbatissæ in throno eburneo residebat ¹, de quo fluvius limpidus cum impetu effluens ad primum *Miserere mei Deus* singularum facies abluebat ; ad secundum *Miserere*, singulæ ad Dominum accedentes, offerebant ei preces suas quas illa hora pro Ecclesia effundebant. Ad tertium, Dominus aureum calicem habens animabus propinabat, quarum mentionem in oratione Sorores tunc faciebant ; et ait Dominus : « Hoc Capitulum hic singulis annis teneo. »

Dominus
Capitulo
loco
Abbatissæ
præest.

DE CHRISTI NATIVITATE MELLIFLUA.

IN sacratissima nocte mellifluæ Nativitatis Christi, visum est sibi quasi esset in monte petroso in quo beata Virgo vicina partui sedebat. Et cum tempus instaret pariendi, beatissima Virgo ineffabili lætitia et júbilo replebatur ; circumfulsitque eam lux divina, ita ut cum stupore cito surgeret et infinita humilitate procedens, se in gratiarum actione usque in terram reclinaret. Eratque sic attonita ut nesciret quid sibi esset, donec puerum haberet in gremio præ filiis hominum speciosum. Tunc ineffabili gaudio et ferventissimo amore infantem assumens tria sibi oscula dulcissime infixit, ex quibus beatissimæ Trinitati in tantum unita est quantum unquam homini possibile fuit uniri Deo sine personali unione. Per hunc montem spiritualis habitus præfigurabatur, qui durus et asper in hoc sæculo videtur, quem Christus cum matre sua primi ostenderunt, hominibusque exemplum veræ Religionis tradiderunt.

Christo
nato mater
tria infixit
oscula.

Anima vero, ut sibi videbatur, juxta beatam Virginem re-

1. Cf. *Legatus*, lib. iv. c. 2.

Filius
est quasi
medulla
Patris, cui
offertur
medulla
animæ.

sidebat, magno cupiens desiderio etiam amabilem infantulum osculari. Virginea autem mater postquam Filium suum dulcissime amplexata fuerat et allocuta, tradidit ipsum animæ amplexandum. At illa cum ineffabili amore puerum suscipiens cordi suo ipsum impressit, his verbis quæ nunquam ante cogitaverat puerum salutans: « Salve, paterni cordis medulla dulcissima, languentis animæ meæ sagina et refectio beatissima. Tibi offero cordis et animæ meæ medullam in æternam laudem et gloriam ». Intellexitque divinitus inspirata qualiter Filius est medulla paterni cordis; et sicut medulla confortativa, sanativa et dulcissima est, ita Deus Pater Filium suum, qui virtus ejus est et dulcedo suavissima, nobis donavit in propugnatorem et sanatorem, et dulcissimum consolatorem. Medulla vero animæ est gaudium illud dulcissimum quod anima a solo Deo per amoris infusionem sentire meretur, quo omnia terrena illi vere desipiunt, cui omne mundi gaudium, etiamsi in unum transfusum esset hominem, non potest comparari. A facie quoque pueri quatuor splendebant radii, qui quatuor mundi partes implebant; per quos figurabatur sanctissima Christi conversatio, et ejus doctrina quæ mundum illustravit universum.

ITEM DE NATIVITATE DOMINI ET DE AMORE.

ITEM cum Missa *Dominus dixit ad me*¹, in memoriam et reverentiam illius occultæ et ineffabilis Christi ex Patre Deo æternæ Nativitatis cantaretur, visum est sibi quasi videret Deum Patrem, ut regem præpotentem, in tentorio valde mirabili, in throno eburneo sedentem et animædicentem: « Veni, et accipe coæternum et unigenitum cordis mei Filium et

1. In nocte Nativitatis Domini.

communica eum omnibus qui devota gratitudine modo ejus altissimam et æternam ex me generationem venerantur. » Viditque de corde Dei splendorem procedere qui cordi animæ in similitudine infantuli perlucidi adhæsit, quem illa his verbis salutavit: « Salve, splendor æternæ gloriæ », etc. Post hæc puerum singulis personis circumferens unicuique eum dabat; mansitque cum singulis, et tamen nihilominus eum supra cor suum ipsa portabat. Puer autem supra pectus singularum se reclinans, corda earum tribus vicibus sugendo osculabatur. Primo, esuxit omne desiderium earum; secundo, bonam voluntatem; tertio, omnem laborem quem in cantu, inclinationibus et vigiliis cæterisque spiritualibus exercitiis perfeceant, sibimet sugendo intraxit. Agnovitque Deo valde acceptum fore quod homines, licet divinam et ineffabilem Filii Dei a Patre generationem cognitione attingere non valeant, pia tamen credulitate congaudentes, laudibus quibus possunt eam extollunt.

Ad Evangelium, *Exiit edictum*, videbatur sibi quod Deus Pater diceret ei: « Vade ad virgineam matrem Filii mei, rogans ut det tibi Filium suum cum omni gaudio quod habuit cum ipso cum eum genuit, et cum omni bono quod eum sibi et toti mundo in salutem donavi. » At illa veniens, invenit puerum in præsepio reclinatum, et pannis involutum, dixitque infans: « Cum primo nascerer in mundum, mox pannis et fascia ligatus fui, ita ut me movere non possem; in signum quod me totum cum omnibus bonis quæ de cælo mecum attuli, dedi in hominis potestatem et ejus summam utilitatem. Qui enim ligatus est nullam habet potestatem, nec se defendere in aliquo valet, eique auferri potest omne quod habet. Similiter de mundo egrediens, cruci sic affixus fui, ut me omnino movere non possem; in signum quod omnia bona quæ in humanitate peregi, homini dereliqui. Omnem namque conversationem meam, necnon omnia

Mechtildis
Jesum
infantulum
accipit
et præbet
osculandum
cæteris.

Jesus fascia
ligatus
in hominis
potestatem
se dedit.

bona mea tam divina quam humana, et passionem meam totaliter homini contuli. Unde jam fidenter auferre mea potest, et hoc mihi desiderabile est, ut bonorum meorum utiliter perfruatur. »

Qui digne
voluerit
Domino
ministrare
amorem in
sociam
accipiat.

Videbatur etiam sibi quod amor in specie virginis cum beata Maria resideret, cui et ait : « Eia amor dulcissime, doce me congruum obsequium huic pernobili puero exhibere. » Cui amor : « Ego, inquit, prima virgineis manibus eum tractavi, pannis involvi ; ego cum virgineis uberibus cum matre ipsum lactavi, gremio fovi, et omnia humanitatis obsequia cum matre exhibui, et adhuc servio incessanter. Quisquis ergo illi digne voluerit ministrare, me in sociam accipiat, hoc est, omnia in unione amoris quo Deus humanam in se naturam accepit, faciat, et sic quidquid agit, Deo gratissimum erit. »

DE QUATUOR PULSIBUS CORDIS CHRISTI.

ET dum Missa *Lux fulgebit*¹ cantaretur, ineffabili cognitione illuminabatur ; intellexitque qualiter Filius Dei esset illa lux, et quomodo totum mundum omnemque hominem in sua lucifera nativitate illustrasset. Agnovit etiam qualiter in tantillo infantulo totius plenitudo divinitatis habitaret, et quomodo omnipotens virtus Dei corpusculum illud, ne totum dissiparetur, contineret ; item qualiter inscrutabilis Dei sapientia in eo latitabat, quia tantæ erat sapientiæ in præsepi jacens, quantæ jam est in cœlo regnans ; et qualiter dulcedo et amor Spiritus Sancti illi infantulo tota erat infusa, ita ut quod anima inde sentiret, inenarrabile et supra humani sensus capacitatem foret.

Tunc anima accipiens puerum, et amplexibus stringens, cordi suo impressit ita, ut audiret et sentiret pulsum Cordis

1. In Aurora Nativitatis Christi.

ejus. Habebatque insimul uno impetu tres validos pulsus ¹, et post hoc unum lenem pulsum. Super quo dum anima miraretur, ait ad eam infans: « Pulsus Cordis mei non erant ut cæterorum hominum, sed semper tales habui pulsus ab infantia mea usque ad mortem, indeque factum est quod tam cito moriebar in cruce. Primus pulsus provenit ex omnipotenti amore Cordis mei, qui ita erat prævalens in me, quod omnia mundi adversa et Judæorum sævitiã suavi corde et patienti devici. Secundus venit ex sapienti amore, quo me et omnia mea tam laudabiliter regebam, et in quo omnia quæ in cælis et in terris erant sapientissime ordinabam. Tertius, ex dulci amore qui tam valenter me penetravit, quod omnia mundi hujus amara mihi fecit suavia, imo ipsam mortem amarissimam pro hominum salute fecit mihi amabilem et prædulcem. Quartus pulsus, qui lenis erat, humanitatis meæ benignitatem figurabat, quæ me omnibus amabilem et sociabilem ac imitabilem faciebat. »

Inter Secretum vero docuit eam Dominus dicens: « Cum primo *Sanctus* canitur, legat homo unum *Pater noster*, orans quatenus cum omnipotenti et sapienti, dulci et benigno amore Cordis mei eum præparem illa hora, ut dignus sit me suscipere spiritualiter in anima sua, ut operer et perficiam in eo omnia quæ ab æterno disposui, secundum beneplacitum meæ divinæ voluntatis. Inter Complendam ² vero et Collectam legat hunc versum: Laudo te, o amor fortissime; benedico te, o amor sapientissime; glorifico te, o amor dulcissime; magnifico te, o amor benignissime; in omnibus et pro omnibus bonis quæ tua gloriosissima divinitas et beatissima humanitas operata est in nobis per nobilissimum in-

Anima
sentit et
intelligit
Cordis divini
mirabiles
pulsus.

Laudat
anima
amorem per
Cordis
divini
instrumentum in
nobis
operantem.

1. Cf. infra, part. v. c. 45. et S. Gertrudem, lib. III. 51. 52. lib. IV. c. 4.

2. Complenda est ultima Missæ Collecta quam nunc vocamus *Postcommunione*.

strumentum Cordis tui, et operabitur in sæcula sæculorum. Amen. Tunc ego ad benedictionem sacerdotis taliter ipsum benedicam : Benedicat te mea omnipotentia, instruat te mea sapientia ; repleat te mea dulcedo ; attrahat te et uniat mecum mea benignitas sine fine. Amen. »

ITEM DE CHRISTI NATIVITATE.

Diversa
quæ in
nativitate
Christi
occurrerunt
Mechtildi
revelantur.

ITEM in solemnitate Nativitatis Christi visum est sibi quasi beata Virgo supra montem sederet, habens in gremio puerum pulcherrimum. Dixitque ad illam : Mi Domina, ubinam sumus modo ? » Quæ respondit : « In monte Bethlehem. Hæc namque civitas in monte sita erat, unde et in Evangelio legitur : *Ascendit autem et Joseph, etc.* (Luc. II. 4.) Diversorium vero illud in quo peperit Christum infra civitatem erat, in fine juxta unam portarum, ideoque et Dominus dicitur esse in Bethlehem natus. » Et illa : « Quomodo, inquit, tunc pastores ad puerum nocte venire poterant ? » Respondit : « Ex abundantia pacis qua tunc homines gaudebant tam securi erant. Insuper propter hospitem supervenientium frequentiam portæ non claudebantur ». Et illa : « O Domina, cur nec lectum nec aliud commodum habuisti ? » Respondit : « Nec fuit mihi necessarium, cum sine omni dolore filium innocentem generarem. » Tunc anima : « Cum ergo parentes et amici tui gratia visitandi te, ad te venirent, quid, o paupercula sed cœli regina, habebas eis ministrare. » Respondit : « Non ego eis necessaria ministrabam, quia ipsi secum quæ necessaria erant deferebant. » Item interrogabat eam quo cibo Filium suum, postquam ablactasset eum, enutrisset. At illa : « Pulmentarium de vino et albo pane sibi paravi. » Cogitanti etiam si, postquam de Ægypto rediens in Nazareth venisset, ali-

quam societatem cum parentibus suis Dominus habuisset, puer ita respondit: « Unde putas quod in Evangelio dicatur: *requirebant eum inter cognatos et notos* (Luc. II. 44), nisi quod cum eis quandoque conversabar? Unde etiam putas quod Joannes Evangelista a me de nuptiis vocatus tam cito me secutus est, nisi quia conversatio mea et mores, quos sæpe expertus erat, sibi complacuerunt, et ideo de facili imitari me sibi poterat persuaderi. ? »

Cognatos
et notos
frequentare
studebat
Christus.

CAPUT VI.

DE SANCTO JOANNE APOSTOLO ET EVANGELISTA.

IN festo sancti Joannis Apostoli et Evangelistæ, cum Matutini primo pulsarentur, videbatur sibi quod puer Jesus, velut juvenis annorum decem, Sorores cum magno gaudio excitaret. Sanctus quoque Joannes etiam in dormitorio visus est ab eadem, stans ante lectum cujusdam personæ quæ ipsum valde diligebat. Angelus vero unus magnificus nimis et venerandus, qui erat de Seraphim, cum lumine Joannem obsequendo præibat, comitante eum innumera Angelorum multitudine, qui omnes in sancti Joannis obsequio aderant, et Sorores cum luminaribus in chorum ducebant. Illæ autem quæ ex amore hilariter surgebant multo majorem gloriam habebant quam cæteræ, quæ ex timore hoc faciebant. Angelus vero ille principalis ideo obsequium sancto Joanni præbebat, quia Dominum amore seraphico diligebat in terris. Intellexit etiam quod idem Angelus adhuc omnium cordibus, qui sanctum Joannem diligunt ob reverentiam præcipui amoris quo eum Christus dilexit, amorem ad hoc ministrat, et quod Dei spiritus adhuc homines in ejus incitat amorem.

Unus ex
Seraphim,
qui olim
Joanni, nunc
animabus
amorem Dei
ministrat.

Quadam
præ cæteris
eminentia
gaudet
Joannes
propter
suum
Evangelium.

Intra Matutinos autem sanctus Joannes chorum circumiens, calicem singularum ori apposuit, congregans in eo devotionem et intentionem psallentium, quam Christo lætus propinavit. Cogitanti autem et scire cupienti quid meriti sanctus Joannes pro eo haberet, quod evangelium de Christi divinitate cæteris altius sentiens conscripsisset, hoc a Deo responsum audivit : « In omnibus sensibus quamdam eminentiam præ cæteris obtinet Sanctis : oculi enim ejus inaccessible lumen divinitatis clarius intuentur ; aures vero ejus dulce susurrium Dei subtilius intelligendo penetrant. Os quoque et lingua ejus ineffabilis sentit dulcedinis gustum, tantæque suavitatis odor ex ore ejus spirat qui totum cælum replet, ut quilibet Sanctus odorem sancti Joannis suaviter sentiat. Cor insuper ejus singulari deliciositate in divinitatis amore ardet, et volatu liberiori et sublimiori diviniæ altitudinis arcana pervolat.

Cum
Christo
pendenti in
cruce adstitit
mentis
martyrium
pertulit.

Videbatur etiam sibi Joannis gloriam se videre, super qua omnia verba quæ de Christo et ejus divinitate scripserat, et quæ alii Sancti et Doctores Ecclesiæ de verbis suis ultra conscripserant vel prædicaverant, velut stellæ apparebant, et velut si radians sol, per crystallum lucens, desuper gemmīs optimis fulciretur. Videbatur quoque sibi quod de Joanne canitur : *Lavit in vino stolam suam*¹, hoc esse, quod singulari gloria in ejus stola appareret quod Christo pendenti in cruce tanto compassionis affectu adstitit, quod exinde mentis martyrium pertulit. *In sanguine olivæ pallium suum*, intellexit quod sicut oleum lucet, ardet et lene est, sic in sancto Joanne fer-

1. Cf. GENES. XLIX. 11. Ex Responsorio in II Vesp. festi S. Joannis, quod in Halberstadensi illius ætatis Breviario talibus constat : « *Vox tonitruī tui, Deus, in rota; Joannes est Evangelista, mundi per ambitum prædicans lumen cælicum; qui triumphans Romæ lavit in vino stolam suam, et in sanguine olivæ pallium suum. Alleluia.* †. *Victo senatu cum Cæsare, virgineo corpore tripudiat in igne.*

vor amoris claruit, et specialiter mitis et lenis corde fuit.

Tunc ista orationes cujusdam personæ sancto Joanni devotæ, ut rogata fuerat, ipsi obtulit; quas ille gratanter acceptans ait: « Ex omnibus his quæ mihi obtulit, sanctis omnibus convivium præparabo. » Et ista: « Quid, inquit, illi mandabis? » Respondit: « Ego custos virginitatis ejus volo esse, et in omnibus quæ eam tribulant vel impugnant, ad me tutum habeat refugium, et in exitu ejus sibi adstare volo, et animam ejus illæsam Christo dilectori suo præsentare ¹. »

DUODECIM PRIVILEGIA BEATI JOANNIS EVANGELISTÆ.

ITEM vidit sanctum Joannem Evangelistam supra pectus Domini Jesu pausantem, et multitudinem Sanctorum circa Dominum, quasi choream ducentem et Christum pro Joanne laudantem. Tunc orabat Dominum, ut et se instrueret qualiter pro tam dilecto discipulo ipsum laudaret. Cui Dominus: « Primo me laudabis pro nobilissima ejus progenie, quia natus est de mea parentela, qua sub cælo nobilior non est. Secundo, quod de nuptiis ipsum ad meum vocavi apostolatium. Tertio, quod claritatem meæ faciei præ cæteris meruit in monte contemplari. Quarto, quod in ultima cæna supra pectus meum meruit pausare. Quinto, quod intellectum cognitionis præ cæteris habuit; unde orationem illam, quam in monte Oliveti oravi, hominibus meruit conscribere. Sexto, quod matrem meam ipsi singulari amore servandam in cruce commendavi. Septimo, quod post resurrectionem ipsum speciali cognitione illuminavi, qua hic præ cæteris solus me agnovit, cum discipuli in mari laborarent, et ipse dixit: *Dominus est.* (JOANN. XXI. 7.) Octavo, quod singulari prærogativa

Quænam
in cælis
privilegia
Joanni
tribuuntur
pro suis
operibus.

1. Nonne ista persona fuit sancta Gertrudis, beatæ Mechtildis familiarissima, cui adstitit in exitu sanctus Joannes?

familiaritatis mysteria mea illi revelavi, cum scripsit Apocalypsim, et divina meruit inspiratione dicere: *In principio erat Verbum*(JOANN. I. I.); quod nec propheta nec aliquis alius antea novit. Nono, quod pro nomine meo venenum hausit. Decimo, quod signa multa in nomine meo fecit, et mortuos suscitavit. Undecimo, quod tam dulciter ipsum visitavi et ad convivium meum cum suis fratribus invitavi. Duodecimo, quod ipsum ab omni dolore carnis liberum cum gloria de hoc exilio ad gaudium perduxi sempiternum. »

ITEM DE SANCTO JOANNE.

Familiaritas
inter
B. Virginem
et sanctum
Joannem.

ALIA vice inter Evangelium vidit eundem discipulum juxta altare stantem, et librum sacerdoti tenentem, et omnia verba Evangelii velut radios de ore ejus procedentes. Vidit etiam beatam Virginem ex altera parte altaris stantem, et ex oculis sancti Joannis radium miri splendoris in faciem Virginis tendentem. Quod dum illa miraretur, scire cupiens quid per hoc designaretur, ait sanctus Joannes: « Dum essem in terris, genitricem Domini mei in tanta reverentia et honore habui quod ejus faciem nunquam prospicere ausus fui. » Et illa: « Quo nomine eam vocabas? » Respondit: « VROWE MUMME¹. »

CAPUT VII.

QUALITER PRO CONGREGATIONE ORAVIT, ET DE SPIRITUALI
CIRCUMCISIONE.

IN sancta nocte Circumcisionis Domini, cum Sororum orationes et devotionis obsequium Deo offerret, orans ut novi

1. Quod interpretandum: *Domna amita*.

anni benedictionem eis conferre dignaretur, Dominus respondit: « Salus et benedictio sit vobis a Deo Patre meo, et a me Jesu Christo Filio ejus, et a Spiritu Sancto, qui est omnium operum vestrorum sanctificatio. Ego sum ille de quo scriptum est: *Anni tui non deficient.* (Ps. CI. 28.) *Transite ergo ad me omnes qui concupiscitis me* (ECCLI. XXIV. 26.) Et, *Discite a me quia mitis sum et humilis corde.* (MATTH. XI. 28.) Quia omnis qui requiem cordis et corporis consequi desiderat, oportet ut mitis sit et humilis. » Et adjecit: « Qui vitam suam cupit innovare, faciat more sponsæ quæ a sponso novi anni munuscula maxime accipere affectat. Sic anima fidelis novis indumentis a me vestiri desideret, quatenus per anni circulum in oculis omnium velut regina gloriose procedat. »

Quænam
exoptat suis
in novi anni
benedictione
Dominus.

« Primo ergo affectet sibi dari a me purpureum vestimentum, hoc est, humilitatem, ut scilicet in ea humilitate qua de cælo ad terram veni, in omnibus et ad quæque vilia humiliter se inclinet. Deinde vestem coccineam, id est, patientiam, quia ad hoc humanitatem assumpsi, ut pœnas et opprobria ferre possem, omnia sibi gravia et dura patienter amplectetur. His superinduatur aureo amictu, hoc est charitate, ut in amore quo me in terris omnibus affabilem exhibui et benignum, etiam sororibus suis et omnibus hominibus amicabilem se præbeat et gratiosam. Post circulum vero anni, hoc iterum innovari sibi petat, magis ac magis se in his virtutibus exercent, et quasi ex novo eas studeat custodire. »

Orante etiam illa ut quæ sibi non placerent in eis circumcideret, Dominus respondit: « Circumcidimini corde ab omnibus cogitationibus superbæ, impatientiæ, ac etiam mundanæ vanitatis. Circumcidimini ore ab omnibus verbis detractoriis, placentiæ et judicatoriis; circumcidimini etiam opere, ab otiosis actibus, a tepore boni et a transgressione Dei mandatorum et inobedientia. » In his verbis Domini intellexit magni esse criminis cum homo judicat proximum suum; et

Circumcisio
cogitatio-
num,
operum et
verborum
detractorio-
rum.

si contingit injuste illum judicare, reus erit tanti sceleris quanti esset ille, si fecisset hoc malum quod de eo judicatur. Quod si homo etiam facit quod de eo dicitur, tamen si iudicans nesciens intentionem facientis, secundum cor suum et sensum iudicat, tam reus ex ipso iudicio erit, sicut ille qui rem ipsam perpetravit, et nisi pœnitendo diluat, simili pœnæ quam ille promeruit qui hoc malum fecit, et ille subiacebit.

CAPUT VIII.

DE QUINQUE JANUIS ET DE BAPTISMO DOMINI.

IN Vigilia Epiphaniæ, cum solito more in oratione cum Domino confabularetur, vidit quamdam janua miræ magnitudinis, et in ipsa janua quinque januas mirabiliter excisas. Janua vero illa significabat humanitatem Christi. Duæ autem januæ inferiores designabant pedes ejus; quæ habebant columnam in medio in qua scriptus erat hic versus: *Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, etc.* (MATTH. XI. 28.) Vidit etiam ante ipsas januas virginem pulcherrimam, scilicet, misericordiam, quæ introduxit eam; ibique invenit Judicem justum, quem misericordia sibi placavit, et veniam omnium peccatorum impetravit, vesteque innocentiae ipsam induit; sicque decenter ornata accessit cum fiducia ad januas superiores, per quas significabantur manus Christi. In columna vero januarum erat scriptum: *Accipite jucunditatem gloriæ vestræ.* (ESDR. IV. 2¹.) Viditque ibi virginem delicatam, scilicet, benignitatem, quæ introduxit eam ad Regem largientem, qui ipsam omni virtutum varietate de-

Per
misericordiam,
fiduciam,
benignitatem,
passionem-
que
Christi ac
charitatem
ad sponsum
anima
deducitur.

1. Introitus Feriæ III Pentecostes.

corabat. Taliter adornata confidenter accessit ad superiorem januam qua designabat dulcissimum Cor Jesu Christi, quod in modum scuti aurei foratum erat; per quod innuebatur victoria qua ipse in Passione triumphavit. In columna vero scriptum erat: *Accedite ad eum et illuminamini, et facies vestræ non confundentur.* (Ps. xxxiii. 6.) Vidit etiam ibi virginem inæstimabili pulchritudine cæteris incomparabilem, scilicet, charitatem; quæ introduxit eam ad sponsum mellifluum, præ filiis hominum forma speciosum, qui eam amplexibus et osculis tamquam sponsus sponsam demulcebat.

In sancta vero nocte, cum Responsorium *In columbæ specie* decantaretur, vidit Dominum Jesum in nivea veste; in quo intellexit quod dum Joannes Christum baptizasset, et Patris vocem audisset, et Spiritum Sanctum in columbæ specie vidisset, Christum in tali forma et habitu vidisse quali eum tres discipuli in transfiguratione in monte conspexerant. Cogitanti autem et scire cupienti si Joannes a Christo etiam baptismum suscepisset, quia dixit: *Ego debeo a te baptizari* (MATTH. III. 14.), dixit ei Dominus: « In eo quod Joannes me tetigit et aquis immersit, baptismum meum ipsi contuli, quia desideravit a me baptizari, et novit se indigere baptismum meo: ideo baptismum christianitatis cum innocentia mea illi tribui. » Et deinde: « Omnibus qui adhuc in nomine meo baptizantur innocentiam meam confero, per quam filii cœlestis Patris efficiuntur. Unde et Pater meus de quolibet baptizato dicit: Hic est Filius meus dilectus, complacens sibi in eo sicut in carissimo Filio. Quod si homo hanc innocentiam peccatis amiserit, per veram pœnitentiam eam recuperare valebit. »

Et dum cantaretur: *Ipsam audite*¹, dixit ad Dominum:

1. Ex eodem R. *In columbæ specie*, prout cantabatur in Helsta et alibi; communiter tamen hæc verba in isto Responsorio non habentur.

Baptizati
innocentiæ
Christi
participes,
et filii
Patris
efficiuntur.

« Mi Domine, quid a dilecto Filio tuo audire debemus ? »
 Cui Dominus : « Audite Filium meum vos ita vocantem :
Venite ad me omnes qui laboratis (MATTH. XI. 28.) Audite eum
 vos docentem : *Beati mundo corde*, etc. (MATTH. V. 8.) Au-
 dite eum vobis consulentem : *Qui manducat meam carnem*,
 etc. (JOANN. VI. 55.) *Qui sequitur me, non ambulat in tenebris*.
 (JOANN. VIII. 12.) Audite eum præcipientem : *Hoc est præ-*
ceptum meum, ut diligatis invicem. (IBID. XV. 12.) Audite
 etiam eum comminantem : *In quo enim iudicio judicaveritis,*
judicabimini. (MATTH. VII. 2.) Et iterum : *Qui non bajulat*
crucem suam et venit post me, non potest meus esse disci-
pulus (LUC. XIV. 27.) Item : *Væ mundo a scandalis*. »
 (MATTH. XVIII. 7.)

Quænam
 a Filio Dei
 sunt nobis
 audienda et
 servanda.

Post perceptionem Dominici corporis dixit ad eam Domi-
 nus : « Ecce do tibi aurum, hoc est, divinum amorem
 meum ; et thus, scilicet omnem sanctitatem et devotionem
 meam ; et myrrham, hoc est, amaritudinem totius meæ pas-
 sionis. Singula hæc tam proprie tibi do, ut ea quasi tua mihi
 valeas redonare. Quod dum anima fecerit, eadem duplicata
 sibi reddo, et si illa iterum mihi obtulerit, quoties hoc fece-
 rit, toties duplicata sibi reddo. » Et hoc est centuplum quod
 etiam in præsentem homo accipit, et vitam æternam postmo-
 dum in futuro. Hæc ergo tria homo singulis annis Deo hoc
 die posset offerre ; scilicet, suum divinum amorem, purita-
 tem sanctitatis ejus, et fructum suæ passionis.

In
 Communione
 dat
 Christus
 animæ tria
 munera.

CAPUT IX.

QUALITER CHRISTUS DEFECTUS ANIMÆ SUPPLET.

INTER Missam : *In excelso throno*¹, vidit Dominum Jesum ut juvenem pulcherrimum annorum duodecim, velut regem in altari sedentem, et hæc verba dicentem : « Ecce adsum tota virtute mea divina, ut sanem omnes contritiones vestras. » Illa vero intra se cogitabat dicens : « O si pro te laudes plenas Deo Patri persolveret, hoc multo plus acceptarem. » Cui Dominus : « Quid est affectio divinæ laudis, quam afflictio quædam animæ, cum nequaquam pro desiderio suo Deum collaudare valet ? Similiter desiderium, devotio, oratio et omnis bona voluntas quam habet anima ad quæcumque perficienda bona, sunt quædam contritiones animæ, quas dum ego per meipsam suppleo, omnes ejus contritiones sano. »

Fructus
bonæ
voluntatis.

QUOD CHRISTUS IRAM PATRIS MITIGAVIT.

ITEM apparuit ei Dominus Jesus ut puer annorum duodecim, habens tunicam ex viridi et albo colore, dixitque ad Dominum : « Cur, Domine, cum esses duodennis, te primo ostendere voluisti, et in templo inter doctores sedere, et ipsos audire et interrogare, cum, ut credo, sæpius ante ad templum veneris secundum consuetudinem ? » Cui Dominus : « Quia tunc secundum humanam naturam in humanis actibus me cœpi exercere in omni sapientia, de die in

1. Dominica infra Octavam Epiphaniæ.

Duodecimus
ætatis annus
cuique sit
correctionis
mali et
adeptionis
boni
initium.

diem proficiens, licet Deo Patri in æterna sapientia essem
coequalis. Sic etiam vos, pueros cum duodecim annos
habent, deberetis ipsos ad bonum instruere et de malo
seriose corripere: tunc multi non perirent in Religione et
in spirituali disciplina. » Et illa: « Quid designat hoc
duplex vestimentum tuum? » Et Dominus: « Per album
colorem designatur virginalis puritas meæ sanctissimæ vitæ;
per viridem autem viror quo semper floreo in meipso. »
Tunc ait ad Dominum: « Eia, amantissime Domine, et fra-
ter, ora pro me Patrem tuum cœlestem. » Qui expandens
manus orabat ad Patrem dicens: « *In me transierunt iræ
tuæ, et terrores tui conturbaverunt me,* » etc. (Ps. LXXXVII.
17.) Quod anima audiens timuit diaboli esse figmenta. Ad
quam Dominus: « Ego sum, inquit, ille qui iram cœlestis
Patris mitigavi, et hominem Deo reconciliavi in sanguine
meo; in me vero transierunt iræ ejus, cum mihi unico Filio
suo non pepercit, sed in manus impiorum tradidit. Et ego
iram ejus in tantum mitigavi, quod si homo voluerit, nun-
quam de cætero ira ejus adversus eum acuetur. »

Filius
Dei iram
Patris in se
recepit ut
in homines
ultra non
acuetur.

ALIUD. DE ARBORE.

De arbore
quæ
Christum
significat,
vel potius
Ecclesiam.

ALIA vice in Missa visum est quod super altare crevit arbor
Amiræ magnitudinis: altitudo ejus usquead cœlum proten-
debatur; latitudo vero orbem terrarum replebat; plena fructi-
bus et foliis infinitis. Altitudo arboris Christi significabat
divinitatem; latitudo autem, perfectissimam ejus conversa-
tionem. Fructus vero omne bonum quod prævenit de con-
versatione et actibus Christi; folia vero aureis litteris erant
inscripta: Christus incarnatus; Christus homo natus; Chris-
tus circumcisus; Christus a Magis adoratus; Christus in
templo præsentatus; Christus baptizatus; et sic tota conver-
satio ejus habebatur in arbore scripta.

Post Evangelium visa est ei scala aurea cujus summitas cœlum tangebatur, per quam Regina gloriæ descendens gestabat puerum delicatissimum in ulnis suis, quem super altare ponebat. Vestimenta ejus erant ex argento splendidissimo, rosisque aureis intexto miro modo decorata. Puerulus autem habebat vestimentum viride rubeo colore permixtum. Cumque hostia levaretur, sacerdos ipsum puerum elevabat; et omnia per ipsum fiebant quæ per hostiam fieri debebant.

Visio
Christi
specie
parvuli
super altare
in Missa
oblato.

CAPUT X.

DE VENERATIONE IMAGINIS CHRISTI, ET DE EJUS CONVIVIO.

Ad excitandam devotionem fidelium in veneratione reverentissimæ imaginis Domini nostri Jesu Christi, Dominica: *Omnis terra*¹ quando Romæ agitur festum Ostensionis ejusdem imaginis, data est sibi talis visio. Vidit igitur Dominum sedentem in monte florido in sede facta de jaspide, ornata auro et lapide rubicundo. Jaspis significabat virorem æternæ divinitatis, aurum vero amorem; lapis rubeus, passionem quam pertulit pro nobis ex amore. Fons autem circumseptus erat arboribus pulcherrimis, plenis fructibus. Sub quibus Sanctorum animæ quiescebant, habentes singuli tentoria aerea, et comedebant de fructibus in magno gaudio et delectatione. Hic mons significabat Christi conversationem; arbores, ejus virtutes, scilicet charitatem, misericordiam, et cæteras. Et secundum quod quilibet Dominum fuerat imitatus in virtutibus, sub arboribus quiescebat. Qui enim Dominum in charitate fuerat imitatus, comedebat

Christi
conversatio
per montem
arboribus
consitum
repræsentatur.

1. Dominica II post Epiphaniam.

de arbore charitatis ; qui vero in operibus misericordiæ floruerant, reficiebantur de arbore misericordiæ ; et sic de aliis, secundum merita virtutum.

Eximia
peccatorum
redemptio
et per
amorem
concrematio.

Splendor
Faciei
Domini
quasi cibus
et potus
Angelorum
et Beatorum.

Deinde omnes qui se præparaverant ad venerationem Dominicæ Imaginis cum oratione speciali, accedebant ad Dominum, portantes peccata sua in humeris suis ; ponebant ea ante pedes Domini , et mutata sunt in xenia aurea. Qui ex amore pœnituerant , ita ut plus dolerent se Deum offendisse quam pœnam incurrisse, eorum peccata similia erant monilibus aureis. Qui vero psalteriis et orationibus peccata sua redemerant, similia erant nodis aureis, ut fieri solet in Dominicalibus ¹. Qui autem tentationibus peccatorum variis restiterant laboribus, similia erant clypeis aureis. Et qui peccata sua castigationibus carnis purgaverant, similia erant olfactoriis aureis, quia castigatio carnis redolet ante Deum ut thymiana suavitatis. His visis, Dominus ait : « Quid de his faciemus ? utique in amore omnia concrementur. » Et adjecit : « Ponatur mensa. » Statimque visa est ibi mensa coram Domino scutellis et scyphis aureis undique referta ; Facies autem Domini quasi sol radians splendore singula vasa pro cibo et potu implebat. Dehinc omnes qui aderant , genua flectentes coram mensa, amicti splendore faciei Domini quasi vestimento, sumebant cibum et potum, qui est refectio suavissima Angelorum et omnium Beatorum. Illis vero qui eadem die ad vivifica sacramenta non accesserant, et tamen cum devotione aderant, misit Dominus per sanctum Joannem Evangelistam, quasi in paropside refectionem secundum regalem suum honorem.

Eia curramus omnes cum desiderio, et veneremur Faciem illam dulcissimam quæ nobis in cœlo erit *omnia quæ desiderare potest mens pia*.

1. VORMAHLUNGE (Ed. Lips. 1502), id est, desponsationibus. (VERMAHLUNGEN.)

DOCTRINA.

HÆC Dei ancilla docuerat Sorores ut spirituali devotione Romam ad diem qua ostenditur Facies Domini tenderent, legendo tot *Pater noster* quot milliaria inter Romam et ipsum locum essent¹. Quo cum pervenissent, summo Pontifici, Deo scilicet, omnia peccata sua in oratione confiterentur, accipientes ab eo remissionem omnium peccatorum, et sic in Dominica sumentes corpus Domini. Hora qua eis liberius vacaret ad orandum, cum oratione quam ad hoc dictaverat, reverendam Christi Imaginem suppliciter adorarent. Quod dum Sorores fecissent, supradicta visio eidem est demonstrata.

Spiritualis
peregrinatio
ad sacram
Christi Fa-
ciem.

DE QUATUOR RADIIS FACIEI DOMINI.

ALIA vice, hoc etiam die, vidit a facie Domini Jesu *in quam desiderant Angeli prospicere* (I. PETR. I. 12.) quatuor radios prodeuntes. Superior radius in omnes splendebat qui cum Deo uniti erant, ita quod nihil velint aut desiderent in prosperis et in adversis nisi Dei solius voluntatem. Inferior in omnes peccatores fulgebat, ut ipsos ad poenitentiam revocaret. Dexter vero radius omnes penetravit prædicatores qui verbum Dei hominibus annuntiant. Sinister autem in omnes qui integra et perfecta fidelitate Deo famulantur. Tunc orabat Dominum pro omnibus qui se orationibus suis commendaverant, et qui memoriam celebrant suæ dulcissimæ Faciei, ut ejus consortio non fraudentur. Ad quam Dominus: « Nullus eorum debet a me separari. » Viditque funem de Corde Dei procedere in animam, per quem illa omnes ad

Amor
quasi funis
protensus ex
Corde divino
animæ
traditur quo
cæteros ad
Deum
trahat.

1. Fere CL sunt milliaria ab Helsta usque ad Romam, ubi festum in honorem Faciei Christi, quod vocatur *Veronica*, secunda post Epiphaniam Dominica celebrandum instituit Innocentius Papa III anno 1223.

Deum qui in ejus præsentia stabant trahebat. Funis vero ille amorem designabat, quem Deus animæ illi beatæ abunde infudit, per quem omnes ad Deum trahebat bono exemplo suo et doctrina. Tunc ipse Rex gloriæ extendens manum suæ omnipotentiae benedixit eas, dicens : « Vultus mei claritas sit vobis æterna jucunditas. » Amen.

CAPUT XI.

DE SANCTA AGNETE, ET QUOD SANCTI OMNIA BONA SUA SIBI DEVOTIS DARE POSSUNT IN PROPRIA.

AGNES, virgo beatissima, in festo suo visa est Christi ancillæ quasi de altari procederet, thuribulo aureo gemmis pretiosis optime distincto Sorores singulas thurificans, et vapore suavissimi odoris totum chorum respergens. Thuribulum vero illud intellexit significare cor sanctæ Agnetis ; gemmas, dulcia verba ejus ; ignem, Sancti Spiritus amorem, qui omnes cogitationes, desideria ejus insimul concremans, suavissimo odore Deum, et homines ejus verba cum devotione recolentes lætificat et delectat.

Cum vero ad Matutinos cantaretur Responsorium, *Amo Christum*, apparuit Dominus Jesus habens sanctam Agnetem sub dextro brachio complexatam. Dominus autem et beata Agnes habebant vestimenta similia, videlicet rubea ; in quibus omnia verba sanctæ Agnetis quasi aureis litteris erant inscripta ; et illa verba, quæ in Domini veste erant, radio sui luminis verba, quæ in veste beatæ Agnetis erant, irradiabant ; ita ut resplendorem in Dominum darent, ac deinde chorum et omnes adstantes illustrarent. De corde etiam

Qui verba
B. Agnetis
recolunt
Dominum
et istam
suaviter
recreant.

singularum devote et intente psallentium radius in Cor Dei transibat, qui ultra per Cor Dei cordi beatæ Agnetis velut suavissimus liquor influebat. In quo intellexit quod omnis devotio et fructus amoris, qui adhuc provenit ex verbis ejus, similiter et omnium Sanctorum, velut cum sol glaciem liquefaciens refruere facit in suam originem, sic omnia in Deum refluunt, et Sancti in his suaviter delectantur.

Et cum dulcia verba sanctæ Agnetis in choro multiplicarentur, ista quæ hæc videbat cœpit contristari et Deo conqueri, quod ipsa in Religionis habitu Christo ab infantia desponsata, eum sicut hæc Virgo beatissima in puerili ætate toto corde non amasset. Tunc ait Dominus ad sanctam Agnetem : « Da ei omnia tua. » In quo verbo illa intellexit quod Deus hanc dignitatem Sanctis suis contulit, ut omnia quæ in eis operatus est, et quæ pro Christo pertulerunt, dilectoribus et sibi devotis qui Deum pro ipsis laudant, gratias agunt, vel dona Dei in ipsis diligunt, donare possunt. Quod dum beata Agnes fecisset, illa ineffabili gaudio repleta rogabat Virginum Reginam quatenus pro hoc dono Filium suum collaudaret. Cui illa : « Lege, inquit, mihi *Ave Maria*. » At illa divinitus inspirata talem prorupit in laudem : « *Ave*, ex Patris omnipotentia ; *Ave*, ex Filii sapientia ; *Ave*, ex Spiritus Sancti benignitate, dulcissima *Maria*, cælum et terram illuminans. *Gratia plena*, infundens et replens omnes te diligentes. *Dominus tecum*, Dei Patris unicus, et tui virginei cordis unigenitus, amicus et sponsus dulcissimus. *Benedicta tu in mulieribus*, quæ Evæ fugasti maledictionem, et æternam impetrasti benedictionem. *Benedictus fructus ventris tui*, omnium Creator et Dominus, omnia benedicens et sanctificans, omnia unificans et locupletans. » Tunc beata Virgo dedit illi omnia sua, etiam virgineam maternitatem suam, ut Dei mater esset spiritualis ex gratia, sicut ipsa est ex natura. Per hoc quoque illa intellexit quod omnes qui secun-

Beata Agnes
animæ
Deum pro
se laudanti
tribuit
bona sua.

Item
beata Virgo
Maria pro
laude sua
animam re-
muneratur.

dum Dei se regunt voluntatem, illam in omnibus diligentes et opere perficientes, Christi matres efficiuntur, juxta illud : *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, ipse meus frater, soror et mater est.* (MATTH. XII. 50.)

Virgines
in tribus a
Domino
honorantur.

Illa etiam videns et sentiens tam amantissimum et blandissimum Dei erga Virgines affectum, cum mira gratitudine et admiratione stuperet tantam pietatis divinæ dignationem, dixit ad eam Dominus : « Virgines præ omnibus Sanctis in tribus honoravi. Primum est quod eas præ omni diligo creatura; inde cum prima Virgo castitatem suam mihi voveret, in tantum amorem ejus exarsi, quod me ulterius cohibere non potui, sed de cælo ruens ei me totum infudi. Secundum est quod eas super omnes ditavi, quia omnia bona mea et quæcumque pertuli speciali proprietate eis donavi. Tertium est quod eas super omnes glorificavi, quia cum accedunt ad me, eis assurgo et singulare eis susurrium tribuo, et speciali libertate quotiescumque voluerint meo perfruuntur amplexu. » Tunc illa dixit : « Eia dulcissime Deus, et quales esse debent hæ Virgines felicissimæ quas ad tantam elegisti prærogativam ? » Respondit : « Nobiles, speciosæ et divites. Vera enim Virgo quam mihi in talem sponsam elegi, debet esse nobilis humilitate : nihil se reputans, sed omni creaturæ se inferiorem æstimans, contemni et abjici ex corde appetens, et sic quanto humilior tanto in cælesti gloria nobilior erit ; egoque humilitatem meam suæ adjiciam, unde summam nobilitatem consequetur. Speciosa etiam debet esse, hoc est, patiens ; quæ quanto patientior, tanto elegantior ex mea passione simul et sua tolerantia apparebit. Insuper divinam claritatem quam a Patre habui ante mundi constitutionem, illi perfecto decore superaddam. Dives etiam virtutibus esse oportet ; congregans sibi divitias omnium virtutum, quibus incomparabiles virtutum mearum apponam divitias, unde affluat et superabundet deliciis sempiternis. »

Virgines
sint nobiles,
speciosæ et
divites.

Alia vice cum Offertorium, *Offerentur Regi virgines*¹ cantaretur, et illa cogitaret quid modo Deo gratum offerre posset, dixit ad eam Dominus : « Qui mihi cor humile, patiens, et charitativum obtulerit, satis gratum mihi munus tribuit. » Tunc illa : « Et quod est tam humile cor in quo tibi ita complaceat ? » Respondit : « Cui gaudium est quod despicitur, et qui in pœnis et quibuscumque adversitatibus gaudet, exultans pro eo quod passioni et humilitati meæ aliquid adjicere valeat, et aliquid habeat unde mihi sacrificet, hic vere humilis et patiens corde est. Similiter qui proximo suo in omnibus quæ eveniunt bonis congaudet, et in adversitatibus velut de suis condolet, is vere charitativum cor mihi offert. »

Quali
humilitate
præditum
debet esse
cor in quo
Domino
vere
complaceat.

CAPUT XII.

DE PURIFICATIONE B. VIRGINIS, ET DE SANCTA ANNA.

IN sancta nocte Purificationis Mariæ, vidit ipsam gloriosam Virginem et Matrem in ulnis suis bajulantem regalem puerum Jesum, indutum veste aerei coloris aureis floribus plena, et in pectore et circa collum et brachia erat scriptum nomen istud mellifluum : JESUS CHRISTUS. Dixitque ad eam : « O dulcissima Virgo, adornaveras taliter Filium tuum cum ipsum in templum præsentares ? » Et illa : « Non ita ; sed tamen ipsum delectabiliter præparavi. A die nativitatis Filii mei inæstimabili gaudio ad diem istum sperabam, in quo Filium meum Deo Patri acceptissimam hostiam essem obla-

Quanto
animi ardore
Maria
Filium in
templo
præsentavit.

1. Offertorium ejusdem festi juxta antiquum usum ; hodie incipit : *Afferentur Regi*, etc.

tura, per quem omnis hostia ab initio sæculi oblata, a Deo est acceptata. Tantaque devotione et gratitudine ipsum obtuli, quod si omnium Sanctorum devotio in unum transfusa fuisset hominem, meæ devotioni non posset comparari; sed omnis lætitia mea ad verba Simeonis: *tuam ipsius animam pertransibit gladius* (Luc. II. 35) versa est mihi in mœrorem. Multoties etiam cum Filium meum gremio foverem, præ nimia devotionis dulcedine, caput meum suo capiti reclinans, tantas lacrymas effudi, ut caput ejus et faciem totam amoris lacrymis irrigarem. Sæpius et hoc verbum dicebam ei: « O salus et gaudium animæ meæ! »

Cum vero ista anhelanti desiderio amabilem puerum intueretur, Mater regia secundum quod optavit, puerulum in sinu suo reclinavit. Quæ repleta lætitia cum puerum amplexari vellet, seipsam amplexata est, puerum autem non habebat. Deinde cum imponeret antiphonam ¹: *Hæc est quæ nescivitorum* auditv choros Angelorum dulci harmonia in aere personare: *hæc est quæ nescivit*, etc. et per totum psalmum *Benedixisti* (PSAL. LXXXIV), beati illi Angelici ordines jubilando in aere ipsam antiphonam alternando cantabant; scilicet, Angeli, Archangeli, Throni et Dominationes, Principatus, Potestates et Virtutes. Cum autem ad illos ignitos Angelos, scilicet Cherubim et Seraphim, venisset, tam dulciter cantabant, quod nullo terreno sono poterat comparari.

Ordines Angelorum in præsentatione Filii Dei Mariæ famulantur.

Beata itaque Virgo stabat in medio choro puerum gestans in ulnis; apparuitque splendor trium cubitorum a terra, qui suo fulgore mille soles superabat, super quem Virgo mater Filium suum dulcissimum ponebat. Per splendorem divinitas significabatur; quia Deus suimet portitor fuit in terris, et divinitas humanitatem regebat. Gloriosa autem Virgo habebat diadema regni in capite, quod duo Angeli

1. Quæ septima occurrit in nocturno Officio hujus festi, juxta usum Helypianum. Consule antiqua Germanorum Breviaria.

super caput ejus tenebant, in quo omnium Sanctorum merita et dignitates, quasi auro et lapidibus pretiosis erant vermiculata, qui in hac vita ipsi devoto corde servierant; guttulæque de ipso stillabant, per quod exprimebatur gratia quam Deus infundit omnibus qui suæ virginæ Matri devote famulantur. Sanctus quoque Gabriel Archangelus antecedebat eam, sceptrum aureum in manu gestans, litteris aureis inscriptum: *Ave gratia plena, Dominus tecum.* In quo cognovit quod speciali dignitate honoratur in cælis, pro eo quod Dei Matrem præ cæteris meruit tam mirifice salutare.

Beata ergo Virgo stabat a dextris Filii sui, habens auream pixidem in manu; et dum quæreret quid in illa haberet, illa respondit: « Ex liquore divini Cordis, quem offerre volo Filio meo cum omni labore qui in ejus servitio et meo completur. » Sancta quoque Anna stabat a sinistris Domini. Tunc interrogabat beatam Virginem dicens: « Quamdiu vixit beata Anna in terris? » Et illa: « Usque ad reductionem Filii mei ex Ægypto. » Vidit etiam beatum Simeonem juxta altare stantem, de cujus corde radius triformis in modum iridis exhibet; in quo intellexit quod humilè, forte et fervens desiderium ad Deum habuit; dixitque ad eum: « Eia, impetra mihi verum desiderium dissolvendi et esse cum Christo. » Cui Simeon: « Melius et perfectius est ut voluntatem tuam Deo des, et velis quidquid ille voluerit. » Tunc orabat beatam Virginem ut pro se et Congregatione Filium suum exoraret; quod statim flexis genibus fecit.

Melius est
voluntatem
suam dare
Deo quam
desiderare
esse cum
Christo.

Completis itaque Matutinis, cum *Benedicamus* cum aliis cantricibus canere deberet, iterum rogabat eam ut Filium suum pro Congregatione laudaret. Tunc præclara Virgo Maria dulcissimæ vocis modulatione insonuit dicens:

Jesu, corona Virginum,
Amor, dulcedo et osculum;

Et omnes Angeli et Sancti qui erant in aere cantabant dicentes :

Te laudamus in sæculum,
Quem amor fecit Virginis Filium.

Post hæc splendor egrediebatur, qui totum chorum implebat ; in quo agnovit designari quod beata Virgo Filium suum laudabat pro ipsis et cum ipsis. Dehinc omnis Angelorum exercitus et Sanctorum cum tripudio Dominum suum prosequebantur ad cœlestia, canentes et dicentes :

Hymnizate nunc superi
Pariterque resonate inferi.

CAPUT XIII.

DE MONTE ET SEPTEM GRADIBUS ET FONTIBUS, ET DE THRONO
DEI ET BEATÆ VIRGINIS ¹.

DOMINICA : *Esto mihi* ², audivit dilectum animæ suæ Jesum dulci amoris susurrio sibi dicentem : « Visne mecum his quadraginta diebus et noctibus in monte commorari ? » Et anima : « O quam libenter, Domine mi ; hoc est quod volo, hoc est quod cupio. » Tunc ostendit ei montem excelsum et miræ magnitudinis ab Oriente usque ad Occidentem, habentem septem gradus per quos ascendebatur, et septem fontes. Et assumens eam pervenit ad primum gradum, qui vocabatur gradus humilitatis, in quo erat fons aquæ, abluens animam a cunctis vitiis quæ superbia commisit. Post hæc secundum ascendebant, qui dicebatur gradus mansuetudinis :

Domino
duce montis
virtutum
septem
gradus
ascendit
anima.

1. Ex his quæ in hoc capitulo et alibi passim occurrunt de gradibus, etc. non immerito quidam opinati sunt celeberrimum Poëtam Dante Mechtildis nostræ revelationes quas legerat, secutum fuisse in suis carminibus, et ex grato animo illam proprio nomine ibidem commendavisse.

2. Dominica in Quinquagesima.

X

fons vero patientiæ, mundans animam a maculis quas ira peregit. Deinde ad tertium ascendentes, qui vocabatur gradus amoris; fons vero charitatis, in quo anima lavabatur ab omnibus peccatis quæ odium perpetravit. In hoc gradu Deus cum anima aliquamdiu perstitit. Tunc anima procidit ad pedes Jesu; et statim organum illud dulcissimum, vox Christi melliflua, insonuit dicens: « *Surge, amica mea; ostende mihi faciem tuam.* » (CANT. II.) Omnisque cœtus Angelorum et Sanctorum qui erant in montis vertice, dulcifluo amoris epithalamio, cum Deo et in Deo, ac si una vox esset, ita dulciter resonabant, et tam dulci modulatione psallebant, quod humana lingua non sufficit explicare.

Deinde quartum ascendebant, qui dicebatur gradus obedientiæ; fons vero sanctitatis, mundans animam ab omnibus quæ inobedientia fecit. Post hæc ad quintum pervenerunt, qui erat gradus continentiæ; fonsque liberalitatis, purgans animam ab omnibus quæ avaritia commisit, quod creaturis tam ad utilitatem suam, quam ad Dei laudem prout debuit, non est usa. Moxque sextum ascendentes, qui vocabatur castitatis; ibique fons divinæ puritatis, purificans animam a cunctis quæ desideriis carnis deliquit. Ibique anima Dominum seque pariter candida veste vestitos vidit. Dehinc ad septimum gradum qui vocabatur spirituale gaudium; fons vero cœleste gaudium, lavans animam ab omnibus peccatis acediæ; fons autem ille non ut alii cum impetu fluebat, sed paulatim et guttatim stillabat; quia cœleste gaudium nemo, quamdiu in hac vita est, ad plenum capere potest; sed quasi gutta, vel saltem nihil est respectu veritatis.

Post hæc dilectus cum dilecta ad montis verticem ascendebat, ubi erat multitudo Angelorum, in modo avium aureas campanas habentium, et dulcem sonum reddentium. In ipso monte duo erant throni mirabili decore nitentes. Primus erat thronus et sedes summæ et individuæ Trinitatis; de quo

In vertice
montis
thronus SS.

Trinitatis ex
quo quatuor
rivi
procedunt,

procedebant quatuor rivi aquarum vivarum. Per primum intellexit designari divinam sapientiam qua Sanctos gubernat, ita quod voluntatem ejus in omnibus agnoscunt et hilariter implent. Per secundum, divinam providentiam, quæ ipsis bona omnia prævidit, quibus eos affluenter satiat in æterna libertate. Per tertium autem, divinam affluentiam quæ ipsos inebriat omni bonorum ubertate, ut nunquam tanta desiderent quin eis abundantius omnia bona infundet. Per quartum vero, voluptatem divinam, qua tam voluptuose in Deo vivunt, satiati plenitudine gaudiorum, affluentes deliciis quarum non erit finis, ubi *absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.* (Apoc. vii. 17.) Hic thronus habebat in summitate nodum aureum sua magnitudine replentem orbem terrarum, qui significabat divinitatem; eratque gemmatus lapidibus pretiosis, et auro purissimo mirabiliter fulgens, ut regia structura Regis cœlorum. Habebat etiam multa tabernacula; scilicet habitacula sanctorum

Alter
thronus
juxta
priorem
beatæ Mariæ
positus.

• Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum et omnium electorum. Thronus vero secundus erat virgineæ Matris, quæ, ut decet reginam, merito juxta regem suum residebat. Qui thronus etiam multa habebat tabernacula; scilicet Virginis pedissequarum Virginum sanctarum, quæ digne Virginem Matrem prosequuntur.

Videns ergo Regem gloriæ Jesum in solio suæ imperialis magnificentiæ et Matrem suam a dextris ejus, et præ admiratione illius jucundissimæ faciei in quam desiderant Angeli prospicere, tota a se deficiens ante thronum sanctæ Trinitatis, ad pedes Jesu corruit. Quam Dominus ipse elevans in sinu suo dulciter reclinavit. Vestimenta vere ejus in finibus parumper erant pulvere aspersa de quadam causa quæ se in vespere occupaverat, quam beata Virgo accedens detersit. Post hæc vidit mensam regiam ante thronum, ad quam omnes qui corpus Domini sumebant accedebant; quibus ipse

Filius Virginis apponens ferculum delicatissimum, scilicet suum corpus venerandum, unicuique porrexit, panem vivum et integrum; sicque dilectus cum dilectoribus suis una in thalamo pausabat. Propinatus est eis etiam calix meri dulcissimi. sanguinis videlicet Agni immaculati, in quo eorum corda a cunctis maculis sunt abluta. Ibi que dulciter inebriati, Deo feliciter sunt uniti. Ibi dixit Deus animæ : « Nunc meipsum do animæ tuæ cum omni bono quod sum et quod dare possum. Tu in me et ego in te. Nunquam separaberis a me. »

Optime
satiantur et
inebriantur
qui sumunt
Corpus
Domini.

Tunc orabat beatam Virginem ut pro se Filium suum laudaret. Quæ statim de throno suo procedens cum Virginum choro Filium suum laude ineffabili extollebat. Patriarchæ quoque et Prophetæ laudabant Dominum, cum jubilo dicentes Responsorium, *Summæ Trinitati* ¹, etc. Gloriosus vero Apostolorum chorus cum tripudio decantabat Antiphonam : *Ex quo omnia* ², etc. quia ipsi agnoverunt in terris eum a quo omnia bona profluxerunt, per quem omnia facta sunt in cælo et in terra, in quo omnia bona sunt abscondita. Post hæc Martyrum victoriosus exercitus cecinit dicens : *Tibi decus*, etc. Dehinc Confessorum ordo hymnizabat dicens : *Benedictio et claritas* ³, etc. Inter quos specialiter beatum Benedictum Patrem eximium vidit, in veste candida roseo colore intertexta. In candore significabatur ejus virginalis castitas; in rubeo, quod vere martyr est, eo quod tanto labore in Ordinis rigore desudans, in omnibus gloriose triumphavit. Cumque miraretur cur Angeli non cantarent, Dominus respondit : « Tu cum Angelis cantabis ». Et statim Angeli sancti cum illa beata anima concinebant dicentes : *Te sanctum Dominum* ⁴, etc.

Beatum
Benedictum
inter Confes-
sore specialiter
videt
Mechtildis.

1. Responsorium in Festo SS. Trinitatis.
2. Antiphona ejusdem Festi.
3. Ex eodem Officio.
4. *Te sanctum Dominum in excelsis laudant omnes Angeli, dicen-*

Justitia
divina circa
impios,
charitas
vero ad
amicos se
exercet.

Post hæc rogabat Dominum dicens : « O unice amator, in quo maxime complacet tibi ut ab hominibus agnoscaris ? » Cui Dominus : « In bonitate mea et justitia ; in bonitate qua misericorditer hominem expecto usquequo ad pœnitentiam convertatur ; insuper continue ipsum gratia mea ad me traho. Cum vero nullo modo voluerit converti, exigente justitia oportet illum damnari. » Et anima : « Et quid de tua dicis charitate ? » Cui Dominus : « Amicus fidelis amico omnia bona sua communicat, et secreta sua revelat ; ita et ego. » Rogabat etiam Dominum ut se instrueret qualiter pro sancta Ecclesia satisfaceret, quæ ipsi ¹ dilecto suo hoc tempore tantas inferret contumelias. Ad quod Dominus : « Trecentis et quinquaginta vicibus legas mihi Antiphonam : *Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, o beata Trinitas* ², pro omnibus quæ a membris meis mihi tam indebite inferuntur. »

DE MONTE VIRTUTUM ET SANCTIS IN EO VISIS.

Multæ
mansiones
in cœlo.

ALIO quoque die prædictus mons sibi divinitusest revelatus. Quem sola ascendens cum pervenisset ad tertium gradum, scilicet amoris, in ipso fonte ab omnibus maculis lavabatur. Dehinc ad sextum veniens gradum candido vestita est indumento. Cumque pervenisset ad septimum gradum, vidit Dominum Jesum in vertice montis stantem, qui porrigens illi manum elevavit eam dicens : « Veni, eamus ibi spatiari. » Et ibat sola cum solo, nihilque videbat nisi solum Jesum. Et venerunt ad parvam domum factam ex argento perspicuo,

tes : * *Te decet laus et honor, Domine.* †. *Cherubim quoque et Seraphim Sanctus proclamant, et omnis cœlicus ordo, dicens : * Te decet.*

1. Cf. Part. iv. c. 1.

2. Ex Officio SS. Trinitatis.

circa quam vidit pueros jucundos albis indutos, saltantes et Dominum laudantes; quos intellexit esse infantes qui infra quinque annos decesserunt, et ibi sine fine exultant. Exinde venerunt ad domum ex purpureo incisam lapide, circa quam multitudo animarum cantabant in purpureis indumentis, quas viduas et conjugatas esse cognovit, et communem populum beatorum. Deinde venerunt ad domum de rubeo saphiro excisam, circa quam erat innumera multitudo Sanctorum amicti coccino: illæ scilicet beatæ animæ, quæ in hac vita pro Christo certantes diabolum vicerunt, ibique sine fine cum Domino lætantur.

Post hæc longius euntes, venerunt ad domum ex auro purrissimo constructam, quam Dominus animæ demonstrans ait: « Hæc est domus charitatis de qua scriptum est: *et ducam te in domum matris meæ et in cubiculum genitricis meæ.* (CANT. III. 4.) Mater mea est charitas, et ego filius sum charitatis¹. » In quo divinitus intellexit quod Virgo Maria nimio ardore Sancti Spiritus inflammata, et coelitus concremata; ex calore amoris Spiritus Sancti, Filium Dei concepit, sicque Christus est Filius charitatis, et mater ejus est charitas. Cum introiissent domum, anima ad pedes Jesu cecidit, quam ipse festinus elevans in amplexus suos suscepit. Omnes vero qui se orationibus ejus commendaverant, præ foribus erant, et funis de Corde Domini procedebat, in quem omnes manus injecerunt: in quo innuebatur quod omnes pro quibus orabat, participes divinæ gratiæ redderentur.

Cum vero Dominicum corpus Christi suscepisset, Sancti qui circa domum erant, concinebant dicentes: « *Panem Angelorum manducavit homo. Alleluia.* » Angeli autem psalebant dicentes: « *Panem de cælo dedit ei.* » Sicque dilecto unita, delectabatur in ipso et cum ipso, in quo sola et plena sufficientia omnis boni est, et copia æternarum deliciarum.

1. Cf. S. Hildegardis Epistolam ad Adamum, Abb. de Ebra. Ep. xxx. in Resp.

Visio
domus
charitatis.
Christi
mater est
charitas.

Ex Corde
divino funis
traditur his
pro quibus
anima orat.

CAPUT XIV.

QUALITER DOMINO ANIMA MINISTRET.

IN die sancto Palmarum, dum occupatam haberet memoriam de his quæ Christus ea die fecit in terris, inter alia incidit menti ejus ut scire cuperet quid commodi beatæ Mariæ et Marthæ Domino, cum apud se hospitařetur, præparassent. Tunc visum est sibi quasi esset Bethaniæ in domo earum. Viditque domunculam seorsum paratam, in qua mensa erat collocata, et Dominum in ea sedentem invenit. Quem dum interrogasset quid illa nocte egisset, respondit : « Ego in orationibus totam illam noctem duxi; sed circa diluculum paululum sedens obdormivi. » Et addidit : « Talem domum facies mihi in anima tua, in qua mihimet ministrabis. » Et statim videbatur sibi Dominum ad mensam illam sedere, seque illi servire.

Anima in se
tamquam in
domo
Bethaniæ
Christum
suscipit.

Et primo in scutella argentea mel sibi proposuit, illum melleum videlicet amorem, qui eum desinu Patris in præsepium reclinavit, cum per totum mundum melliflui facti sunt cœli. Secundo, ferculum de herbis violarum sibi ministravit, humilissimam scilicet Christi conversationem qua se omni subjecerat creaturæ. Tertio detulit sibi carnes agni, Agni videlicet immaculati, qui peccata totius abstulit mundi. Quarto posuit ei vitulum saginatum, spiritualis gratiæ dulcedine saginatum. Quinto ministravit ei hinnulum cervorum, inestimabile videlicet desiderium, quo Christus omnibus diebus vitæ suæ usque ad mortem cucurrit. Sexto, obtulit ei piscem assum, ipsum designans Christum pro nobis passum. Septimo, Cor Jesu Christi diversis et optimi odoris conditum aromatibus, omnibus scilicet virtutibus refertum et superplenum, eidem proponebat. Propinabat etiam ei triplex po-

culum. Primo vinum valde bonum, per quod notabatur omnis labor sanctissimæ Christi conversationis, et omnium electorum. Secundo, rubeum vinum, Christi passionem et mortem figurans. Tertio, propinavit sibi merum optimum et suavissimum, divinæ scilicet dulcedinis intimam et spiritualem infusionem. Hæc autem omnia quælibet devota anima spiritualiter ministrat, cum ista devota recolit gratitudine, et pro his Dominum Jesum laudans benedicit.

Qualis
cibus et
potus
Domino ab
anima
ministratur.

CAPUT XV.

DE QUINQUE MODIS DEUM LAUDANDI.

ALIA quadam nocte, cum ex tristitia somnum capere nequiret, audivit Angelorum choros personare: « *Jacta cogitatum tuum in Domino, et ipse te enutriet* ». (PSAL. LIV. 23.) Veditque Dominum stantem coram se in viridi vestimento. Ad quem illa: « O amantissime Domine, cum sit tempus passionis, cur viridi veste indueris? » Cui Dominus: « Scriptum est: *Si in viridi ligno hoc fecerunt, in arido quid fiet?* » (Luc. XXIII. 31.) In quo verbo intellexit, quia si virorem omnium virtutum, scilicet Jesum, tam diversis affecerunt pœnis, quid tunc eis qui aridi omnibus sunt bonis, nisi æterna tormenta præparantur. Tunc oravit Dominum ut se instrueret, quid sibi laudis facere deberet hoc tempore passionis. Qui ostendit ei digitos manus suæ, per quos edocta est ipsum debere quinque modis laudare.

Jesus
est lignum
viride in
quo virent
omnes
virtutes.

Primo, suam incomprehensibilem omnipotentiam, qua ipse præpotens Dominus Angelorum et hominum, pro homine impotens est effectus. Secundo, suam inscrutabilem sapientiam, qua ipse tamquam fatuus est reputatus. Tertio, suam inæstimabilem charitatem, qua gratis odio est habitus

pro salvandis. Quarto, suam benignissimam misericordiam, qua pro homine tam crudeli morte est damnatus. Quinto, suam dulcedinem suavissimam, qua morte amarissima est pro homine amaricatus.

CAPUT XVI.

DE NOMINE DOMINI ET DE EJUS VULNERIBUS SACRIS.

IN Missa quadam, *Nos autem*¹, dixit ad eam Dominus : « Attende verba hæc, scilicet : *in quo est salus, vita et resurrectio nostra,* » etc. In cruce enim vera est salus, nec extra eam alia salus invenitur, juxta illud :

Nulla salus est in domo,
Si non crucem invenit homo
Super liminaria.

In Cruce
moriens
Christus
animam
in se
æternaliter
vivere dedit.

In quacumque ergo anima crux, id est tribulatio, non est, nulla patientia est; ubi vero patientia non est, nulla salus est. Vera etiam vita homini in Cruce, donata est quando ego vita animæ morte amoris in Cruce moriens, animam in peccatis mortuam vivificavi, et in me æternaliter vivere donavi. Per Crucem quoque homini donatum est ut quoties per peccatum labitur, toties poenitendo resurgat. Insuper carnis resurrectio et æterna salus (a.)

Et dum in Epistola legeretur : *Dedit illi nomen quod est super omne nomen,* dixit ad Dominum : « Mi Domine, quod est illud nomen dignissimum quod tibi datum est Patre? » Cui Dominus : « Nomen illud est Salvator omnium sæculorum. Ego enim sum Salvator et Redemptor omnium quæ

1. Feriæ III majoris Hebdomadis, etc.
(a.) libertas. *Codd. S. Gall. et Vind.*

sunt, fuerunt, quæque post futura sunt. Ego Salvator eorum qui fuerunt antequam homo fierem; ego Salvator eorum qui fuerunt in tempore quo homo cum hominibus conversatus sum; ego Salvator omnium qui mea secuti sunt dogmata, et qui mea adhuc volunt imitari vestigia, usque in finem sæculorum. Et hoc est nomen meum dignissimum, quod mihi soli ab initio sæculi a Patre præordinatum est, quod est super omne nomen. »

Nomen
super omne
nomen
Christo
datum est
Salvator
omnium.

Cum autem Deo gratias ageret pro ejus vulneribus sanctissimis, orans ut tot amoris vulnera animæ suæ infigeret, quot ipse in corpore suo pertulit, dixit ad eam Dominus : « Quoties homo in recordatione passionis meæ ex amore ingemiscit, toties quasi vernanti rosa vulnera mea leniter tangit, et exinde jaculum amoris in animam ejus resilit, unde salubriter vulneratur. »

DE DESIDERIO ANIMÆ.

FERIA quarta, dum cantaretur Missa, *In nomine Domini* ¹ *Omne genu flectatur*, etc. dixit ad Dominum : « O si nunc potestatem haberem, ut cælum et terram et infernum cum omni creatura, tibi dulcissimo et fidelissimo amatori cum reverentia reclinarem ! » Cui Dominus benigne respondit : « Commenda mihi quatenus hoc in memetipso perficiam; quia ego contentivus sum totius creaturæ, et cum me exhibeo Deo Patri per laudem, sive per gratiarum actionem, oportet ut omnis creaturæ defectus per me et in me dignissimo modo suppleatur. Benignitas etiam mea non sustinet ut aliquid de his, quæ fidelis anima desideraverit et per se nequiverit, imperfectum relinquantur. »

Christus
contentivus
est omnis
creaturæ.

1. Sic olim legebatur Introitus hujus diei.

CAPUT XVII.

DE ARBORE CRUCIS.

ITEM in Missa quadam *Nos autem*, vidit in medio Ecclesie arborem pulcherrimam proceritate, et latitudine sua totam terram implentem, quæ ex tribus frondibus de terra insimul ortis excreverat; et frondes arcuatæ et reflexæ erant ad terram. Sub una frondium erant bestię, quæ vescebantur ex fructu qui de arbore cadebat; designantes peccatores et homines bestialiter viventes, qui bonis Dei sine gratitudine fruuntur sicut bestię, nunquam ad ipsum cum gratiarum actione respicientes, a quo bona cuncta procedunt. Sub alia erant homines comedentes ex fructu arboris; per quos justus et boni quique in Ecclesia notabantur. In tertia erant aves suavissime modulantes; per quas Sanctorum animæ Deum sine fine laudantium exprimebantur. Animæ etiam purgandorum [in similitudine capitum ¹ venientes,] ex odore arboris reficiebantur. Aves etiam quædam nigræ arborem circumvolabant; sed fumus magnus de ea egrediens illas longius effugabat. Per aves, dæmones intellexit figurari, et quaslibet hominum infestationes, quas homo in nullo melius quam in memoria Dominicæ passionis superabit, quæ per fumi asperitatem signabatur.

Per triplices
arboris
Crucis
frondes
tria
hominum
genera
significantur

Dominicæ
passioni
adhæren-
dum
quatenus
virtutes et
charitas
magis
crescant.

Sacerdos quoque qui Missam celebrabat, vestitus et præparatus erat foliis ejusdem arboris. Et ramusculi pleni fructibus eum circumpendebant; in quo monstrabatur quod omnis qui colit et diligit Christi passionem, ejus virtutes nobiliores erunt, et quidquid boni egerit, fructuosius in ejus meritum cedit. Omnia etiam corda fidelium in similitu-

1. Quæ uncis includuntur e codicibus Lipsiensi et Vindob. ac e veteri edit. 1503 expuncta fuerant.

dine ardentium lampadum annexa pendebant in ramis arboris, et liquor qui in ipsis lampadibus ardebat ex arbore infuebat; per quod innuebatur quod nullus Dominiçam diligere valet passionem, nisi a Dei gratia ipsi infundatur. In hoc vero quod ardentibus erant, figurabatur quod quisquis Deum vult diligere, ad ejus se teneat passionem, sæpius eam rememorando et colendo; quia in ea sufficientem habebit materiam diligendi, nihilque est quod sic afficiat et ardescere faciat mentem, sicut recordatio Christi passionis.

CAPUT XVIII.

DE PASSIONE DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

IN Parasceve, inter alia innumera quæ fecit ei Deus bona, dixit ad Dominum: « O mi dulcissime Deus, in quo potest tibi homo restituere quod hac die pro ejus salute capi et ligari dignatus es? » Respondit Dominus: « Ut in vinculo veræ obedientiæ propter me voluntarie ac libenter sit ligatus. » Et anima: « Quid vero laudis tibi faciet quod immundis Judæorum sputis es consputus, et colaphis cæsus immitibus? » Cui Dominus: « Dico tibi in veritate, omnes qui prælatos suos contemnunt, in faciem meam¹ conspuunt. Si quis ergo contumeliam illam mihi cupit emendare, prælatos suos debet honorare. » Et anima: « Quid gratiarum actionis, o piissime, pro alapis accipies? » Respondit: « Ut homo præscriptam consuetudinem et statuta suæ Religionis fideliter et districte teneat. » Et anima: « Quid autem laudis, o amice fidelissime, referat pro dolore quem passus es, cum imperiali capiti tuo corona imprimebatur spinea, ita ut

Contumelias
Christi
emendat
qui prælatos
honorat;
renovat qui
contemnit

1. Cf. *Legatus* lib. III. c. 74.

roseo sanguine deliciosa facies tua, in quam Angeli desiderant prospicere, tota velaretur? » Respondit : « Ut homo, cum tentatur, totis viribus fortiter resistat, et quot tentationes in nomine meo superat, tot in meo diademate gemmas ponit pretiosas. » Et anima : « Quid pro eo, magistrorum sapientissime, quod ut fatuus in veste alba delusus es? » Et Dominus : « Ut homo nil quærat in vestibus, non ornatum, non pretiositatem, sed ejus solam necessitatem. » Et anima : « Et quid gratiarum actionis pro eo, o cordis mei unice, quod tam inhumaniter et acriter flagellatus es? » Et Dominus : « Ut perfecta fidelitate et patientia mecum perseveret tam in prosperis quam in adversis. » Et anima : « Quid, o amantissime, pro eo accipies, quod pedibus cruci transfixus es? » Cui Dominus : « Ut omnia desideria homo fundat in me ; et cum (a) non potest desiderium habere, habeat tamen voluntatem habendi desiderium, et tunc pro facto accipio voluntatem. » Et anima : « Quid autem pro eo quod manibus cruci affixus es? » Et Dominus : « Ut se in omnibus bonis operibus exercent, et cuncta mala propter me devitet. » Et anima : « Quid tibi, o dulcor unice, debet gratiarum actionis referri pro illo amoris vulnere, quod in cruce suscepisti pro homine, cum amor invincibilis sagitta amoris Cor tuum mellifluum perforavit, unde nobis aqua et sanguis in remedium profluxit, et sic devictus magnitudine amoris sponsæ tuæ mortuus es amoris morte? » Et Dominus : « Ut homo omnem voluntatem suam meæ conformet voluntati, et voluntas mea illi semper in omnibus et super omnia sit accepta. »

Quidnam
pro singulis
Christi
passionibus
sit
offerendum.

Beneficia a
Christo
donata pro
singulis in
passione
doloribus.

Dixitque etiam Dominus ad eam : « Dico tibi in veritate, si quis ex devotione passionis meæ lacrymas effuderit, suscipere volo ac si ipse pro me sit passus. » Tunc anima : « Eia, mi Domine, quali modo debeo pervenire ad has lacrymas? » Et ille : « Ego te docebo : Primo, cogita quali amicitia et

(a) et si. *Cod. Vind. und so. Ed. Lips. 1503.*

dilectione meis inimicis obviam processi, qui me cum gladiis et fustibus ad mortem quærebant, tamquam ad latronem et maleficum; sed ego tamquam filio suo mater illis me obviam dedi, ut eos de faucibus luporum eruerem. Secundo cum me alapis immitibus cæderent, quot alapas mihi dederunt, tot dulcia oscula eorum animabus præbui, qui usque in diem novissimum per passionem meam debent salvari. Tertio, cum me ferocissime flagellarent, tam efficacem pro eis fudi orationem ad Patrem cœlestem, ut multi ex eis converterentur. Quarto, cum spineam coronam capiti meo imprimerent, quot spinas mihi impresserunt, tot gemmas in eorum corona collocavi. Quinto, cum me cruci clavis affigerent, et omnia membra mea distenderent, ita ut ossa mea et viscera dinumerari possent, tota mea divina virtute attraxi animas eorum ad me omnium, qui ad vitam æternam sunt prædestinati, sicut ante prædixi: *Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum.* (JOANN. XII. 32.) Sexto, cum lancea latus meum aperiret, ex Corde meo propinavi eis poculum vitæ, qui per Adam hauserant poculum mortis, ut essent omnes Filii æternæ vitæ et salutis in me qui sum vita. »

DE EODEM.

CUM vero corpus Christi sumpsisset, dixit ad illam Dominus: « Vis videre qualiter ego nunc in te sum et tu in me? » At illa tacebat, quia indignam se reputabat. Statimque vidit Dominum tamquam per lucidum crystallum, et animam suam velut aquam purissimam et fulgidam, per omne corpus Christi fluentem. At illa multum admirabatur super inæstimabili dono et stupenda Dei erga se pietate. Cui Dominus: « Memento quod beatus Paulus scripsit: *Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus; gratia autem Dei sum id quod sum.* (I. COR. XV. 9.) Sic et tu nihil es in te; sed id quod es, per gratiam meam es in me. »

Mira unio
Christi cum
anima per
sumptionem
Sacramenti.

Cum autem Crux secundum morem sepeliretur, dixit ad Dominum : « Nunc, o cordis mei unice, teipsum sepeli in me, et me tibi inseparabiliter astringe. » Et Dominus : « Volo me sepelire in te : in capite tuo volo esse fruitio sensuum tuorum, operatio manuum tuarum, et exercitatio omnium membrorum motuumque tuorum. »

ITEM DE PASSIONÈ DOMINI.

Commen-
dantur
bona
voluntas et
benevolentia

ITEM in sancta nocte Parasceves, in oratione sua dixit ad Dominum : « Mi dulcissime Domine, in quo tibi recompen- sare possum quod hac nocte propter me captus et ligatus es? » Cui Dominus : « Cum desiderio et bona voluntate. Hæc enim duo sunt velut serica ligamenta cum quibus me animæ tuæ suaviter colligabis. Cor etenim benevolum est ad quæque bona paratum, de facili me non amittit. Sed cogitationes inutiles quæ illi improvise advenerint, quasi nullius delicti sunt, si tamen non sponte et cum deliberatione, postquam adverterit, eis immoratur. » Et addidit : « Cum me traderem in manus iniquorum, ligaverunt manus meas et fecerunt in me quidquid voluerunt, linguam vero meam ligare non potuerunt. Ego autem ipsam linguam meam ita ligavi, ut nullum verbum nisi quod utile esset loqui vellem. Sic homo, licet potestatem habeat loquendi bonum sive malum, linguam suam sic refrænare deberet, ut nullum verbum loqueretur quo proximum suum læderet aut turbaret. »

Circa Primam vero, cum esset in recordatione quod Christus illa hora præsidi judicandus adstitisset, dixit ad eam Dominus : « Veni mecum ad iudicium. » Et assumens eam, ante Patrem suum cœlestem statuit eam secum. Tunc omnes Sancti cum omnibus creaturis super eam sunt conquesti. Seraphim accusabant eam pro eo quod divinum amorem quo

a Corde Dei fuerat accensa, sæpe in se per teporem extinxerat. Cherubim proclamabant eam, eo quod secundum lumen divinæ cognitionis; quo præ cæteris illuminata erat, se non regebat. Throni conquesti sunt quod pacatissimum Regem eorum, qui thronum suum in ea firmaverat, sæpe inutilibus cogitationibus inquietando turbasset. Dominationes dicebant quod Regi et Domino Deo suo se cum debita reverentia non subdidisset. Principatus conquerebantur quod divinam nobilitatem qua ad Dei imaginem facta est in se nec in aliis esset venerata. Potestates accusabant quod se divinæ majestati cum tanta reverentia et tremore, ut dignum fuerat, non inclinasset. Virtutes conquestæ sunt quod se in virtutibus sanctis debito modo non exercuerat. Archangeli dicebant quod Dei suavi colloquio prout debuit non intendisset, nec per eos qui ei ministri deputati sunt dilecto suo suavia et amatoria susurria direxisset. Angeli querulabantur quod eorum ministerio indigne uteretur.

Anima in
judicium
ducitur et ab
Angelis
accusatur.

Beata Virgo Maria conquerebatur quod dulcissimo Dei Filio, quem sibi in fratrem genuerat, infidelis extitisset. Apostoli clamabant quod eorum doctrinam diligenti studio non fuisset secuta. Martyres dicebant quod pœnas et infirmitates invita sustineret. Confessores accusabant quod in Religione et spirituali exercitatione negligenter egisset. Virgines querulabantur quod tam amantissimum Sponsum totis visceribus non amasset. Omnes creaturæ insimul conclamabant quod eis indigne usa fuisset.

Beata Virgo
et Sancti
cum
omnibus
creaturis
conqueruntur.

Tunc benignissimus Jesus dixit ad Patrem : « De omni querimonia ei objecta ego ad singula pro ea respondebo ; quia ejus amore me fateor esse captum. » Cui Deus Pater dixit : « Quid te ad hoc coegit ? » Respondit : « Mea electio, quia eam mihi ab æterno præelegi. » Tunc anima confidens de gratia tanti fidei jussionis sui, confidenter accepit eum inter brachia sua, dicens ad Deum Patrem : « Ecce præsentio tibi,

Christum
Patri pro se
confidenter
obtendit
anima.

Pater colende, humillimum Filium tuum, qui tibi pro me persolvit quidquid deliqui per superbiam. Ecce præsentō tibi Filium tuum mansuetissimum, qui pro me satisfacit quidquid peccavi per iram. Præsentō tibi etiam Filium tuum amantissimum qui est amor cordis tui, qui plene supplevit quidquid odio deliqui. Largiflua ipsius liberalitas omne quod avaritia peccavi exsolvit. Sanctissimum ejus studium acediam meam emendavit. Summa ejus abstinencia omnem intemperantiam meam supplevit. Ejus innocentissimæ vitæ puritas exsolvit omne quod malis cogitationibus, verbis aut factis deliqui. Ejus summa obedientia, qua factus est obediens usque ad mortem, omnem inobedientiam meam delevit. Ejus denique perfectio omnem imperfectionem meam excusat. »

Ad Tertiam, vidit Dominum inæstimabili claritate et decore circumdatum, ita ut a planta pedis usque ad verticem singulari ornatu totus floreret; et hoc pro eo acceperat quod tam inhumaniter pro nobis fuerat flagellatus. Habebat etiam in capite sertum ex diversis et pulcherrimis floribus tam mirifico opere factum, quod ejus simile anima nunquam vidit. Hoc sertum sibi Christus effecerat ex diversis doloribus, quos illa in capite suo per idem tempus plusquam quadraginta diebus habuerat ¹.

Ad Sextam, iterum vidit Dominum bajulare sibi crucem, et omnem Congregationem advenire et singulas gravamina et onera sua, in similitudinem frondium virentium, cruci supponere. Quæ omnia Dominus benignissime suscipiens, patientissime et lætissime cum cruce sua portabat, sed et Sorores omnes Dominum portare juvabant.

Crucem
bajulanti
Christo
sorores
oneri sua
imponunt
et cum
ipso portant.

Circa Nonam vero, apparuit sibi Dominus in gloria mirabili et majestate, habens torquem auream, in qua erat clypeus continens omnia passionum Domini genera; qui totum pec-

1. Cf. part. II. c. 26.

tus Domini contextit, superius lilium habens candidissimum, et inferius rosam pulcherrimam. Per hunc clypeum figurabatur victoriosa Christi passio; per lilium, innocentia; per rosam, ejus summa patientia.

Cum autem Sorores ad sanctam Communionem accederent, Dominus unicuique personæ dabat Cor suum divinum, repletum optimis aromatibus mira suavitate redolentibus. Aromata et illa ex omni parte Cordis ut novellæ viridissimæ et florentes erumpebant, ita ut totum florigerum esse videretur. Singulæ etiam accedentes prædictum clypeum a Domino acceperunt, ita ut in cujuslibet pectore idem clypeus miro decore fulgeret; per quod significari intellexit quod Christus suæ passionis victoriam suis fidelibus contulit, ut sit eis munimen et robur contra omnes inimicos.

Hora vero qua sanctam crucem osculari deberet, ad vulnus pedum divinitus inspirata dixit: « En omnia desideria mea tibi, Domine mi, infigo, et ea tuis adapto desideriis, ut exinde plene purificata et perfectissimo modo sanctificata, nunquam de cætero terrenis valeant implicari. » Ad vulnus quoque dextræ manus ait Dominus: « Hic reconde omnia spiritualia tua, ut omnia quæ in spirituali habitu neglexisti per mea tibi plene restaurentur. » Ad sinistrum vero ait: « Hic omnes pœnas tuas et quælibet adversa repone, ut ex unione mearum passionum dulcescant, et Deo in summa placencia redoleant, sicut vestis cum musco vel aliis speciebus condita eundem spirat odorem, et sicut mica panis melle intincta ejusdem suscipit suavitatem. » Ad vulnus Cordis ait: « In hoc vulnus amoris, quod tantæ amplitudinis est, quod cælum et terram et omnia quæ in eis sunt complectitur, omnem amorem tuum ad meum divinum amorem recollocâ, ut exinde perficiatur, et sicut ferrum candens cum igne, in unum redigatur amorem. »

Ad Vesperas, vidit Dominum quasi de cruce depositum, et

In
Communionem
Cor suum
Dominus
trahit.

Quo
devotionis
affectu
vulnera
Crucifixi
anima
osculatur.

Invitante
B. Virgine
cum multo
fructu eadem
vulnera
iterum
osculatur.

beatam Virginem ipsum in sinu tenentem, sibi que dicentem: « Accedens osculare salutifera vulnera dulcissimi Filii mei, quæ pro tuo suscepit amore. Cordi ejus benignissimo tria oscula imprime, agendo illi gratias pro effluxu illo quo ab æterno in te et in omnes electos effluit, effluit et effluet sine fine. Ad vulnus dextræ manus, in osculo gratias agas, quia ipsa est adiutrix et cooperatrix omnium bonorum operum tuorum. Ad sinistram vero, quia ad ipsam tutum semper invenies refugium. Vulnus quoque dextri pedis osculare in gratiarum actione, pro ferventi desiderio quo omnibus vitæ suæ diebus post te in siti cucurrit. Sinistri autem pedis vulnus cum gratitudine osculeris, quia ibi semper invenies remissionem omnium peccatorum. Habeas etiam triplex unguentum, quo ipsum animæ tuæ dilectum incessanter perungas. Scilicet oleum olivæ, per quod misericordia exprimitur: in operibus videlicet misericordiæ et pietatis te frequentius exercendo. Secundo, oleum myrrinum; ut tribulationes et infirmitates gaudenter, constanter et fideliter pro Dei amore supports. Tertio, unguentum balsamiticum; scilicet ut omnia dona Dei cum gratitudine pro ejus laude solius suscipiens, nihil inde tibi aut speres aut velis, sed pure in ipsum qui est fons et origo omnium bonorum refundas. »

Accipit a
matre sua
Christum
in corde
sepeliendum

Circa Completorium autem beata Virgo ad eam dixit: « Accipe Filium meum et eum sepeli in corde tuo. » Statim illa cor suum in similitudine sarcophagi argentei cooperulum aureum habentis vidit. Per argentum munditia cordis significabatur; per aurum vero amor, qui Deum in anima tenet et conservat. Cum ergo Christum, ut sibi videbatur, includeret, dixit ad eam: « Hic me semper in corde tuo invenies, et ecce do tibi securitatem æternæ vitæ, et omnibus pro quibus orasti hodie. »

X

QUALITER HOMO MEMORIAM CHRISTI PASSIONIS CELEBRET OMNI
SEXTA FERIA PER ANNUM.

QUI Dominicæ passionis colendam memoriam frequentare desiderat, feria sexta vice Horarum legat septies Psalmum: *Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me.* (Ps. xxix.) Et post circulum anni habebit tot versus quot Christus vulnera habuit ¹. Item legat, si potest, unam Passionem Domini, et agat Deo gratias, inter cætera, quia de vulnere sinistri pedis ejus fluxit nobis lavacrum salutis, et a dextro flumen pacis; a manu vero sinistra produxit nobis fluentia gratiæ; a dextra autem medicamen animarum; de vulnere quoque dulcissimi Cordis ejus erupit nobis aqua vivificans et vinum inebrians, scilicet sanguis Christi, et omnis boni copia infinita.

Numerus
plagarum
Christi.

QUID DEO MAXIME IN HOMINE COMPLACEAT.

ITEM interrogabat Dominum quid sibi maxime in homine placeret. Cui Dominus: « Ut quilibet cum magna gratitudine perpendat, et jugi memoria revolvat omnium virtuosorum operum exercitia quæ in terris operatus sum; et om-

Christi
operum in
terra
recordatio
ipsi maximè
accepta.

1. Idem fere numerus plagarum seu vulnerum Christi in passione sua, aliis revelatus est piis animabus, ut S. Birgittæ, etc. quæ diverso tamen illum efficiunt modo; unde supputantibus potest aliquod discrimen occurrere, scilicet: 5460, vel 5475 aut etiam 5490. Cf. Cornelium a Lapide in Matth. xxvii. 26. Gonsalvum Durantum in commentario Revelationum S. Birgittæ, lib. 1. c. 10. Ludolphum Carth. de Vita Christi, parte II. c. 48. qui inter alia illos laudat versiculos:

Mittitur, ut legitur, olim vox cœlica lenis,
Cor refovendo senis flebilis, ut sequitur:
D. duc undecies, X. dempta simplice; Christi,
Unde revixisti, vulnera cuncta scies.

nium pœnarum et injuriarum quas sustinui triginta tribus annis; in quanta vixi miseria, et quanta mihi exhibebatur contumelia a mea creatura, et tandem mortuus sum in cruce morte amarissima, ob amorem hominis animæ, quam mihi in sponsam mercatus sum meo pretioso sanguine. Hæc omnia unicuique ita sint accepta et grata, ac si ad ipsius solummodo sum perpessus salutem. »

CAPUT XIX.

DE CHRISTI RESURRECTIONE ET EJUS GLORIFICATIONE.

In
resurrec-
tione
Christi
operata est
tota Trinitas
et omnis
creatura
ministravit.

In sancta nocte lætabundæ Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, hæc ancilla Christi vidit ipsum, quasi in sepulcro resideret, et agnovit divinitus illustrata, qualiter Deus Pater totam suam divinam potentiam humanitati Christi in ejus resurrectione dedisset, Filiique Dei persona omnem suam clarificationem quam ab æterno a Patre habuit, Spiritusque Sanctus omnem suam dulcedinem, bonitatem et amorem plene infudit ejus glorificatæ humanitati. Dixitque ad eam Dominus : « In mea resurrectione cœlum et terra cum omni creatura mihi ministrabant. » Et illa : « Et quomodo, inquit, tibi cœlum servivit? » Respondit : « Omnes angelici Spiritus in obsequio mihi aderant. » Et statim videbatur sibi quod videret multitudinem Angelorum circa sepulcrum, ita quod a terra usque ad cœlum Dominum circumdarent quasi murus. Tunc illa dixit : « Eia, et quid Angeli tibi illa hora decantaverunt, qui in Nativitate tua *Gloria in excelsis* cecinerunt? » Cui Dominus : « *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, et :

Eia et eia nunc simul jubilemus Domino, laus in excelsis altithrono, licet non eadem verba, tamen ejusdem sensus cecinerunt.

Vidit etiam totam Congregationem circa Dominum, de cujus Corde plures radii in singulas personas transibant. Et Dominus cuilibet manum suam extendens glorificationem suam donavit dicens: « En claritatem meam glorificatam humanitatis vobis tribuo, quam cordis munditia et dulci in invicem socialitate, ac vera patientia conservabitis, ac in die iudicii in vobis cum gloria presentabitis. »

DE UNGUENTO SPIRITUALI.

ITEM cum sepulcrum visitaretur, hæc Deo devota virgo ardenti corde dixit ad Dominum: « Eia, dilecte mi, ex millibus electe, doce me quo unguento te animæ meæ amatorem perungam. » Cui Dominus: « Accipe illam inenarrabilem suavitatem quæ ab æterno de meo divino profluxit Corde in Patrem et Spiritum Sanctum, de qua tibi conficias vinum. Secundo, illam dulcedinem a qua indulcoratum est præ omnibus cordibus cor Genitricis meæ virgineum, de qua tibi facias mel dulcissimum. Tertio, devotionem qua antè passionem eram in ferventissimo desiderio et devotione ac amore ardentissimo, de qua tibi conficias balsamum peroptimum. » Continuo se vidit habere pixidem plenam unguento redolente odore mirifico, de quo secundum cordis sui desiderium perunxit Dominum, et vulnera ejus rosea, animæ vera medicamina, est osculata.

Ex divino
Corde et
ex corde
B. Virginis
cum
devotione
Christi
conficitur
unguentum
spirituale.

DE DOMO CORDIS.

POST hæc ostendit ei Dominus pulcherrimam domum excelsam et amplam nimis; intra quam aliam vidit domunculam factam ex lignis cedrinis, interius laminis argenteis valde splendidis coopertam, in cujus medio Dominus

Cor
Domini
tamquam
domus in
qua
introducitur
anima.

residebat. Hanc domum Cor Dei esse bene recognovit, quia multoties ipsum tali viderat forma; domuncula vero interior animam illam figurabat quæ, sicut ligna cedrina imputribilia sunt, immortalis est et æterna. Hujus domunculæ janua erat ad Orientem posita, habens pessulum aureum, in quo aurea catenula pendeat, tendens in Cor Dei, ita ut cum janua aperiretur, catenula illa Cor Dei commovere videretur¹. Per januam intellexit designari desiderium animæ; per pessulum, ejus voluntatem; per catenulam vero Dei desiderium, quod semper animæ desiderium et voluntatem prævenit et excitat et trahit ad Deum. Et ait Dominus ad eam: « Sic anima tua semper est in Corde meo inclusa et ego in corde animæ tuæ. Et licet in intimis tuis me contineas, ita ut intimior sim omni intimo tuo, tamen divinum Cor meum ita excellens et supereminens est animæ tuæ ut omnino inattingibile videatur, quod per hujus domus celsitudinem et amplitudinem denotatur. »

Ante
Communionem
quasi a
quatuor
partibus se
perspiciat
anima.

Anima autem orabat Dominum quatenus eam ad sui prædignissimi corporis susceptionem dignaretur præparare. Cui ille respondit: « Dum vis communicare diligenter animæ tuæ domum perspicias, si parietes ejus aut læsi sint aut infecti. In orientali parte considera quam studiosa vel quam negligens in omnibus quæ ad Deum pertinent fueris: scilicet in laude Dei et gratiarum actione, in oratione, in ejus observatione mandatorum. In parte australi, perpende quam devota fueris Matri meæ et omnibus Sanctis; quantum profeceris eorum exemplis et doctrina. In occidentali parte, intuere diligenter et examina quantum profeceris sive defeceris in virtutibus: quam obediens, quam humilis, quam patiens ad injurias; siregulam tuam et statuta bene tenueris, si vitia in te exterminaveris et deviceris. In parte aquilonari, attende quam fidelis toti fueris Ecclesiæ, qualiter erga proximum

1. Cf. part. iv. c. 20.

egeris; si ipsum intima charitate dilexeris, si omnia adversa ejus tua reputaveris, si pro peccatoribus et animabus fidelium et omnibus indigentibus devote oraveris. Et si quam maculam aut læsionem in omnibus his inveneris, per humilem pœnitentiam et satisfactionem studeas reparare. » Dehinc anima ipsum domum intrans, ad pedes Domini cecidit, quam ille dignanter elevans in sinu suo posuit, et ter osculans dixit: « Do tibi osculum pacis, ex parte omnipotentiae, sapientiae et incommutabilis bonitatis meae. »

Cum autem cantaretur Missa, *Resurrexi*¹, Dominus benignissime illi blandiebatur dicens: « Ecce *resurrexi*, et adhuc tecum sum, perpetuo tecum mansurus. *Posuisti super me manum tuam*, hoc est, intentionem omnium operum tuorum. » Et aliis multis mirabilibus ineffabilibus verbis eam est allocutus. Anima autem ad tantam Domini dignationem stupefacta, humili reverentia a Deo se elongare volebat; quam Dominus magis attrahens dicebat: « Eia fave mihi, ut tecum sim et fruam deliciis meis. » Et cum *Gloria in excelsis* cantaretur, desiderabat Deum pro his donis suis collaudare. Tunc ait ad eam Dominus: « Scis quia scriptum est:

Laus pro terrenis debetur, gloria cœlis.

Si ergo laudare me cupis, glorifica me in unione illius reverentissimæ gloriæ, qua Deus Pater omnipotentia sua cum Spiritu Sancto me glorificat; et in unione altissimæ gloriæ quo inscrutabili sapientia Patrem et Spiritum Sanctum glorifico; Spiritus quoque Sanctus sua incommutabili bonitate Patrem et me dignissimo modo extollit. »

Post Tertiam itaque, dum fieret Processio, licet valde debilis esset, cum baculo a Sororibus in fine Processionis se circumduci faciebat. Et vidit Dominum Jesum in similitudinem diaconi indutum dalmatica, vexillum rubeum manu gestan-

1. Introitus in Dominica Paschæ.

Introitus
Paschæ
mystica
interpretatio.

Laus Christi
per Patrem
et Spiritum
sanctum
cum
sapientia
prolata.

Christus
tamquam
diaconus
animæ
assistit.

tem, secum et cum qualibet persona euntem. Et cum miraretur cur Dominus in similitudine diaconi cum singulis appareret, ipse Dominus Jesus dignanter respondit : « Sicut diaconus altari deservit, sic ego assisto Deo Patri meo ad omne imperium ejus paratus. Nunquam etiam aliquis diaconus tam studiosus in ministrando fuit, sicut ego cuilibet animæ fidelis assisto minister. »

QUOD DOMINUS CONGREGATIONI MINISTRABAT.

Ad Vesperas iterum, inter Antiphonam *Regina cœli*, vidit beatam Virginem in choro stantem, et virgineum Filium suum in dextra tenentem, cujus vestes trifoliis et scutis splendidis erant plenæ. Per trifolia intellexit excellentiam venerandæ Trinitatis designari, quæ tota sua divinitate in Christo corporaliter habitat; per scuta, quorum acuitas ad terram erat versa et latitudo erecta, intellexit quod Christi conversationis et passionis austeritas fine bono esset quasi terminata; sed gaudium et gloria quam pro ea accepit, in cœlesti regno fulgida et dilatata, triumphum obtinet sempiternum. Habebat etiam Dominus coronam splendidam, de qua etiam scuta pendebant, in quibus perlucidæ cruces erant, de quibus singulis quinque radii exibant. Dixitque Dominus : « Ecce ad hoc paratus adveni ut vobis in sero ministrem. Quinque enim fercula vobis in hac cœna ministrare volo. Quorum primum est gaudium quo hodie divinitas de mea habuit humanitate, et humanitas de divinitate. Secundum est gaudium quod habui, cum amor pro universis amaritudinibus quibus me in passione replevit, inæstimabili gaudio et suæ dulcedinis affluentia omnia membra mea penetravit. Tertium est gaudium quod habui, cum Patri meo pretiosissimum pignus, scilicet animam meam, cum omnibus anima-

Quinque
gaudia
Dominus
ministrare
devotis
animabus
in Pascha
intendit.

bus quas redemi, cum ineffabili tripudio præsentavi. Quartum est gaudium quod habui, cum Pater meus plenissimam potestatem mihi tribuit honorandi, ditandi et remunerandi amicos meos, quos tanto labore et tam caro pretio acquisivi. Quintum est gaudium quod habui, ex eo quod Pater meus redemptos meos sede perenni mihi sociavit, ut sint de cætero cohæredes, et mensæ meæ convivæ. Cæteri enim reges cum amicis suis epulantes, peracto convivio, iterum ab invicem separantur; sed amici mei ubi ego sum, mansionem perpetuam mecum habebunt. Si quis ergo horum gaudiorum me admonuerit, pro primo gaudio, si tamen desideravit, dabo ei ante mortem ejus gustum meæ divinitatis; pro secundo, dabo ei intellectum cognitionis; pro tertio, animam ejus in extremis suis Patri meo præsentabo; pro quarto, fructum et participationem passionum et omnium laborum meorum ei tribuam; pro quinto, jucundam ei Sanctorum societatem donabo. »

LAUS ET ORATIO DE QUINQUE GAUDIIS DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI
QUOD HABUIT IN SUA GLORIOSA RESURRECTIONE ¹.

LAUDO, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuisti, quando tua beatissima humanitas in resurrectione glorificationem suscepit a Patre divinæ glorificationis, et in se omnibus electis glorificationem æternam in sua divinitate tribuit. Per illud ineffabile gaudium rogo te, o amantissime mediator Dei et hominum, ut eandem quam mihi tunc dedisti claritatem, tua gratia conserves illæsam, in die judicii cum gaudio assumendam. Amen. »

Laudes
D. Mechtildis

1. Glorificatio
Christi et
in eo
Electorum.

1. Hic articulus non in Lipsiensi, sed in San-Gallensi, Vindobonensi, et Guelferbytano legitur. Quas laudes Florentiæ tempore *Dante* vulgatas ex Boccacio constat.

2. Honor
et delectatio
quæ
membris
Christi sunt
collata.

« Laudo, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuisti, quando charitas inæstimabilis quæ te in mundum de sinu Patris deposuit, et subjacere fecit omnibus pœnis et miseriis, in resurrectione tua omnia membra tua replevit honore et gaudio incomparabili, sicut in cruce repleverat dolore intolerabili. Per illud ineffabile gaudium rogo te, amantissime mediator Dei et hominum, ut dones mihi lumen intellectus et cognitionem animæ, ut sciam quid acceptum sit coram te, omni tempore. Amen. »

3. Anima-
rum
in limbis
detentorum
liberatio.

« Laudo, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuit sanctissima tua anima, quando se in pretium et pignus æternæ redemptionis cum copiosa multitudine omnium beatarum animarum ex inferni claustris, cum inæstimabili tripudio te prosequentium, Deo Patri præsentavit. Per illud ineffabile gaudium rogo te, o amantissime mediator Dei et hominum, ut in hora mortis meæ sis animæ meæ pignus sufficiens, et pretium persolvens omne debitum meum; et placam mihi Deum Patrem judicem æquissimum; et perduc me cum gaudio ante conspectum suum. »

4. Remune-
randi
amicos suos
Christo
potestas
facta.

« Laudo, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuisti, quando a Deo Patre data est tibi plena potestas remunerandi, ditandi et honorandi secundum liberalitatis tuæ magnificentiam, omnes commilitones et amicos tuos, quos tam glorioso triumpho de tyrannica potestate liberasti. Per illud ineffabile gaudium rogo te, o amantissime mediator Dei et hominum, fac me participem omnium tuorum laborum et operum, et tuæ gloriosæ mortis ac beatissimæ passionis. »

« Laudo, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuisti, quando Deus Pater donavit tibi omnes amicos tuos in æternam hæredita-

tem possidendos, et impleta est illa benignissima petitio tua et voluntas qua dixisti : *Volo, Pater, ut ubi ego sum, illic sit et minister meus*, (JOAN. XVII. 24.) ut omne gaudium et omne bonum, quod tu ipse es, ipsorum esset sine fine. Per illud ineffabile gaudium rogo te, o amantissime mediator Dei et hominum, ut dones mihi illud beatissimum omnium electorum tuorum consortium, ut te habeam una cum eis, unicum gaudium et omne bonum, hic et in æternum. Amen. »

5. Hæreditas
æterna cum
Christo
Electis data.

DE GLORIFICATA HUMANITATE CHRISTI IN RESURRECTIONE.

POST hoc orabat Dominum ut in illo jucundissimo gaudio, quo Deo Patri laudes et gratias egit, cum in resurrectione ipsum immortalitate dotavit, etiam pro se laudes referret, pro eo videlicet quod eandem immortalitatis dotem similiter in resurrectione futura esset acceptura. Cui Dominus respondit : « Hoc modo pro te et pro quolibet meorum tam libenter ac si pro me ipso facio, quia membrorum meorum gloriam non aliam quam meam reputo : ideo quidquid membris meis honoris confertur, mihi collatum gaudeo. Sed anima illa pro qua, dum in terris est, laudes et gratias persolvo, multam exinde gloriam et gaudium in cœlis consequetur. » Cogitante etiam illa quæ esset glorificatio humanitatis Christi, qua Deus Pater Filium suum in resurrectione dotasset, ille benigne respondit : « Cordis mei glorificatio hæc erat, quod Deus Pater dedit mihi omnem potestatem in cœlo et in terra, ut essem in humanitate omnipotens sicut in divinitate, ut possem remunerare, honorare, sublimare, et omnem amorem exhibere amicis meis secundum omnem voluntatis meæ libertatem. Glorificatio quoque oculorum et aurium mearum hæc est, quod omnem indigentiam et tribulationem meorum fidelium perspicere valeo usque

De
futura
immortalitate
sua
Deum
laudare
exoptat
Mechtildis.

Humanitati
Christi
potestas
facta.

ad fundum, et omnes gemitus et desideria et preces eorum audire et exaudire. Toti etiam corpori meo hæc gloria donata est, ut sicut in divinitate ubique sum, ita etiam in humanitate, cum omnibus et singulis amicis meis ubicumque volo esse possum, quod nullus alius quantumcumque præpotens potuit, aut poterit in æternum. »

QUALITER DEUS CUM ANIMA MANEAT, ET DE CONVIVIO DOMINI.

Jesus
cum anima
sicut pater,
amicus,
sponsus
et laborum
socius.

FERIA secunda Paschæ, cum legeretur in Evangelio: *Mane nobiscum* (Luc. xxiv. 29.), illa inquit ad Dominum: « O dulcor unice, mane, quæso, mecum, quia dies vitæ meæ inclinata est usque ad vesperam. » Cui Dominus: « Ego tecum manebo, quasi pater cum filio, dividendo tecum cœlestem hæreditatem quam tibi mercatus sum meo pretioso sanguine, cum omni bono quod tibi operatus sum in terris triginta tribus annis; hæc omnia tibi proprie dabo. Secundo ero tecum quasi amicus cum amico; et sicut homo qui fidelem habet amicum, ad illum in omni necessitate confugit, illi semper adhærens, ita et tu ad me qui tibi sum amicus præ omnibus fidelissimus, semper in omnibus tutum habeas refugium; et invalidam te dimitte ad me, quia fideliter ad omnia juvabo te. Tertio tecum ero sicut sponsus cum sponsa, inter quos nulla potest esse divisio, nisi infirmitate disjungantur. Sed si tu infirmaveris, ego sum medicus peritissimus, ab omni infirmitate sanans te; et ita inter nos nulla poterit esse divisio, sed æterna copula et inseparabilis unio. Quarto, tecum manebo, velut socius cum socio; quorum si unus grave onus portaverit, statim alter onus illud tollit, et cum eo supportat. Sic ego omnia onera tua tecum portabo tam fideliter, ut omnia tibi sint levia sustinenda. »

Tunc incidit menti ejus quod aliquando dixerat illi Deus:

Ecce animam meam do tibi in sociam et ductricem ; illi omnia tua committe , et cum tristaberis , illa consolabitur te , et in omnibus fideliter juvabit te . Et ait ad Dominum : « Eia mi Domine , vita animæ meæ , ignosce mihi , dux mitissime , quod tam nobilissimam sociam , heu ! tam raro ad opera mea invitavi , nec ejus auxilium in omnibus ut debui requisivi . » Et Dominus : « Ego tibi indulgeo , et anima mea tecum manebit usque in finem vitæ tuæ , et tunc suscipiet te in illa unione qua spiritum meum in manus Patris moriens in cruce commendavi , et Patri meo cœlesti te præsentabit . »

Anima
Christi
nostræ
animæ
sociatur.

Post hæc orabat Dominum pro una persona sibi fideli et familiari , ut omnia quæ sibi dederat quasi propria , illi daret . Continuo vidit eandem in præsentia Christi stare ; et Dominus accipiens manus illius , omnia dona illa tribuit ei in propria .

Ipsa vero pro his omnibus Dominum laudare plurimum affectans , rogabat eum ut suæ cœlesti familiæ in laudem et gloriam suam convivium permagnificum præpararet . Et statim vidit paratum convivium excellentissimum , et Dominum veste nuptiali amictum , quæ erat viridis coloris aureis plena rosis ; et ait Dominus ad illam : « En ego rosa sine spina natus , multis spinis sum punctatus . » Tota ergo cœlestis familia vestibus Domini similibus erat vestita . Cum ergo nuptiæ essent paratæ , ait Dominus : « Quis in hoc convivio officium geret lusoris ? » Et cum hoc dixisset , accipiens animam in manus suas fecit eam saltare . De quo omnes convivæ novam lætitiã et augmentum gaudiorum percipientes Deo gratias retulerunt , eo quod tam jucundum se cum anima illa exhibebat . Anima vero Christum amatorem suum amplexibus stringens intimæ charitatis , ante mensam convivantium ipsum ducebat . Et vidit claritatem inenarrabilem , et mirificum splendorem a facie Domini procedere , qui totam cœlestem aulam perlustrabat , et omne

In
convivio
electorum
ludit
Christus
cum anima.

scyphos qui in illa mensa regali erant replebat. Sic ergo claritas suæ amabilis faciei facta est ipsorum satietas, gaudium et amœnitas qui ipsos satiat sine fastidio, lætificat sine termino et exultare facit in seipso. Pro tali convivio sit laus et honor Filio Virginis delicato.

DE DIE OCTAVA PASCHÆ.

In Cor
divinum
ut intret
invitatur
anima.

Post
Communionem
Dei Cordis
cor animæ
velut
massa auri
liquefacta
unitur.

OCTAVA autem die Resurrectionis Christi, vidit iterum supradictam domum, quam dum intrare vellet, duos Angelos præ foribus adstantes invenit, extensis in altum alis, ita ut in summitate alæ se invicem contingerent, suavissimum veluti cythara sonum reddentes, et hoc præ gaudio quo adventum animæ expectabant. Anima vero cum intrasset, ad pedes Domini cecidit, salutans et deosculans rosea vulnera Christi. Cum autem ad vulnus Cordis venisset, vidit ipsum apertum, in similitudine ardentis flammæ magnum emittentis vaporem. Dominus autem animam benignissime suscipiens ait : « Intra et perambula longitudinem et latitudinem divini Cordis mei : longitudinem, hoc est æternitatem bonitatis meæ ; latitudinem vero, hoc est amorem et desiderium quod ab æterno habui ad tuam salutem. Hanc longitudinem et latitudinem perambula : hoc est, proprie tibi vindica, quia vere tuum est omne bonum quod invenis in Corde meo. » Et insufflavit dicens : « Accipe Spiritum Sanctum meum. » Tunc illa beata anima Spiritu Sancto repleta de omnibus membris suis igneos radios progredi vidit, ita ut quilibet eorum pro quo oraverat radium ex ea in se susciperet. Et cum communicasset cor suum cum Dei Corde, velut massam auri in unum liquatum vidit, audivitque Dominum dicentem sibi : « Sic cor tuum in perpetuo adhærebit secundum omne desiderium et delectamentum tuum. »

CAPUT XX.

QUALITER DEUS PATER FILIUM SUUM ASCENDENTEM SUSCEPIT.

GLORIOSE Ascensionis Christi die, vidit se esse in monte quodam, ubi apparuit ei amor in specie virginis pulcherrimæ viridi amictæ pallio, dicens ad animam : « Ego sum illa quam in sancta nocte nativitatis Christi tam mirabili splendore vidisti. Ego sum quæ Filium de sinu Patris in terram adduxi, et nunc ipsum super omnes cœlos cœlorum exaltavi. » Ad hæc verba cum anima aliquantulum expavesceret, illa adjecit : « Noli timere ; adhuc enim majora videbis. » Et subito vestes ejus in mirabilem mutatæ sunt decorem ; erantque plenæ aureis cancellis, et in quolibet cancello imago Regis sedebat, et hæc verba desuper erant conscripta : « *Qui descendit ipse est qui ascendit super omnes cœlos.* (EPH. IV. 10.) Omnia etiam opera nostræ redemptionis in his imaginibus miro opere expressa intellexit. Dominus etiam Jesus similibus indumentis erat vestitus, excepto quod in ejus cancellis amor velut regina sedebat. Sicque Deus seipso erat vestitus, quia Deus charitas est, et charitas Deus est. Amor autem accipiens Dominum in brachia sua, eum elevavit dicens : « Tu es ille solus in quo omnem virtutis meæ potentiam plene peregi. » Anima vero interrogabat virginem quid essent brachia ejus quibus Dominum transvexisset. Respondit : « Brachia mea nihil aliud sunt quam omnipotentia mea et voluntas. Omnia enim possum, sed non omnia quæ pos-

Amor
in terram
Dei Filium
adduxit et
super cœlos
exaltavit.

Christus
solus est
in quo
suam
potentiam
amor plene
peregit.

sum, etiam facere expedit; ideoque inscrutabilis sapientia mea omnia ordinat et disponit. »

Magnus etiam Sanctorum exercitus ibi visus est, inter quos Joannes Baptista, Joseph nutricius Domini, et Simeon qui Christum suscepit in templo, erant primates; qui omnes cum Domino ascendebant. Beatissima Virgo, Mater Domini, etiam visa est in prædicto monte, vestita talibus indumentis sicut supra de amore diximus, et desubtus tunica rubei coloris. Et dixit ad animam: « Omnes passiones meas quas pertuli cum Filio meo et propter Filium meum, in silentio et patientia supportavi. Ego quoque incessabile desiderium ad Dominum pro novella Ecclesia habui, et sæpe ad specialem misericordiam ipsum inclinavi. Et sic adhuc amantis animæ desideriis se denegare non potest, indeque est quod anima Dominum in terris magis afficit quam in cœlis ¹. » Tunc anima admonebat eam gaudii quod habuit in ascensione Filii sui. Ad hæc illa respondit: « In gaudio illo cognovi omne gaudium et beatitudinem quæ in assumptione mea perceptura eram. »

1 In
ascensione
Filii
præcognovit
Mater
assumptio-
nis
sue gaudia.

Animæ
amantes
in Corde
Domini
præfulgent.

Domini itaque Jesus cum ineffabili jubilo ascendens stabat ante Patrem, repræsentans illi in seipso omnium animas electorum, tam præsentium quæ secum ascenderant, quam omnium illuc futurorum, et singulorum opera, passiones et merita; ita ut hi qui modo sunt in statu peccati, tali forma in ipso apparerent, quales futuri sunt in cœlo. Animæ vero amantes, et qui pro Christo multa patienter tolerant, in Corde ejus speciali decore fulgebant, reliquæ autem in cæteris membris ejus elucebant. Pater ergo cœlestis Filium suum dignissimo honore suscipiens, ait: « Ecce do tibi omnium affluentiam deliciarum quas in exilium mundi descendens

1. Nullibi hic textus ad formam correctiorem occurrere nobis visus est; in codice quidem Guelferbytano hic folium decisum perierat. In Codice San-Gallensi pro *afficit* legitur *affligit*.

quasi reliquisti, cum plenissima potestate communicandi eas affluentissime omnibus animabus quas modo tecum præsentasti. « Dominus autem Jesus omnem pauperiem, opprobria, contemptum et pœnas, omnemque laborem et opera humanitatis suæ, quasi novum acceptissimum quoddam munus nunquam antea in cælo visum, licet in divinitate præcognitum et prævisum, Deo Patri obtulit; quæ ille ita sibi intraxit et suæ divinitati univit, ac si ea in propria persona pertulisset. Spiritui quoque Sancto omnem amoris fragrantiam, quo ejus sanctissimum Cor ultra omnem æstimationem ardebat, et septem dona Spiritus Sancti cum plenissimo fructu attulit; quia in solo Christo Spiritus Sanctus hæc dona perfecte operatus est, juxta illud Isaia: *Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientiæ*, etc. (ISAÏ. XI. 2. 3.) Angelicis autem spiritibus lac humanitatis suæ ipsis antea inexpertum, novam scilicet superaffluentem dulcedinem in sua deliciosa humanitate, in augmentum gaudii et gloriæ suæ donavit. Patriarchis et Prophetis poculum dulcissimum propinavit, in quo omnia desideria ipsorum satiavit, et amodo in se requiescere fecit. Innocentibus vero et qui pro veritate mortui fuerant, ut Joannes Baptista, Jeremias et alii quamplures, eorum passiones sua gloriosa passione et morte illustrando et nobilitando quasi deauravit. Dona quoque plurima terrigenis, videlicet Apostolis et aliis fidelibus contulit in internam consolationem ¹, spiritualium cognitionem, et amoris sui inflammationem.

Dehinc Dominus ad animam conversus dixit: « Ecce ascendi triumphator gloriosus, et omnia gravamina tua mecum assumpsi. » In quo verbo intellexit quod omnium

1. Nota famosam locutionem, hoc tempore, scilicet ante annum 1300, in his Libris usurpatam. Hisce tribus, nempe interna consolatione, spiritualium cognitione, et amoris Dei inflammatione, quasi designatur Libri de Imitatione Christi propositum.

In
operibus
suæ
humanitatis
Christus
novum
in cælis
munus
obtulit.

Animæ
amori
Christi
unitæ, erunt
reginæ in
cœlis.

hominum necessitates et tribulationes ei sunt præsentés, et ipse in nobis et pro nobis pugnando gloriose triumphat. Et adjecit : « Sicut dixi discipulis meis : Deus Pater dedit potestatem humanitati meæ in cœlo et in terra faciendi omnia quæcumque voluero ; dimittendi hominibus peccata sua, resistendi omnibus quæ hominem infestant, inclinandi meam divinitatem hominibus secundum omnes indigentias suas. » Tunc anima procidit ad pedes Domini, adorans eum et gratias agens ; quam ille dignanter alloquens ait : « Surge, regina mea ; omnes enim animæ quæ sunt amori meo unitæ, erunt reginæ. » Anima vero inter alia multa dixit ad Dominum : « Quid est, amantissime Deus, quod cum me cogito morituram, parvam, aut nullam inde concipio lætitiã, cum tamen quamplurimi magno cum gaudio et desiderio horam illam præstolentur. » Ad quod Dominus : « Hoc, inquit, speciali tibi bono feci, quia si mori desiderares, in tantum Cor meum divinum indulcæres et alliceres, ut tibi hoc denegare non possem. » Et illa : « Et quid est quod homines mori in tantum formidant, etiam quandoque valde perfecti ? Ego quoque, licet miserabilis, cum me morituram recordor, expavesco. » Cui Dominus : « Quod homines mori timent, ex parte carnis est ; quia anima carnem suam diligens, ipsam mortis amaritudinem tolerare abhorret. Tu vero quid times, cum meum Cor in pignus ¹ æterni fœderis, et in domum refugii et æternam habitationem acceperis ? »

DE EODEM FESTO.

IPSO etiam die dum cantaretur Responsorium : *Omnis pulchritudo Domini* ², in affectu mentis dixit ad Dominum :

1. Cf. Part. II. 21. et v. 45. item *Legatus*. lib. v. 4.

2. In Festo Ascensionis Domini.

« Mi Domine, amodo omnis pulchritudo et decor tuus ablatus est a nobis. » Cui ille benigne respondit: « Nequam. Ego enim cum tota pulchritudine et fortitudine, cum omni laude et gloria mea et amore sum vobiscum, et manebó in æternum. » Item cum in Processione cantaretur: *Et benedixit eos*, vidit in aere supra conventum manum miri decoris Congregationem benedicentem, audivitque Dominum dicentem: « Illa benedictio quam tunc feci super discipulos meos æterna est, nec unquam auferetur a vobis. »

Benedictio
Domini in
sua
ascensione
super
discipulos
ad omnes
fideles
permanet.

QUALITER DEUS OPERUM REDEMPTIONIS HUMANÆ MONEATUR.

IN Missa quadam audiens Collectam illam: *Infirmi-
tatem
nostram respice, quæsumus, omnipotens Deus, etc.* cogitabat scire desiderans quem fructum verba illa, scilicet *incarnatio*, etc. haberent. Cui Dominus respondit: « Hæc verba in modum cujusdam personæ admonent me operum redemptionis humanæ. Hoc verbum, *Incarnatio*, admonet me charitatis qua *factus sum frater leonum et socius struthionum*, sicut scriptum est de me: (JOB. xxx. 29.) Per leones significantur superba corda; per struthiones vero, dura Judæorum corda, cum quibus tam amicabiliter in fraterna vixi charitate. Hoc autem verbum, *gloriosa passio*, recolere me facit fidelitatis quam meis exhibui inimicis, pro quibus dum mihi amaram inferrent mortem, tam intente Patrem cœlestem exoravi. Hoc verbum, *pretiosa mors*, admonet me quam permagnum pretium dedi me pro homine, cum in ara Crucis Deo Patri hostiam me acceptissimam obtuli, et omne pretium ejus plene persolvi. Hoc verbum, *resurrectio*, memorari me facit magni honoris quem homini imposui, cum humanam carnem de sepulcro resuscitavi in signum veræ resurrec-

Dignitas est
hominibus
quod
Christo ut
membra suo
capiti
copulentur.

tionis ; insuper eximiæ dignitatis quam contuli hominibus , in eo quod mihi velut membra capiti suo æterno fœdere copulantur. Quintum verbum, scilicet *ascensio*, admonet me quod factus sum advocatus hominum, et mediator apud Patrem. Fidelis advocatus domini sui censum fideliter congregat, et ubi domino suo deesse viderit, de suo supplet. Et sic ego omnia bona quæ homo fecerit, centuplicata Patri meo offero et ubicumque defuerit, ei de meo suppleo, ut animam ejus cum inæstimabilibus divitiis Patri meo cœlesti coram omnibus Sanctis repræsentem. »

CAPUT XXI.

DE FLETU DOMINI ET LACRYMIS AMORIS.

Dominus
flevit
ob unionis
suæ cum
Patre, ac
cum homine
recordatio-
nem.

ITEM cum audiret legi in Evangelio Dominum flevisse ¹, et ipse ex hoc suam occupasset memoriam, dixit ad eam Dominus : « Quoties in terris cogitabam illam ineffabilem unionem quæ Deo Patri unitus, unum cum ipso eram, humanitas mea a lacrymis se continere nequibat. Quoties etiam recordabar inæstimabilis dilectionis quæ me de sinu Patris alliciens, humanæ conjunxit naturæ, toties humanitas mea a fletibus non poterat se cohibere. » Tunc illa dixit : « Et ubi sunt lacrymæ tibi ex amore unquam profusæ ? » Respondit : « Specialem in Corde meo obtinent locum ; sicut qui thesaurum habet magis sibi dilectum, in secreto et singulari reservat loco. » Et illa : « Tu aliquando dixeras mihi lacrymas amoris in Corde tuo velut in igne

1. JOANN. XI. 35.

absumi ? » Cui Dominus : « Hoc utique verum est ; nam in Cordis mei fervore, velut aqua sparsa ad ignem, absumuntur, nec tamen consumuntur, sed in intimis Cordis mei optime reservantur. »

Amoris
lacrymæ in
Cordedivino
servantur.

Item ¹ vidit Dominum aperire dulcissimi Cordis sui vulnus, et dicentem : « Aspice multitudinem pietatis meæ, quam si cupis agnoscere, nusquam lucidius quam in verbis Evangelii poteris invenire. Majoris siquidem aut dulcioris affectus nunquam audita sunt verba quam illa : *Sicut dilexit me Pater, et ego dilexi vos*, (JOANN. XV. 9.) et alia his similia, quæ tam ad discipulos quam ad Patrem meum locutus sum, multa eis bona impertiendo. »

CAPUT XXII.

DE TRIPLICI OPERATIONE SPIRITUS SANCTI IN APOSTOLIS ET IN QUALIBET ANIMA DESIDERANTE.

IN sancta Vigilia gratiosi festi Pentecostes, hæc Dei humilis ancilla cum se receptaculum Spiritus Sancti exhibere desideraret, dixit ad eam Dominus : « Spiritus Sanctus tria in Apostolis operatus est. Quorum primum est quod eos in suo adventu in divino amore succendens penitus permutavit, ita ut qui antea timidi et infirmi, et seipsos erant amantes, tam fortes effecti sunt, ut etiam mori non timerent ; imo gaudium et gloriam reputabant se pro Dei amore, adversa tolerare. Secundo, sicut ignis ferrum purificat et sibi simile efficit, sic Spiritus Sanctus Apostolos ab omni sorde purga-

1. Quæ sequuntur e solo Lipsiensi codice sunt excerpta ; desunt vero in codice Guelferbytano.

Spiritus
Sanctus
corroborat,
purgat ac
Deo
conformat.

tos in seipso ad plenum sanctificavit. Tertio, sicut aurum igne liquatum, si cui formæ infunditur, ejus in se imaginem repræsentat, ita Spiritus Sanctus Apostolos igne sui amoris liquefactos, in Deum refluere fecit, et ejus divinæ imagini conformavit, ut de ipsis impletum videretur illud psalmistæ: *Ego dixi, dii estis.* (Ps. LXXXI. 6.) Similiter, qui Spiritus Sancti adventum desiderat hæc tria in se operari exoret; scilicet ut Spiritus Sanctus cum suo amore contra mala et ad quæque bona corroboret auferendo ab eo omnem humanum timorem, quatenus pro Dei amore adversa suscipiat gaudenter. Oret etiam per Spiritum Sanctum remissionem omnium peccatorum sibi donari, et ut igne divini amoris penitus resolutus, totus in Deum transire, et ei feliciter unitus mereatur conformari.

DE EODEM.

Spiritus
Sanctus
ad gloriam
Dei, ad
cælestem
suavitatem
et ad
spiritualia
promovet.

ITEM Spiritus Sanctus Apostolis tria pocula propinavit, in quibus eos tam affluenter replevit, ut non immerito eos populus ebrios æstimaret. Primo, eos vino amoris tam abundanter replevit, ut velut ebrii seipsos oblivioni traderent, non jam honorem aut aliquid corporis commodum appetentes, sed Dei solius gloriam requirentes. Secundo, eos mero divinæ consolationis et dulcedinis redundare fecit, ut nullum deinceps terrenum gaudium, vel solatium eis sapere posset. Tertio, amore cælestium quasi nectareo poculo eos inebrians, quasi insanire fecit; unde ineffabili desiderio accensi ad Deum, etiamsi fieri posset per mille mortes ad eum transire cupiebant. His similiter modis anima fidelis a Spiritu Sancto potari se postulet vino, videlicet divini amoris, quod suimet oblivionem pariat, ut nihil honoris sive commodi, nisi quantum ad Dei gloriam sibi requirat. Oret etiam se interna Spiritus Sancti suavitate ita repleti, ut nunquam terrenum gaudium sive delectamentum sibi valeat complacere. Amore

quoque caelestium et spiritualium se oret inflammari, quo toto corde ad Deum anhelans mortem et omnia pœnalia pro nihilo ducat.

DE VINEA DOMINI, SCILICET ANIMA JUSTI.

EODEM die, dum celebraretur officium, vidit Regem gloriæ, Dominum Jesum, cum multitudine Angelorum et Sanctorum in Ecclesia residentem, et de Corde ejus tot radios micantes, quot ibi aderant Sancti, ita ut in quemlibet illorum spiculum tenderet radiorum. Cum autem cantaretur: *Vinea facta est*¹, hæc Christi virgo in affectu mentis dixit ad Dominum: « Eia utinam tibi cor meum vineam secundum Cor tuum electam omni tempore possem exhibere ! » Cui Dominus: « Omne quod desideras valeo perficere. » Et statim, vidit se (a) intra cor suum velut in vinea pulcherrima deambulare, quam Angelorum multitudo velut maceria in circuitu protegebat. In orientali parte erat vinum purissimum et dulce nimis, significans operum fructus quos homo Deo in pueritia defert. In aquilonari, erat vinum rubeum et forte, figurans laborem quo homo in adolescentia vitiis et tentationibus resistit, contra omnem virtutem inimici. In meridie, vinum fervens et valde optimum erat, designans virtutum opera quæ in juventute homo in Dei perficit amore. In occidentali autem parte erat nobilissimum et nectareum vinum, exprimens desideria diversa quibus homo ad Deum et caelestia totis viribus anhelat, necnon pœnas et tribulationes multimodas, quibus homo nonnunquam in senectute molestatatur.

Intellexitque divinitus justum hominem Dei talem esse vineam, Deumque valde in eo delectari qui ab infantia

1. *Tractus* in Vigilia Pentecostes.

(a). Dominum. *Cod. Vindob.*

Quatuor
vina quæ
anima
tamquam
vinea ferre
debet.

Fons e
divino Corde
prosilis
irrigat
animam.

usque ad mortem, per omnem vitam suam Deo laudabiliter vivit. In medio autem vineæ fons erat, juxta quem Dominus in solio residebat, et de Corde ejus rivus cum impetu in fontem illum defluebat, de quo Dominus omnes qui spiritualem regenerationem capiebant aspergebat. Super hunc fontem in circuitu septem clypei mirifici operis eminebant, designantes septem dona Spiritus Sancti, quæ ideo species scutorum prætendebant, quia nemo Spiritus Sancti dona absque labore poterit possidere.

DE QUINQUE OSCULIS.

ET dum cantaretur : *Rex sanctorum Angelorum*¹, iterum videbatur sibi quasi Dominus cum gloria ad fontem baptismatis processionaliter iret, habens dextrorsum Joannem Evangelistam, sinistrorsum vero Bartholomæum; quam gloriam illi ob singularem cordis et corporis munditiam, qua præditi fuerant, sunt adepti. Petrus vero et Jacobus minor Dominum ad fontem præibant, propter specialem Episcopatus dignitatem, quam præ aliis Apostolis habuerunt. Gloriosa vero Virgo Maria etiam ibi a dextris Filii visa est, in vestitu deaurato sphærule quæ sine intermissione circumvolvebantur, significantibus incessabile desiderium quod habuit ad Ecclesiæ novellæ salutem. De Corde quoque Dei fons vivus limpidiissimæ aquæ defluebat.

Cordis
divini mira
erga
animam
operatio.

Anima autem accedens ad matrem Domini rogabat ut obtineret sibi in hoc fonte ab omnibus ablui peccatis. Tunc illa dignanter animam in ulnas suas accipiens, Dei Cordi eam applicavit; illa vero quinquies Corde ejus osculabatur. In primo

1. Litania in Sabbato ante Pentecosten, ad sacri Fontis benedictionem.

osculo sensit se ab omnibus maculis emundatam; in secundo autem, pacem Dei veram sibi dari; in tertio quoque, sicut amica carissima, spirituali dulcedine dotata est; in quarto vero, intra Cor Dei rapta est, ubi vidit et agnovit omnes electos omnemque creaturam. Dixitque ad eam Dominus: « Quid ultra vis aut velle poteris? En omne bonum quod cœlum et cœli cœlorum se gaudent habere, tuum est. Modo bonum tuum omnibus Sanctis ad placitum tuum communica. » At illa cum ineffabili gaudio Dominum circumplexa, beatæ Virgini ipsum primo communicavit, deinde omnibus Sanctis. In quinto, visa est cum Domino ad mensam opulentissimam sedere, et cum ipso convivari.

Dixitque Dominus: « His quinque modis quotidie Cor meum osculari debes. Sicut in matre habente filiam sibi valde dilectam perpendere potes: primo igitur faciem ejus contemplatur, et si aliquam deprehenderit maculam, continuo diluit eam; secundo, caput ejus ornat corona; tertio, nimio ducta affectu ipsam osculatur; quarto introducit eam in cubiculum suum, demonstrans illi copias divitiarum suarum; quinto, reficit eam optimo quo potest cibo. Eodem modo animam ad me venientem per pœnitentiam assumo in gratiam meam, omnesque sordes illius detergo. Post hæc coronam illi impono, cum variis eam virtutibus adorno; sicque mihi in ea complacens ex incontinenti amore specialis dulcedinis osculum sibi infigo; dehinc familiari admissu ostendo illi per felicem experientiam divitias deliciarum mearum; ex hoc cibo eam refectione optima, scilicet corporis et sanguinis mei Sacramento. »

Dominus
ut mater
filiam, sic
animam
recipit
et ornat.

CAPUT XXIII.

ITEM DE AMORE, QUALITER HOMO COR SUUM DEO OFFERAT.

Anima
Mechtildis
animæ
Domini
glutino
amoris
adhæret.

IN die sancto, dum Missa *Spiritus Domini* imponeretur, audivit vocem sibi dicentem : « Audi, o anima mea, et exulta, quia si Spiritus Domini totum orbem replevit, tu exclusa non eris. » Tunc illa intra se cogitare cœpit : Hæc verba Dei non sunt, sed forte animæ tuæ seipsam consolantis. Ad hæc Dominus respondit : « Mea sunt hæc verba, quia anima tua mea est, et anima mea tua est. Sicut enim de Jonatha et David legitur, quod animæ eorum fuerunt glutinata, ita et multo fortius anima tua meæ animæ glutino amoris adhæret, sicut hodie tibi demonstrabo. » His dictis, datæ sunt animæ duæ alæ candidæ quibus ad alta volitabat, et usque ad magnum splendorem perveniens ibidem requievit. Angelus autem Domini accedens ad eam, reverenter salutabat dicens : « O nobilis virgo, præpara te, quia Sponsus tuus jam venturus est. » At illa dixit : « Nescio quo me ordine præparem; sed si digne parata inveniri debeo, oportet ut ipse animæ meæ dilectus sibi me præparet. » Statim ipse Rex gloriæ formam et decorem indutus sponsi adveniens, veste candida eam induit dicens : « Accipe vestem innocentiae meæ, quam tibi do in meritum æternale. » Deinde rosei coloris veste eam exornans ait : « Hanc vestem diversis passionibus meis tuisque doloribus tibi præparavi. » Amor etiam stabat coram Domino in specie virginis pulcherrimæ, quam Dominus amanter intuens ait : « Tu es quod ego sum. » Cogitanti vero animæ quod amictum non haberet, amor expandit pallium suum, et Deum animamque simul contextit,

ita ut anima ipso amore amicta videretur. Pallium vero amoris desubtus varium erat, et tantæ amplitudinis ut multitudinem hominum contegere sufficeret. Et ait: « Quot crines sunt in pallio meo, tot consolationes ad me venientibus dono. » Anima vero tota in dilectum eliquabatur, ita ut quasi unus spiritus cum eo facta sibimet videretur. Tunc ait illi Dominus: « Modo quodcumque vis jube. » Et illa: « Domine mi, verbum jussionis non convenit mihi; tamen si aliquid potestatis haberem, omnem creaturam excitare vellem ut te tota virtute, pulchritudine et scientia sua laudaret. »

Ad Offertorium autem dum cantaretur: *Tibi offerent reges munera*, dixit ad Dominum: « Quid modo, o præcordialis dilecte, tibi offeram cum nihil omnino quod deceat te habeam? Laici communicant tibi terrenam substantiam suam; religiosi seipsos et devotionem suam tibi offerunt. » Cui Dominus respondit: « Cor tuum mihi quinque modis offeras, et acceptissimum munus obtulisti. Primo, illud mihi offeras velut arrham sponsalem cum omni cordis tui fidelitate, orans ut per amorem Cordis mei emundetur quidquid in te per infidelitatem vitiasti. Secundo, sicut monile cum omni delectatione cordis tui, quod si omne delectamentum habere posses, propter me abdicares. Tertio, velut coronam cum omni honore quem in hoc sæculo et etiam in futuro obtinere posses, ut ego solus gloria tua sim et corona. Quarto, quasi phialam auream unde meiipsius dulcedinem bibam. Quinto, sicut vasculum optimi electuarii unde meipsum comedam. »

Quinque
modis anima
Domino cor
suum offert.

Ad Tertiam vero, dum *Veni Creator Spiritus* imponeretur, vidit Spiritum Sanctum in specie aquilæ per chorum volantem, de cujus corde tot radii quot personæ aderant procedebant; et ad unumquemque radium mille Angeli ministrabant. Columba etiam nivea, dum Conventus ad communionem accederet, cujuslibet personæ cor rostro suo tetigit,

Columba
rostro suo
ignem
amoris in
corde
communi-
cantibus
accendit.

et in eo flammam ignis accendit. In quorundam vero cordibus, ignis extinguebatur; in quorundam autem convalescens in ignem magnum augebatur.

[¹ Alia etiam vice hoc eodem die apparuit ei Dominus Jesus, aureo amictus pallio, scilicet ipso amore, ad singulas in choro personas benigne accedens, et de Corde suo mellifluis Spiritum Sanctum in similitudine suavissimi et lenissimi venti unicuique immittebat.]

CAPUT XXIV.

DE FONTE VIVO QUI DEUS EST, ET DE GAUDIO ANIMÆ.

In festo semper venerandæ Trinitatis, in oratione posita desiderabat quatenus omnes Sancti, omnisque creatura ipsam reverendissimam et omni laude dignissimam Trinitatem, pro omnibus sibi impensis bonis benediceret et laudaret. Subito autem spiritus ejus rapitur, et usque ad thronum gloriæ deducitur. Viditque ipsam beatissimam Trinitatem, in similitudine fontis vivi ex seipso sine initio existentis, et in se omnia continentis, qui mira amœnitate effluens, et tamen in se indeficiens, permanens irrigabat et fructificare faciebat universa. Anima autem tota liquefacta amore, in ipsam divinitatem influebat; ipsa vero ineffabili deliciositate in animam reinfluebat. In hac unione inter alia hæc verba sibi audivit dicta: « Ecce cum omnipotentia mea omnipotens effecta es; et si omnia vis quæ ego

Trinitas
ut fons vivus
influit in
animam.

1. Quæ uncis includuntur in Lipsiensi codice desunt et in editione Lips. anni 1503, sed leguntur in Guelferb. et San-Gallensi; unde videtur Lipsiensis editio e codice in eadem urbe servato translata.

volo, semper unita meæ omnipotentiae eris. Attraxit etiam te mea inscrutabilis sapientia ; quod si omnia opera mea et judicia tibi placuerint, divinae sapientiae semper unita eris. Amor quoque meus te sic penetravit et perfudit, ut non tuo sed cum meo amore me diligere videaris ; in qua unione mihi perpetuo adhærebis. »

Cum autem communicatura esset, tanto gaudio spiritus replebatur, ut ex hoc in magnam admirationem verteretur. Tunc ait Dominus : « Vade, comunica gaudium tuum omnibus Sanctis. » Et illa accessit primo ad beatam Virginem Mariam, et communicans gaudium suum sibi dixit : « O gratiosa Virgo, in augmentum omnis gloriae tuæ hoc permagnum cordis mei gaudium communico. » Cui illa respondit : « Et ego omne gaudium meum tibi do, quo præ omni creatura in terris vel in cœlis unquam gavisa sum. » Deinde Apostolis gaudium suum communicavit. Cui illi dixerunt : « Et nos omne gaudium quod cum dulcissimo Domino et magistro nostro unquam habuimus tibi donamus, et specialiter cum ab ipso de morte ad se vitam perpetuam vocaremur. Post hæc Martyribus, qui et dixerunt : « Et nos omne gaudium quod in igne et ferro et millenis mortibus ex ejus amore habuimus, tibi donamus. » Perveniens vero ad Confessores, dixerunt : « Et nos omne gaudium quod in labore et rigore Ordinis unquam pro Christi amore habuimus, tecum participamus. » Cum autem Virginibus gaudium suum communicasset, illæ dixerunt : « Et nos omne gaudium quod speciali prærogativa in Deo sponso nostro possidemus, tibi donamus. » Videbatur etiam sibi quod Virgines præ aliis Sanctis jucundissima quadam deliciositate Deo fruerentur, et quod singulari suavitatis sapore ipsas influeret ; intellexit quod verum esset quod legerat :

Lauda manna virginale,
Manna novum et regale,

Gaudii
communica-
tio inter
animam et
singulos
Sanctorum
ordines.

Quod nulli sapit hominum,
Nisi palato Virginum.

Inter
virgines
videt
Mechtildis
sorores suas,
Gertrudem
Abbatissam
et Lutgardim
puellulam.

Viditque inter choros Virginum venerabilis memoriæ sororem suam, prædilectam (a) Domnam Abbatissam, ornatam et compositam variis virtutibus velut reginam, et aliam sororem suam, scilicet Lutgardim, quæ in ætate juvenili decesserat, virginem in vita sua Deo et hominibus valde amabilem, niveo et auro texta cyclade indutam; quæ sororem suam accipiens et ante thronum Dei deducens, cantabat: « Hæc est speciosior sole et cedris sublimior. »

CAPUT XXV.

DE VULNERIBUS SANCTÆ MARIÆ MAGDALENÆ.

IN festo sanctæ Mariæ Magdalænæ, visus est sibi Dominus quasi per chorum iret, habens beatam Mariam sub brachio suo dulciter amplexatam. Quod illa videns, mirari cœpit eo quod scriptum est: *Incorruptio proximum facit esse Deo.* (SAP. VI. 20.) Ad quod Dominus respondit: « Secundum magnitudinem amoris quo circa me in terris afficiebatur, etiam nunc in cœlestibus mihi sociatur. » Tunc illa: « Eia dulcissime Deus, doce me qualiter te in hac tua dilectrice collaudem. » Cui Dominus: « In quinque vulneribus quæ amor in passione mea sibi impressit. Cum enim penderem in cruce jam proximus morti, ipsa oculos meos videns claudi in morte, quibus sæpe misericorditer eam respexeram, cor ejus quasi sagitta est transfixum. Item cum aures meas, quas toties precibus ejus inclinaveram, videret morti appropinquare, et etiam cum audiret et videret mise-

(a) prædictam.

riam et fletum matris meæ, quam mei causa valde diligebat, nimio compassionis affectu cor ejus vulnerabatur. Tertio, cum os meum a quo tot dulcia, tot consolatoria et instructoria susceperat verba, specialiter cum dixi: *Fides tua te salvam fecit, vade in pace* (Luc. vii. 50.), videret in morte pallere, nec amplius ei loqui valere, iterum quasi gladio est confossa. Quarto, dum Cor meum a quo tam dulcissimum susceperat amoris affectum, ita ut quoties me videret, toties cor ejus singulari affectu circa me afficeretur, videret lancea transfixum, iterum amor cordi ejus grave vulnus infixit. Quinto, cum me vitam suam et gaudium et omne bonum suum, sine quo videbatur sibi non posse vivere, videret mortuum, tradi sepulturæ, anima ejus nimio amoris affectu quasi præmorta, supra quam dici posset ineffabili dolore vulnerata tabescebat. »

Quali amore
Domino
morienti
Magdalena
compassa
fuit.

QUOD BEATA MARIA MAGDALENA SE INVOCANTIBUS PENITENTIAM
VALET IMPETRARE.

ITEM in festo ejusdem vidit ipsam coram Domino stantem, cujus cor igneum solari radiabat claritate, ac in omnia ejus membra se transfundebat. Intellexitque cœlitus hunc ignem in corde ejus tunc primitus accensum cum a Christo audivit: *Remittuntur tibi peccata tua, vade in pace.* (Luc. vii. 50.) Qui ignis ita in ea convaluit, ut omnia quæ postmodum ageret seu cogitaret, in ignem illum verterentur. Per hoc quoque intellexit quod quilibet divino succensus amore, omnia quæ agit, cogitat sive loquitur, aut patitur, velut ligna igni injecta, in amoris ignem commutata augmentat ipsum in eo. Si quid etiam aliud cremabile ingeritur, ut sunt venialia peccata, totum hoc igne absumitur, et in nihilum redigitur; eritque anima illa tota ignea, ita ut in exitu ejus

Ignis
amoris
divini omnia
sibi ingesta
consumit,
aut in se
commutat.

a corpore maligni spiritus eidem nullatenus valeant propinquare. Illi vero qui hoc igne, id est, divino amore non flagrant, quidquid agant, non sic ignitur; insuper mala quæ agunt velut onera eos gravant cum decedunt.

Prærogativa
Magdalene
ad pedes
Christi
concessa.

Videbatur etiam sibi quasi de pedibus Domini excrevisse duas arbores miræ viriditatis, plenas fructu pulcherrimo, significantes fructum pœnitentiæ de quibus beata Maria Magdalena omnibus ad se venientibus carpendo fructum hilariter dabat. In quo designari agnovit quod beata Maria Magdalena hanc prærogativam ad Domini pedes consecuta est, ut omnibus se invocantibus vere pœnitentiam valeat impetrare. Et ait beata Maria Magdalena: « Omnis qui Deo gratias agit pro lacrymis quas ad pedes Christi fudi et opere quod exercui, cum pedes ejus sanctissimos manibus abluï, crinibus tersi, et pro amore quem tunc animæ et cordi meo infudit et totam succendit, ita ut præter ipsum nil adamare possem, orans ut lacrymas veræ pœnitentiæ obtineat, et divinum sibi amorem infundat, ipsi meritis meis benignissimus Dominus effectum petitionis suæ veraciter dabit; ita ut ante mortem ipsi peccata sua dimittat, et in Dei amore proficere faciat. »

CAPUT XXVI.

DE VENERANDA ASSUMPTIONE BEATÆ MARIÆ VIRGINIS.

IN Vigilia gloriosæ Assumptionis dulcissimæ Virginis Mariæ Christi ancilla in oratione posita, visum est sibi quasi esset in domuncula in qua beata Virgo in lectulo decumbebat, linteis candidissimis cooperta. Illa vero dixit ad eam: « Unde tibi, o virginea Mater, languor inesse poterat, cum te extra-

neam fuisse credimus a dolore mortis ? « Quæ respondit : « Cum essem in oratione et recordatione omnium beneficiorum Dei erga me, inæstimabili desiderio laudandi ipsum et gratias agendi accendebar ; super quæ venit novus ardor amoris divini excitans in me ineffabile desiderium videndi ipsum, et essendi cum ipso. Cumque seraphicus ardor ille in tantum excresceret, ut ultra vires corporis non haberem, lecto decubui, omnesque ordines Angelorum mihi erant ministrantes. Denique Seraphim mihi amorem ministrabant, illum ignem divinum in me magis ac magis succedentes ; Cherubim quoque lumen cognitionis mihi ministrabant, ita quod omnia quæ mihi Dominus, Filius et Sponsus meus, facturus erat magnalia, mente prævideram. Indequè fuit quod dixi orans : Spiritus tenebrarum non occurrat mihi, ne forte ejus præsentia lumen illud cœlicum aliquàlter fuscaretur. Throni requiem illam qua Deo fruebar imperturbatam in me conservabant. Dominationes in reverentia illa mihi adstantes servientes, qua principes reginam et matrem sui regis venerantur. Principatus sua præsentia præcavebant ut nullus eorum qui ad me veniebant, aliquid loqui aut facere auderet, quo mentis meæ quies turbari posset. Potestates dæmonum catervas illuc ne appropinquare auderent coercabant. Virtutes, in cumulum honoris mei virtutibus vestiti et decorati, me circumstabant. Angeli et Archangeli suo obsequio faciebant, ut omnes qui aderant mihi maxima in reverentia et devotione servirent. »

Viditque in spiritu qualiter Angeli gloriosam Virginem circumvallabant, et seraphici Spiritus in flatu beatæ Virginis deambulabant. Cumque beatum Joannem Evangelistam contra beatam Virginem Mariam stantem vidisset, dixit ad eum : « Per illud munus quod Deo obtulisti, cum ejus Genitricis pro amore ipsius carere voluisti (a), rogo ut impetres

(a) noluisti.

Beatæ Mariæ
præ amore
deficienti
assistunt
Angelorum
ordines.

Oratio
animæ ad
B. Joannem.

mihi omne carum pro Christi amore respuere, ut ipsum toto corde valeam diligere. » Cui Joannes : « Ego ex verbis Dominæ materteræ meæ (a) tantum consolationis habui, quam nunquam verbum de illa audivi unde speciale gaudium spiritus non sentirem. »

QUALITER BEATA VIRGO SIT ASSUMPTA.

IN sancta nocte cum esset in choro, videbatur sibi quasi iterum esset cum beata Virgine Maria in lecto decumbente. Et ecce, ut sibi intelligi dabatur, altitudo infinitæ majestatis inclinabat se in abyssum infimam, scilicet humillimum Virginis cor; et torrente totius suæ divinæ voluptatis suæ illud tam abunde implevit, ut anima ejus beatissima tota absorpta transfunderetur in Deum. Sicque Mariæ anima sanctissima, ineffabili gaudio e corpore exiens, ab omni dolore extranea, et in ulnas Filii lætissime advolans, et supra Cor suum amantissime et delicatissime se reclinans, usque adthrōnum excellentissimæ Trinitatis cum festivo Sanctorum tripudio est deducta.

Qualiter
anima
B. Mariæ
a
SS. Trinitate
suscipitur.

Qualiter autem Deus, Pater totius paternitatis suæ blandissimo affectu tunc animam ejus intra paternum cor suum suscepit, omni creaturæ impossibile est edicere. Inscrutabilis quoque Dei sapientia quam honore dignissimo materiam ei exhibuerit reverentiam, quamque sublimissime eam a dextris suis in throno gloriæ firmaverit, omnem excedit cogitatum. Spiritus etiam Sanctus amore, benignitate et suavitate sua, omnibus bonis eam tam affluenter replevit. ut omnes in cælo de ejus plenitudinis abundantia replerentur.

Seraphici enim Spiritus qui ab initio suæ creationis in

(a) Domini matris mei. *Codd. San-Gall. et Lips.*

divinitatis arserunt camino, a calore charitatis beatæ Virginis amplius in charitate sunt accensi. Cherubim quoque scientia Dei plena, nova quodammodo luce sunt illustrata. Omnesque Angelorum Ordines et Sanctorum majorem charitatem novamque lætitiã, in augmentum meritorum suorum a tantæ Reginæ gloria sunt adepti. Denique beatissima Trinitas totius divinitatis plenitudine eam influens penetravit, ut tota Deo plena, omnia quæ ipsa facere videbatur, Deus in ea et per eam faciebat; ita ut oculis ejus videret, et auribus ejus audiret, ac ore ipsius sibimetipsi dulcissimas et plenissimas laudes persolveret, et in corde Virginis quasi proprio jucundari et deliciari videretur.

Regina autem gloriæ stabat a dextris Filii, vestita lucidissimis speculis, in quibus omnia merita Sanctorum miro modo elucebant. Unde omnes Sancti ante thronum cum gaudio venientes, singuli sua merita contemplantur, ac deinde in novas laudes prorumpentes, dulcissime Deo jubilabant. Patriarchæ enim et Prophetæ desideria sua et virtutes magnificas, et familiaritatem quam in terris habuerant cum Deo intuentes, invenerunt beatam Virginem in his omnibus se excellere, quia virtuosior eis, et Dominum præ omnibus desiderans, familiarissima Deo comprobatur fuisse. Sicque singuli Sanctorum Ordines accedentes, et merita sua in beata Virgine speculantes, ipsam longe præcedere gaudentes mirabantur. Nam ipsa inter Apostolos Christo fidelissime adhæsisse, et verba ejus diligentissime conservasse inventa est. Ipsa inter Martyres patientissima et constantissima; inter Confessores illuminatissima et illuminans tam verbo quam exemplo; inter Virgines non solum castissima et sanctissima, sed et virginitatis et totius religiositatis prima fuit cultrix. Ipsa inter mites mitissima, inter misericordes misericordissima, inter humiles humillima, inter perfectos perfectissima inventa est. Ideoque omnium Sanctorum excellentiam merito est supergressa.

Mariam
omni
merito
præfulgidam
Sancti
collaudant.

Humilitas
et obedientia
commendan-
tur.

Dixitque beata Virgo : « Quicumque voluerit summo honore super omnes exaltari, omnibus seipsum subjiciat. Qui etiam super omnes voluerit ditari, propria se omnino spoliet voluntate ; et qui summi decoris appetit dignitatem, in omnibus se virtutibus studeat exercere. »

Et cum Responsorium *Salve Maria* ¹ cantaretur, illa dixit beatæ Virgini : « Utinam nunc omnium creaturarum corda in potestate haberem, ut ex affectu et viribus omnium te, dulcissima Virgo, salutarem ! » Ad quod illa : « Reclina, inquit, te supra Cor dulcissimi Filii mei, quod in se continet omnem creaturam indepravatam, et per illud me dignissime saluta. »

Quanto
impetu
anima
beatæ Mariæ
divino
Cordi
adhæsit.

Post hæc oravit pro una persona, quatenus beata Virgo in exitu eidem subveniret ; ad quod illa dignanter respondit : « Orabit me per fervorem, quo anima mea in Deum, velut scintilla in ignem suum, revolavit, ejusque divino Cordi, velut pennula validissimo impulsu attracta, adhæsit, ut etiam anima ejus tam ferventi desiderio succendatur, quatenus in hora mortis ab omni impedimento libera, tamquam penna levis, feliciter in Deum valeat evolare. Ego enim sibi et omnibus qui mihi in hoc loco deserviunt, cum meo adjutorio et protectione in extremis suis, volo adstare. »

Et cum iterum pro una rogaret, quæ Dominæ Nostræ devota gaudiorum suorum eam sæpius admonere solebat, vidit ipsam pro qua orabat coram beata Virgine stantem, quæ dabat ei monile quinque fines ut cornua habens ; et dixit : « Cum meorum gaudiorum mentionem facit, etiam hæc quinque superaddat : scilicet ut salutet me in illo ineffabili gaudio quod habui cum inaccessible lumen beatissimæ Trinitatis primo aspexi, in quo velut in speculo lucidissimo

1. *Æ. VIII. Salve Maria, gemma pudicitiae, de qua mundo illuxit Sol justitiæ; salve pia Mater Christianorum. * Succurre filiis ad Filium regem Angelorum. †. Virgo solamen desolatorum, spes et mater benigna orphanorum. * Succurre.*

agnovi illum æternum amorem quo me præ omni dilexit et elegit creatura ; ex quanto amore præ cunctis me sibi in matrem atque sponsam elegit ; illamque placentiam qua sibi in me, et qua omne ministerium meum, quod sibi in terris exhibui, in summo complacuit. Secundo salutet me in plenitudine gaudii quod aures meæ perceperunt ex dulcissima salutatione amantissimi Filii, mei patris et sponsi, cum me amantissime suscepit secundum magnitudinem omnipotentiae suæ, secundum artificium sapientiae suæ, et secundum immensitatem sui delicati amoris ; decantans mihi altissimum et suavissimum amoris canticum præsuavissimæ vocis suæ. Tertio, salutet me in plenitudine gaudii quod anima mea suscepit in osculo illo prædulci quod mihi divinitas infixit, in quo suæ divinæ dulcedinis gustum tam affluenter mihi infudit, ut ex redundantia mei melliflui facti sunt cœli ; ita ut etiam nec in terris tam miser aut malus sit, quin ei ex plenitudine mei, si tamen desideret, valeam impertiri. »

Tunc illa beatam Virginem interrogabat : « Mi Domina, quid est os animæ ? » Quæ respondit : Os animæ est hians quoddam desiderium quod Deus sine intermissione influit, et replet seipso secundum omnem animæ delectationis appetitum. » Et addidit : « Quarto, salutet me in gaudio quod habui, cum anima mea tota succensa est igne divini amoris, et cor meum liquefactum est ex dulcedine sui divini Cordis, cum totam sui amoris divini plenitudinem in me effudit, in quantum creaturæ unquam possibile fuit capere aut frui ; atque ex meo ardore novo quodam modo Sanctorum multitudo incanduit amoris fervore. Quinto, salutet me in gaudio quod habui, cum splendor divinitatis omnia membra mea clarissimo lumine penetravit, ita ut cœlum a mea gloria nova luce illustretur, et omne Sanctorum gaudium de præsentia mea augmentetur. »

Quinque
gaudia in
B. Virginis
assumptione

Cor
divinum
amoris
plenitudi-
nem
in Mariam
effluit.

IN HIS QUINQUE COMMUNICANS SE EXERCEAT.

Ipsa die, dum Conventus communicaret, videbatur sibi quasi Dominus cum Virgine Matre ad mensam magnam sederet. Omnes etiam personæ quæ ad primam Missam communicaverant, ad mensam illam sedebant; illas vero quæ tunc accedebant, Angeli ad mensam reverenter ducebant. Dominus autem dabat unicuique buccellam panis, in quinque offas divisam. Per quod illa intellexit quod homo communicans in quinque se die illa specialiter debet exercere, et in his Deo quodammodo convivium exhibere.

Laus,
gratiarum
actio,
desiderium,
salus
universo-
rum
et animarum
exerceantur.

Primum est ut in omni quod potest, Dominum laudibus extollat, ac in unione laudis qua Christus omnia opera sua ad laudem Dei Patris fecit, etiam omnia sua pro Dei amore faciat et honore. Secundum est, ut in unione gratitudinis Christi, in qua humanam naturam suscepit ac mortem gaudens sustinuit, illaque gratissima charitate qua Deo Patri gratias agens, hoc permagnum nobis contulit donum, tota die cum gratitudine permagnas gratias pro tanto sacramento referat. Tertium est, ut desideria sancta multiplicet, ne in præsentia tanti hospitis vacuus videatur. Quartum est, ut omnia quæ die illa agit, ad profectum universitatis facere intendat. Quintum est, ut etiam omnia quæ facit, sive patitur, animabus fidelium cedant in salutem. Item intellexit divinitus hæc quatuor Deo in Religiosis plurimum complacere: scilicet ut mundas habeant cogitationes, sancta desideria, dulcia ad invicem verba, et charitativa opera.

CAPUT XXVII.

DE PROCESSIONE ET MISSA QUAM DOMINUS JESUS CHRISTUS
CELEBRAVIT.

Eo tempore quo Canonici, vicem Episcopi ¹ gerentes, Congregationem pro quadam pecuniæ summa graviter affligendo a divinis suspendissent, in die Assumptionis gloriosæ beatissimæ Virginis, cum hæc Dei famula nimio affligeretur dolore propter carentiam Dominici corporis, ex corde desideranti visum est ei quod Dominus abstergeret lacrymas ab oculis ejus, et manus ejus tenens diceret: « Hodie videbis mirabilia. » Cum ergo Sacerdos ex more ad Processionem inciperet Responsorium, *Vidi speciosam*, videbatur sibi quod tota Congregatio ordinaret se ad Processionem, quam Dominus cum Matre præcedebat, portans vexillum albi coloris et rubei. In albo erant rosæ aureæ, et in rubeo argenteæ. Hæc Processio facta est per ambitum usque in chorum, et inde in Ecclesiam. Tunc Dominus præparavit se Missam celebraturus, indutus casula rubea et pontificali infula. Sanctus Joannes Baptista lecturus erat Epistolam; et hoc ideo quod ipse primus fuerit qui de gaudio beatæ Virginis in utero exultavit. Sanctus vero Joannes Evangelista erat lecturus Evangelium, eo quod ipse custos fuit Virginis gloriosæ. Sanctus Joannes Baptista et sanctus Lucas Domino ad altare ministrabant, et sanctus Joannes Evangelista, beatæ Virgini, quæ adstabat in dextra parte altaris, induta vestimentis solaris luminis, habens in capite coronam omnium lapidum pretiosorum generibus incomparabiliter adornatam.

Injusto
interdicto
subjectas
famulas suas
consolatur
Dominus.

Omnibus autem Sanctis qui aderant, Missam solemnem

1. Cf. *Legatus*, lib. III. capp. 16. 17.

De gaudio
Cordis sui
propinat
ipsis
Dominus.

inchoantibus, *Gaudeamus omnes*, beata Virgo ad altare processit, offerens Filio fibulam auream, tamquam crystallum purissimam, et summopere inæstimabiliter gemmis adornatam, quæ singulæ puritatem speculorum habebant, ita quod beata Virgo contemplabatur omnes virtutes suas in eis. Hæc fibula textit totum pectus Dominicum velut clypeus, et beata Virgo in illa velut in speculo se videbat. Tunc Missam prosequentes usque ad ultimum *Kyrie eleison*, Dominus alta voce imposuit: *Gloria in excelsis*, dicens: « De gaudio Cordis mei omnibus vobis propino gloriam. » Ad Offertorium autem, hæc quæ beatæ Virgini specialia impenderant obsequia, accedentes ad altare, obtulerunt annulos aureos quos Dominus suscipiens, digitis suis imposuit. Et cum Præfationem ipse summus Sacerdos et Pontifex decantasset, usque ad illud: *cum quibus et nostras voces*, dixit ad Sanctos: « Cantate omnes, cantate et psallite. » Qui omnes cantabant: *Sanctus, Sanctus, Sanctus*. Inter omnes et super omnes beata Virgo dulcissimum dabat sonum, quo præ omnium Sanctorum vocibus vox ejus specialiter agnoscebatur.

Maria
divini Cordis
animabus
dulcedinem
ministrat.

Cum autem instaret hora sanctissima qua elevanda erat hostia, Dominus qui simul sacerdos erat et hostia, visus est elevare hostiam in aurea pixide clausam, et sindone velatam: per quod figurabatur quod hoc sacramentum omni humano sive angelico intellectui est absconditum. Dicto *Pax Domini*, posita est ibi mensa, ad quam Dominus se ponebat, juxta quem Mater ejus sedebat. Congregatio autem tota ad mensam illam accedens, unaquæque sub brachio beatæ Virginis quasi geniculando accepit Dominicum corpus de manu Domini; et beata Virgo crateram auream cum fistula aurea ad latus Domini tenebat, per quam sugebant omnes liquorem illum dulcissimum qui de pectore Domini emanabat.

Missa finita, Dominus benedictionem dabat manu sua, in qua per singulos digitos annulos aureos habebat, significan-

tes sponsationem singularum Virginum sibi desponsatarum ; qui lapides rubeos habebant, per quod exprimebatur quod sanguis ejus specialiter ad Virginum pertinet ornamentum.

CAPUT XXVIII.

DE SANCTO BERNARDO ABBATE.

IN festo eximii Doctoris sancti Bernardi, dum Missa *In medio Ecclesiae* in ejus honore cantaretur, et hæc dilectrix Dei pia devotione intenderet his quæ cantabantur, cogitans quid esset illud *In medio Ecclesiae*, Dominus, cujus respectus est in electos ejus, animam ejus lumine suæ cognitionis illustrabat dicens : « Medium Ecclesiae est Ordo sancti Benedicti ¹, sustinens Ecclesiam, velut columna cui tota domus innititur ; quia ad universalem Ecclesiam et ad omnes ordines se quoad aliquid tenet. Ad Superiores, scilicet Papam et praelatos, tenet se, exhibendo eis reverentiam et obedientiam ; ad Religiosos, per instructionem et informationem bonæ conversationis ; nam omnes alii ordines hunc Ordinem in aliquo imitantur. Ad bonos et justos habet se per auxilium et consilium ; ad peccatores, per compassionem, correctionem et confessionis auditionem ; ad animas purgandorum, per orationis sanctæ subventionem. Denique ibi inveniunt peregrini hospitalitatem, pauperes sustentationem, infirmi recreationem, esurientes et sitientes refectionem, tristes consolationem, animæ fidelium liberationem. »

Medium
Ecclesiae
occupat Ordo
sancti
Benedicti.

« In hoc medio, sancti Bernardi singulariter a Deo in benedictionibus dulcedinis præventi Dominus os aperuit, quia

1. Cf. Part. iv. c. 8. Item cf. Sanctæ Hildegardis *Scivias*, Lib. II. vis. v.

Multa ex
his quæ
per Spiritum
Sanctum
cognovit
effudit
S. Bernar-
dus, et plura
reservavit.

Stola gloriæ
Christi
divinitate
ac humani-
tate
contexta est.

Spiritus Sanctus ipsum tam affluenter et superabundanter influendo replevit, ut velut cum ventus rapidissimo impetu januam aperit, ita Spiritus Sancti impulsu ea quæ sibi divinitus inspirabantur, charitate accensus effuderit, et Ecclesiam sua doctrina multum illuminaverit. *Et implevit eum Dominus spiritu sapientiæ et intellectus*, quia omnia quæ per Spiritum Sanctum cognovit, et in dulcissima fruitione et sapientia et experientia, et supra quod dici potest, mente illustratus, licet multa effuderit, multo tamen plura in intellectu reservavit. » Tunc illa dixit: « Eia præcordialis dilecte, et quæ est stola gloriæ quam Scriptura toties commemorat te induisse Sanctos? Nomen gloriæ tuæ mihi revelasti¹; modo, si placet, quæ sit hæc stola gloriæ mihi revela. » Mox sanctus Bernardus in stola ex candido, viridi, rubeo et aureo colore mirifice contexta, sibi apparuit, splendorque solaris his coloribus immixtus ineffabili pulchritudine et delectabilitate interlucebat. Et ait Dominus: « Hæc est stola gloriæ, candore innocentiae et virore summarum virtutum mearum contexta, ac roseo sanguinis mei colorata decore, insuper ferventissimo amore meo inaurata. Solaris autem splendor, qui tam eleganter rutilans interlucet, est divinitas cooperans et perficiens omnia opera meæ humanitatis. Hac stola omnes meos vestio Sanctos, quia innocentia mea et decore virtutum mearum, ac amorosa passione omnem eorum gloriam in summo perfeci. »

Amor etiam in specie virginis pulcherrimæ stabat a dextris sancti Bernardi, et quocumque ibat ipsum comitabatur, in signum specialis meriti quod habuit, ex eo quod tam amarus erat, et tam multos suis eloquiis et scriptis in Dei amore accendit. Totum quoque cælum ex verbis ejus velut margaritis fulgidis erat ornatum.

1. Cf. Cap. 16. hujusce partis.

CAPUT XXIX.

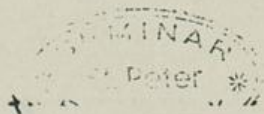
DE NATIVITATE GLORIOSÆ MARIE VIRGINIS.

INSTANTE gloriosæ Virginis festo, quo velut aurora rutilans, in hunc mundum nascendo progressa est, hæc Christi ancilla devota, ipsam Reginam gloriæ in oratione requisivit, quid sibi ab ea in suo festo legi vellet. Cui benigna Virgo statim apparuit dicens : « Lege mihi tot *Ave Maria* quot dies fui in utero matris meæ, scilicet ducenta septuaginta septem, et admone me gaudii quo nunc gaudeo, ex eo quod video et agnosco gaudium beatissimæ Trinitatis, quod habuit de me ex placencia qua sibi in me complacuit ab æterno; specialiter in mea Nativitate tantum exultavit, ut ex abundantia sui gaudii cœlum et terra, et omnis creatura, licet causam nesciens, tamen exultaret. Sicut enim artifex qui mirificum opus facere decrevit, magno studio præmeditatur, et in delectatione cordis sui præimaginatur: sic veneranda Trinitas delectabatur, et gaudebat quia me talem imaginem facere volebat, in qua totius sapientiæ et bonitatis suæ artificium elegantissime appareret. Insuper sciebat opus suum in me nunquam depravari. In tanta denique jucunditate et exultatione Nativitatem et infantiam meam dignata est prævidere, ut omnis actus pueritiæ meæ coram eo delectabilis ludus videretur, juxta illud: *Ludens coram eo omni tempore.* » (Prov. VIII. 30.)

« Secundo, admone me gaudii quod habeo ex eo quod Deus me super omnem creaturam dilexit in tantum, ut amore mei multoties pepercerit mundo, etiam antequam nata essem. Ipse etiam ex amore nimio anticipavit aliquantulum nativitatem meam, et prævenit me sua gratia in utero matris meæ.

In beata
Maria sibi
complacuit
ab æterno
BB. Trinitas
tamquam
in sui
fideli
imagine.

Triplex
gaudium
beatæ
Virginis in
sua
nativitate.

Tertio, admone me gaudii quod habeo ex eo quod me super omnes Angelos et super omnem creaturam dignissime honoravit. Ex illa namque hora qua anima corpori est infusa, Spiritu Sancto me replevit, qui me ab originali peccato penitus emundavit, et singulari sanctificatione in sacrarium sibi elegit, ut velut rosa sine spina, et tamquam lucifer, orirer in mundum ¹. »

Innumera
B. Virginis
virtutes.

Beata itaque Maria habebat crines miræ pulchritudinis, quos dum illa ob nimiam tractaret lenitatem, gloriosa Virgo dixit: « Contrecta crines meos; quia quo plus eos contrectaveris, eo amplius decoraberis. Hi enim crines meas innumeras designant virtutes: quanto magis has imitando tractaveris, tanto magis in te pulchritudinem augeat et decorem. » Tunc illa dixit: « O virtutum Regina, dic, obsecro, quæ erant prima virtus in qua te in infantia exercuisti? » At illa respondit: « Humilitas et obedientia atque amor. Ab infantia enim tantæ humilitatis fui quod nunquam me creaturæ prætulit, et tam subjecta et obediens eram parentibus meis quod eos in nullo unquam contristavi. Ex eo etiam quod Spiritus Sanctus in utero matris meæ me replevit, sic ad omne bonum inclinata eram, ut miro modo omne bonum diligerem; et quidquid erat virtutis, statim mira delectatione amplectendo imitarer. »

In sancta nocte dum cantaretur: *Stirps Jesse* ², vidit beatam Virginem in similitudinem arboris pulcherrimæ super omnem terræ altitudinem et latitudinem extensæ. Eratque arbor illa perspicua ut speculum perlucidum; folia habens aurea suavissimum reddentia sonum. In cujus summitate flos deliciosissimus erat, qui totum orbem contegebat, et odore mirifico respergebat. Dixitque gloriosa Virgo:

1. Cf. Cap. 41. hujus 1. partis.

2. ꝥ. *Stirps Jesse virgam produxit, virgaque florem; * Et super hunc florem requiescit Spiritus almus. ꝥ. Virgo Dei Genitrix virga est; flos, filius ejus. * Et super.*

« Deus meus suimetipsius laudator et laus est in me, et seipsum miro modo pascit in me. »

Deus
seipsum
laudat et
pascit
in Maria.

Ad Missam etiam, dum in Sequentia *Ave præclara*¹ cantaretur versus : *Hinc manna verum*, videbatur sibi quod beata Virgo in medio Congregationis sederet, habens puerulum elegantissimum, cujus brachia auro gemmisque ineffabiliter erant ornata. Per quod intellexit designari quod Dominus Jesus per nimium dolorem in brachiis habuit, cum post bajulationem Crucis et extensionem penderet in Cruce. Et cum cantaretur : *Ora, Virgo, nos illo pane cæli dignos effici*, mox virginea Mater puerum altissime elevabat, et liquor balsami de puero ubertim effluens Congregationem feliciter influebat. Ad versum vero illum : *Fac fontem dulcem*, videbatur sibi quod singulas personas sub pallio suo divino Cordi Filii sui applicaret dicens : « In hoc fonte omnem amaritudinem vestram dulcificate, et omnia tentamenta vestra devincite. » Cum autem pro Congregatione oraret, ut eam in sancto proposito confortaret et confirmaret, Dominus ait : « Si mihi voluerint adhærere, in æternum eas non derelinquam. »

In fonte
Cordis
divini
amaritudo
dulcescit
tentatio
superatur.

1. Sequentia Hermanni Contracti, cujus hic laudantur strophæ sequentes:

Hinc manna verum Israelitis veris Abrahæ filiis admirantibus quondam, Moysi quod typus figurabat, jam nunc abducto velo datur perspicere : Ora, Virgo, nos illo pane cæli dignos effici.

Fac fontem dulcem, quem in deserto petra præmonstravit, degustare cum sincera fide, renesque constringi, lotos in mari anguem æneum in cruce speculari.

CAPUT XXX.

DE ANGELIS, ET QUALITER HOMINES SOCIENTUR EISDEM.

ANTE festum sancti Michaelis, cum hæc Christi ancilla in familiari unione a Deo quæsisset quid Angelis obsequii offerre deberet, hoc responsum accepit : « Lege, inquit, eis novem *Pater noster*, secundum novem Ordines Angelorum. » Quod cum fecisset, in die sancto volebat suo offerre Angelo, ut ille cæteris Angelis præsentaret. Cui Dominus Jesus indignanter ait : « Committe mihi ut ego hoc faciam ; quia inæstimabili gaudio hoc facere me delectat ; eo quod omnis oblatio mihi commissa, cum per me in cælestibus præsentatur, ex meo interventu nobilitatur, et in melius commutatur ; sicut denarius in massam candentis auri immissus et in unum redactus, jam non quod fuit in se, sed quod factus est, ex auro apparebit. »

Omnis
oblatio
Christo
commit-
tenda est
ut ejus inter-
ventu
nobilitetur.

Post hæc vidit ascensum aureum novem gradibus constitutum, multitudine Angelorum hinc inde circumdatum, ita ut in primo Angeli, in secundo Archangeli, et sic deinceps cuique gradui Ordo angelicus præsideret. Intellexitque cœlitus per hunc ascensum hominum conversationem designari, ita videlicet ut quicumque in Ecclesia Deo fideliter, humiliter et devote ministraret, et etiam propter Deum infirmis, peregrinis seu pauperibus, et invicem in charitate cuilibet alteri subveniret, in primo gradu consisteret, Angelis coæquatus. Qui vero oratione et devotione familiariter Deo intendunt, et proximis suis doctrinam, consilium et auxilium impendunt, in secundo Archangelis inseruntur. Et qui se exercent in patientia, obedientia et voluntaria paupertate et humili-

tate, omnesque virtutes fortiter peragunt: tertium gradum cum Virtutibus conscendunt. Qui autem vitiis et concupiscentiis reluctantes, diabolum cum omnibus quæ suggerit, contemnunt: in quarto gradu cum Potestatibus triumphum gloriæ obtinebunt. Qui vero in Ecclesia cæteris prælati, officium sibi commissum bene ministrant, animarum lucro die nocteque invigilantes, et talenta sibi credita omni qua possunt diligentia duplicantes: hi cum Principatibus in quinto gradu gloriam regni pro labore suo possidebunt. Qui autem divinæ majestati reverenter cum omni subjectione se inclinant, et pro ejus gloria omnem hominem reverentur atque diligunt, seipsos etiam quia ad imaginem Dei facti sunt, Deo in quantum possunt conformant, subjicientes carnem spiritui dominantur animo suo, ipsum ad cœlestia transferendo: cum Dominationibus in sexto gradu exultabunt. Qui vero sedulæ meditationi et contemplationi inserviunt, cordis munditiam et mentis etiam tranquillitatem amplectendo, quietissimam se exhibent Deo habitationem; qui vere Paradisus Dei dici possunt, juxta illud: *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum* (PROV. VIII. 31.) de quibus ipse dicit: *Inambulabo in eis et inhabitabo.* (II COR. VI. 16.) In septimo gradu Thronis sociantur. Qui autem scientia et cognitione cæteris eminent, qui singulari beatitudine Deum facie ad faciem mente illustrata conspiciunt, et ea quæ ex ipso fonte omnis sapientiæ hauriunt, per doctrinam et illuminationem aliorum in ipsum refundunt: in octavo ascensionis gradu cum Cherubim locabuntur. Et qui Deum toto corde et mente diligunt, et igni æterno qui Deus est, se totos immittunt, eique simillimi facti, non jam suo sed divino amore, Deum sicuti dilecti sunt, diligunt, omnia in Deo et propter Deum diligunt, inimicos ut amicos intuentur; quos ab amore Dei nil valet separare, imo nec impedire, quia quo magis inimici in eos insurgunt, eo validius in amore convalescunt, feliciter in seipsis ardentes et alios accendentes, ita

Qualiter
novem
gradus
Angelorum
in hac vita
ascenduntur.

ut si possent omnes homines in Dei amore facerent perfectos; aliorum vitia et peccata et propria deflentes, quia solius Dei gloriam et non suam omnino diligunt et requirunt: isti nono gradu cum Seraphim, inter quos et Deum nulli alii Spiritus sunt, Deo immediate appropinquant.

Inter
Missam
Angeli
coram sibi
commissis
animabus
videntur
stantes.

Inter Missam vero vidit multitudinem Angelorum adesse, et quemlibet Angelorum stantem coram sibi commissa virgine, in specie juvenis pulcherrimi. Quidam habebant sceptrum florigera, quidam aureos flores. Cum autem Conventus inclinaret, super flores os ponebat in signum æternæ pacis; sicque Angeli per totam Missam cum magna reverentia ministrabant.

Cum accederent ad convivium Regis cœlorum, quilibet Angelus duxit sibi commissam; Rex autem gloriæ stabat in loco sacerdotis, ineffabili circumdatus gloria, ornamentum habens in pectore in modum arboris pulcherrimæ quæ divisit se, et ex Corde illo mellifluo, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ absconditi, profluxit vena purissima, qua omnes ad Deum accedentes inebriabantur torrente voluptatis divinæ.

CAPUT XXXI.

DE FESTO OMNIUM SANCTORUM, ET QUALITER CHRISTUS OMNES
ANIMÆ DEFECTUS SUPPLET.

IN Vigilia Omnium Sanctorum, cum in quodam opere ex obedientia sibi injuncto laborans, missam neglexisset, tandem ante elevationem hostiæ sacrosanctæ veniens, corde mæsto obtulit Deo negligentiam suam. Cui Dominus: « Nonne ego videor tibi tantum pretium quod possit absol-

vere omnia debita tua ? » Ad quod illa : « Etiam, Domine, plene confido quod possis. » Et Dominus : « Nonne etiam tam inappreciable sum ego pretium, quod idoneum sit supplere et persolvere universa tua neglecta ? » At illa : « Ita, Domine ; scio enim quia tibi nihil est impossibile. » « Ergo, ait Dominus, plene in omnibus Deo Patri pro te respondebo. Tu quoque singulas Sanctorum deprecare turmas, quatenus et ipsi pro te sua offerant merita : Patriarchæ scilicet et Prophetæ, desiderium quod ad meam habuerunt Incarnationem ; Apostoli, fidelitatem qua mecum in omnibus tribulationibus meis permanserunt, et per mundum prædicando discurrentes, populum mihi fidelem collegerunt ; Martyres, patientiam qua sanguinem suum propter amorem meum effuderunt ; Confessores, sanctitatem eximiam qua aliis verbo et exemplo viam vitæ demonstrarunt ; Virgines sacræ, castitatem et incorruptionem qua proximæ mihi esse meruerunt. »

Dominus
est pretium
quod potest
nostra debita
universa
solvere.

Inter Matutinos vero, vidit Regem gloriæ in throno crystallinæ puritatis sedentem, qui rubeis corneliis decenter erat perornatus. Ad cuius dexteram Regina cœli in solio simili sapphiro albismargaritis exornato residebat. Unde per crystallinum Dei thronum intellexit significari inæstimabilem divinitatis puritatem ; per cornelios vero passionem suæ humanitatis roseam ; per sapphirum etiam, cœlicum Cor Matris Dei ; et per margaritas, virginalis ejus puritas significabantur.

Cum ergo cantaretur versus secundus : *Ora pro populo* ¹, exurgens Mater gloriosa de solio suo, flexis genibus, visa est Filio Regi pro Congregatione devote supplicare. Similiter quilibet Sanctorum chorus facere videbatur, dum fieret mentio eorum. Deinde intra octavam lectionem, iterato exurgens coram Filio stabat, cum innumerabili turba sanc-

1. Versus Responsorii *Felix namque es* in Festis B. M. V. usurpati, et apud Helftenses secundo loco positi in Festo Omnium Sanctorum.

Edivino
Corde
funiculus
triplex per
Cor B. Vir-
ginis ad
omnes
Sanctos
progre-
ditur.

tarum Virginum; et ecce de Corde illo dulcifluo, in quo latet copia omnis beatitudinis, progredi videbatur funiculus triplex aurei coloris, qui pertransiens amorosissimum Cor Virginis Matris, protendebatur ad singula Virginum corda, sicque sigillatim omnium corda pertransiens, donec de corde postremæ Virginis reflexus penetraret Cor Dominicum, faciens ductu mirabili quasi choream. Seorsum vero Virginitibus circumducta videbatur reliqua multitudo utriusque sexus, qui hoc speciali dono virginitatis non erant sublimati. Seorsum etiam his chori sanctorum Angelorum circumducebantur, et de singulis Sanctorum cordibus, tam Virginum quam reliquæ multitudinis exivit sonus dulcissimus in modum organorum : per quod dabatur intelligi, quod nihil adeo parvum perfecerunt in terris, in laude et gratiarum actione, in oratione, factis, dictis, vel etiam cogitationibus quod non suavi soni clangore de cordibus eorum æternaliter in laudem resonet divinam, et ipsorum gaudii ac gloriæ incrementum. Unde reduxit ad memoriam de talibus fore scriptum¹ : *Ibi sonant jugiter organa Sanctorum*, et illud : *Laudate eum in cymbalis et choro* (PSAL. CL. 4.) etc. Per triplicem vero funiculum qui de Corde Dei procedebat, intellexit significari amorem semper venerandæ Trinitatis, scilicet Patris et Filii et Spiritus Sancti, qui per interventum dignissimæ Matris Mariæ, incorruptarum Virginum amatoria corda speciali suavitate pertranseundo sibi cunit, teste Scriptura quæ dicit : *Incorruptio proximum facit Deo* (SAP. VI. 20.)

Dulcissimo
sono e
cordibus
Sanctorum
cælum
resonat.

Inter Missam vero summam, dum legeretur Evangelium, illa solito sibi more perquirens, ait : « Quid me, amator dulcissime, modo vis facere ? » Cui Dominus : « Ad quid,

¹ Ant. *In civitate Domini ibi sonant jugiter organa Sanctorum, ibi cinnamomum et balsamum, odor suavissimus, carmina eorum; ibi Angeli et Archangeli hymnum Deo decantant, alleluia, alleluia.*

inquit, pridie præmonui te? » Tunc illa recordans se hesterno die præmonitam a Deo, ut Sanctorum cœtum oraret pro se offerre, et ad hoc obtinendum studens, intellexit Dominum sibi dicentem : « Ecce ego præcedens omnes Sanctos accedam pro te oblaturus Deo Patri : et primo, tempus illud sanctissimum, quo in utero virgineæ Matris meæ novem mensibus tamquam sponsus in thalamo requievi, offeram pro tempore illo, quo tu in utero matris manens, nec originalis peccati macula carens, necdum gratiæ meæ capax eras. Deinde offeram sanctissimam nativitatem meam pro tua nativitate, in qua nondum fonte baptismatis renata, mihi existitisti aliena. Hinc innocentissimam infantiam et pueritiam meam pro ignorantia infantia et pueritiæ tuæ ; ferventissimum quoque studium devotissimæ adolescentiæ meæ et juventutis offeram pro negligentia tuæ juventutis. Totam dehinc seriem sanctissimæ et perfectissimæ conversationis meæ cum fructu amorosæ passionis meæ offeram, pro universis commissis ac defectibus tuis, ut per meipsum atque in meipso omnia tua sint suppleta. »

Quænam
offert Deo
Patri
Christus
pro anima

Sicque his dictis, progrediens Dominus virtutum, subsequente se omni cœlorum militia, accessit oblaturus ad altare quoddam decentissimum, quod miraculosa nimis ac delectabili varietate artificiosissimæ sculpturæ apparebat exornatum. In quo intellexit reconditum inappreciablem illum ac inæstimabilem thesaurum totius videlicet summæ et incomprehensibilis divinitatis. Per sculpturam quoque altaris intellexit notari inexplicabilem diversitatem beneficiorum Dei, quæ excedit omnem humanum intellectum. Tribus etiam gradibus ad prædictum altare ascendebatur : quorum primus erat aureus ; per quod declarabatur quod nullus potest ad Deum venire, nisi ascendat per charitatem. Secundus vero gradus aerei videbatur coloris ; per quod innuebatur meditatio de divinis et cœlestibus ; quia volentem appropin-

Altare in
cœlis
miro modo
erectum
describitur.

quare Deo necesse est ut ab omnibus terrenis exoccupatus, frequentius conetur per meditationem ad cœlestia elevari. Tertius quoque gradus apparebat viridis; per quod notabatur virens intentio laudis divinæ: ut scilicet omnis nostra operatio tali fiat intentione, ut magis Dei laudem et gloriam desideremus quam nostrum profectum et salutem.

Dona quæ
Dominus
Congrega-
tioni confert.

Hinc circa tempus communionis, vidit in medio supra-scriptæ choreæ mensam rotundam, decenter valde compositam; de qua Deus, sub specie sacramentalis hostiæ, deificum corpus suum et sanguinem Congregationi præbuit consententi sibi ad mensam eandem. Deinde, tamquam rex munificus, per ministeria Principum cœlestium, singulis de Congregatione euxenia regia transmisit. Quæ euxenia, illa quæ vidit, hoc fore affirmabat, de quo Dominus animam quamdam sibi devotam ante idem festum certificaverat¹, quia ob exhibitionem specialis amicitæ, cuilibet de Congregatione daturus esset mille animas, quas pro ipsarum orationibus a nexibus culparum expeditas transferret ad regnum cœlorum.

DE AUREOLA VIRGINUM.

QUALITER DEUS DEBEAT LAUDARI IN SANCTIS.

ITEM in festo Omnium Sanctorum, dum cogitaret quid Deo laudis in honore suorum Sanctorum exhiberet, dixit ad eam Dominus: « Lauda me pro eo quod sum omnium Sanctorum corona. » At illa statim beatissimam et semper venerandam Trinitatem pro modulo suo laudabat et benedicebat, eo quod esse dignatur Sanctorum corona et mirabilis dignitas eorum; insuper, pro singulari prærogativa aureolæ omnium Virginum beatarum. Statim autem vidit in capite Virginis gloriosæ et omnium Sanctorum coronam inæstimabilis

1. Cf. *Legatus*. Lib. III. c. 9.

decoris, ita quod de ejus gloria nullis verbis exprimere posset. Vidit etiam qualiter Deus esset aureola beatæ Virginis et omnium Virginum, in similitudine serti, quod erat plenum rotundis nodulis, tribus et tribus sibi junctis; quorum unus rubei, alius candidi, tertius aurei erat coloris. In rubeo nodulo designari intellexit Christi passionem, et omnium Virginum passiones, etiam quælibet adversa; quia qui virginitatem illibatam conservare voluerit, absque labore et tribulatione nequaquam sufficit. In aureo figurabatur amor Christi et Virginum; quia veræ Virgines ipsum naturaliter diligunt cui integritatem suam devoverunt. In candida margarita Christi innocentia et virginitas immaculata exprimebatur. Quod tres et tres insimul erant positi, significabat quod Virgines ex prædictis tribus specialem præ aliis Sanctis familiaritatem, delectationem et gustum præsuavem in Domino habent. Licet enim omnis Sanctorum decor et gloria ex sanguine Christi et innocentia, cæterisque ejus virtutibus constet perfectus, ac inter quamlibet animam et Dominum dulcissima familiaritas et delectatio sit; speciali tamen prærogativa Virgines, velut in sponso proprio, deliciosiori familiaritate et delectatione et gustu persuavi Deo perfruuntur. In rotunditate nodulorum intellexit designari inæstimabile et inexplicabile quoddam bonum in eo latitare, quod etiam nec Sancti in cælo ad plenum valent agnoscere, nec discutere; ut vere dici possit: bonum illud nemo scit, nisi qui accipit.

In sancta vero nocte cum iterum excellentissimam Trinitatem, laudibus quibus poterat extolleret, vidit in excessu mentis fontem vivum, splendidiorem sole; qui in semetipso et ex semetipso existens, suavissimum et optimum ex se aerem faciebat. Consistorium ejus firmissimi et pretiosissimi operis erat, habens hauritorium suum in seipso, absque humano opere seipsum hauriens, et omnibus liberaliter communicans. Per solidissimum fontis consistorium Patris omnipotentiam

Triplex
ordo in
aureolis
Virginum
demonstratur.

Christi
gloria in
Virginum
aureolis
maxime
splendet.

De fonte
vivo et
septem
columnis.

Fons,
hauritorium
aqua, aer
sunt
BB. Trini-
tatis
imagines.

Septem
ordines
Sanctorum
per quos
alter in
alterum
inluit.

intellexit designari; per hauritorium, Filii Dei increatam sapientiam, quæ se pro suo beneplacito omnibus libenter effundit, et cuique prout vult, distribuit et communicat; per dulcedinem aquæ, Sancti Spiritus ineffabilem suavitatem et bonitatem. Per aerem saluberrimum significabatur quod Deus est vita omnium; quia sicut absque aere homo non potest vivere, ita sine Deo nulla vivit creatura. In circuitu fontis, in ipso consistorio ejus, erant septem columnæ, habentes capitella ex sapphiro; per quas septem rivuli omnes Sanctos influebant, ita ut unus in Angelos, alter in Prophetas, tertius in Apostolos, quartus in Martyres, quintus in Confessores, sextus in Virgines, septimus in omnes cæteros Sanctos derivaret. Qui in omnibus bonis satiati suavissimum odorem in invicem spirabant, quem quilibet ab alio pia aviditate in se trahebat: per quod innuebatur quod Sancti gaudium suum et omnia quæ in Deo possident bona, in invicem profusa benignitate communicant.

CAPUT XXXII.

DE SANCTA CATHARINA ET EJUS DECORE.

IN festo eximiæ Virginis Catharinæ, apparuit ei ipsa Virgo in veste quæ aureis rotis tota erat repleta, habens in summitate duas manus aureas quæ ipsam vestem insimul continebant. Per quas significabatur illa felicissima Dei cum anima unio indivisa. Tunc Christi ancilla eam reverenter salutavit cum Antiphona *Ave Virgo speciosa* ¹. Post hæc dixit

1. Ant. *Ave Virgo speciosa, clarior sideribus, cujus vultum et decorem concupivit Dominus, funde preces Creatori pro tuis supplicibus.*

ad eam : « Obsecro, dic mihi quid per hoc notatur quod tibi canimus : *cujus vultum ac decorem concupivit Dominus ?* Quæ est illa facies tua quam Dominus in te concupivit ? » Quæ respondit : « Vultus meus est imago venerandæ Trinitatis, quam in me Dominus concupivit, quia nunquam eam magnis depravavi peccatis. Decor autem meus est illud eximium decus, quo Christus fideles suos sanguinis sui colore inæstimabili pulchritudine decoravit. Et scias quoties homo communicat, toties decor ille renovatur et augeatur ; ut verbigratia , qui semel tantum communicat , decorem illum in anima sua duplicavit. Qui vero centies aut millies communicaverit , toties decorem illum in anima sua superauxit. »

Vultus in Sanctis est imago SS. Trinitatis, quem concupiscit Dominus.

Cum virgo sanctam Catharinam pro quadam sibi devota exorasset, illa respondit : « Dic (sibi) ut legat mihi : *Laudate Dominum omnes gentes* , et Antiphonam : *Vox de cælis insonuit : Veni, dilecta mea, veni, intra thalamum Sponsi tui, quod postulas impetrasti, pro quibus oras salvi erunt ;* admonens me gaudii quod habui cum Christus Rex et Sponsus meus his verbis me vocavit : cum enim vox illa ad me delata fuit, tantus amor succendit cor meum, et tam ineffabili gaudio resolvebar, quod omnis horror mortis in nihilum est redactus. »

CAPUT XXXIII.

DE MINIMO SANCTO ET DE BONITATE DEI.

SABBATO quodam , dum cantaretur Sequentia : *Mane prima Sabbati*¹, in illo versu : *Ut fons summæ pietatis,*

1. Sequentia in honorem Dominicæ Resurrectionis, in cujus ultima strophæ sic ad B. Mariam Magdalenam sermo dirigitur : *Ut fons summæ*

Raptor et
maleficus
in morte
pœnitens
pietate Dei
ad requiem
pervenit.

cogitabat quot et qualia dona inenarrabilia de ipso fonte omnium bonorum emanassent, et sine fine emanant. Et ait Dominus ad eam: « Veni et vide minimum qui est in cœlo, et tunc poteris cognoscere fontem pietatis. » Illa vero cogitare cœpit ubi illum posset invenire, aut quomodo eum valeret agnoscere. Et ecce occurrit ei vir quidam viridi amictus vestimento, crispas habens crines et glaucos, mediocris staturæ, pulcher facie nimis et decorus valde. Cui illa: « Quis es tu? » Respondit: « Ego eram in terris raptor et maleficus, et nunquam bonum opus feci. » Et illa: « Et huc quomodo in gaudium intrasti? » Et ille: « Omnia mala quæ feci, non ex nequitia, sed quasi ex consuetudine et melius nesciens perpetravi, quia ad hoc a parentibus nutritus eram; ideoque in fine per pœnitentiam Dei misericordiam sum consecutus, et centum annis fui in locis pœnarum, et multa pertuli tormenta, et nunc sola et gratuita Dei pietate huc in requiem sum deductus. » Tunc ille omnia bona quæ Deus tam misericorditer in ipso peregit, isti quæ hæc vidit, tradidit, et hoc illi erat lætitia magna quod hoc facere potuit. Sicque fontem pietatis cognovit in minimo; quia si Deus talia operatus est in eo qui nil boni peregit, quid in virtuosis Sanctis suis perficiet?

CAPUT XXXIV.

DE SANCTO BARTHOLOMÆO.

VIDIT aliquando sanctum Bartholomæum Apostolum in gloria mirabili, habentem ante se auream crucem. Et cum secum miraretur quid illa Crux designaret, dixit ad eam

pietatis, qui te lavit a peccatis, servos suos atque tuos mundet data venia.

Dominus : « Hæc est illa crux de qua in Evangelio dixi : *Qui vult venire post me* (MATT. XVI. 24.) etc. Cujus superior pars est spes et confidentia, qua omnes qui seipsos et sua deserunt propter me, ad me tendunt. Dextra pars est amor proximi; sinistra vero, patientia in adversis. Inferior pars est cautela ab omnibus quæ animam a Deo elongant. Quia igitur iste dilectus mihi discipulus, me perfecte sequendo et imitando, hanc crucem tulit, modo insigni gloria ipsius supereminet dignitati. »

Diversæ
Crucis partes
explicantur.

QUALITER DEUS IN SANCTIS LAUDATUR.

VISA autem tanta Apostoli gloria, desiderabat Deum, qui suos glorificat dilectores, in suis Sanctis collaudare. Quam Dominus dignanter, utpote suam devotam discipulam, instruxit dicens : « Lauda meam bonitatem in Sanctis, quos tanta beatitudine donavi, ut non solum in seipsis omnibus abundant bonis, verum etiam cujuslibet gaudium ex alio in tantum augmentatur, ut quilibet de bonis alterius plus gaudet quam unquam mater aliqua in exaltatione unici sui, aut pater in triumpho et gloria sui potuit exultare filii. Sicque singulorum merita quilibet tamquam propria in jucundissima possidet charitate. »

DE SANCTIS.

IN festo igitur cujuslibet Sancti potes me laudare pro æterna electione qua Sanctos elegi; quam etiam in ipsis ita fortificavi, ut quamvis electi ad æternam beatitudinem in magnis quandoque sint peccatis, semper ac si non peccaverint, in eis respiciam illam ad quam perventuri sunt claritatem.

Qualiter
Sancti
de donis Dei
possunt
laudari.

Secundo, pro amicabili vocatione mea, qua eos vocavi ad regnum decoris. Quis enim unquam ad meam divinam majestatem accessum habere præsumeret, nisi ipsum vocarem et traherem? Tertio, pro fidelissima regni mei cum ipsis divisione; quia omnes reges et reginas mecum constitui, et tam feliciter et gloriose regnare feci, ut non dimidium regni mei, sed totum accepisse videantur. »

« Possunt etiam Sancti admoneri gaudii quo gaudent ex eo quod modo perfecte cognoscunt, et in jucundissima delectatione vident qualiter eos ab æterno dilexi, et ad talem felicitatem gratis elegi. Nullus enim amici sui cor respicere valet, qualiter circa ipsum afficiatur, sicut electi mei, qui Cordis mei intima rimantes, ineffabili gaudio sentiunt erga se affectum meum et amorem. Secundo, suavissimi gustus quem habent, quia quod me laudant et benedicunt, et quod meam erga se vident charitatem, eis dulcissime sapit. Tertio, quod habent suæ voluntatis copiam, quia omnia quæ volunt, liberalissime possunt. »

Possunt etiam Sancti admoneri: primo, gloriosissimæ, splendidissimæ et deliciosissimæ præparationis, quam eis Deus ab æterno præparavit; videlicet ut sint ubi ipse est, cohæredes Unigeniti sui, imo in seipso in intimo paterni cordis sui eis donavit mansionem. Secundo, dulcissimæ in-fluitionis qua illos Deus tota divina deliciositate sua influit, et ipsi tota gratitudine sua dulcissima fruitione refluent in ipsum. Tertio, dignissimi honoris quem eis exhibuit, quia eos fecit suos commensales, cibans et satians eos sine fastidio splendore prædulcis faciei suæ, et inebrians torrente voluptatis divinæ, replendo in bonis omnia eorum desideria. Quarto, fidelissimæ remunerationis qua nihil tam parvum pro ejus amore fecerunt, dimiserunt aut pertulerunt, quod oblivioni dederit; sed omnia diligentissime conservans, ipsos super omne meritum dignissimo remuneravit honore. Quinto,

æternæ beatitudinis, qua certi sunt quod eorum gloria et felicitas nunquam deficiet, sed cum meritorum et gaudiorum cumulo semper accipiet incrementum.

CAPUT XXXV.

DE FESTO DEDICATIONIS ECCLESIAE.

I^N festo Dedicationis Ecclesiae, cum ad Missam cantaretur Versus, *Deus cui adstant Angelorum chori* ¹, vidit in spiritu cœlestem Hierusalem, et thronum Dei in ea; qui erat tantæ magnitudinis, ut a summo cœlo usque ad infernum extenderetur: inferius habens clavum magnum qui omnes qui erant in inferno deprimebat; per quem justitiam Dei intellexit designari, quæ impios tam justissime a Deo separavit. Eratque civitas illa constructa ex lapidibus pretiosis et vivis, scilicet Sanctis; ita ut quilibet Sanctus in muro, sicut imago in lucidissimo speculo cum omnibus meritis suis distincte appareret. Omnes vero Angeli ante thronum secundum ordines et dignitates suas stabant ordinati. Anima vero cum Dilectum adire cuperet, Angeli eam mira blanditate suscipientes intra se, usque ad Archangelos deduxerunt: dein Archangeli usque ad Virtutes; sicque omnes Angelorum ordines pertransiens, usque ad thronum Dilecti sui pervenit, ceciditque ad pedes ejus dicens: « Saluto pedes tuos sanctissimos, quibus amore inæstimabili et desiderio exultans ut gigas, cucurristi viam nostræ redemptionis et salutis. » Deinde gratias egit pro singulis bonis quæ ad pedes ejus fuerat consecuta.

Anima
per angelos
deducitur
ad thronum
Dilecti sui.

1. Versus ad Graduale.

Post hæc autem dixit ad Dominum : « Quid modo petam, quia toties hodie ad petendum invitamur, quod etiam impetrasse nos lætemur? » Cui Dominus : « Ora primum tibi donari remissionem omnium peccatorum; hoc enim homini saluberrimum est, indeque veram lætitiã obtinebit. Quicumque enim pœnitens confitetur sua peccata, aut integram voluntatem confitendi habens, ad pedes meos postulat sibi indulgeri peccata sua; hic si tantam in corde suo sentithumilitatem, quod se omni homini substernere sit paratus, testimonium illi erit, quod vere peccatorum remissionem impetravit. »

Dehinc anima surgens, vidit Dominum expansis manibus in throno sedentem et dicentem : « Sicut in cruce expansis manibus usque ad mortem perseveravi, sic adhuc expansis manibus assisto Patri meo pro homine, in signum quod vere paratus sum omnem ad me venientem suscipere in amplexum. Si quis ergo consequi hoc desiderat, si paratus est pro amore meo adversa omnia tolerare, signum ei erit quod in amplexum meum pervenit. Quisquis etiam ad osculum meum inhiat, si in veritate probaverit quod voluntatem meam in omnibus diligit, et ei summe placuerit, indicium sibi erit quod ad osculum meum pervenit. Quisquis autem precessuas ad aures meas devenire et eas exaudiri voluerit, ad omnem obedientiam sit paratus; quia impossibile est viri obedientis preces non admitti. »

Dominus
in cœlo
manibus
expansis
ad omnes
susci-
piendos
perstat.

Obedientia
cæterarum
virtutum
munera Deo
offert.

Item cum Responsorium *Benedic* cantaretur, omnes Virtutes, quæ illic nominabantur, vidit in specie virginum Deo adstare, inter quas una cæteris excellentior, aureum scyphum portabat, cui singulæ virgines aromata imponebant: quæ flexis coram Deo genibus illi propinabat. Hoc dum illa miraretur, scire cupiens quid hoc sibi vellet, dixit ad eam Dominus : « Hæc est obedientia, quæ ideo sola mihi propinat, quia in se continet bona cæterarum virtutum; et verus obediens has virtutes in se oportet habere. Verus etenim

obediens oportet ut sanam habeat animam, hoc est ut nullo criminali peccato infirmetur. Humilitatem etiam habere debet, qua se praelatis in omnibus subjiciet. Sanctitas et castitas in eo est; quia cordis et corporis munditiam retinere oportet. Virtutes et victoria illi necessariae sunt, ut scilicet fortis sit ad bene operandum, et victoriosus ad vitiis resistendum. Cæteras quoque virtutes obedientem habere convenit; scilicet, fidem sine qua nemo Deo placebit; et spem, qua semper ad Deum tendat; et charitatem tam ad Deum quam ad proximum; benignitatem, qua se omnibus mitem et sociabilem exhibeat; temperantiam, qua omnia superflua amputet; patientiam, qua cuncta adversa devincat et omnia sibi utilia faciat et fructuosa; et spiritualem disciplinam, qua regulam suam districte observet. »

Dum inter hæc pro quadam persona orasset, quæ ex officio suo gravabatur, vidit eam inter has virgines Deo assistentem, et Dominum dicentem: « Et quare mihi invita decantat, quia ego in æternum dulciter sibi recantare volo? Cantus enim unius diei ex obedientia me plus delectat, quam omnis cantus ex propria deliberatione. »

 INCIPIT TRACTATUS

DE BEATA VIRGINE.

 CAPUT XXXVI.

DE BEATA VIRGINE ET DE SEPTEM PEDISSEQUIS EJUS.

B. Virgini
septem
virtutes in
tèrris
famulaba-
tur.

CUM in Missa *Salve sancta Parens* beatam Virginem salutaret, petens ut indulgentiam peccatorum sibi a Domino obtineret, visum est sibi quasi beata Virgo staret coram Domino, et ipsa cecidit ad pedes ejus, tangens fimbriam vestimentorum ejus in terram defluentium; et tersit ex eis faciem ejus, surgensque vidit plures virgines ipsam circumstantes, et cupienti scire quænam essent, beata Virgo dixit: « Omnes istæ virgines mihi in terris erant ministrantes. Prima est Sanctitas, quæ mihi ministravit in utero meæ matris per repletionem Spiritus Sancti. Secunda est Prudentia, quæ servivit mihi in pueritia, quod nunquam aliquid gessi puerile contra Dei voluntatem. Tertia est Castitas, quæ ministravit mihi in angelica salutatione, cujus amore victa tot Angelo dedi responsa. Quarta est Humilitas, quæ me Dei matrem effecit, cujus me ancillam recognovi. Quinta est Charitas, quæ Filium Dei de sinu Patris in uterum meum reclinavit, et sicut corda prægnantium matrum solent deficere gravamine doloris, ita cor meum sæpe defecit ex magnitudine amoris; et sicut cervus desiderat ad fontes aquarum, ita ego desiderabam videre Filium quem gestabam. Sexta est

Studiositas, quæ mihi ad omnia ministrabat opera, quæ Filio meo nato erant necessaria; ita quod omnem in ipso Patris complevi voluntatem. Septima est Patientia, quæ mihi a prima hora nativitatis Filii mei usque in diem passionis ejus ministravit. Timor Domini fuit camerarius meus, qui nunquam permisit labefieri pedes meos. »

Tunc illa dixit: « O Domina, obtine mihi has virtutes ». Quæ respondit: « Accede ad Filium meum et ipsum postula. » Dominus autem sedebat in reclinatorio aureo, fulcito duabus columnis quasi sapphiro et auro ornatis; anima vero cecidit ad pedes ejus, orans pro his virtutibus sibi et omnibus tentatis. Cui annuit Dominus quasi assignans eidem virgines adstantes. Et respiciens vidit quod unaquæque habebat in manu quasi lanceolam acutam: acuitas significabat constantiam per quam vitiis est resistendum; lanceolæ autem erant circumpositæ cymbalis aureis, quæ cum moverentur, dulcissimum reddebant in Dei auribus sonum. Cymbalæ significabant cogitationes illas quibus homo resistit, faciens de vitiis victoriam quæ dulcissimum Deo reddit sonum. Et vidit quasi circumstantes multitudines Angelorum et Sanctorum, dixitque Dominus: « Omnes isti, millia millium ibi adstantium, defensores erunt omnium pro me certantium, contra omnes insidias inimici. »

Quas
virtutes a
Domino
annuenti
anima
postulat.

CAPUT XXXVII.

QUALITER HOMO VERAM SANCTITATEM OBTINEAT.

SABBATO quodam. dum *Salve sancta Parens* cantaretur, salutans beatam Virginem orabat ipsam veram sibi obtinere sanctitatem. Cui gloriosa Virgo respondit: « Si veram cupis sanctitatem, tene te ad Filium meum, qui est ipsa sanctitas omnia sanctificans. » Ipsa autem cogitante quomodo hoc faceret, benignissima Virgo respondit: « Tene te ad ejus sanctissimam infantiam, desiderans ut omnia pueritiæ tuæ commissa et neglecta, per ejus innocentissimam pueritiam suppleantur. Tene etiam te ad ejus ferventissimam adolescentiam, qua floruit in flagrantissimo amore, ita quod in eo solo ignis divini amoris sufficientem habuit materiam; ut omnis tepor et accidia tuæ juventutis per eam reparetur. Tene te etiam ad divinas ejus virtutes, quatenus in eis tuæ virtutes nobilitentur et extollantur. Secundo, tene te ad Filium meum, omnes cogitationes, verba et facta tua in ipsum dirigendo, ut omnia imperfecta cogitationum, verborum et operum tuorum per eum deleantur, qui nunquam in his deliquit. Tertio, tene te ad ipsum, sicut sponsa ad sponsum suum, quæ ex bonis ejus cibatur et vestitur, et quæ amore sponsi amicos ejus et familiam diligit et honorat. Sic etiam anima tua verbo Dei velut cibo optimo alatur, et ex deliciis ejus, hoc est, exemplo virtutum ejus quas imitari debet, quasi vestibus atque ornamentis, decentissime componatur. Ad familiam etiam suam, id est, ad Sanctos tene te, ipsos diligendo, et pro eis Deum laudando, et ipsos ad Dilectum, ut eum tecum simul collaudent, sæpius diri-

Qui cupit
sanctitatem
ad Christum
se teneat.

Item ad
familiam
Christi, seu
Sanctos.

gendo ; et sic vere sancta eris, secundum quod scriptum est : *Cum sancto sanctus eris* (PSAL. XVII. 26.) sicut regina ex sui regis consortio regina erit. »

Cum autem in *Sequentia Ave Maria* cantaretur, *Salvatoris Christi templum exstitisti*, admonuit beatam Virginem quod ipsa fuit gloriosissimum, luminosissimum et deliciosissimum Dei templum. Tunc beata Virgo, apprehendens manum ejus, deduxit eam ad domum pulcherrimam, quadratis lapidibus altissime constructam, nullam habentem fenestram, et tamen intus lucidissimam, habentem januam parvam ex jaspide rubeo et denso factam, et auream in ea catenulam. Hæc domus gloriosam Virginem Mariam figurabat; quadrati vero lapides notabant quod in quatuor elementis ex quibus homo constat optime temperata fuit; in altitudine et in luminositate intellexit quod fuit altissima contemplatione, luminosissima cognitione. Per ostium, ejus misericordia exprimebatur, quæ omnibus ad se venientibus patet; per rubeum jaspidem, ejus mira patientia; per catenam quoque auream, dilectio. Dixitque ad eam: « Si talis domus Dei effici desideras, in his virtutibus te exercere studeas. »

Gloriosa autem Virgo habebat in dextra sua quatuor annulos gemmis optime insignitos, posuitque dextram suam supra pectus animæ dicens: « En gemmis his omnia tentationum genera superabis: omnis tentatio autem a quatuor vitiis oritur; scilicet superbia, ira, luxuria, et accidia. Si ergo inflaris superbia, oppone tibi humilitatem meam devotissimam; si vero ira molestaris, recole mansuetudinis meæ, quia supra omnes mitis eram; quod si luxuria infestaris, recurre ad castitatem meam sanctissimam; et si accidia tentaris, ad ferventissimum amorem meum confugas: sicque omnem inimici virtutem propulsabis. »

Domui
pulcherri-
mæ
B. Maria
assimilatur.

CAPUT XXXVIII.

DE CORONIS BEATÆ VIRGINIS ¹.

Coronis
B. Virginem
circumdantibus
inscripta
ejus
privilegia.

IN Missa *Salve sancta Parens*, vidit beatam Virginem habentem coronam in capite, cujus flores inclinati erant ad terram; pallium vero ejus rubëum plenum coronis aureis, quæ omnes inclinatæ erant ad terram: et intra singulas coronas erat scriptum nomen coronæ. Corona capitis significabat unionem Dei, quam ipsa maxime habet præ aliis creaturis. Alia corona quæ tegebat humeros ejus, habebat scriptum: Mater Dei et Hominis. Corona tertia pectus ejus tegebat; habebat nomen: Regina Angelorum. Quarta: Gaudium omnium Sanctorum. Quinta: Solamen omnium miserorum. Sexta: Refugium omnium peccatorum. Inclinatio coronarum ad terram exprimebat quod ipsa in omnibus donis et gratiis sibi a Deo collatis, ad filios hominum est inclinata.

Tunc illa oravit specialiter pro quibusdam sibi commissis; cui beata Virgo: « Si ebrius terreno vino largior est sobrio, quanto magis ego, quæ de summa divini Cordis dulcedine bibo affluenter omnibus horis merum dulcissimum excellentissimæ divinitatis! »

1. Hoc caput in Lipsiensi codice et in editione anni 1563 deest.

CAPUT XXXIX.

DE RADIIS DE CORDE BEATÆ MARIE VIRGINIS PRODEUNTIBUS.

SABBATO quodam dum cantaretur in choro Responsorium *Ave Virgo singularis*, visa est beata Virgo stare coram altari, et sanctus Gabriel stabat contra eam. Tunc illa quæ vidit hoc, cecidit ad pedes Virginis, orans ut obtineret sibi indulgentiam peccati quod per detractionem commiserat, quod tamen non malitiose fecit, sed quasi mentem cujusdam personæ mitigando. Beata autem Virgo Maria, manum ejus tenens dixit: « Votum fac Filio meo ne amplius talia committas. » Et illa: « Hoc tu, mater pia, mihi apud Filium tuum obtineas. »

Et dum cantaretur Versus: *Auro vestiris intus*, aperuit se Cor Virginis beatæ, et exierunt duo radii qui ambos choros repleverunt. Et datum est ei salutare Cor Virginis gloriosæ in his septem articulis, in quibus nobis utilissimum fuit præ omnibus cordibus, post Christum. Primo in desiderio quod præ omnibus Patriarchis et Prophetis maxime habuit ad Christi nativitatem; secundo, in amore, quia per amorem ardentissimum et humillimum Mater Dei est effecta; tertio, in pietate et dulcedine, qua tam affectuose parvulum Jesum enutrivit; quarto, in studiosa conservatione verborum Christi; quinto, in exemplo patientiæ Christi passionis; sexto, in sedula oratione et desiderio pro Ecclesia; septimo, quod quotidie perficit in cælo apud Patrem et Filium et Spiritum Sanctum, nostra desideria promovendo.

Dum vero illa inclinaret se ad *Gloria Patri*, gloriosa Virgo stans coram ea, simili modo se super genua inclinabat.

Propter
septem
prærogati-
vas
salutatur
Cor Mariæ.

Super quo dum miraretur, intellexit divinitus quod, sicut præ omnibus creaturis esset electa et sublimata, ita præ omnibus majorem haberet gratitudinem in omnibus donis Dei.

Cum autem cantaretur *Salve Regina nobilis*, visa est denuo beata Virgo Maria tenerrimum puerum gestare in ulnis, involutum fascia, et virgineo uberi adhærentem, et stans coram illa quæ cantabat Versum: *Omnia pascentem*, etc. In sequenti vero Responsorio dum cantaretur: *Agnosce cui præbueris ulnas*, extendit manus suas altissime levans puerum super caput suum, quasi agnoscendo quod Deum et hominem omnibus exhiberet.

CAPUT XL.

ANGELI ANIMAM AD BEATAM MARIAM DEDUCUNT ¹.

ITEM in Sabbato quodam cum beatæ Virginis præsentiam affectaret, visum est sibi inter Responsorium *Regali*, quasi omnes Angelorum ordines ad beatam Virginem Mariam accederent, desiderium amantis animæ intimantes, et ut venire dignaretur suppliciter exorantes; ita videlicet ut ad neuma verbi *osten...* Angeli ad eam accederent dicentes: « Eia, Domina, veni; deinde ad singulas neumatis ejusdem partes, Archangeli, Virtutes, Potestates, Principatus, Dominationes, Throni, Cherubim; ad hæc vero verba: ... *de te, Maria* »

1. Hoc capitulum, quod e codice Lipsiensi descripsimus, in codd. S. Gall. Vindob. ac ipso Guelferb. totum desideratur.

2. Novem partes neumatis, ad hæc verba, *ostende te Maria*, præsertim ad syllabam *ten*, sunt in manuscripto notis musicis seu ligaturis (quas hic necessario omisimus), expressæ, et ita distinguuntur ut singulæ singulis cælestium Spirituum choris respondeant.

Seraphim eam potenter assumentes, cum omnibus Angelis eam in medio chori venerabiliter deduxerunt. Hoc idem sæpius sibi datum est videre.

CAPUT XLI.

DE GAUDIIS BEATÆ VIRGINIS MARIE.

GLORIOSA Virgo Maria, dum vice quadam sibi appareret, rogabat ipsam quatenus sese instrueret quid ea die sibi honoris exhiberet. Cui beata Virgo Maria respondit : « Admone me gaudii quod habui, cum Filius Dei, tamquam sponsus procedens de corde Patris, in uterum meum venit, exultans ut gigas ad currendam viam. Secundo, gaudii quod habui, cum de virginali utero meo progrediens, factus est mihi filius dulcedinis atque gaudii : alii filii matribus suis dolorem inferunt et tristitiam ; Filius autem Dei, quia ipse dulcedo est, mihi matri suæ gaudium attulit, et factus est præsuavis. Tertio, gaudii quod habui in Magorum oblatione, ubi factus est mihi filius honoris, quia a sæculis nunquam aliqua mater in nativitate filii talibus est donis honorata. Quarto, gaudii quod habui, cum filium meum in templo obtuli : ibi factus est mihi filius munditiæ et sanctitatis ; quia sicut aliæ matres ex hoc purificantur, ita ego cum purificari non indigerem, purificatio illa mihi auxit sanctitatem. Quinto, in passione existit mihi filius tristitiæ, et doloris, et redemptionis. Sexto, in resurrectione factus est mihi filius lætitiæ et exultationis. Septimo, in ascensione factus est filius divinæ majestatis et regiæ dignitatis. »

Septem
præcipua
gaudia e
Filio suo
percepit
Virgo Mater.

CAPUT XLII.

QUOD BEATA VIRGO MARIA NON POTEST DULCIUS SALUTARI
QUAM PER *Ave Maria*.

Dignitas
quam
BB. Trinitas
Angelicæ
confert
salutationi.

SABBATO quodam, cum *Salve sancta Parens* cantaretur, dixit beatæ Virgini Mariæ: « Si te, o cœli Regina, dulcissima salutatione quam unquam humanum cor excogitavit, salutare possem, libentissime facerem. » Statim gloriosa Virgo eidem apparuit, habens in pectore scriptam aureis litteris Angelicam salutationem, et ait: « Supra hanc salutationem nunquam homo pervenit, nec aliquis me dulcius salutare poterit, quam is qui salutatur in reverentia, qua Deus Pater me per hoc verbum *Ave* salutavit, confirmans me omnipotentia sua, ut essem immunis ab omni væ culpæ (a). Filius quoque Dei divina sua sapientia sic me perlustravit, ut sim præclarum sidus, quo cœlum et terra illustratur, quod per hoc nomen *Maria*, quod sonat maris stella, notatur. Spiritus etiam Sanctus tota sua divina dulcedine me penetrando, sua gratia tam gratiosam me effecit, ut omnis qui per me gratiam quærit, ipsam inveniat, quod innuitur per hoc verbum, *gratia plena*. In hoc quoque verbo: *Dominus tecum*, admo-
neor ineffabilis unionis et operationis quam tota Trinitas perfecit in me, cum meæ carnis substantiam divinæ naturæ in una persona copulavit, ita ut Deus fieret homo, et homo Deus; quid illa hora gaudii et dulcedinis senserim nullus hominum ad plenum potuit experiri. Per *Benedicta tu in*

(a) ab omni væ culpæ et pœnæ. *Cod. Lips.* Cf. supra cap. 28.

mulieribus, omnis creatura mirando agnoscit et contestatur me benedictam, et exaltatam super omnem creaturam, tam coelestem quam terrestrem. Per *Benedictus fructus ventris tui*, benedicitur et extollitur excellentissimus et perutilis fructus ventris mei, qui omnem creaturam vivificavit, sanctificavit, et in æternum benedixit.

CAPUT XLIII.

DE QUINQUE *Ave Maria* ANTE COMMUNIONEM LEGENDIS.

DIE quodam post Matutinos, in oratione dubitare cœpit si in sero Dominæ nostræ Completorium dixerit an non. Unde contristata Deo negligentiam suam confitebatur, et illico Completorium persolvit. Post hoc legit quinque *Ave Maria* quæ dicere solebat antequam sumeret corpus Christi, quod ad doctrinam aliorum conscribimus.

Primo, Dominam nostram admonebat illius susceptionis qua in virginali puritate filium concepit, Angelo nuntiante, et abyssali humilitate sibi eum a regalibus sedibus intraxit; et orabat obtineri sibi mundam conscientiam et veram humilitatem. Secundo, illius susceptionis mellifluæ, qua ipsum suscepit, cum primo eum in humanitate aspexit, et verum Deum agnovit; orans obtineri sibi veram cognitionem. Tertio, quod omni hora parata fuit gratiam suscipere, nec unquam eam in se impedivit; orans obtineri sibi cor semper divinæ gratiæ paratum. Quarto, quanta devotione et gratitudine dilecti Filii sui corpus in terris sumebat, quia præ omnibus plenius agnovit quanta salus hominum ex hoc proveniret; petens ut dignam gratitudinem sibi obtineret. Quinto, illius amantissimæ susceptionis, qua eam Filius ad se

Qualiter
ad Filium
se habuerit
Virgo Mater
admonetur.

vocavit; orans ut obtineret sibi accedere cum speciali lætitia; quia si homo agnosceret quanta salus ei ex Christi corpore proveniret, præ lætitia in se deficeret.

Tunc vidit beatam Virginem coram se stantem, et eam amplexibus stringentem; at illa cœpit negligentiam suam conqueri, interrogans si Completorium in sero dixerit, an non; cui Virgo: « Cum nescis si legeris, sic est coram Filio meo, ac si non feceris. »

CAPUT XLIV.

DE FIDELITATE GLORIOSÆ MARIÆ VIRGINIS.

ALIA vice cum se Deo culpabilem redderet, pro eo quod ejus Matrem nunquam prout debuit dilexisset, nec debitam ei reverentiam et obsequium exhibuisset, ait Dominus: « Pro hac tua negligentia, lauda Matrem meam in fidelitate qua mihi præ omnibus in vita sua fidelissima exstitit, in omnibus actibus suis semper voluntatem meam suæ præferens voluntati. Secundo, extolle fidelitatem illius, qua mihi in omnibus necessitatibus meis fidelissime adstitit, ita ut omnia quæ ego passus sum corpore ipsa sustineret mente. Tertio, magna fidelitatem illam, qua adhuc in cœlo mihi fidelissima est, in acquirendo mihi peccatores, ut convertantur, et animas ut a pœnis liberentur; quia ipsius meritis innumeri peccatores sunt conversi, et animæ justo judicio meo æternis pœnis deputatæ, per ejus misericordiam sunt revocatæ, necnon a purgatorii igne liberatæ. »

In tribus
lauda-
tur
B. Mariæ
fidelitas.

CAPUT XLV.

QUALITER BEATA VIRGO CUM OMNI CREATURA SALUTETUR.

IN quadam Missa, *Salve sancta Parens*, cum beatam Virginem salutare cuperet, dixit ei Dominus: « Saluta Matrem meam cum omni creatura. » At illa cogitante qualiter hoc facere posset, vidit seraphicos Spiritus ab austro venire, singulos accensas candelas bajulantes. Tunc illa divinitus inspirata, intellexit quod hi Spiritus in ejus ministerium simul et adjutorium advenirent, ut cum eis beatissimam Virginem salutaret. Accensaque amore seraphico salutabat dulcissimam Virginem in amore, quo Deum præ omni creatura dilexit: qui amor in passione Unigeniti sui in ea in tantum prævaluit, ut omnem humanum affectum penitus devinceret et exstingeret; quia omni creatura in Filii Dei morte dolente, ipsa sola cum divinitate immobilis et gaudens Filium suum pro mundi salute voluit immolari. Deinde Cherubim cum speculis advenerunt; per quod agnovit qualiter cum his beatam Virginem salutare deberet, in evidentissima et lucidissima cognitione, qua præ omni creatura in terris fruebatur, et qua nunc inaccessible lumen divinitatis omnibus limpidius intuetur. Throni post hæc eburneum thronum deferebant; per quod intellexit tranquillissimam et placidissimam requiem, qua eam Deus inhabitavit, quæ nec in omni humano exercitio, sive in Ægyptum cum Filio fugiens, sive rediens, unquam ad momentum potuit perturbari.

Dominationes coronam miræ pulchritudinis portabant, in qua erant humana capita miri candoris et venustatis:

Seraphim
cum
lampadibus
Cherubim
cum speculis
Throni cum
sedibus
adveniunt.

Coronis
Dominatio-
nes, sceptris
Principatus,
gladiis
Potestates
distinguun-
tur

Virtutes
deferunt
scyphos.

Archangeli
velum
proferunt.

Patriarchæ
et Prophetæ
cum scriniis

Apostoli
cum libris

Martyres
cum scutis
adsunt.

per quod innuebatur quod per Virginem maxime redemptio humano generi advenit. Principatus sceptris florifera præferbant : in quo intellexit quod cum his in gloriosa Virgine extollere deberet, quod Dei imaginem indepravatam in se, atque decentissime præ omni creatura repræsentat. Potestates gladios habebant : per quod significabatur quod Deus permaximam potestatem in cælo et in terra super omnem creaturam illi contulit, specialiter supra dæmones, qui eam in tantum tremunt, quod nec nomen ejus ferre valent. Virtutes scyphos aureos deferebant, de quibus Dominus seipsum in jucunditate bibebat : per quod intellexit quod homo se Deo virtutibus habilitat, ut se illi infundere et per gratiam suam in eo operari valeat. Cum etiam his Spiritibus gloriosam Virginem salutare debebat, quia præ omnibus gratia et virtutibus erat plena.

Archangeli velum pulcherrimum protulere, quo Dominum et Matrem ejus insimul operuerunt : per quod figurabatur familiaritas inter Deum et animam, qua etiam sanctissima Virgo specialissime in terris fuit dotata. Angeli vero Regi suo assistentes ministrabant : per quod intellexit cum ipsis debere Matrem Dei benedicere, et collaudare pro omni servitio, quo Dei Filio in terris, ut fidelissima et devotissima ancilla ministravit.

Post hæc Patriarchæ et Prophetæ aurea scrinia et clausa deferebant : per quod exprimebatur clausa et obscura eorum prophetia, quæ per Virginem et Christum est adimpleta, et per Spiritum Sanctum est nobis reserata. Apostoli libros splendidos et ornatos habebant : per quod fidelis doctrina eorum, quæ per omnes fines terræ sonuit, designabatur; quos etiam serenissima Virgo doctrina exemplorum et virtutum suarum longe præcellit. Martyres vero scuta aurea in dextra sua, et rosas in sinistra deferebant: designantes victoriam passionis, et constantiam patientiæ, quæ pro

Christi nomine et amore sanguinem fuderunt; quos beata Virgo constantia et patientia sua excellebat. Confessores etiam thuribula et phialas odore mirifico refertas obtulerunt: per quod devotionis et orationis studium notabatur; inter quos etiam devotissima Virgo prima et excellentissima est inventa. Virgines quoque lilia aurea ad honorem virginæ Matris proferebant; quia per eam insigne decus virginitatis in terra pullulavit. Post hæc omnes Sancti, ipsumque cælum et terra, et omnis creatura simul advocata, animæ illi felici se inclinabant, in ministerium et adiutorium se illi exhibentes, ut cum ipsis dulcissimam et omni laude dignissimam virginæ Dei Matrem dignissime salutarent.

Confessores
cum
thuribus et
Virgines
cum liliis
B. Mariam
salutant.

CAPUT XLVI.

ITEM DE SALUTATIONE VIRGINIS.

INCIDIT aliquando menti ejus ut judicaret se Domine nostræ, omnibus diebus vitæ suæ, minus devote quam debuerat, deservisse. Pro quo dolens orabat Dominum, ut de cætero gloriosæ Matri suæ, ferventi studio et devotione sedula, eam faceret deservire; ita tamen ut nullum ex eo impedimentum in sui amoris unione sentiret. Statim autem vidit Dominum Jesum cum Matre regia in solio excelso consedere, et Matri dicentem: « Surge, proxima mea; da huic locum. » (a) Quod anima audiens, pavefacta cogitare cœpit ne forte hoc phantasma esset. Ad quam Deus: « Vere, vere dico tibi, non deciperis, nec unquam in talibus es decepta. » Tunc beata Virgo animam in

In locum
B. Mariæ
anima
admittitur.

(a) Surge, præpara huic locum secundum desiderium ejus, eam mihi arctius applicando. *Cod. Guelferb.*

E divino
Corde quod
B. Mariæ
impendere
cupit haurit
anima.

ulnas suas levans dilectoris sui eam amplexibus sociavit. Quam Dominus mira blanditate suscipiens, os ejus Cordi suo divino applicuit, dicens: « Hinc inde hauries quidquid Matri meæ impendere cupis. » Sensitque illa quasi guttas sibi instillare hos versiculos nunquam antea sibi auditas: « Salve, Virgo excellentissima, in stillicidio dulcissimo, quod de corde beatissimæ Trinitatis ab æterno fluxit in te prædestinatione felicissima. Salve Virgo sanctissima, in stillicidio dulcissimo quod de corde beatissimæ Trinitatis fluxit in te, de tua felicissima conversatione. Salve, Virgo nobilissima, in stillicidio dulcissimo quod de beatissima Trinitate fluxit in te de Filii tui dulcissimi doctrina et prædicatione. Salve, Virgo amantissima, in stillicidio dulcissimo, quod de sacra Trinitate fluxit in te in tui Unici passione et amarissima morte. Salve, Virgo dignissima, in stillicidio dulcissimo, quod de Beatissima Trinitate fluxit in te, in omni gloria et jucunditate qua nunc gaudes, et in æternum gaudebis super omnes creaturas, in cælo et in terra, præelecta ante mundi constitutionem. » Amen.

Cor Jesu
animæ
in obsequio
B. Mariæ
traditur.

[Alia vice cum similem negligentiam alterius personæ gloriosæ Virgini Mariæ conquerendo exposuisset, illa dabat sibi Cor Christi in similitudine lampadis ardentis, dicens ad eam: « Ecce hoc dignissimum, et prænobile dilecti Filii mei Cor tibi do, ut ipsum cum omni fidelitate et dilectione quam mihi in summo exhibuit et sine fine exhibebit, pro his quæ in obsequio meo neglexerit mihi offerat, et satis gratanter supplebit¹. »]

1. Cf. *Legatus*, Lib. III. c. 25. — Quæ hic uncis includuntur in San. Gall. codice desunt.

CAPUT XLVII.

DE TRIBUS *Ave Maria* DICENDIS, PER QUÆ POSSIS GLORIOSAM
VIRGINEM MARIAM HABERE PRÆSENTEM IN FINE VITÆ TUÆ ¹.

DUM gloriosam Virginem Mariam oraret, ut in hora mortis suæ sibi adesse dignaretur, respondit: « Hoc utique faciam: sed et tu quotidie tria *Ave Maria* mihi legas. Ad primum, ora ut sicut Deus Pater secundum omnipotentiam suæ magnificentiam animam meam, sicut in throno, dignissimo sublimavit honore, ut sim post ipsum potentissima in cælo et in terra, adsim tibi in hora mortis, te confortando, et expellendo a te omnem contrariam potestatem. Ad secundum, ora ut, sicut Filius Dei secundum suæ inscrutabilis sapientiæ prævalentiam, scientia et intellectu me artificiose decoravit, et totam replevit, ut supra omnes Sanctos majori cognitione fruar beatissima Trinitate, et tanta me claritate perlustravit, ut velut sol radians in virtute totum cælum illuminem, in hora mortis animam tuam lumine fidei et cognitionis perfundam, ne fides tua ignorantia aut aliquo errore tentetur. Ad tertium, ora ut, sicut Spiritus Sanctus suavitatem sui amoris plene mihi infudit, et tam suavissimam et mitissimam effecit, ut post Deum dulcissima et benignissima sim, ita adsim tibi in hora mortis, infundendo animæ tuæ suavitatem divini amoris qui in tantum prævaleat in te, ut omnis pœna et mortis amaritudo, ex amore tibi sit persuavis. »

Quo pacto
B. Maria in
nostro exitu
potentiam,
sapientiam,
et benignita-
tem
explicabit.

1. Cf. *Legatus* Lib. III. c. 19.

EXPLICIT PARS PRIMA.

... in ...

... in ...

... in ...

... in ...

... in ...

... in ...

... in ...

PARS SECUNDA.

CAPUT PRIMUM.

QUALITER DEUS ANIMAM INVITAT.

SABBATO quodam, dum ageretur memoria Virginis Matris Dei, hæc ancilla Christi desiderabat ipsam laudare; sed ignorabat qua eam laude digne posset extollere. Tunc solito more ad pedes Jesu se prosternens, vidit Dominum habentem super dextro pede quasi sapphirum, et super sinistro granatum. De quo dum miraretur, dixit ad eam Dominus: « Sicut sapphirus sua virtute malos depellit humores, sic mea vulnera animæ depellunt virus, et eam a maculis purificant; et sicut granatum cor hominis lætificat, sic mea vulnera, post emendationem peccatorum, animam in me gaudere faciunt. » Tunc rapta supra se in alta, vidit Regem gloriæ, et ad dexteram ejus imperialem Matrem ipsius, se vero ad sinistram. Et reclinans se in sinu ipsius, intenta aure cordis auscultabat dulcissimum Cor Christi sine cessatione pulsu vehementi pulsare. Pulsus vero divini Cordis sonabat, quasi animam invitaret, ita dicens: « Veni ut pœniteas; veni ut reconcilieris; veni ut consoleris; veni ut benedicaris. Veni, amica mea, ut percipias omnia quæ amicus amico poterit elargiri. Veni,

Quadruplex
pulsus
divini
Cordis.

soror mea, ut possideas æternam hæreditatem quam tibi pretioso sanguine acquisivi. Veni, sponsa mea, ut mea divinitate perfruaris. »

Virgo itaque Maria habebat amictum crocei coloris, in quo erant rosæ rubæ, et in ipsis rosæ aureæ mirabiliter intextæ. Croceus color ejus designabat humilitatem, qua omni creaturæ se subjaciebat; rubæ rosæ, constantiam patientiæ qua ad omnia mitis erat et patiens; rosæ vero aureæ, amorem ipsius, quo omnia opera sua in Dei perficiebat amore. Sarcotium vero erat viride, et rosæ aureæ intextæ, designans quod semper in bonis operibus et virtutibus sanctis florebat. Tunica autem erat ex auro purissimo et nimis fulgenti. Per aurum significabatur amor, et sicut tunica proxima est corpori, sic amor cordi.

Tunc illa beata salutabat præclaram Virginem per Cor dilecti Filii sui, et laudabat per Filium suum eam perfectiori laude, quam aliqua creatura ipsam posset laudare. Post hæc Dominum laudabat, ut ipse solus in ejus cantu laudaretur, et ut nihil adhuc quæreret quam suam laudem. Cui Dominus: « Quare, putas, cum antiphonas imponitis, inclinatis, nisi ut gratiam quam Deus animæ infudit, cum gratiarum actione et laude suscipiatis? » Viditque de Corde Dei tubam prodeuntem ad cor animæ, et iterum de anima circumvolvebatur ad Cor Dei, per quam laus Dei significabatur. Tuba vero erat ornata aureis nodulis, quæ erant illæ beatæ animæ, quæ jam Deum laudant et glorificant in cœlis per infinita sæcula.

Tuba prodit
ex Corde
Dei ad cor
animæ.

CAPUT II.

DE VINEA DOMINI QUÆ EST ECCLESIA, ET DE QUADRUPlici
ORATIONE.

DOMINICA quadam, dum *Asperges me* cantaretur, dixit ad Dominum : « Mi Domine, in quo nunc cor meum vis lavare et mundare ? » Statimque Dominus cum inæstimabili amore se inclinans, quasi mater filio, sibi obviabat, eamque totam circumplectebatur, dicens : « In amore divini Cordis mei te lavabo. » Et aperiens januam Cordis sui, mellifluæ divinitatis gazophylacium, in quod intravit velut in vineam. Viditque ibi flumen aquæ vivæ ab Oriente usque ad Occidentem¹; circa flumen duodecim arbores afferentes duodecim fructus, id est, virtutes quas beatus Paulus in Epistola sua² enumerat : scilicet, charitas, pax, gaudium, etc. Hæc aqua vocabatur flumen charitatis. Intravit itaque anima, ibique ab omnibus maculis lavabatur. In hoc flumine erat multitudo piscium aureas squamas habentium, qui significabant amantes animas, quæ ab omnibus terrenis delectationibus separatæ, seipsas fonti omnium bonorum, hoc est in Jesum, immerserunt. In vinea erant palmites plantatæ; quædam erectæ, et quædam ad terram inclinatæ. Erectæ palmites sunt illi qui mundum cum suis floribus contempserunt, et mentes suas ad cœlestia erigunt; palmites vero inclinatæ sunt illi

Flumen
aquæ vivæ.
et circa
illud
duodecim
virtutum
arbores.

1. Hæc tota visio de aqua viva, de vinea Domini, videtur a Poeta *Dante* fuisse sibi accommodata in Cantu XXVIII *Purgatorio*, et seqq.³ ubi se prodit a Domna *Matelda* cum cantaretur *Asperges me* fuisse ductum trans flumen, et de quibusdam mysteriis doctrinam accepisse.

2. GALAT. v, 22.

miseri qui in terræ pulvere peccatorum suorum jacent. Dominum etiam in specie hortulani terram fodebat; cui illa: « O Domine, quod est fossorium tuum? » Et Dominus: « Timor meus. » In quibusdam vero locis erat terra dura, in quibusdam autem mollis: dura significabat eorum corda qui in peccatis durati, nec admonitione, nec increpatione corrigi sciunt; mollis vero terra, corda eorum qui per lacrymas et veram cordis contritionem sunt emolliti.

Vineam
Domini
anima
irrigat.

Dixitque Dominus: « Hæc vinea mea Ecclesia est catholica, in qua triginta tribus annis multo labore desudavi. In hac vinea tu mecum labora. » Et illa: « Qualiter? » Cui Dominus: « Rigando eam. » Statim anima cum impetu currens ad flumen, tinnam aqua plenam in humeros suos accepit; et valde onerata, venit Dominus secum portans, factumque est illi onus leve. Et dixit Dominus: « Sic cum gratiam hominibus tribuo, omnia videntur levia et suavia, quæ propter me faciunt aut sustinent; sed cum gratiam subtraxero, cuncta eis gravia videntur. » Circa palmites vero vidit Angelorum multitudinem quasi murum; quia ipsi discurrunt inter nos et circa nos, Ecclesiam Dei defendentes.

Dominus
Mechtildem
docet
psalmum
Miserere
legere.

Post hæc, magistrorum optimus docuit eam psalmum *Miserere mei Deus*, qui habet viginti versus, quem deberet distinguere per quatuor, scilicet in quinque et quinque, cum antiphona: *O beata et benedicta et gloriosa Trinitas, Pater et Filius et Spiritus Sanctus*¹, et versus *Miserere, miserere, miserere nobis*. Primos quinque versus pro omnibus peccatoribus, qui peccatis indurati, ad Deum converti nolunt, ut Deus per amaras mortem suam, per veram pœnitentiam eos dignetur revocare. Secundos quinque versus pro pœnitentibus, ut optatam remissionem consequantur, et nunquam de cætero redeant ad peccata. Tertios quinque versus, pro

1. Antiphona ex officio veteri SS. Trinitatis.

justis qui jam in bonis actibus et virtutibus proficiunt, ut in his perseverent. Quartos quinque versus, pro omnibus animabus purgandis, quæ sunt in certitudine quod cito in cœlesti regno sunt bibituræ poculum fontis vivi, et in æternum cum Christo regnaturæ, ut citius absolutæ cum Domino epulentur.

Inter Secretum vero, cum hostia elevaretur, dixit Dominus ad eam : « Ecce me totum cum omni bono quod est in me, do in potestatem animæ tuæ, ut quidquid de me facere velis, hoc totum sit in tua potestate. » Quod illa renuit accipere, sed elegit suam in omnibus voluntatem. Et Dominus : « Non quod ego volo, sed quod tu, hoc sit in tua potestate. » At illa voluntatem Domini agnoscens, dixit ad eum : « Nihil utilitatis meæ appeto, nihil quæro, nil aliud volo nisi ut hodie a teipso, et in teipso, et per teipsum lauderis, sicut unquam altius aut perfectius poteris laudari. »

Tunc vidit de corde Dei exire citharâm ; cithara autem illa erat Dominus Jesus, chordæ vero, omnes electi qui in Deo unum sunt per amorem. Tunc summus Cantor omnium cantorum Jesus, citharam percussit, et sono dulcisono insonabant omnes Angeli dicentes :

Dominus,
cithara
et summus
Cantor.

« Laus æterna tribus personis, quod Dominus elegit te in sponsam et in filiam. ¹ »

Deinde omnes Sancti cantabant in Deo dulci harmonia dicentes : « Grates nunc omnes reddimus Deo Patri, pro hac anima quam sua ditavit gratia. Benedictus Deus. »

1. Quod laudis præconium in diversis latinis codicibus veteri Teutonico idiomate solummodo traditur. Juxta San-Gallensem sic recte legitur : LOBE EWIG AN DRIN PERSONEN, DAS HER DICH VERKOREN HAT ZU EINER BRUT UND ZU EINER DOCHTER. Editor vero Lipsiensis teutonicus, 1503, mendose legit; cujus errorem plurimi secuti sunt.

CAPUT III.

QUALITER DEUS AD ANIMAM VENIT.

Mira divini
Cordis
ad cor
animæ
applicatio.

NOCTE quadam cum a somno vigilaret, et Dominum intimis præcordiis salutaret, vidit ipsum de cœli palatio venientem ad se, et Cor suum divinum cordi suo applicantem, sibi que dicentem : « Nunquam apud avaros mittitur in prata virentia ad carpandos flores dulces, sicut ego paratus sum ad tuam venire velociter animam me vocantem. »

QUALITER IN DEI AMORE EST SUCCENSA.

ITEM et hoc sæpius ei contigit, ut cum pigra et minus devota esset, divinum Cor Dei quasi ignitum aurum cordi suo jungi sentiret, ex cujus caloris vapore miram percipiens dulcedinem, mox ferventissimo amore solito est succensa.

CAPUT IV.

DE AMPLEXU DOMINI.

In choro
contemplans
B. Mechtildis
deficit.

SABBATO etiam quodam vidit ipsum sponsum Ecclesiæ Jesum de cœlo se inclinantem expansis manibus, in ejus amplexus ruentem, eamque medullitus sic in se trahentem, ut tota absorpta in Deum penitus in se deficeret, in tantum ut a choro portaretur quasi exanimis ; quia spiritus ejus

totus transierat in ipsum quem toto corde dilexit, et præ omnibus concupivit. Et tam mira dulcedine replebatur, ut per septimanam dulcedinem illam sentiret.

Item lectionem lectura, dum ad pulpitem inclinaret, apparuit ei speciosus forma præ filiis hominum, puer Jesus, eam circumplectens, et ad se trahens, a quo cum magna difficultate et pœnalitate se erexit; vix lectionem legere poterat.

CAPUT V.

DOMINUS ILLAM JUVAT AD LECTIONEM.

ITEM multoties sibi accidit ut, dum in Matutinis plena Deo in fruitione magna et dulcedine esset, ita ut omnem fortitudinem consumpsisse nec lectionem suam legere posse videretur, diceret ad eam Dominus: « Vade et lege; nam ego te juvabo. » Sicque cum magna constantia lectionem incipiens eam complevit.

CAPUT VI.

DOMINUS ILLAM SUAVITER MANE EXCITAT.

QUADAM autem vice dum ad Matutinorum Evangelium Exurgens Maria legeret, tanta illam Dominus gratia et dulcedine infudit, ut a se penitus deficiens lectionem intermitteret, ita ut a choro exanimis portaretur. Cumque

In choro
legens deficit
B. Mechtildis

in lectulum repausanda reclinaretur, rogabat Dominum ut hora competenti eam excitaret. Et ecce in Prima, vidit in visu juvenem pulcherrimum coram se stantem, ex cujus præsentia cor ejus tantam sensit dulcedinem ut inde excitaretur.

CAPUT VII.

DE CURSU ET LABORE DOMINI.

ALIA vice dum ex præcepto post Matutinos dormitum iret, vidit Dominum quasi in sublimi solio residentem, sub pedibus scabellum habentem, et sibi dicentem : « Hic super pedes meos te reclinans, dormi. » Quæ statim obediens, caput super pedes ejus posuit ita ut auris ejus vulneri pedis aptaretur. Tunc audivit vulnus illud quasi ollam ferventem ebullire. Et dixit Dominus ad eam : « Quem sonum dat coquens olla ? » At illa dum cogitaret se nescire, respondit Dominus : « Olla ebulliens semper sonat ac si dicat : « Curre, curre; sic fervens et ebulliens amor Cordis mei semper instigavit me dicens : Curre, curre de labore ad laborem, de civitate ad civitatem, de prædicatione ad prædicationem ; nec unquam quiescere me permisit, donec omnia saluti tuæ necessaria ad finem usque complevi. »

Per vulnus
pedis
Domini
audit anima
sonum
mirificum.

CAPUT VIII.

DE OSCULO DOMINI.

CONTRISTATA quadam vice per orationis subsidium solito more ad Dominum confugit, ipsi cor suum et voluntatem offerens, ita ut non solum hoc, sed etiam quæcumque pro ejus amore libenter sufferret adversa. Adquam Dominus dulciter se inclinans, os suum roseum illi præbuit osculandum. Sentiens autem anima ipsum barbam non habere, cogitare cœpit si aliquod præmium a Deo Patre pro barbæ in passione evulsione accepisset. Cui Dominus : « Ego Creator universorum non indigeo ullo præmio, sed tu es præmium meum. Te enim Pater meus cœlestis mihi in sponsam et filiam donavit. » Et anima : « Cur, amantissime Domine, hoc in me facis, cum nil boni sit in me ? » Qui respondit : « Solummodo propter meam bonitatem, quia delectamentum cordis mei posui in tè. »

Anima fit
præmium
Christi.

CAPUT IX.

QUALITER EI DOMINUS APPARUIT.

ALIA vice apparuit ei Dominus Jesus quasi parvulus annorum quinque. Quæ dixit : « Mi Domine, cur in tali ætate mihi appares ? » Et puer : « Tu modo quinquaginta habes annos, et ego quinque. Primus annus meus

Dominus
quinquen-
nis ipsi
quinquage-
nariæ
apparet.

stabit pro annis decem vitæ tuæ; secundus vero annus stabit pro vicesimo tuo, et tertius pro trigesimo tuo, quartus pro quadragesimo tuo, quintus autem pro quinquagesimo tuo: sicque omnia peccata tua delebuntur, et anni tui sanctificabuntur, totaque conversatio tua ex mea conversatione perfecta erit. »

Puer autem stabat manus suas sæpius respiciens; et cum super hoc illa miraretur, puer respondit: « Sicut homo manus suas sæpius respicit, sic ab infantia mea usque ad diem passionis meæ, quotidie mortem meam in corde meo revolvebam, et omnia præcognovi quæ ventura erant super me. » Per quod instruebatur quia bonum est homini, mortem et ea quæ ventura sunt ei, sæpe memorari.

CAPUT X.

QUOD DOMINUM IN SPECIE DIACONI VIDIT.

ITEM, vidit Dominum Jesum stantem juxta altare in dalmatica, habentem in pectore crucem nimium fulgentem. Tunc illa dixit: « Mi Domine dilecte, quare sic te ostendis? » Et ille: « Sicut, inquit, diaconus ad altare ministrat, sic ego omnia cum sacerdote et in sacerdote operor quæ ipse operatur. » Et illa: « Quid designat crux quam gestas in pectore? » Respondit: « Superior pars crucis amorem meum designat, cui homo nil præponere debet; inferior vero humilitatem, qua omni creaturæ homo se debet subjicere propter me; dextra pars, timorem Dei in prosperis non postponere; sinistra, adversa propter me patienter tolerare. Si quis hanc crucem in corde suo per jugem memo-

Dominus
cum
sacerdote
et in
sacerdote
operatur.

riam gestaverit, hoc erit merces laboris ejus, quod cum primo anima ejus a corpore exierit, nusquam nisi in Corde meo mansionem habebit. »

CAPUT XI.

DE FLAGELLO DOMINI.

VIDIT aliquando Dominum stantem, aureum flagellum manu tenentem, sibi minantem. Tunc illa corrui in terra, et flagellum Domini amplexabatur. Idque dabatur intelligi quod homo cum gratitudine dona Dei suscipere debet, tam prospera quam adversa. Dominus autem elevans eam, tunica rubea eam induit plena foraminibus, dixitque illi: « Sic corpus meum in passione totum erat undique perforatum et doloribus laceratum, ut a planta pedis usque ad verticem non esset in me vestigium sanitatis. » In hoc præfigurabatur quod molestia infirmitatis eam in brevi erat oppressura.

Anima
flagellum
sibi minax
amplexatur.

Vidit etiam Dominum aureum calicem retro se tenentem: per quod intellexit quod dulcedinem quam Deus animæ infusus est, ista necdum videt neque gustat, sed est in Deo abscondita, a quo bona cuncta procedunt.

CAPUT XII.

QUOD IN SUA TENTATIONE FUIT CONSOLATA.

HANC Dei famulam diabolus valde ac sæpe tentationibus infestabat, sicut etiam quosque Deo devotos consuevit

Tentator
divinæ
dulcedini
timorem
immiscet.

Timor per
Dei gratiam
in profectum
animæ
succedit.

molestare. Contigit itaque die quodam ut Deus suam gratiam eidem participasset, et magnum bonum animæ ejus fecisset; cum in ejus præsentia esset, affuit tentator, immittens cordi ejus timorem illum et tristitiam, quod donum illud non esset a Deo. Cum autem nimium fatigaretur, corruit ad pedes Domini Jesu, et conquerebatur infidelitatem cordis sui, dicens: « Ecce, Domine mi, hoc donum offero tibi ad æternam laudem et gloriam tuam, orans ut si donum hoc non est ex te, nunquam amplius detur mihi, quia omni dulcedine et consolatione propter te libentissime carebo. » Quam Dominus proprio vocans nomine ait: « Mi dilecta Mechtildis¹, noli timere, ego juro tibi per virtutem meæ divinitatis, quod timor et tristitia hæc te non nocebunt, sed magis sanctificabunt, et ad gratiam meam te præparabunt. Et si hæc cordis tui gaudium non temperarent, cor tuum nimia dulcedinis affluentia dissolvi oporteret. Noli mirari, si te istæ cogitationes impugnant, cum sis in mea præsentia; quia et diabolus me tentabat, cum propter te penderem in cruce. »

CAPUT XIII.

QUALITER DEUS ANIMAM IN MÆRORE SUSTENTAT.

ALIA vice, cum nimium esset turbata, ad Dominum confugit fidelissimum adjutorem. Continuo apparuit ei Christus quasi juvenulus speciosissimus, ducens eam ad

1. Codex Guelferbytanus solus hic nomen Mechtildis scriptum præbet, quod alii reticent, prima ipsius littera contenti.

altare: in quo agnovit quod Dominus prolocutor voluit esse ejus apud Patrem suum, pro negligentiis ejus et commissis. Dedit ei etiam baculum ad sustentandum, qui non habebat capitellum quo posset sustentari; baculus vero ille humanitatem Christi figurabat. Ancilla Christi mirabatur cur baculus capitello careret, et ait Dominus ad eam: « Ego volo manum meam ponere super illum, ut inde sustentaris; cum ergo solatium in mœrore dederò, scias quod in manu mea requiescis; sed cum non sentis consolationem, scias quia manum subtraxi, et tunc fideli corde mihi adhærebis. »

Dominus
animæ
mœrenti
supponit
manum.

CAPUT XIV.

DE DESIDERIO QUOD HABUIT AD CONFESIONEM.

DIE quadam volens confiteri, sed confessorem non habens, multum contristabatur eo quod corpus Domini inconfessa sumere non auderet. Tunc in oratione cœpit in amaritudine conqueri Deo summo sacerdoti negligentias et culpas suas; qui dabat ei certitudinem de remissione omnium peccatorum; de quo gratias agens dixit ad Dominum: « O dulcissime Deus, quomodo nunc est circa peccata mea? » Qui respondit: « Sicut cum rex præpotens venturus est in aliquod hospitium, domus velociter mundatur ne aliquid ibi appareat quod oculus ejus offendat; sed cum tam prope sit quod immunditiæ non possint foras ejici, in angulum colliguntur, ut postmodum inde projiciantur: sic cum integram voluntatem et desiderium confitendi habes peccata, nec postmodum iterandi, omnia sic coram me delentur quod amplius eorum non recordabor; licet postmodum per confessionem

Confessarii
defectus
suppletur.

retractentur. Voluntas autem et desiderium quod habes et studium evitandi peccata in quantum potes, est quasi vinculum inseparabile quod te mihi stringit et copulat tædere insolubilis unionis. » Sed cum adhuc variis cogitationibus hæsitaret, reputans se indignam accedere ad imperiale convivium Regis Angelorum, cogitans qualiter imparata nec confessa tam magnificum perciperet donum, insuper etiam spem et consolationem sibi ingereret, ait illi Dominus : « Cogita quod omne desiderium quod unquam aliquis ad me habuit, a me inspiratum est illi; et omnis scriptura, et Sanctorum eloquia a Spiritu meo fluxerunt et fluent sine fine. » In hoc cognovit quia et hoc desiderium quod habebat, ut sumeret corpus Christi, a Spiritu Sancto sibi est cœlitus inspiratum; acceptaque fiducia, in tantum confirmatum est cor ejus, ut sibi videretur nullo modo ab hoc desiderio revocari.

Desiderium
ad Deum
ab ipso est.

Cum autem sic esset confirmata, audivit choro Angelorum in cœlo cum lætitia personare : *Confirmatum est cor Virginis*¹. Et sic accessit ad convivium excellentissimi corporis et sanguinis Christi. Tunc audivit ipsum sibi dicentem : « Vis agnoscere quomodo ego sum in anima tua ? » At illa se indignam æstimans, sed tamen nil volebat quam Dei voluntatem. Tunc vidit ex membris suis splendorem mirificum progredi tamquam solis radios; per quod agnovit divinæ gratiæ operationem in se, et bonitatis Dei erga se præcipuum indicium.

Qualiter
in se anima
divinæ
gratiæ
agnoscit ope-
rationem.

I. Responsorium in festo Circumcisionis Domini.

CAPUT XV.

QUOD AMOR OMNIA EJUS NEGLECTA SUPPLEVIT.

ALIA vice, cum tempus sibi a Deo concessum inutiliter expensum in amaritudine cordis sui recogitaret, et dona Dei ut ingrata absque fructu consumpsisse rememoraret, dixit ad illam amor : « Ne turberis : ecce ego omnia debita tua recuperabo, et cuncta neglecta pro te supplebo. » Et cum hoc donum magnum sibi videretur, tamen non poterat inde consolari præ nimietate doloris eo quod tanta bona amisisset, et Deum amatorem suum, qui tam innumera bona ipsi contulit, tam ardentem non amasset, et tam infidelis ei exstitisset, qui sibi et omnibus semper fidelissimus est. Cui Dominus : « Si mihi perfecte fidelis es, tunc multo carius tibi sit ut amor meus neglecta tua pro te suppleat, quam tu, ut ipse ex hoc laudem habeat et honorem. »

Melius est
animæ ut
ejus
infidelitates
amor
suppleat.

CAPUT XVI.

QUOD EI DOMINUS AMOREM IN MATREM DONAVIT.

ALIA vice, circumdedit eam amor vestimento solaris luminis, et accesserunt ambo, videlicet amor et anima, et stabant in Christi præsentia, tamquam virgines pulcherrimæ. Anima vero multum affectabat propius accedere, quia quamvis illam imperialem faciem contempleretur, non tamen illi sufficiebat. De quo dum miraretur, essetque in magno

Amor
animam ad
Cor divinum
ducit.

desiderio, innuit ei Dominus manu. Tunc amor assumens animam duxit ad Dominum; illa vero reclinavit se ad vulnus melliflui Cordis Salvatoris sui unici, hauriens inde pocula omnis dulcoris et suavitatis plenissima, ibique omnis amaritudo ejus versa est in dulcedinem, et timor ejus mutatus est in securitatem. Ibi etiam de Corde Christi suavissimo esuxit fructum dulcissimum, quem assumens de Corde Dei in os suum posuit: per quod significabatur illa æterna laus, quæ de corde Dei procedit; quia omnis laus qua ipse laudatur, effluit ab illo qui est purus etiam fons omnis boni. Deinde alium assumpsit fructum, scilicet gratiarum actionem; quia nihil potest anima a seipsa nisi præveniatur a Deo.

Omnis laus
Dei a Corde
divino.

Qualiter ad
amorem
clamat
Mechtildis.

Et Dominus ad eam: « Adhuc præ omnibus unum a te fructum desidero. » Cui anima: « O mi dilectissime Deus, et quis est hic fructus? » Et Dominus: « Ut omne cordis tui delectamentum in me solum effundas. » Tunc illa: « O amator unice, quomodo hoc possum facere? » Qui respondit: « Amor meus in te perficiet. » Tunc illa ex nimio affectu gratitudinis dixit: « Eia, eia: Amor, amor, amor! » Et Dominus: « Tu matrem tuam nominabas MINNE¹, et amor meus erit mater tua; et sicut filii sugunt matres suas, sic et tu ab ea suges internam consolationem², suavitatem inenarrabilem, et illa te cibabit et potabit ac vestiet, et omnibus necessitatibus tuis, velut mater filiam suam unicam, te procurabit. »

1. Quod interpretatur amor.

2. Verbum quod magnas quæstiones circa librum *De Imitatione Christi* excitabit.

CAPUT XVII.

QUALITER UNUM CUM DILECTO EST EFFECTA, ET DE AMORE.

ITEM cum in oratione, ferventi corde, dilectum animæ suæ desideraret, subito divina virtus animam ejus in tantum sibi attraxit, ut videretur sibi ad latus Domini consedere. Dominus vero animam Cordi suo per dulcem amplexum imprimens, tam abunde sua gratia eam perfudit et replevit, ut sibi videretur de omnibus membris suis tamquam rivulos effluere in omnes Sanctos, ita ut omnes novo et speciali gaudio perfusi, corda sua velut lampades perlucidas in manibus tenerent, repletas dono illo, quod Deus animæ infuderat, et cum magna gratitudine et lætitia Domino pro anima illa gratias referebant.

Deinde vidit in corde Dei quasi virginem pulcherrimam habentem anulum in manu, in quo erat lapis adamas cum quo sine intermissione cor Dei tangebatur. Anima vero interrogabat virginem cur sic cor Dei tangeret; quæ respondit: « Ego sum amor divinus, et hic lapis Adæ culpam designat: et sicut adamas absque sanguine frangi non potest, sic Adæ culpa sine humanitate et sanguine Christi dissolvi non poterat. Statim enim ut Adam peccavit, ego me intromisi, et culpam illam totam intercepi; sicque cor Dei incessanter tangendo et ad pietatem movendo, ipsum quiescere non permisi, donec in momento Filium Dei de corde Patris in sinum deposui Virginis Matris. Quæ dum montana conscenderet ut Elizabeth salutaret, beatus Joannes tanto gaudio in utero matris ad Christi præsentiam est repletus, ut nunquam de cætero terreno gaudio posset exultare. Deinde

Statim ut
Adam
peccavit,
amor se
intromisit
cor Dei
tangens.

Filium Dei in præsepio pannis involutum reclinavi; exhinc in Ægyptum deduxi; post hæc ad omnia quæ pro homine fecit et sustinuit, ipsum inclinavi, donec patibulo Crucis eum affixi, ubi omnem iram Patris mitigavi, et hominem Deo amoris fœdere indissolubili copulavi. »

Dolentis
in cruce
Christi pia
recordatio.

Et anima: « Dic, quæso, quid in omnibus quæ pro nobis pertulit Christus, maxime doluit? » Amor respondit: « Quod in Cruce extentus fuit, ita ut omnia membra ejus divaricari possent. Quicumque pro hoc dolore illi gratias egerit, ita gratum ei obsequium præstat, ac si omnia vulnera ejus unguento suavissimo deliniret. Si quis etiam pro siti qua in Cruce hominum sitiebat salutem gratias egerit, ac si ejus sitim refrigeret acceptabit. Qui vero illi gratias agit, quod clavis confixus in Cruce pependit, tam gratum illi erit ac si eum de Cruce et omnibus pœnis solveret. »

Amor
animam
quiescere
jubet in
Corde
dilectoris.

Dixitque iterum amor ad animam: « Intra in gaudium Domini tui. » In hoc verbo totaliter in Deum rapta est, ut sicut aquæ stilla infusa vino, tota mutatur in vinum, ita hæc beata in Deum transiens, unus cum eo spiritus est effecta. In hac unione anima in se annihilabatur; sed Deus eam confortans ait illi: « Omnia quæ unquam homo capere potest tibi infundam, et in quantum homini possibile est, dona mea in te multiplicabo. » Et ait amor: « Hic quiesce pausans in Corde dilectoris tui, ne inquieteris in prosperis; ibi quiesce in rememoratione beneficiorum dilecti tui, ne unquam inquieteris adversis. »

CAPUT XVIII.

QUOD DEUS ANIMAM SUIS VIRTUTIBUS DECORAVIT.

QUADAM die, dum cantaretur Psalmus *Laudate Dominum de cælis*, in verbo illo: *et aquæ quæ super cælos sunt, laudent nomen Domini* (PSAL. CXLVIII. 4.) dixit ad Dōminum: « O Domine, quæ sunt aquæ illæ de quibus hoc canitur? quia scio te ab omnibus guttis aquarum, in teipso speciali modolaudari? » Cui Dominus: « Omnium lacrymæ Sanctorum, quas unquam ex amore sive devotione, sive compassione, sive contritione effuderunt. » Et statim vidit aquam limpidissimam, designantem lacrymas Beatorum, cujus fundus erat ex auro purissimo, habens pro arena margaritas et gemmas pretiosas, designantes diversas Sanctorum virtutes, in quibus se in terris exercuerant: scilicet in orationibus, vigiliis, jejuniis et aliis operibus virtuosis. Erat etiam multitudo piscium in illa aqua ludentium et se agitantium; per quod significabantur desideria quæ animam ad Deum agitant, et suspiria, et planctus quibus anima Deum allicit ad se. Sancti enim in cælo virtutes suas et quælibet bona opera sua in Deo contemplantur, ad augmentum gaudiorum et delectamentum cordis eorum, licet suis virtutibus quilibet in seipso decoretur.

Aquæ
cælorum
lacrymæ
Sanctorum.

Post hæc Domino conquesta est quod diem desponsationis suæ tam devote non celebrasset, nec tanta fidelitate sibi adhæsisset ut sponsam sponso unico decuisset. Tunc induit eam Dominus veste virtutum suarum perfectissimarum, imponens capiti ejus diadema aureum; strinxit eam amplexibus intimæ charitatis, et brachio nudo circumdedit eam. Cum

Desponsationis animæ
celebratio.

vero anima miraretur cur ita faceret, dixit illi Dominus : « Quia inter me et te nulla est omnino obscuritas, et omnium mysteriorum meorum te nihil celabo. » Vidit etiam millia millium Angelorum cum reverentia stantium ante Regem suum ; et ait Dominus ad animam : « Ecce hos omnes tibi do ut tibi famulentur. » At illa desiderabat ut omne ministerium quod sibi impenderent, ad laudem et gloriam exhiberent sui unici amatoris. Statim ergo vidit de singulis Angelorum cordibus tubas procedere ad Cor Dei, et ita dulcem canticum personare, ut nullus valeat enarrare.

Anima in
Cor divinum
recipitur.

Post hæc Cor Dei aperiebat se, et ipse intravit eam, concludens eam in seipso, ita dicens ei : » Superior pars Cordis mei erit tibi suavitas divini Spiritus, qui jugiter in animam tuam stillabit, ad quam anhelanti desiderio oculos eleves et os aperias, attrahendo divinæ dulcedinem gratiæ, sicut dicitur in psalmo : *Os meum aperui, et attraxi spiritum* (PSAL. cxviii. 131.) In inferiori parte, invenies thesaurum omnium bonorum, et desiderabilium copiam supereffluentem. In parte orientali reperies lumen veræ cognitionis, ad intelligendam atque perficiendam omnem meam voluntatem. In australi parte, videbis paradisum æternarum deliciarum, et ibi semper tecum eris in mensa. » Et statim vidit mensam positam, et mensale candidissimum suppositum : per mensam significabatur largitas, per mensale pietas. Ad hanc mensam Dominus sedebat, et anima cum lætitia ministrabat ; et multa fercula, scilicet diversa dona Dei, ipsi proponebat. Quoties enim gratiarum actiones divinæ retulit largitati, pro singulis donis et innumeris beneficiis suis, toties ei fercula apponebat. Dixitque ad Dominum : « Quid, dilecte mi, tibi propino, cum pro amicis tuis oro ? » Qui respondit : Vinum mihi propinas nobilissimum quod lætificet cor meum, sicut scriptum est : *Vinum lætificat cor hominis*. (Ps. ciii. 16.) Et illa : « Quid tibi propino cum pro peccatoribus oravero ? »

Domino
assidens
anima
diversa vina
propinat.

Respondit : « Merum mihi propinas dulcissimum, superans mel et favum, cum pro meis oras inimicis, qui sunt in statu damnationis, ut ad me convertantur. » Et anima : « Quid vero tibi propino, cum pro animabus oro? » Respondit : « Vinum quod etiam jucundum facit cor meum, cum oras pro his qui in mea sunt benevolentia, ut citius a pœnis eruantur. »

Tunc anima : « O amantissime, quam ferventi desiderio nunc cor meum tibi offerre cupio. » Qui statim accipiens cor ejus in manus suas, odoratus est ad illud tamquam ad rosam suaviter redolentem. Cui anima : « Quid fragras in eo in quo nil est boni? » Et Dominus : « Cum ego sum in anima tua, mei ipsius suavitas redolet in te. » Post hæc dixit ad illam : « In occidentali parte est longitudo dierum, pax æterna, et gaudium sine fine mansurum. In parte aquilonis recipies æternam securitatem contra omnes adversarios tuos, quod nullus adversum te amplius prævalebit. »

Dominus
cor animæ
tamquam
rosam
odoratur.

CAPUT XIX.

QUOD EAM DOMINUS SEIPSO SEPELIVIT IN DIE PARASCEVES.

ITEM in quodam Parasceve dum sacerdotes Crucem solito sepelirent, devota hæc Virgo ait ad Dominum : « O animæ meæ præcordialis dilecte, utinam nunc anima mea esset eburnea, ut te in ea decentissime sepelirem ! » Cui Dominus versa vice respondit : « Et ego te in me sepeliam ; eroque supra te spes et gaudium, elevans te, intra te vita vivificans et sagina lætificans et impinguans animam tuam. Retro te ero desiderium propellens te ; ante te vero amor alliciens et demulcens animam tuam. A dextris tuis ero laus

Dominus
seipso
involvit
animam.

perficiens omnia opera tua ; a sinistris vero, reclinatorium aureum, sustentans in tribulationibus ; infra te quoque firmamentum, tenens animam tuam. »

QUALITER EI DOMINUS DEDIT COR SUUM IN PIGNUS ÆTERNÆ VITÆ.

FERIA deinde quarta post Pascha, cum imponeret Missam, *Venite benedicti Patris mei*, ineffabili et inusitata quodam replebatur lætitia, dixitque ad Dominum : « O si una essem de his nimium benedictis, qui hanc tuam dulcissimam audituri sunt vocem ! » Ad quam Dominus respondit : « Etiam pro certo scias ¹, daboque tibi Cor meum in pignus quod tecum semper habeas, et in die illa cum hoc desiderium tuum complevero, in testimonium mihi illud resignes. Do etiam tibi Cor meum in domum refugii, ut in hora defunctionis tuæ nulla via præterquam in Cor meum perpetuo pausatura declines. »

Hoc donum unum ex primitiis donorum Dei erat ; cœpitque ex hinc nimiam devotionem circa divinum Cor Jesu Christi affici, et fere quotiescumque Dominus sibi apparebat, aliquod speciale donum a Corde ejus accipiebat, sicut in hoc libro multis patet in locis. Sic etiam ipsamet dicere solebat : « Si omnia scribi deberent quæ a benignissimo Dei Corde mihi collata sunt bona, matutinalis libri excederent quantitatem. »

1. Cf. *Legatus*. Lib. V. 4. et hujus *Libri specialis gratiæ* part. VIII.

CAPUT XX.

QUALITER CHRISTUS PRO EA LAUDES DEO PATRI PERSOLVIT.

DIE quadam cum post susceptionem sacratissimi corporis Christi gratias Deo pangeret, ac ipsum Dei Filium Jesum, amantis animæ sponsum floridum exoraret, ut ipse pro tanto et tam inæstimabili dono in se sibi collato, laudes amatorias Deo Patri persolvere dignaretur, vidit ipsum protinus Patri cœlesti reverenter adstantem, et his verbis illum dignissime extollentem :

*Cætus in excelsis te laudat cœlicus omnis,
Et mortalis homo, et cuncta creata simul*¹.

Unde per hæc verba, *cætus in excelsis*, intellexit Dominum intrahere sibi concordiam universæ laudis cœlestium; per illud vero, *et mortalis homo*, simul in se counire omnium mortalium intentionem; ac per illud, *cuncta creata simul*, totius creaturæ essentiam etiam in seipso ad laudem Dei Patris coadunare, atque sic ex parte omnium cœlestium, terrestrium, et infernorum pro ipsa laudem in conspectu Dei Patris personare.

Omnem
creaturam
in se
Christus
concludit.

Dehinc ipsa innixa supra pectus dilecti sui, audivit in intimis divini Cordis quasi tres pulsus sonantes². Quod dum illa multum admirans, scire cuperet quid per tales pulsus notaretur, Dominus respondit: « Tres isti pulsus tria denotant verba quibus animam alloquor amantem: primus itaque, est *veni*, scilicet secedendo ab omnibus creaturis; secundus est,

1. Ex hymno *Gloria laus* in Processione diei Palmarum.

2. Cf. part. I. c. 10. et part. V. cap. ultimum.

Cor
divinum
thalamus
animæ.

intra, videlicet fidenter tamquam sponsa; tertius est, *thalamum*, id est, Cor divinum. » Per hæc verba intellexit quod Deus primo evocat quemlibet electum ab omni creatura, ita ut omnibus delectamentis, quæ in aliqua potest invenire creatura, libera et plena voluntate abrenuntians, ipsi soli Domino Deo suo devotione tota vacet. Dehinc Dominus suadet confidentiam, ut scilicet electus, tamquam sponsa quæ nullam omnino veretur repulsam, fiducialiter semper accedat, et intret thalamum Cordis sui divini, in quo abundat et superbundat copia totius delectationis et beatitudinis, quam nunquam cor poterit humanum exoptare.

Quæ sit
vox Filii
Dei.

Tunc illa vehementi desiderio desiderabat ut aliquem sonum sive modum mereretur percipere vocis Filii Dei, suavi sono quo intonare solet laudes Deo Patri. Cui Dominus: « Vox mea nihil adhuc est nisi tantum: *fiat*; id est, prævalentia divinæ voluntatis meæ. Nam cælum, terram, maria et omnia quæ in eis sunt, solo verbo illo creavi, sicut Scriptura testatur, dicens: *Fiat lux, fiat firmamentum*, etc. Quia omnia quæ in cælo et in terra sunt, sola divina voluntate mea reguntur, et omnis Sanctorum laus, gaudium et beatitudo, solo nutu meo incitantur. »

CAPUT XXI.

QUOD COR DOMINI IN SIMILITUDINE LAMPADIS SIBI VISUM EST.

IN Missa quadam, dum cogitationibus diversis impedi-
tibus, fruitione divina frustraretur, mediatricem Dei et
hominum, Virginem Mariam, exorabat ut sibi præsentiam
Filii sui dilecti obtineret. Cujus interventu, ut credimus,
conspexit Regem gloriæ, Dominum Jesum, in solio subli-

mato ac crystallina, puritate perspicuo residentem. Ex cujus solii anterioribus partibus duo rivuli eximiæ puritatis, aspectu delectabiles, progrediebantur ¹; quos intellexit esse gratiam remissionis peccatorum. ac spiritualis consolationis, quæ in Missa cuilibet, ex virtute divinæ Providentiæ, specialius et facilius largiuntur.

Duo rivi e solio Dei profluentes unus remissionis, alter consolationis.

Circa vero oblationem hostiæ benedictæ, exurgens Dominus a solio illo, videbatur Cor suum suavissimum, instar lampadis perlucidæ, plenissimæ et superabundantis, propriis manibus elevare. Quæ lampas ex omni parte circaque tanto impetu effluebat, quod magnæ guttæ ex ipsa supereffluxione resaliebant; nec tamen plenitudo lampadis aliquatenus imminui videbatur. Per quod intelligi dabatur quod quamvis de plenitudine Cordis Christi omnibus sufficientissime gratiæ ministrentur, secundum cujuslibet capacitatem, tamen in seipso abundantissime redundat omni beatitudine, nec aliqua unquam parte patitur detrimentum. Vidit insuper corda omnium præsentium, quasi funiculis quibusdam in specie lampadum, Cordi Dominico annexa; quorum quædam erecta et quasi oleo plena videbantur ardere; quædam vero quasi vacua dependebant circumversa. Unde intellexit per lampades ardentes et erectas, illorum designari corda qui cum devotione et desiderio Missæ interessent; et per lampades vero dependentes, eorum corda qui negligebant per devotionem elevari.

Cor Christi ut lampas super-effluens.

Tunc illa magno exoptabat desiderio, ut cor suum divino Cordi totaliter infunderetur. Et statim cognovit illud quasi de medio aliorum elevari, et in similitudine piscis unius immergi Cordi divino. Cumque illa supplici devotione a Domino rogaret edoceri quali modo cor suum sibi immer-

1. His duobus rivulis alludere per flumina duo Lethe et Eunoe Dante videtur, *Purgatorio*. c. xxxiii.

Cor
Mechtildis
in Cor
Christi
mergitur.

sum disponere deberet, ut semper in unione illa beata quam susceperat, permaneret; vidit protinus Cor divinum quasi mutatum esse in domum magnam aurei coloris, et Dominum in medio Cordis sui ipsius, velut in domo speciosa ac deliciosa deambulantem. Quod illa admirans, et qualiter hoc fieri posset apud se pertractans, intellexit Dominum sibi dicentem: « Nonne recolis illud psalmi: *Perambulabam in innocentia cordis mei, in medio domus meæ?* (PSAL. C. 2.) Et quis est qui possit præter me, quia nemo innocens ex seipso nisi ego solus? »

In charitate
opera
revirescunt.

Conspexit etiam in ipsa domo quatuor virgines pulcherrimas, quas agnovit esse virtutes: scilicet, humilitatem, patientiam, mansuetudinem et charitatem, quæ cæteras elegantia sua præcellens vestitu viridi præfulgebat. Quam illa videns, et recolens etiam cuidam alii personæ beatæ memoriæ charitatem similiter in viridi amictu demonstratam, admirans requisivit a Domino quamobrem charitas crebrius in viridi appareret. Ad quod tale responsum a Domino accepit: « Quoniam charitas multos aridos truncos, scilicet peccatores, virtute sua facit revirescere, et ad fructum bonorum operum reflorescere, ergo justissime in viridi demonstratur. » Et adjecit Dominus: « Harum virginum familiaritatibus te aptare studeas et amicitias, si desideras in hac domo mecum manere, et præsentis meæ fruitionem habere; verbi gratia, cum vanitas cor tuum dissolvit, recole virtutem charitatis illius quæ me de accubitu paterni sinus utero virginali inclinavit, et vilibus panniculis involutum in præsepe reclinavit, multos labores in prædicando perferre coegit, et postremo amarissima et turpissima morte interemit. Talium recordatio omnem vanitatem a corde tuo penitus removebit. Similiter cum te superbia infestat, memorare humilitatis meæ, qua nunquam vel in minimo, cogitatu, verbo seu gestu aut opere superbivi, sed exemplum perfectissimæ humilitatis in omni-

bus factis meis exhibui : et sic vincas superbiam humilitate. Cum vero impatientia te infestat, memento patientiæ meæ, quam habui in paupertate, in fame, in siti, in discurrendo, in injuriis, in contumeliis et maxime in morte. Et similiter cum infestaris ira, recordare mansuetudinis meæ, qua cum his qui oderunt pacem eram pacificus et mansuetus, in tantum quod etiam crucifixoribus meis, qui cum tot crudelitatum genera in me exercuissent quod nihil superaddere amplius possent, adhuc præ nimio furore strindebant super me dentibus, cum tanta cordis dulcedine veniam impetrans, Patrem eis placavi, ac si nunquam mihi contrarii exstitissent. Et sic poteris cuncta vitia virtutibus superare. »

Charitas,
humilitas,
patientia,
mansuetudo
Christi.

CAPUT XXII.

DE RUBO ET VIRGA JUSTITIÆ ET DE IX CHORIS ANGELORUM.

CUM piæ memoriæ Dominus B. Comes junior ¹ obiisset, et Congregatio ejus funeri processionaliter obviaret, hæc Dei ancilla videns campi planitiem et amplitudinem, multum sibi complacuit. Postea nocte quadam dum dormire non posset, et tamen surgere ad orationem præ sua infirmitate nequiret, apparuit ei Dominus in veste candida, sedens ante lectum ipsius ; super variis tribulationibus et infirmitatibus suis eam dulciter consolabatur. At illa dixit ad Dominum : « Eia Domine mi, utinam liceret mihi, per taliscampiqualis

Campi
planities
juxta
Helftam
Mechtildem
multum
delectat.

1. Cf. Part. V. c. 11. Hic videtur fuisse Burchardus XII de Manseld, qui anno 1294 præmatura morte quidem sublatus fuit, postquam monasterio 29 jugera nemoris legasset. *Franken*, pp. 59 et 223.

Silva habet
aures et
campus
oculos.

nuper transivi planitiem, tecum deambulare! » Cui Dominus respondit : « Nescis quid hoc sit quod vulgariter dicitur : silva habet aures, et campus oculos? » Et adjecit : « Hoc est silvam habere aures, scilicet si duo sederint in rubo invicem colloquentes, alii circumeuntes audire possunt. » Et statim visus est ei rubus speciosissimus, qui totus creverat ex virgis novellis in altum directis, miræ proceritatis et pulchritudinis. In hoc rubo Dominus cum anima sedebat ; novellæ autem illæ de quibus excreverat rubus, Dei erant virtutes : scilicet, sapientia, benignitas, justitia, misericordia, charitas, et cæteræ virtutes Domini naturales ; quæ sicut oliva semper miro modo virent ac florent, et nova producant.

Deus est
ipse virga
justitiæ
quam anima
complectitur

Anima vero amplexata est virgam justitiæ, dicens ad Dominum : « Hanc virgam me modo complecti cum gratitudine convenit ; quia tribulationibus et pœnis me replens, per ipsam me exerces. » Et ecce vidit quod virga illa ipse Deus erat, quem anima amplexibus suis strictum tenebat. Cœpitque his verbis ipsum laudare : « Laudo te petram justitiæ ; laudo te solem justitiæ ; laudo te decorem justitiæ, » etc. Fluvius autem de Corde Dei egrediebatur, qui animam illam influens, omnia membra ejus penetravit, et ad plenum depurans omnem tristitiam quam ante habuerat ab ea penitus effugavit. Et ait Dominus : « Ecce rubus de quo Scriptura dicit : *Emissiones tuæ Paradisus.* » (CANT. IV. 13.) Circa rubum vero omnes Angeli stabant, ita ut quilibet chorus rubum illum circumgyraret in modum novem circulorum.

Et dixit Dominus ad animam : « Ecce quod Scriptura dicit : *Quæ habitas in hortis, amici auscultant.* » (CANT. VIII. 13.) Anima autem divinitus inspirata, intellexit qualiter omnes Angeli homini justo, ad omnia quæ agi bona, sunt ministrantes. Cum ergo homo psalmos, aut aliquam divinam scripturam legerit, seu aliud bonum opus peregerit, Angeli sunt illi servientes. Cum vero in oratione loquitur cum Deo, aut

Dei verbum audit, vel de Deo loquitur, Archangeli ipsi ministrant. Si autem de virtutibus Dei cogitans, extollit eas, scilicet potentiam, sapientiam, bonitatem, justitiam, misericordiam, longanimitatem et charitatem, et in quantum potest se in virtutibus conformare studet, obsequuntur illi Virtutes. Cum autem homo ex recordatione ineffabilis et excellentissimæ divinitatis, Deum tremit, et in omni humilitate Deo subicit, ministrant illi Potestates. Sed cum extollit in corde suo nobilitatem et eminentiam deitatis, cogitando qualiter infinita majestas dignata est hominem condere ad imaginem et similitudinem suam, et quanta pro homine fecit et pertulit, et ob reverentiam qua Deus hominem diligit, et reverenter etiam diligit omnem hominem, serviunt illi Principatus. Sed cum homo inclinationibus, genuflexionibus et veniis Deum adorat, Dominationes ei famulantur. Si vero in tranquillitate cordis de Deo meditatur, Throni sunt illi obsequentes. Si autem in cognitione Dei illuminatur, et in contemplatione ad speculanda Dei mysteria elevatur, Cherubim ei famulantur. Sed cum anima de Corde Dei trahens amorem ignitum, et Deum cum suimetipsius amore diligit, et omnem hominem in Deo et propter Deum amat, Seraphim ei ministrant.

Varia
Angelorum
erga
animam
ministeria.

Post hæc dixit ei Dominus : « Vis scire quid sit campum habere oculos ? Ubi duo in plano deambulant campo, de longe se intueri possunt. Si enim duo invicem dilecti se mutuo a longe conspexerint in plana via, citius conveniunt. Cum enim cervus et cerva in campo se per longa spatia respexerint, quanto citius concurrunt. Sic anima amans et me desiderans, uno gemitu me dicto citius sibi intrahit. In campo etiam viatores et peregrini refici solent ; sic ego, cum anima illa quæ se in hoc mundo peregrinam facit, et cor spatiosum et exoccupatum a terrenis et omni impedimento habet, hanc sæpius soleo convivare. In campo etiam solent

Parssecunda
proverbii
explicatur.

homines carpere flores ; ita in anima sancta varia desideria, quibus sicut campus floridus decoratur, ego libens carpo, faciens inde sertum quod capiti meo impono, donec anima per seipsam ad me veniat, et tunc illud sibi reddo. »

Tunc dixit ad Dominum : « Mi Domine, quid in hoc deliqui cum me circumspiciendo, sic in spatiositate campi delectabar? » Respondit : « Contra obedientiam fecisti, et mihi non intendisti ; insuper pro anima defuncti orare neglexisti. » Et illa : « Doce me, amantissime, qualiter de cætero si exire contigit, faciamus? » Qui respondit : « Dum primo a choro exitis, legite illum versum : *Deduc me, Domine, in via tua, et ingrediar in veritate tua. Lætetur cor meum ut timeat nomen tuum.* (PSAL. LXXXV. 11.) Sicque in timore meo exeatis, accipientes me in socium itineris, quasi baculum unde sustentemini. Et sic egredientes, domos et ipsam viam omniaque vobis occurrentia, tunc dextera mea benedicatis, eruntque ex hoc benedicta. Cum enim homo vanam habuerit lætitiã, semper cor ejus postmodum aggravatur ; qui vero timorem meum habuerit, non contristabitur, sed veram lætitiã obtinebit. Dehinc cum funeri appropinquatis, recolere potestis processionem illam, qua in die iudicii omnes resurgendo cum corporibus suis mihi occurrent, egoque cum ineffabili gloria et majestate, stipatus omni Angelorum et Sanctorum multitudine, illis obviabo. Orabitur etiam pro anima defuncti, ut si in pœnis est, citius absolvatur ; si autem impedimento aliquo a me removetur, ab hoc liberetur, mihi Sanctisque meis citius jungatur, et fiat dignus glorificationis futuræ, ut cum lætitiã et gloria in die illa tremenda mihi præsentetur. »

Quid sit
agendum
cum sit
necesse e
monasterio
egredi.

Cum funeri
adsumus,
iudicii
conventum
rememore-
mus.

CAPUT XXIII.

DE COQUINA DOMINI.

CUM quadam vice donum quoddam permagnificum accepisset ex divina liberalitate Domini, recognoscens vilitatem propriam, dixit cum humili subjectione sui: « O Rex munificentissime, nequaquam hoc tantæ excellentiæ tuæ donum condecet me, quæ indignam me reputo etiam ut immittar coquinæ tuæ ad abluendas scutellas tuas. » Cui Dominus benigne respondit: « Quæ est coquina mea, et quæ sunt scutellæ meæ, quas velles abluere? » Ad quod illa convicta respondere nesciens conticuit. Tunc Dominus, qui nonnunquam quæstionem movere solet, non ut expediatur, sed ut expediat, hoc eam responso simul et visione lætificavit. Ait enim: « Coquina mea est Cor meum deificum, quod in modum coquinæ, quæ domus est communis et pervia omnibus tam servis quam liberis, semper patens est omnibus, et promptum ad cujuslibet delectamentum. Hujus coquinæ coqus est Spiritus Sanctus, cujus inæstimabilis suavitas illud sine intermissione abundantissima liberalitate infundit, et replet, replendoque facit abundare. Scutellæ meæ sunt corda omnium Sanctorum et electorum meorum, quæ ex superaffluentia divini Cordis mei continue mirabili suavitate infunduntur. »

Cor divinum
quasi
Domini
coquina.

Et ecce vidit beatam Virginem proxime Deo adstantem, cum omni multitudine Angelorum et Sanctorum. Qui Angeli corda sua in modum aureorum discorum quasi de pectore suo Domino Regi suo præsentabant ad influendum. Quæ singula torrens deificæ voluptatis egrediens a profluvio

Quid de
cordibus
Mariæ,
Angelorum
fiat, atque
Sanctorum.

divini Cordis copiosissima videbatur supereffluentia influere, quæ rursus influentia de corde Sanctorum reinfluens cum mira gratitudine Cor Dominicum repetebat. Tunc ait Dominus ad eam : « Accede nunc primo ad Cor purissimum virginæ Matris meæ, unde abluere studeas, scilicet per gratiarum actionem, in ea extollendo fidelitatem illam dignissimam qua præ omni creatura, in omnibus operibus suis mihi firmissime imo inseparabiliter erat conglutinata. Et ipsam loturam tibi imbebe per desiderium et studium imitationis. Similiter facias de singulorum Sanctorum cordibus, semper eorum virtutes devote extollendo, et pro posse tuo humiliter imitando; sic poteris eorum consortium in gloria feliciter adipisci. »

CAPUT XXIV.

QUOD ANIMA IN CORDE DOMINI NIDIFICAT.

ALIA vice, post Communionem sanctam, dixit ad eam Dominus : « Ego in te et tu in me, in omnipotentia mea sicut piscis in aqua. » Et illa : « O mi Domine, pisces sæpe de aqua trahuntur rete, et quid si mihi ita contigerit ? » Cui Dominus : « Non poteris extrahi a me, sed nidificabis in Corde meo divino. » Et illa : « Quid erit nidus meus ? » Respondit Dominus : « Humilitas in omni dono et gratia tibi a me collata : semper in abyssum veræ humilitatis te immerge. » Et anima : « Pisces in aqua fructificant, et quid erit meus fructus ? » Cui Dominus : « Quando me cœlesti Patri offers in gaudium et gloriam omnibus Sanctis. tunc eorum gaudia et merita sic augmentantur, ac si ipsi

Quando
Filiis
offertur Patri
in honorem
Sanctorum,
eorum
crescunt
gaudia.

corporaliter me susceperint in terris, et hic est fructus tuus. » Tunc anima cogitare cœpit quomodo hoc in Patriarchis et Prophetis fieri posset, quia in terris corpus Christi non sumpsissent. Et Dominus: « Quod Apostoli habuerunt in re, hoc Patriarchæ et Prophetæ tenuerunt per fidem et spem; et ideo ipsorum tam veraciter est sicut Apostolorum. »

CAPUT XXV.

DE CRUCE ET SERICA VESTE DOMINI.

RAPTA quandoque in spiritu, vidit se in domo quadam miræ pulchritudinis existentem, quam bene Cor Christi esse recognovit, eo quod toties illud simili modo intraverat, ut supra scriptum est. Et procidens in terra, invenit crucem magnam in ipso pavimento, supra quam anima corruerat. Et ecce de medio crucis aureum jaculum acutum exhibat, et ipsam animam pertransibat ¹. Et audivit Dominum sibi dicentem: « Omnis terrena substantia unam animam lætificare non posset; sed tota ejus salus summaque gloria in pœnis et tribulatione consistit. » Anima vero multum cœpit tristari et anxari, eo quod unice sibi dilectum licet audiret, minime tamen videret. Cumque magno desiderio ipsum exquireret, apparuit ei continuo, stans ante ipsam, in veste

Transfixio
animæ per
jaculum e
cruce.

1. Quod memoratur de S. Theresia, scilicet illam ab Angelo, qui Christus ipse erat, fuisse cuspe amoris spirituali transfixam, jam in S. Gertrudi factum esse in ejus Libro, lib. II. c. 5. et lib. V. c. 25. legimus. Nunc idem occurrit in beata Mechtilde; quod quidem in perfectione illarum quamdam testatur fuisse similitudinem ac cognationem.

Omnis
tribulatio
animæ
Deum vere
amanti est
suavis.

serica et rubea; et apprehendens manum ejus ipsam dulcissime est allocutus. Anima autem sentiens nimiam mollitiem et lenitatem vestimenti ejus, cogitare cœpit quid per hoc designari posset. Cui Dominus respondit: « Sicut serica vestis lenis est et mollis, sic omnis pœna et tribulatio animæ Deum vere amanti est suavis. » Et anima: « Hoc in principio pœnæ ita est, cum in affectu nimio animæ ipsam attigerit; sed cum pœna invaluerit, valde gravius illi erit. » Ad quod Dominus: « Verum est; sed sicut serica vestis cum auro et lapidibus pretiosis ornatur, nequaquam propter gravedinem projicitur aut detestatur, sed ex hoc nobilitatur et carior habetur; ita fidelis anima propter pœnæ acerbiteritatem ipsam non recusabit, quia omnes virtutes ejus ex hoc nobilitantur, et omne meritum ejus exinde in infinitum cumulatur. »

Hæc visio erat præsignium futuræ infirmitatis qua postea in brevi fuit correpta; scilicet in Adventu Domini, quem semper cum maxima devotione et desiderii sancti fervore tangere solebat. Tunc acri dolore tenebatur, sed tamen hoc maxime dolebat, quod nec chorum intrare, nec devotioni solitæ poterat intendere.

CAPUT XXVI.

DE MULTIPLICI EJUS PœNA.

SECUNDUM multitudinem consolationis et dulcedinis Dei in anima diligenti se, etiam dolores et infirmitates ipsius multiplicat, sicut in hac fideli anima sæpius experimur. Nam vice quadam, amplius quam per mensem, gravissima capitis infirmitate laborabat, ex qua nec somnum nec etiam requiem

aliquam habere poterat. Insuper omnem gratiam et dulcedinem assuetam, Deique visitationem amiserat, ita ut flebiliter sæpe querularetur, quod nec dulcē de Deo habere posset cogitationem, ac per hoc in tantam devenit tristitiam, ut quandoque miserabiliter post Deum amatorem suum clamaret, quod per totam domum sonus audiebatur. Sed cum in hac desolatione plus quam septem dies mansisset, benignissimus Dominus, qui semper juxta est his qui tribulato sunt corde, tam affluentem consolationem et dulcedinem ipsam perfudit, ut sæpe a Matutinis usque ad Primam, et a Prima usque ad Nonam, clausis oculis velut mortua, in Dei frui-tione jaceret. In quo spatio piissimus Dominus mira secretorum suorum illi revelabat, ac dulcedine suæ præsentiae in tantum lætificabat, ut velut ebria ultra se continere non valens, internam illam gratiam quam ante tot annos celaverat, etiam hospitibus et alienis effunderet; unde plurimi legationem suam ipsi ad Deum committebant; quibus singulis, prout Dominus sibi dignabatur ostendere, desideria cordis eorum intimabat, ac per hoc plurimum lætificati Deo gratias retulerunt.

In hac etiam infirmitate sua dulcissimam sororem suam, scilicet venerabilis memoriæ Domnam Abbatissam, Dominus sibi per mortis subtractionem abstulit; sed sicut ipsa fatebatur, hanc et omnem desolationem suam, in infinitum ipsi Dominus recompensavit, ita ut quoties vellet, animam ejus videret, et singula ejus merita agnosceret¹. Sed cum adhuc conquereretur, quod ex dolore capitis somnum amisisset, homines eam ex infirmitate errare dicebant, quia putabant eam nil aliud agere quam dormire. Familiaris autem sua cum eam interrogaret, quid tunc ageret cum sic clausis

In morbo gravi Mechtildis primum sua dona manifestat.

Sororem suam Gertrudem abbatissam per mortem amittit.

1. Cf. Lib. VI. integrum. Illum gravem orbem anno 1291 Mechtildis experta est.

oculis immobilis jaceret, illa respondit : « Anima mea in divina fruitione deliciatur , natans in divinitate sicut piscis in aqua aut avis in aere ; nullaque differentia est inter illam, qua Sancti jam Deo fruuntur et animæ meæ unionem, excepto quod illi in gaudio, ego vero in pœnis. »

His diebus igitur infirmitatis suæ cum tempus Quadragesimæ advenisset, et illa cum Domino in deserto manere spiritualiter decrevisset, nocte quadam, cum sibi videretur se cum Domino esse in deserto, interrogabat eum ubi nocte prima vellet manere. Cui Dominus ostendens arborem miræ pulchritudinis, sed cavam, quæ dicebatur arbor humilitatis, dixit : « Hic pernoctabo. » His dictis, Dominus concavum arboris intravit. Tunc illa dixit : « Et ego ubi manebo ? » Cui Dominus : « Nescis advolare ad sinum meum, et ibi requiescere, uti altilia facere solent ? » Et statim vidit seipsam in specie aviculæ in sinum Domini advolantis, et ibi quietissime requievit. Dixitque ad Dominum : « Clementissime Domine, impone digitum capiti meo, ut vel sic obdormiam. » Et Dominus : « Nescis quod aviculæ dum volunt somnum capere, caput pennis supponunt. » Et illa : « Domine, quid sunt pennæ meæ ? » Respondit : « Desiderium tuum est penna rubea, quia semper ardet ; amor tuus est penna viridis, quia semper viget et crescit. Spes vero tua est penna flava, quia incessanter ad me anhelas. »

Tamquam
aviculam in
sinu Domini
se videt
susceptam.

Tunc vidit ex Corde Domini stillare guttulas, quas ipsa rostro suo avidissime capiebat, de quibus inexpertam et ineffabilem jucunditatis hausit dulcedinem. Supervenit autem, ut sibi videbatur, sanctus Petrus, admirans valde quod Dominus majestatis tanta dignatione se animæ inclinabat. Cui Dominus respondit : « Quid miraris, Petre ? nescis quia primi et ultimi filii sunt carissimi ? Vos discipuli, primogeniti mei fuistis, quibus omnem benevolentiam

exhibui, et omne quod voluistis secundum desideria vestra in me habuistis. »

Ex tunc igitur spiritus ejus raptus est in cœlum, ubi vidit Dominum in oriente sedentem, et felicitis memoriæ Domnam Abbatissam sororem suam, vallatam personis totius Congregationis suæ, tam vivorum quam mortuorum. Quando autem velut levi motu se movebat, statim ab omnibus personis, quas in terris sua rexerat providentia, sonus fiebat tantæ dulcedinis, quod tota cœlestis militia ex hoc nova lætabatur jucunditate, et omnes Congregationis personæ circumvolabant eam, in specie candidarum columbarum. Post hæc sancti Angeli omnia meritoria opera singularum personarum Deo offerebant in cumulum gaudii dictæ Abbatissæ. Illa vero pro Congregatione sic orabat : « Pater sancte, conserva eas in nomine tuo quas dedisti mihi. » Cui Dominus respondit : « Voluntas tua, voluntas mea ; nam eas in innocentia ab omni malo servabo. » Orabat etiam Filium dicens : « Rogo ut in te unum sint sicut nos unum sumus » ; videlicet ut integra voluntate Deo in omnibus Deo uniti essent, sicut Sancti in cœlo Deo per omnia sunt uniti. Cui Filius respondit : « Desiderium tuum, desiderium meum ; ego in eis, et ipsi in me, ac per hæc omnia, earum opera in me perficiam et confirmabo ». Post hæc Spiritum Sanctum orabat dicens : « Sanctifica eas in veritate ; earum digneris esse consolator. » Cui Spiritus Sanctus respondit : « Gaudium tuum, gaudium meum ; ego earum consolator esse volo et conservator. »

Dehinc audivit sonum dulcissimum in firmamento cœli resonare ex sonitu disciplinarum, quas illa hora Sorores pro communi salute perceperunt ; ad cujus clangorem sonitus sancti Angeli plaudentes saltabant, dæmones animas cruciantes procul fugiebant, animæ laxabantur a pœnis, et catenæ reatus earum rumpebantur.

Visio
Gertrudis
Abbatissæ
in cœlesti
gloria.

Sonus
disciplina-
rum in
cœlo fit
dulcissimus
sonus.

CAPUT XXVII.

QUOD EI DOMINUS DE SEIPSO VESTIMENTUM FACERE REPROMISIT.

ALIA quoque nocte, dum ex capitis dolore nullam posset habere requiem, rogabat Dominum ut saltem unum foramen sibi monstraret in quo requiem inveniret. Qui ostendit ei quatuor foramina vulnerum suorum, præcipientes ei eligere in quo horum vellet habitare. At illa nolens eligere, divinæ commisit pietati ut sibi daret quod magis ipse vellet. Tunc ostendit ei vulnus Cordis sui dicens : « Ecce huc intra ut ibi pauses. » Quæ statim cum gaudio intravit Cor Dei. Eratque simile domui pulcherrimæ, in cujus medio jacentem invenit Dominum in lecto, viridi pallio gloriose contextum ; anima autem ad præceptum Domini se juxta eum pausat cum ingenti lætitia reclinabat, Visumque est sibi tot cervicalia se habere quot ictus dolorum tunc sensit capiti suo advenire ; quæ singula, unum post unum, capiti amatoris sui cum magna gratitudine supposebat dicens : « Amantissime Deus, si dignareris me miseram in festo Paschali talibus adornare vestibus, quale est operimentum lecti tui ? » Cui Dominus respondit : « Etiam mi prædilecta, per memetipsum et ex memetipso volo tibi vestimenta talia præparare. » At illa hæsitabat quid hæc dicta Domini sibi vellent. Et Dominus : « Nescis quia bombyces sericum nent ; et cum de me scriptum sit : *Ego sum vermis et non homo*, (PSAL. XXI. 7.) ex visceribus meæ pietatis tibi vestimenta producā, quæ si tibi fuerint importabilia, ego ea tecum feram. Hucusque enim mihi in laboribus devote servivisti ; amodo

Anima in
Cor Domini
suscipitur.

Bombycibus
qui sericum
nent se
comparat
Dominus.

n virtutum exercitiis exemplo meo prolatis, mihi deservire studebis. »

CAPUT XXVIII.

QUOMODO OMNIBUS SANCTIS DE FONTE MISERICORDIÆ PROPINAVIT.

ALIA iterum nocte, requisivit Dominum quo in loco disponeret pernoctare. Qui respondit: « Ad radicem montis hujus deserti. » Adduxitque illam illuc ubi vidit fontem misericordiæ ad radicem montis scaturire, et in eo argenteam scutellam, dicens ad eam: « Hunc fontem omnibus et singulis propina, secundum tuæ beneplacitum voluntatis. » Ad quod illa: « Obsecro, mi Domine, tu vicem meam supple, quia minus idonea sum ad hoc opus, cum sim debilis et infirma. » Tunc sancti Angeli vice ejus accedentes, ex fonte illo propinabant: primo, gloriosæ Virgini Mariæ, in augmentum totius beatitudinis suæ. Quæ dum biberet, singulæ guttulæ tam miræ suavitatis intra guttur ejus dabant resonantiam, quod omnes illius beatæ Jerusalem cives novâ exultatione jubilabant. Deinde propinabant Patriarchis, Prophetis, Apostolis, Martyribus, Confessoribus, Virginitibus, Viduis, conjugatis, et omnibus cœli civibus; qui omnes simili modo ex eo bibebant, et singulæ guttulæ in Dei laudem suavissimum sonum ut prius in Virgine Maria beata clangebant.

Dehinc etiam a præfato fonte misericordiæ militanti Ecclesiæ propinabant; et primo quidem Domno Apostolico, Cardinalibus, Archiepiscopis, Episcopis, et quibuscumque Religiosis. Post hæc Imperatori, Regibus, principibus et omnibus judicibus et rectoribus animarum; postremo vero,

E fonte
misericordiæ
potantur
Sancti ad
laudem Dei.

Eodem
reficiuntur
militantis
et patientis
Ecclesiæ
fideles.

omnibus in terra viventibus. Ad hæc quoque Angeli, vice Christi dilectricis, animabus purgandis etiam misericordiæ fontem propinabant. Omnes quidem ex eo bibebant, sed non omnes eandem sonoritatem et suavitatem sentiebant, quam triumphans habebat Ecclesia. Post hæc Dominus ex Corde suo prædictis omnibus tam militantis quam triumphantis Ecclesiæ personis, nectareum poculum in parvo vasculo precibus ancillæ suæ benignissime propinabat.

CAPUT XXIX.

ITERUM DE FONTE MISERICORDIÆ.

Dona
ex Deo
ad originem
suam per
Cordivinum
refluant.

SEQUENTI nocte, iterum in spiritu ad præfatum misericordiæ fontem deducta, vidit ex eodem fonte permaximam venam humilis gratitudinis ebullire, et ipsam venam per Cor Jesu Christi purissime in eundem fontem refluere. Quod sane ita intelligendum est: Cum varia sint dona Dei, et non omnes homines eandem habent gratiam, quia divisiones donorum sunt, unusquisque a Deo collato sibi dono sollicitè intendat, et cum gratitudine in Deum refundat, æstimans se omni bono et ipsa vita indignum; et in abjectione sui semper dicat: minor sum cunctis miserationibus tuis. Necquidquam sibi boni amplius desideret, nisi quantum ad Dei laudem, et omnia quæ sibi evenerint, sive læta sive tristia, ex nimia charitate a Deo sibi esse donata certissime sciat, et sic cum gratiarum actione in unione gratitudinis Jesu Christi, quasi per sanctissimum Cor ejus, in suam originem omnia Dei dona refundat.

DE CONFESIONE.

ITEM alia vice, vidit Dominum Jesum ad dexteram majestatis in excelsis residentem, et purgationem peccatorum facientem. Cum enim Sorores contrito corde et humiliato spiritu, accederent ad confessionem, Dominus Jesus singulas dextera sua amplexans, omnia earum peccata in seipso tam plene ac si nunquam fuissent, annihilabat ; sicque purificatas omnes cœlesti Patri præsentabat. Quas ille benignissime intuens singulas alloquebatur dicens : « Suscepit te dextera justi mei in veram reconciliationem. »

Peccata sua
confessos
Dominus
amplexatur.

CAPUT XXX.

QUALITER DOMINUS EAM SANAVIT.

EXPLETIS tandem quadraginta diebus suæ infirmitatis, in quibus continuo capitis laborabat dolore, iterum visum est sibi quasi esset cum Domino in campo quodam florido, dicens ei : « Mi dulcissime amator, da mihi benedictionem tuam, sicut olim servo tuo Jacob fecisti. » Qui manu sua benignissime eam benedixit dicens : « Esto sana in corpore et anima. » Statimque sensit dolorem suum mitigari. Et magno repleta gaudio, orabat beatam Virginem et omnes Sanctos, ut pro impenso sibi beneficio, dilectorem animæ suæ collaudarent. Qui omnes, beata Virgine inchoante, pro anima illa et omnibus bonis sibi factis, in novas Dei laudes proruperunt. Ex hoc melius cœpit habere, licet non ex toto, et hoc pro eo magna ex parte fuit, quia statim ut sensit

Pro
Mechtilde
B. Virgo
et Sancti
Deum
collaudant.

aliquid se prævalere, in spirituali exercitatione tantum laborabat, quod eam corpore deficere oportebat.

CAPUT XXXI.

DE POTENTIA AMORIS.

Christus se
ut captivum
animæ
tradit.

ALIA deinde vice, cum in gratiarum actione recogitaret potentiam amoris divini, qui Christum de sinu Patris deposuit in uterum Matris, dixit ad eam Dominus : « Ecce me in potestatem animæ tuæ do, ut sim captivus tuus, ut imperes de me omne quodcumque volueris : egoque sicut captivus qui nil prævalet, quam quod dominus suus jusserit, ad omnem voluntatem tuam ero paratus. » At illa mira gratitudine dignationis tantæ verba suscipiens, cogitabat intra se quid a Domini potissimum expeteret pietate. Sed inveniens in corde suo quod nil sanitati præoptaret, eo quod jam Paschalis instaret solemnitas, et ipsa ab Adventu Domini usque ad tempus illud, excepto Vigilia et die Nativitatis Christi, propter continuam infirmitatem suam, chorum non intraverat, tamen in se reversa cogente eam fidelitate quam semper ad Deum habebat, ait ad Dominum : « O dulcissime et amantissime animæ meæ, etiamsi nunc omnem fortitudinem et sanitatem quam unquam habui recuperare possem, nequaquam vellem ; sed hoc solum a te volo, ut nunquam a tua discordem voluntate, sed omne quod tu vis et in me peragis, sive prosperum sive adversum, hoc ego semper tecum velim. » Statimque videbatur sibi quod Dominus eam sinistra amplexaretur, et caput ejus supra pectus suum reclinaret, dicens ei : « Ex quo tu vis omne quod ego volo,

Nihil se
velle quam
quod
voluerit
Dominus
testatur
Mechtildis.

sic anima tua semper erit in amplexu meo, omnemque dolorem capitis tui mihi intrahens in meipso, cum passionibus meis sanctificabo. »

Multo adhuc plura de his scribi possent quæ in hac infirmitate¹ sibi Dominus fecit; sed ideo prætermittimus, quia tam interrupta nunc partim et iterum partim proferendo, sæpissime, ut ipsa fatebatur, optima subtrahebat. Dicebat enim: « Omnia quæ dico vobis quasi ventus sunt respectu eorum quæ verbis nullo modo exprimere possum. » Quandoque etiam tam latenti lingua loquebatur, ut eam bene intelligere non possemus; unde nihil de his, præter ea quæ diligenter et veraciter audivimus, et conservare potuimus, ad laudem Dei et utilitatem scripsimus proximorum.

CAPUT XXXII.

DE AMPLEXU DOMINI ET DE CORDE DOMINI.

ALTERA vice cum Deo in infirmitate querularetur, quod chorum intrare et alia bona opera facere non posset, visum est sibi quasi Dominus in lectum juxta eam reclinaret, sinistro eam brachio amplectens, ita ut vulnus Cordis ejus dulcissimi suo Cordi jungeretur. Tunc ait illi: « Cum infirmaris, sinistra te circumcomplexor, et cum sanata es, dextera te amplector; sed hoc scias quod cum sinistra mea amplecteris, multo vicinius tibi Cor meum sociatur. »

Propter
infirmitatem
delectata
Mechtildis.

1. A fine Adventus anni 1290 usque ad Pascha sequentis, 1291; quo quidem intervallo defuncta est Abbatissa Gertrudis.

CAPUT XXXIII.

QUALITER HOMO COR SUUM DEO PRÆPONET AD INHABITANDUM.

SABBATO quodam, cum *Salve sancta Parens* cantaretur, dixit ad Dominum: « O si nunc amore tuo, amantissime Deus, reverendissimam Matrem tuam laudibus attollere, et muneribus tuis regiis tantum honorare possem, quantum unquam regina aliqua potuit venerari! » Mox Dominus innuit duobus Angelis quasi aliquid sibi deferre deberent. Qui euntes quasi album sacculum coram Domino attulerunt, in quo ejus bona opera erant recondita, in quo Dominus inter alia diversa xenia, etiam auream crucem tulit, per quam pœnalitas animæ illius signabatur. Liliū etiam mirificum inde accepit, quod ante pectus suum velut monile ponebat. Anima autem ex hoc delectata dixit ad Dominum: « Eia præcordialis dilecte mi, utinam de corde meo delectabilissimum et tibi decentissimum tibi xenium facere possem! » Cui Dominus respondit: « Nullum delectabilius atque mihi carius xenium mihi poteris exhibere, quam si domunculam inde mihi facias, in qua sine intermissione habitem et delecter. Hæc domus unam tantum fenestram habeat, per quam hominibus loquar et dona mea distribuam. » Hanc fenestram os suum esse intellexit, per quam verbum Dei ad se venientibus per doctrinam seu consolationem deberet ministrare.

Quale
Domino
optimum
munus.

CAPUT XXXIV.

QUALITER DEUS ANIMÆ SENSUS SUOS DONAT UT EIS UTATUR.

QRABAT aliquando Dominum ut sibi aliquid donaret, quod sui memoriam in ea jugiter incitaret; ad quod tale a Domino responsum accepit: « Ecce do tibi oculos meos, ut cum ipsis omnia videas, et aures meas, ut per eas omnia quæ audis intelligas; os etiam meum tibi do, ut omnia quæ loquendo, orando, sive cantando proferre debes, per illud facias. Doque tibi Cor meum, ut per illud omnia cogites, et meipsum et omnia propter me diligas. » In hoc verbo Deus animam illam sibi totaliter intraxit et secum ita univit, ut videretur sibi quod Dei oculis videret, et auribus ejus audiret, et ore ejus loqueretur, nullumque aliud cor quam Dei Cor se habere sentiret. Quod et sæpius postmodum illi datum est sentire.

Cor suum
dat animæ
Dominus
per quod illa
cogitet et
diligat.

QUALITER HOMO ELEVETUR AD INATtingibilem MAJESTATIS
DOMINI CELSITUDINEM.

INDE dixit ad illam Dominus: « Quanto amplius te ab omni creatura elongando eorum consolationem abjicis, tanto magis ad majestatis meæ inattingibilem celsitudinem elevaris. Quanto etiam ad creaturas per charitatem extendaris, dilatandote per compassionem et misericordiam ad omnes, tanto arctius et dulcius incomprehensam latitudinem meam circumcingis. Quanto autem temetipsam vilipendendo, infra omnem creaturam humiliaveris, eo profundius mihi immer-

geris; eoque dulcius et familiarius torrente meæ divinæ voluptatis inebriaberis. »

CAPUT XXXV.

QUALITER DEUS ANIMAM AD SE VOCAVIT, ET DE AMORE ET DE PSALTERIO DECEM CHORDARUM.

Vox Domini
penetrans
omnes cœli
angulos.

Amor in
specie
virginis suos
triumphos
cantat.

CUM vice quadam Dilectum animæ suæ præcordialiter affectaret, ille qui pauperis desiderium non solum audire, sed et prævenire dignatur, dulcissima et altissima intonans voce, eam taliter advocavit: « *Veni dilecta mea ad me.* » Eratque vox Domini tantæ sonoritatis ut totum impleret cœlum, et omnes cœli angulos penetrans dulcissime faceret consonare. Intellexitque per angulos omnes quæ in cœlo sunt animas designari quæ voci Domini gratulanter conjubilabant. Anima autem sic advocata statim affuit, stans coram Dilecto residenti in consistorio valde mirabili et eminenti, cujus columnæ anteriores ex electro erant, capitella habentes de smaragdo, et bases de sapphiro. Per smaragdum exprimebatur viror æternitatis; per sapphirum, excellentia divinæ nobilitatis. Amor vero in specie virginis pulcherrimæ consistorium circuibat decantans: *Gyrum cœli circuivi sola* ¹. (ECCLI. XXIV. 8.) In quibus verbis agnovit qualiter solus amor divinæ majestatis omnipotentiam sibi subegit, ejusque inscrutabilem sapientiam quasi infatuavit, et dulcissimam bonitatem ejus totam effudit, et illum divinæ justitiæ rigorem omnino devincens et in mansuetudinem convertens, ad nostræ miseræ exilium

1. Responsorium II. Noct. in Dominicis mensis Augusti.

Dominum majestatis inclinavit. In hoc quoque verbo : *et in fluctibus maris ambulavi* intellexit, qualiter omnes qui ante Legem et sub Lege et gratia, in suis tribulationibus Deo per amorem fideliter adhæserunt, cuncta adversantia et vitia per amorem devicerunt.

Dehinc amor iterum decantabat : *Audit eum in gyro sedis*, etc. per quod intellexit qualiter Sancti modo in jubilo decantant omnia quæ Deus in eis fecit magnalia ; scilicet quam investigabili eos sapientia elegit, quam gratuito eos justificavit et sua gratia dignos effecit, quam potenti et forti amore de omni miseria liberavit, et omnia non solum bona, sed etiam eorum mala eis in bonum et salutem convertit ; quam laudem Deus tam gratissime a Sanctis acceptat ac si illi non ab eo, sed a seipsis hæc tanta bona haberent, et tamen illi soli gloriam deferrent.

Deinde iterum visum est ei quasi amor staret a dextris Dei, de cujus Corde procedebat quoddam instrumentum suavisonum, tendens ad cor illius Virginis, psalterium scilicet, habens decem chordas, sicut in psalmo dicitur : *In psalterio decem chordarum psallam tibi.* (PSAL. XXXII. 2.) Per novem chordas significabantur novem chori Angelorum. in quibus ordinatus est populus Sanctorum ; per decimam vero chordam ipse Dominus, Rex Angelorum et sanctificator omnium Sanctorum. Tunc anima procidit ante Dominum, et primam chordam leviter tangens, laudabat Dominum dicens : *Te Deum Patrem ingenitum* ; in secunda : *Te Filium unigenitum* ; in tertia : *Te Spiritum sanctum Paraclitum* ; in quarta : *sanctam et individuum Trinitatem* ; in quinta : *toto corde et ore confitemur* ; in sexta : *laudamus* ; in septima : *atque benedicimus* ; in octava : *tibi gloria* ; in nona : *in sæcula* ;

Psalterii
decem
chordæ.

1. Antiphona ad Magnificat in festo SS. Trinitatis.

in decima autem chorda cantare non potuit, quia ad Dei celsitudinem adhuc attingere non poterat.

Dominus
magister
animæ.

Post hæc, vidit in pectore Domini perlucidum speculum, in quo erat hominis facies in modum lunæ. Et illa mirari cœpit quid hoc sibi vellet. Cui Dominus : « In hoc edocearis. » Statim per oculos intellexit designari quia ipse solus est æterna sapientia, quæ scit omnia in cœlo et in terra, et seipsum solus perfecte et perlucide agnoscit, quem nulla potest comprehendere creatura. Et Dominus : « Quis te hoc docuit ? » Cui illa : « A te omnium bonorum largitore sum edocta, qui doces hominem scientiam, et inspiras ei omnem sapientiam. » Per os cognovit quia Deus est immensus et incomprehensibilis in sua omnipotentia, et omnes in cœlo et in terra ipsum ad plenum laudare non sufficiunt ; sed ipse solus suimetipsius laudis plena est sufficientia, qui solus perfecte novit quanta amoris magnitudine dat se amanti animæ, et quotidie in altari hostiam se offert Deo Patri, pro fidelium salute, quod nec Cherubim nec Seraphim nec omnes cœlicæ Virtutes ad plenum valent investigare. Et Dominus : « Quis hoc te docuit ? » Et illa : « Tu magistrorum optime, totius auctor bonitatis, et lumen verum illuminans omnem hominem in hunc mundum venientem. »

Anima
per dextram
Domini
benedicit.

Tunc reclinavit se anima illa supra pectus dilectoris sui Domini laudans eam ex omnibus viribus, sensibus ac motibus suis, in seipso, et per seipsum ; et quo plus laudabat adhærens illi, eo plus in seipsa deficiens in nihilum est redacta ; tamquam cera liquescens a facie ignis, in seipsa liquefiebat, et in Deum transibat, unita ei feliciter et adstricta vinculo individue unionis. Exhinc desiderabat ut omnes in cœlo et in terra participes Dei gratiæ efficerentur. Et accipiens manum Domini, adeo magnam crucem fecit ut videretur sibi cœlum et terram inde repleti. Et ex hoc gaudium cœlestium augmentabatur, reis venia, tristibus

solamen, justis fortitudo et perseverantia dabatur, purgandisque animabus absolutio et pœnarum alleviatio reddebatur.

CAPUT XXXVI.

QUALITER HOMO PŒNAS SUAS COMMITTIT DEO, ET DE BONITATE
CORDIS DEI, ET QUALITER DEUS VIRGINES SUSCIPIT.

ALIA vice, cum propter infirmitatem suam inutilem se reputaret, et pœnas suas infructuosas judicaret, dixit ad eam Dominus: « Repone omnes pœnas tuas in Cor meum, et ego eas tam excellenter perficiam, sicut unquam passio alicujus transferri altius potuit. Nam sicut divinitas omnes passiones meæ humanitatis in se trajiciens sibi counivit, sic pœnas tuas in meam divinitatem penitus transferam, et cum mea passione unum faciam, illamque clarificationem quam Deus Pater glorificatæ humanitati meæ pro universis passionibus contulit, tibi participabo. Singulas enim pœnas tuas amori consigna dicens: O amor, ea intentione qua hæc de Corde Dei mihi attulisti, tibi committo, orans ut ea in summa gratitudine perfecta ibidem reconsignes.

In Cor
divinum
reponantur
nostræ
pœnæ.

Cum etiam me laudare desideras, et in pœnis tuis non prævales, ora ut ea laude qua in cruce Deum Patrem in pœnis meis laudavi et in ea gratitudine qua ipsi gratias egi, quia me voluit pro mundi salute talia pati, et in amore quo pœnas libens et volens sustinui, ipsum pro tuis pœnis collaudem et benedicam. Et sicut passio mea in cœlo et in terra infinitum attulit fructum, sic pœnæ tuæ, sive quæcumque tribulatio, hoc modo mihi commissa, in unione passionis meæ, tam fructifera erit, ut singulis in cœlo gloriam, justis

Pro non
valente,
Christus
in cruce
laudat.

Omne
bonum a
bonitate
Cordis divini
profluxit.

meritum, peccatoribus veniam, et purgandis animabus conferet relevamen. Quid est enim quod divinum Cor meum non possit in melius commutare? Nam omne bonum, quod cœlum et terra continet, de bonitate Cordis mei profluxit. » Ostenditque ei omnium ordines Sanctorum et inæstimabilem gloriam et dignitatem eorum, dicens: « Ecce quanta bonitas Cordis mei in Prophetis et Apostolis, ac singulis Sanctis operata est, quam dignissime omnia opera eorum perfecit, ac supra omne meritum remuneravit. »

Quantis
honoribus
Virgines
in cœlo
excipiuntur.

Cum autem illa singulorum gloriam mira delectatione contemplaretur, vidit etiam Virgines; et in decore et deliciis earum præ cæteris sibi complacens, dixit ad Dominum: « Eia mi Domine, cum tantum honoris gratuito amore Virginibus contuleris, dic quæso, quid sit maximum gaudium tuum in eis? » Cui Dominus: « Et quomodo maximum scire velles, quæ nec minimum in hac vita attingere vales? Attamen aliquid de his te docebo: Deus Pater meus in tantum quamlibet diligit virginem, et ejus adventum majori expectat gaudio quam unquam rex aliquis ad sui unigeniti sponsam, ex qua magnum habiturum se sperat hæredem. Statim enim ut in cœlo vox illa sonuerit, quod virgo adveniat, tota cœli dignitas in gaudio commovetur, et cum virgo primo ingreditur, ejus vestigia per totum cœlum clangorem reddunt dulcissimum, unde omnes Sancti permoti lætitia, in ejus laudes cum jubilo proclamant: *Quam pulchri sunt gressus tui*, etc. (CANTIC. VII. 1.) Ego quoque per memetipsum festinus assurgo, et ei obviam procedo, his advocans eam verbis: *Veni amica mea, veni sponsa mea, veni: coronaberis.* (IBID. IV. 8.) Quæ vox mea tantæ sonoritatis est, ut totum impleat cœlum, in tantum ut omnium tam Angelorum quam Sanctorum spiritus penetrans velut resonantia organa voci meæ faciat consonare. Assistens autem conspectui meo, se in oculis meis, et ego me in ejus oculis velut in speculum, in

multa complacentia in invicem contemplamur. Dehinc amantissimo amplexu me illi imprimo, in quo me cum tota divinitate sic illi infundo et pertranseo, ut in omnibus membris ejus, quocumque se vertat, totus esse videar; eamque vicissim mihi sic intraho, ut etiam ipsa intra me in omnibus membris appareat gloriose. Insuper ex me ipso facio ei coronam, unde eam velut sponsam meam legitimam dignissime coronabo. Spiritus etiam Sanctus tota suæ dulcedinis et bonitatis affluentia eam penetrat, atque transfundit velut micam panis mero immissam. Unde omnibus qui in cælo sunt fit amabilis et persuavis ¹. »

Ex
semetipso
coronam
Virginibus
Dominus
facit.

CAPUT XXXVII.

QUÆ SINT VERÆ ET PURÆ VIRGINES.

ALIA quoque vice, cum Deo pro impensis sibi bonis gratias ageret, dixit ei Dominus: « Gratias age prius pro omnibus quæ feci Matri meæ et Angelis. » Quod ista statim fecit, gratias agens quod ab æterno eam præ cunctis elegit, et sibi in Matrem dignissimam præparavit, sanctificans eam in utero matris, et quod in infantia et pueritia sic eam gubernavit quod nunquam peccatum fecit, et quod Spiritu Sancto inspirata, prima votum vovit purissimæ castitatis. Tunc respondit Dominus: « Nullam creaturam neque in cælo neque in terra sic diligo, sicut puritatem virginalem. » Ad quod illa: « Eia Domine, si ita est, dic rogo, quæ sint tam puræ virgines quas præ cunctis diligis? » Respondit: « Illæ quæ nec desiderio nec voluntate amittendi virginitatem unquam

Maria
S. Spiritu
inspirata
prima votum
vovit
castitatis.

1. Cf. Librum Sororis Mechtildis, part. II. c. 14.

se maculaverunt. » Et illa : « Quid autem facient quæ hoc neglexerunt ? » Respondit : « Pœnitentia et confessione se abluant, et in magna delectatione et gaudio cum his quæ puræ Virgines sunt societatem habebunt ; sed illas internas et superaffluentes delicias quas torrens meæ divinitatis influit, sentire non possunt. »

CAPUT XXXVIII.

DE ARRHIS VIRGINUM.

APPARUIT etiam ei vice quadam Virginum Regina aureo circumamicta pallio, habens columbas rubeas intertextas, quarum binæ binæque ad invicem erant conversæ, ac intra ora sua viride gestabant lilium. Per aureum amictum intellexit notari amorem ferventissimum Dei, quo beata Virgo Maria super omnes flagrat; per rubeas columbas, invictam et columbinam patientiam quam in omni exhibuit adversitate. Per lilium vero, placitissimum ac nobilissimum fructum virtutum operumque suorum. Habebat etiam ad amictum suum zōnam auream, de cuius medio pendebant annuli aurei sigillatim singuli catenis appensi ad invicem, qui omnes habebant gemmas rubeas ad terram versas. Per annulos significabantur arrhæ sponsales omnium Virginum Deo castitatis voto copularum. Qui idcirco appensi erant zonæ Matris Domini, quoniam ipsa benignissima Virgo arrhas omnium Virginum sibi devote famulantium, materna conservat diligentia, ob amorem Filii sui; et in hora egressionis earum de hoc sæculo, in conspectu Domini cuilibet arrham suam immaculatam resignat. Per gemmas vero rubeas notabatur, quod ipse Rex gloriæ, Jesus Christus,

Virgines
Maria
conservat.

sponsus Virginum, sanguine proprio arrhas Virginum sacrarum perornat. Per hoc quod gemmæ ad terram erant versæ, dabatur intelligi quod nulla virtus judicatur meritoria nisi exercitio corporis nobilitetur.

CAPUT XXXIX.

QUOD CHRISTUS CUM PŒNIS ANIMÆ SE VESTIT, ET EAS SUÆ
PASSIONI UNITAS DEO PATRI OFFERT.

LABORANTI aliquando gravi doloris infirmitate, apparuit ei Dominus Jesus Christus alba veste indutus, et cingulo cinctus de viridi serico et aureis scutulis facto, cujus longitudo ad genua ejus tendebat. At illa admirans, cum scire cuperet quid hoc sibi vellet, dixit ad eam Dominus: « En pœnis tuis me vestivi. In cingulo autem innuitur quod pœnis undique cingeris, et usque ad genua tota repleris. Sed ego omnes dolores tuos sic mihi intraham, et in te omnia patiar; sicque in altissima placentia Deo Patri omnes pœnas tuas meæ passioni unitas offeram, eroque tecum usque ad ultimum flatum tuum, quem nusquam nisi in Cor meum perpetuo pausatura, efflabis. Egoque animam tuam tam inæstimabili amore ad me et in me ipso suscipiam, ut omnis cœlestis militia cum jubilo admiretur. »

Dominus
vult in nobis
pati.

CAPUT XL.

QUALITER DEUS IN ANIMA OPERATUR.

Divinæ
personæ in
anima
operantur
quod ipsam
excedit.

ITEM cum in infirmitate sua communicasset, dixit ad Dominum: « Heu me! dulcissime Deus meus, qualiter te modo in animam meam vocavi, quæ nec orationes nec aliquid boni præmisi? » Cui Dominus respondit: « Pater meus usque modo operatur, et ego operor; Pater meus operatur in te sua potentia tale opus, ad quod tuis viribus non sufficis; egoque in divina sapientia mea operor in te opus quod tuos sensus excedit. Spiritus quoque Sanctus immensa bonitate sua operatur in te opus quod gustu nondum vales sentire. »

CAPUT XLI.

QUOD OMNIA BENEFICIA SIBI FACTA CHRISTUS SIBI REPUTABAT.

ITEM cum gravaretur ex eo quod hominum uteretur servitio, timens etiam ne plus commodi accepisset quam necesse haberet, et super hoc querulans Dominum invocaret, tale a Deo responsum accepit: « Ne timeas, neque turberis, quia omnia quæ pateris veraciter in te sustineo, et ideo omnia quæ tibi homines impendunt beneficia mihi fiunt¹; egoque eos ac si mihi fecerint, condigna remunerabo

1. Cf. *Legatus* Lib. I. c. 12. in fine.

mercede. Omnes etiam qui tibi in hora mortis pia compassione adstiterint, non minus quam si meæ passioni condolentes interfuerint, gratum ab eis reputabo. Similiter qui exsequiis tuis pia devotione interfuerint, ac si meæ sepulturæ congruum honorem impenderint, acceptum mihi erit. »

Cumque specialiter pro sua servitrice oraret, vidit Dominum coram se, habentem zonam aureis circulis plenam, quam sibi ostendit dicens : « Ecce hæc sunt omnia vestigia ejus quæ in tuo servitio calcavit, quæ etiam coram oculis meis in æterna memoria erunt, cum omnibus quæ tibi unquam ministravit. » Commendavitque eam Dominus amori, ut ejus curam gereret, et in suis infirmitatibus ministraret. In quo intellexit, quod amor tribus modis animæ fructuose deservit. Primus est, quod omnia ejus negotia sibi commissa Deo fidelissime præsentat. Secundus est, quod omnia sibi recommendata in scrinio divini Cordis optime conservat, et in exitu animæ augmentata et nobilitata illi diligentius reconsignat. Tertius est, quod in labore et tribulatione homini bene assistit, coadjuvans in bonis et protegens a malis.

Igitur cum homo se minus sentit devotum, amore frigidum, et a Deo elongatum, invocet amorem, committens ei legationem suam, orans ut gratiam seu devotionis studium sibi dignetur impetrare. Similiter omnia bona quæ agit, tradat amori custodienda, ut ea postmodum in melius commutata recipiat. In omni quoque tribulatione et labore, amorem in auxilium invitet, quia eo præsentate, homo laborem non sentit, nec deficit in adversis.

Amor
tribus modis
animæ
inservit.

Unde omnia
nostra
commende-
mus
amori.

CAPUT XLII.

DE THRONO DEI, ET DE NOVEM CHORIS ANGELORUM,
ET DE QUATUOR OSCULIS.

CUM hic liber scriberetur, ignorante penitus illa beata de qua dicimus persona ¹, die quadam audivit in Missa vocem nominantem illam personam cui secreta sua revelare consueverat, ac dicentem : « Quid putas meriti accipiet illa pro eo quod scribit. » At illa admirans et stupens, familiarem suam si ea quæ sibi dicere solebat conscriberet requisivit. Illa vero fateri nolens, se prout poterat excusabat, addens ut Dominum interrogaret. Sequenti igitur die, cum beatam Virginem post Officium *Salve sancta Parens* salutaret, dixit ei Dominus : « Tace, et ea quæ tibi do accipe, et eis fruire. » Cum vero ita esset expectans, cœpit eadem verba iterare ; sed cor ejus eam redarguit cogitans illud : *melior est obedientia quam victimæ*, ultra prosequi non audebat. Et ecce duo Angeli venientes eam in sublime elevabant ; anima vero hoc dono Dei se nimium indignam reputabat. Cui Angeli : « *Obliviscere populum tuum et domum patris tui.* » (PSAL. XLIV. II.) In his verbis intellexit quod cum Deus animam per intimam contemplationem dignatur extollere, semetipsam et omnia etiam peccata sua debet oblivioni tradere, quatenus expeditius Deo vacans, his quæ sibi revelantur limpidius valeat inhærere. Tunc Angeli assumentes eam ad domum pulcher-

Mira
Mechtildis
per
Angelos
ad Deum
exaltatio.

1. Cf. Lib. V. c. 27. Quæ persona ex familiaritate quam *Legatus* testatur fuisse inter Gertrudem et Mechtildem, videtur esse sancta Gertrudis.

rimam et miræ magnitudinis deduxerunt. Quam intrans vidit in ea novem choros Angelorum miro et ineffabili modo unum supra alium in modum cujusdam testudinis, dispositas et ordinatas. In summitate autem supra chorum Seraphim, thronus Dei et beatæ Virginis excellentissime eminebat.

Vidit etiam de Corde Dei novem radios procedere in singulos choros, et quemlibet chorum radium suum omnibus choris aliis ministrare. Radius enim igniti amoris a Deo immediate procedens, chorum Seraphim illustrabat, et deinde choros alios omnes penetrabat. Sicque singuli lucem sibi a Deo immediate infusam aliis choris communicabant. Tunc anima ad pedes Domini procidens, ipsum intimis præcordiis salutabat. Et ait Dominus : « Ecce do tibi pacem meam, ut nunquam de aliqua re ita graveris, quod a me impediaris. » Fuerat enim nimis contristata, ita ut fere per septimanam ad Dominum per intimam cordis quietem non posset pervenire. Recordata est vero vocis quam hesternam audierat die, et interrogavit Dominum si vere familiaris illa sua scripserit, vel quid sibi vox illa voluisset. Cui Dominus : « Ne timeas neque solliciteris : permitte eam facere quod facit, nam ejus cooperator ero et adjutor. »

Rogavit igitur Dominum ut eam instrueret qualiter beatam Virginem salutaret. Qui ostendens ei Cor suum : « Hic, inquit, inde accipies quo Matrem meam salutes ¹. » Statimque anima quasi avicula ad lætus Domini volitans, grana quædam nivei candoris in modum mannatis de Corde Dei tulit, et Cordi beatæ Virginis imposuit, per quodlibet granum aliquod speciale gaudium ipsius Virginis exprimendo.

Inter Secretum vero cum beatam Virginem admoneret gaudii quod habet ex unione qua Deo supra omnem crea-

Ex Corde
Dei
novem
radii in
choros
Angelorum.

Grana
quædam e
divino Corde
colliguntur.

1. Cf. *Legatus*, passim, de his quæ cum defuerint in obsequio beatæ Mariæ debito, per divinum Cor supplentur.

Osculum
a Domino
Matris
erit animæ
in
perpetuum.

turam familiaris vivit, Dominus et beata Virgo in invicem inclinantes, se diutissime sunt osculati. Dixitque Dominus ad animam : « Hoc osculum tuum in perpetuum erit, et omnes qui me aut Matrem meam, in unione illa qua mihi unitur salutant feliciter inseparabili unione mihi adhærebunt ¹.

Soror
Mechtildis
memoratur.

Post hæc anima scire cupiens ubinam anima felicitis sororis M. modo esset, vidit eam in choro Seraphim, in modum avis contra faciem Domini directe volitantem ; per quod innuebatur cognitio illa qua in terris præ cæteris illuminata vigebat ². Vidit etiam familiaris suæ M. animam, quæ cum sorore M. quasi unus spiritus fuerat in Christo, paulo inferius, et tamen ita vicinam, ut eam manu teneret. In fine autem Missæ Dominus quatuor oscula dabat animæ, pro benedictione, cum ineffabilibus verbis dans ei certitudinem quod nunquam ab eo posset separari.

CAPUT XLIII.

DE NOMINE ET UTILITATE HUIUS LIBRI.

SICUT jam diximus, hic liber fere totus ita conscriptus est, ut hæc Dei famula ignoraret. Sed dum a quodam didicisset, tantum contristata est, ut omnino consolari non posset. Unde ad Dominum solito ex more confugiens, ipsi tristitiam suam cum fiducia exponebat. Cui Dominus statim apparuit, hunc librum supra Cor suum in dextera sua tenens,

1. Cf. Part. IV. c. 8.

2. Cf. infra. Part. V. c. 3. item *Legatus*, lib. V. c. 7. Videtur pro Seraphim hic ponendum esse Cherubim.

eam osculatus est, dixitque : « Omnia quæ in hoc libro continentur scripta, a Corde meo divino profluxerunt, et refluunt in ipsum. » Accipiensque librum suspendit eum ad collum animæ supra humerum ejus. Per quod intellexit quod curare non deberet de libro, quasi ad se non pertineret, quia Dei providentia et non sua præscientia fuerat conscriptus.

Omnia
hujus libri
a divino
Corde pro-
fluxerunt
et in ipsum
refluunt.

Interrogante autem illa Dominum, si adhuc desistere deberet, nec amplius dona Dei hominibus edicere, Dominus respondit : « Da me in liberalitate largiflui Cordis mei, et da me in bonitate mea, et non in tua. » Et illa : « Et quid fiet de libro illo post mortem meam, aut quæ utilitas ex eo proveniet? » Cui Dominus : « Omnes qui me fideli corde exquirunt, in eo lætificabuntur, et qui me diligunt, amplius in amore meo exardescunt, et qui mœrentes sunt, in eo consolationem invenient. » Iterum anima Dominum requisivit quod esset vocabulum libri. Qui respondit : « LIBER SPECIALIS GRATIÆ vocabitur. »

Vocatur a
Domino
*Liber
specialis
gratiæ.*

Ex tunc illa hunc librum ita bene recognovit, quem nunquam corporeis viderat oculis, ut familiari suæ ostenderet quantitatem libri, et formam corii quo erat opertus ediceret, et zonæ qua circumligatus fuerat. Omnia quæ scripta continentur quasi pauca sunt, respectu omissorum ; nam veraciter præsumo dicere quod multa plura sæpius sibi revelata sunt, quæ nequaquam dicere volebat ; sed hæc in quibus utilitatem et instructionem esse credidit, ad Dei gloriam revelabat, in quibus sæpissime amatoria verba quæ ipsi Dilectus loquebatur, subtrahebat. Aliquando vero tam spirituale erat quod videbat, quod nullo modo verbis potuit explicare.

EXPLICIT PARS SECUNDA.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

PART III

PARS TERTIA

CAPUT PRIMUM.

DE ANNULO SEPTEM LAPIDIBUS PRETIOSIS INSIGNITO.

VIRGO Christi cum præsentiam Dilecti sui die quadam non sentiret, et multum desideraret, videbatur sibi quasi stare Dominum coram se, et apertum est Cor ejus velut janua, et visum est ei quod illud intraret quasi magnam domum, habentem pavementum aureum. Et domus erat rotunda, significans æternitatem Dei; et Dominus stabat in medio domus, et anima cum eo, multa ad invicem colloquentes. Dum ergo cantaretur ad Missam: *et tibi reddetur votum in Jerusalem* ¹, cogitabat illa quanta vota Sancti obtulissent Domino in hoc sæculo: Beata Virgo et aliæ Virgines castitatem, Martyres pretiosum sanguinem, et alii Sancti multos labores et devotiones. Doluit se nihil habere quod Domino posset offerre. Et vidit beatam Virginem sibi a dextris stantem, dantem sibi anulum aureum, quem statim Domino obtulit, et Dominus gratanter accipiens digito suo imposuit. Tunc illa intra se desiderans dicebat: « O si fieri posset ut tibi ipse anulum suum daret

Anima in
Cor Dei
tamquam in
domum
intra.

1. In Introitu Missæ pro defunctis.

Annulum
dat Christus
sponsæ suæ
septem
lapidibus
insignitum.

in signum desponsationis ! » Et videbatur sibi bene sufficere si Dominus dignaretur sibi dare dolorem in digito annulari, quem omnibus diebus vitæ suæ vellet sustinere, in memoriam quod Christo foret desponsata. Ad quam Dominus : « Do tibi annulum septem lapidibus insignitum, quos potes rememorari in septem articulis digiti tui. »

Nuptiale
Christi in
sua Passione
convivium.

« In primo articulo potes recordari amoris divini, qui me de sinu Patris inclinans, triginta tribus annis multis laboribus te quærendo fecit servire. Et cum tempus instaret nuptiarum, proprio amore Cordis mei venditus in pretium convivii, meipsum in panem et carnem et poculum dedi. In convivio etiam illo, ipse et cithara et organum fui, per verba dulciflua oris mei, et ad lætificandos convivas in similitudine lusorum, humiliatus sum ante pedes discipulorum. In secundo, recorderis qualem ego speciosus juvenis, post convivium illud, choream duxi, cum tribus vicibus in terram procidens, quasi tres saltus feci tam validos, quod sudore totus madens guttas perfudi sanguineas. In illa chorea, omnes commilitones meos vestivi triplicibus, cum impetravi eis remissionem peccatorum, animarum satisfactionem, et divinam meam clarificationem. »

Saltatio
triplex.

Epithalamia.

Ornatus
vestium.

Amplexus.

« In tertio, memor eris amoris humilitatis meæ ad osculum sponsæ, cum Judas appropinquans osculatus est me; in hoc osculo Cor meum tantum persensit amorem. quod si pœnitisset, animam ejus in sponsam per osculum illud assumpsissem. Tunc enim omnes mihi copulavi, quos ab æterno in sponsas prædestinavi. In quarto, recolas qualia aures meæ amore sponsæ audierunt epithalamia, cum stans coram judice, tot falsa de me testimonia sunt prolata. In quinto, recorderis quam decenter me ob tui amorem ornavi, cum toties vestimenta mea mutavi, alba, purpurea, coccinea, et serto roseo, spinea scilicet corona. In sexto, memor sis qualiter te sum amplexatus, cum ad columnam fui ligatus; ibi

pro te omnia inimicorum tuorum in me assumpsi jacula. In septimo, memor eris qualiter thalamum crucis sum ingressus ; et sicut sponsi vestes suas dant histrionibus, ita vestimenta mea dedi militibus, et corpus meum crucifixoribus. Deinde extendi brachia mea per durissimos clavos in tuos amplexus suaves, tibi cantans in thalamo amoris septem cantilenas miræ suavitatis plenas. Post hæc Cor meum ad introeundum tibi aperui, cum somnum amoris tecum moriens in cruce cepi. »

Thalamus.

Amoris
cantilenæ
septem.

His dictis, videbatur sibi plures personas de Congregatione ad Dominum accedere, offerentes aureos denarios, qui figurabant bonam voluntatem ; et visum est ei quasi flamma ignis eructare de pectore Domini, et conflare cujuslibet denarium in florem aureum, qui flos statim adhærebat pectori offerentis.

CAPUT II.

DE ROSA QUÆ DE CORDE DOMINI EXIVIT, PER QUAM DEI LAUS
SIGNABATUR.

IN Missa quadam audivit Dominus sibi dicentem : « Eamus in desertum interiore. » Statim per longam viam sibi visum est cum Domino ire, quasi ulnis eum complexans, et hæc verba dicens : « Laudo te in tua æternitate, immensitate, pulchritudine, veritate, justitia », etc. Deinde pervenientes in magnam solitudinem quæ erat locus magnæ amœnitatis, arboribus ex utraque parte consitus ad modum tecti supernis conclusis. Et pavementum erat viridissimum, floribus plenum, ubi resedit Dominus. Et anima in specie

Dum in
suis perfec-
tionibus
laudat
anima.

Deum
laudare
docet Cor
divinum.

De nimio
Dei amore
in hominem.

Anima fit
cibus Dei.

ovis perambulabat pascua illa, habens in collo catenulam aureis et argenteis circulis consitam, quæ processit de Corde Domini, significans amorem Dei et proximi, sine quo nemo Deo poterit adhærere. Tunc anima desiderans laudare Deum dicebat : « O amantissime, doce me laudare te. » Qui Dominus : « Respice Cor meum. » Et ecce rosa pulcherrima habens quinque folia exivit de Corde Dei totum pectus ejus cooperiens. Et ait Dominus : « Lauda me in quinque sensibus meis, qui significantur per hanc rosam. » Et intellexit quod Deum laudare deberet, pro visu amabili quo semper respicit hominem, quasi pater unicum filium, nunquam indignans, sed semper amicum habens intuitum, quasi optans et desiderans ut homo ad eum sæpe recurrat. Secundo, pro auditu quo auris ejus est tenuissima et semper inclinata, ita quod ad minimum sibilum vel gemitum hominis plus delectatur quam ad omnem concentum angelicum¹. Tertio, pro olfactu, quod semper habet quamdam amatoriam dilectionem erga hominem, qua excitat cor hominis ad delectandum in se, sine qua nemo potest delectari in vero bono, nisi præveniatur a Deo, et hoc est quod scriptum est : *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum.* (Prov. viii. 31.) Quarto, pro gustu suavissimo, qui fit in Missa, ubi ipse cibus est animæ suavissimus, et in isto cibo ita sibi animam quadam blanditate amicissima incorporat, quod anima per unionem Dei fit cibus Dei. Quinto, pro tactu amoroso quo eum amor amarissime tetigit, in cruce figens clavos manibus et pedibus, et lanceam lateri ; et sicut tunc anima infixæ illi erat per dolorem incomparabilem, ita nunc impressa remanet manibus et pedibus et Cordi ejus dulcissimo, cum ineffabilis amoris jubilo, ita quod nec ad momentum ejus poterit oblivisci.

1. Cf. Lib. *Lux fluens divinitatis*, Lib. II. c. 2. ad calcem.

CAPUT III.

DE QUINQUE VERBIS LAUDIS DIVINÆ.

ALIA vice, cum gravi laboraret ægritudine, dixit ad Dominum : « O quam pauper modo sum spiritu, quæ nec laudibus te extollere valeo, necorare! » Cui Dominus dignanter respondit : « Lauda me his verbis : Gloria tibi, dulcissima, nobilissima, fulgida, semperque tranquilla et ineffabilis Trinitas. Tunc ego hoc verbum, *dulcissima*, unire volo meæ divinæ dulcedini ; et hoc verbum, *nobilissima*, meæ excellentissimæ nobilitati ; hoc verbum, *fulgida*, meæ inaccessibili luci ; et hoc verbum, *tranquilla*, meæ inquietæ requiei ; et hoc verbum, *ineffabilis*, meæ inedicibili apponam bonitati : sicque placitissimo modo venerandæ Trinitati per memetipsum præsentabo. »

SS. Trinitati
laus in
Christo.

CAPUT IV.

QUOD TRIBUS MODIS DOMINUS DEBET LAUDARI.

ITEM, vidit Dominum inenarrabili claritate circumdatum, habentem in pectore folium ex argento perspicuo, in cujus circuitu erant inæstimabiliter decoratæ singulæ passionēs Sanctorum, quas pro Domino pertulerunt. Ibi enim in Domino contemplabantur omnia merita et dignitates eorum, quia nunquam adeo parvum pro ejus amore fecerunt, aut

In laude
Deus
maxime sibi
complacet.

perpessi sunt, cogitatione, verbo vel opere, pro quo æternam mercedem non consequantur, et ipsi sine fine Dominum glorificant pro omnibus donis suis. Dixitque ad Dominum : « O dulcissime et amantissime, in quo maxime complacet tibi ut me exerceam ? » Qui respondit : « In laude. » Et illa : « Eia, doce me ut digne valeam laudare te. » Tunc instruxit eam Dominus tres modos quasi tres ictus, dicens : « Primo, laudabis Patris omnipotentiam, qua in Filio et Spiritu Sancto secundum velle suum operatur, quam nullius creaturæ capit immensitas in cœlo et in terra. Dehinc Filii inscrutabilem sapientiam, quam plene cum Patre et Spiritu Sancto communicat secundum voluntatem suam, omni remoto impedimento, quam nulla creatura ad plenum capere potest. Deinde Spiritus Sancti benignitatem, quam abunde cum Patre et Filio communicat secundum omnem voluntatem suam, quam etiam nulli creaturæ plene participat. »

Pulsans ad
Cor dilecti
sui anima
laudem
exprimit.

Cumque anima tali modo ad Cor dilecti sui pulsaret, et illum taliter laudaret, repente in ipso ictu totum cœlum insonuit, et ait Dominus : « Secundus modus seu ictus est, quod me laudare debes pro omni gratia et dono, quod effluxit de abundantia meæ bonitatis in meam Virginem Matrem, quæ omni gratia et bonis abundantius erat repleta, quam unquam aliqua creatura ; et etiam pro omni gratia omnibus Sanctis data, qui jam in præsentia meæ divinitatis in iucunditate adstant, et me fontem omnium bonorum cum jubilo intuentur. »

« Tertius est, quod me laudare debes pro omni gratia et dono quod effluit de me in omnes homines : in bonos, quos mea gratia sanctifico et confirmo ; in peccatores, quos ad pœnitendum invito, et cum misericordia ad bonum expecto ; et etiam in omnes animas quas gratia mea quotidie a purgatione absolvo, et ad cœli gaudia perduco. »

Ad primum videbatur sibi quod legere deberet *Tibi decus et imperium, tibi gloria et potestas, tibi laus et jubilatio in sempiterna sæcula, o Beata Trinitas Deus*; ad secundum, *Te jure laudant, te adorant, te glorificant omnes creaturæ tuæ, obeata Trinitas. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio*; ad tertium, *Ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia, ipsi gloria in sæcula, Tibi laus*. Post hæc, secundum desiderium animæ, ornamentum illud, quod erat in pectore dilectoris sui Jesu, divisit se, et anima intravit mellifluum Cor Christi, ibique unus spiritus cum Dilecto effecta, procul dubio gustavit et vidit quæ non licet homini loqui.

CAPUT V.

DE TRIBUS QUÆ DEBET HOMO REVOLVERE MENTE.

ITEM instructor ejus, omnium optimus magistrorum, dixit ei : « Tria te docebo, quæ quotidie meditando animo revolvas, et multa tibi inde provenient bona. Primo igitur, recole in gratiarum actione quanta tibi bona feci in creatione et redemptione : scilicet, quod te hominem ad imaginem et similitudinem meam creavi, et propter te homo factus, post innumera quæ sustinui tormenta, amarissimam pro amore tui subii mortem. Secundo, cum gratitudine recole quanta tibi beneficia exhibui, ab hora nativitatis tuæ usque ad præsens ; scilicet, quod speciali dilectione de mundo vocavi te, et multoties me animæ tuæ inclinavi, replens et inebrians eam dulcedine meæ divinæ gratiæ, illuminans cognitione, et inflammans dilectione ; et quod quotidie in Missa ad te venio, paratus omnia desideria tua et voluntatem adimplere. Tertio,

Gratiarum
actio pro
triplicibus
Dei
beneficiis.

in gratiarum actione laudans, recale quanta tibi in cœlo æternaliter daturus sum, affluentiam omnium bonorum, cum longe supra quam credere aut æstimare possis, omnibus te bonis cumulabo. »

« Et hoc dico tibi vere, quia multum placet mihi ut homines de me confidenter magna præsumant; nam quisquis mihi crediderit quod post hanc vitam supra meritum suum illi benefaciam, et proinde me laudans gratias egerit in hac vita, in tantum mihi acceptum erit, quod eum in quantumcumque credere aut præsumere potest, tantum et in infinitum amplius supra omne meritum suum remunerabo; quia impossibile est hominem non percipere ea quæ credidit et speravit. Ideoque utile est homini ut a me magnum sperando, bene mihi credat. » Et anima: « O dulcissime, si tibi ita acceptum est quod homines tibi bene credunt, dic quæso quid credere debeam tuæ ineffabili bonitati. Respondit: « Certa spe credere debes quod te post mortem suscipiam, sicut pater filium suum amantissimum, et quod nunquam aliquis pater tam fideliter cum unico filio suam hæreditatem divisit, sicut ego omnia bona mea, et meipsum tibi communicabo. Secundo, accipiam te, sicut amicus amicum carissimum, et tantam tibi exhibebo amicitiam quantam ullus ab amico suo potuit experiri. Nunquam enim tam fidelis amicus inventus est, qui aliquem fecerit aut facere possit amico suo dolum; ego autem qui sum fidelis, et ipsa fidelitas sum, nunquam meis fraudem facere possum amicis. Tertio, suscipiam te sicut sponsus sponsam unice sibi dilectam, cum tanta deliciarum affluentia, omnique deliciositatum copia, quod nunquam sponsus tam dulciter sponsam suam allexit, sicut ego te suavissima blanditate delectabo, et torrente meæ divinitatis inebriabo. »

Et anima: « Quid dabis, inquit, eis qui tibi de his crediderint? » Respondit: « Dabo eis gratificans cor, quo omnia

Quantum
a Deo
speraverit
homo,
tantum et
plus
accipiet.

Anima
est Dei
filia, amica
et sponsa.

dona mea cum gratitudine suscipiant. Daboque eis cor amans, quo me fideliter diligant, et tertio, dabo eis cor, quo me semper in amore laudent; more cœlestium, qui me in amore laudantes semper benedicunt. »

Quale cor
accipiet
qui Domino
de his
crediderint.

CAPUT VI.

QUALITER CHRISTUS DEBEAT LAUDARI IN SINGULIS MEMBRIS SUIS.

NOCTE quadam, cum se ad sanctam Communionem orationibus et meditationibus præparet, vidit se quasi staret in conspectu Domini, quem dum præcordiali affectu laudare desideraret, dixit ad eam : « Aspice me : in lineamentis corporis mei lauda me. Lauda caput meum, hoc est, divinitatem meam, sicut scriptum est : *Caput Christi Deus.* (I. COR. XI. 3.) Lauda frontem meam, hoc est imperturbabilem pacem et tranquillitatem meam ; quia in fronte apparet cum homo mente turbatur. Lauda oculos meos, id est, meæ divinitatis claritatem. Lauda aures meas, hoc est, misericordiam meam, quam toties precibus et miseriis hominum inclino, quas etiam nec minimus gemitus, qui non audiatur, valet præterire. Per nasi mei rectitudinem lauda justitiæ meæ rigorem, cui quidquid juste inciderit nunquam aufertur. Per nares meas, lauda delectabilitatis meæ amœnitatem, quia nihil adeo redolet amanti animæ sicut suavitas amoris mei. Per os, intellige sapientiam meam, quæ omnia bene et suaviter ordinavit. Per mentum, humilitatem meam, qua de cœlo in uterum Virginis me reclinavi. Per collum, liberalitatem patientiæ meæ, qua tuli onus peccatorum, non solum eorum qui tunc erant, sed omnium usque in finem sæculi

Minimum
audit Deus
gemitum
hominis.

Per Cor
Christi
extollatur
amor.

futurorum. Et per humeros meos, attolle quod crucem meam ipse bajulavi. Per dorsum, lauda me pro acri dolore quem sustinui flagellatus. Per Cor meum, extolle amorem et fidelitatem meam quam hominibus in summo demonstravi. Per manus et brachia mea, accipe opera et labores humanitatis meæ, quæ pro salute hominum aut pertuli aut peregi. Per latera mea, lauda me pro ineffabili dolore quem habui in lateribus, qui unus fuit de præcipuis doloribus meis, cum propter te distentus sum in cruce. Per genua mea, accipe orationis meæ devotionem; et per pedes meos, desideria mea in quibus omnibus diebus vitæ meæ pro salute hominum laboravi, et in siti cucurri. »

CONFESSIO PECCATORUM SOLI DEO FACIENDA POST CONFSSIONEM
AD SACERDOTEM.

In quibus
anima
laudat Deum,
in his
seipsam
reprehendat.

Si quis ergo libenter confitetur aut timet quod non bene esset confessus, qui tamen in conscientia sua nihil inconfessum inveniens, hanc confessionem laudis Deo faciat, et in qua parte se deliquisse deprehenderit, hoc Deo confiteatur, ita ut cum divinitatem laudibus extollit, se reum protestetur, quod Dominum in congrua reverentia non habuit, et quod in se imaginem Dei toties maculavit, memoriam suam terrenis et inutilibus occupando, rationem suam ad terrenam sapientiam curiose transferendo, et in caducis et in vilibus delectando. Item cum oculos divinæ claritatis extollit, conqueratur se Dei cognitionem, et sensuum suorum intelligentiam ad terrena vertisse. Similiter cum aures misericordiæ ejus collaudat, se reum proclamet quod verbo Dei nunquam ut debuit intendit, nec aures suas proximi precibus inclinavit. Ore etiam suo multoties peccavit, murmurando, vana et inutilia loquendo, et a verbo Dei et doctrina,

oratione et cantu os suum claudendo. Jugum etiam quod in baptismo suscepit, toties impatientia abjecit, cum quidquid ei adversum evenerit, ferre noluit, aut invitus portavit. Insuper Religionis jugum, quod Deo coram Sanctis professus est, frangendo obedientiam, et non curando quasi dereliquit. Cum vero recolit quam inhumaniter Jesus Christus flagellatus est, culpam suam in hoc agnoscat quod corpus suum non castigavit, sed ei sæpius in pigritia consensit, et delicatius enutrivit. Corde quoque deliquit quod Deum totis præcordiis non amavit, nec legem Domini meditando, magis inutilibus cogitationibus se occupavit. Manibus etiam peccavit, mala faciendo et a bonis operibus vacando, specialiter a communibus misericordiæ et charitatis. Spirituales quoque pedes, hoc est affectus suos, multipliciter infecit, cum eos a Deo avertit, nec ipsum et cœlestia toto corde concupivit.

CAPUT VII.

QUALITER HOMO OMNES CREATURAS AD DEI LAUDEM INVITET.

CUM vice quadam valde laboriose cantasset, sicut pene frequenter solebat, et jam viribus defecisset, videbatur sibi quod omnem flatum quem spirabat de Corde Dei traheret, et ita non viribus suis, sed quasi divina virtute cantaret. Solita enim erat totis viribus Deo canere, et tam ferventi amore, ut sæpe videretur sibi quod si etiam ex hoc spiritum exhalaret, non tamen a cantu cessaret. Cum ergo tali unione cum Deo et in Deo canere videretur, dixit illi Dominus: « Sicut tu modo flatum tuum ex meo Corde trahere videris, sic omnis qui in amore meo aut me desiderando suspiraverit, non de suo sed ex meo divino Corde spiramentum trahit, sicut follis

Totis
viribus
solita erat
B. Mechtildis
Deo canere.

qui in se nullum continet flatum nisi quantum ex aere trahit. »

Quid reddunt creaturæ Deum per ipsas laudanti.

Cum autem hymnus *Benedicite omnia opera Domini Domino* in choro cantaretur, desiderabat scire quid ex hoc laudis Deus haberet, cum ita creaturæ ad laudem suam invitantur. Adquod Dominus respondit : « Cum hic hymnus, vel aliud simile canitur, in quo creaturæ ad laudem convocantur divinam, omnes creaturæ spiritualiter, vel personæ quædam in mea præsentia stantes, pro homine illo, vel generaliter pro omnibus, in omnibus quæ feci sibi bonis, me collaudant. »

Non est discredendum si creaturæ in similitudine viventium personarum Deo assistant, cum nihil est impossibile ei qui vocat ea quæ non sunt, tamquam ea quæ sunt, et cui nulla creatura invisibilis est ; sed hoc magis mirandum, imo venerandum, quod pius Dominus tam benigne annuit votis animæ se diligentis, et omnia desideria sua, etiam supra quod possibile est naturæ, in sua omnipotentia dignatur adimplere.

CAPUT VIII.

QUALITER HOMO COR DEI SALUTET.

ANGELUS Domini apparuit aliquando Christi famulæ, stans a dextris ipsius in viridi vestimento. At illa dum interrogaret cur viridi veste fulciretur, respondit Angelus : « Quia semper vireo, et nova quotidie dona tibi defero. » Cui illa : « Si hoc ita est, jam aliquid novi rogo mihi afferas. » Statim Angelus de corde animæ quasi aliquid tollens, Domino illud cum gaudio præsentabat ; anima vero mirabatur

scire cupiens quid Angelus ab ea tulisset, eo quod illa vice nil specialis devotionis aut fervoris sentiret. Et ecce vidit tulisse ab ea quasi chartam, quæ sanguine suo ita erat inscripta : *Deus fidelis, et absque ulla iniquitate ; et illud : malle[m] mori quam criminaliter a te separari.* Mane etenim dum cogitationibus infestata fuisset, illa hæc cogitaverat resistendo. Et ait Angelus ad eam : « Hoc tu hodie cogitaveras ; et hoc scias : quoties homo cogitationibus et desideriis suis resistendo, proponit in corde suo ante mori quam velle peccare, statim coram Deo acceptabitur, ac si homo virtutem illam opere perfecit. »

Beatus qui
vult potius
mori quam
peccare.

Tunc illa procidens ad pedes Domini, conquesta est quod omne tempus vitæ suæ inutiliter vivendo consumpsisset, proponens de cætero, si possibile esset, quod usque in diem extremi iudicii vivere vellet, etiam in maximis pœnis et doloribus, in quibus homo vixit super terram. Cui Dominus : « Pro omnibus quæ neglexisti, ut ea plene recuperes, saluta Cor meum in divina bonitate, quia ipsum est fons et origo totius boni, et unde omne bonum procedit. Secundo, salute Cor meum in affluentia omnis gratiæ quæ effluit, effluit et effluet in omnes Sanctos et animas salvandorum. Tertio, saluta venam illam dulcissimam benignissimi Cordis mei, quæ toties erumpens infudit et inebriavit animam tuam torrente meæ divinæ voluptatis. »

Cordivinum
fons boni,
salutis et
gaudii.

CAPUT IX.

DE SALUTATIONE DOMINI, ET EJUS CONSOLATIONE.

CUM vice quadam animæ suæ Dilectum præcordialiter salutasset, ille respondit : « Cum me salutas, resaluto

Qualiter
animam
Deus
resalutat.

te ; cum me laudas, laudomeipsum in te, et cum gratias agis, ago et ego in te et per te gratias Deo Patri. » Tunc illa dixit : « Mi dilecte, quid est illa salutatio qua animam meam resalutas, cum non sentiam ? » Respondit : « Mea salutatio nil aliud est quam prædulcis affectus meus ad animam. Sicut enim mater filio in sinu suo blanditur, docens eum et proloquens ei quibus eam verbis salutet et alloquatur, quod dum puer nondum ex proprio affectu, sed secundum quod a matre docetur fecerit, ipsa tamen illud materno corde suscipit, et quandoque puero ex hoc osculum infigit ; sic et ego animam per divinam inspirationem et amoris commotionem instruo qualiter me salutet ; quod dum illa pro modulo suo fecerit, ego illud secundum magnitudinem paterni affectus suscipio, et ex hoc animam per gratiam meam resaluto, licet quandoque anima minime sentiat. »

QUOD DEO BONA OPERA SAPIUNT, LICET HOMINI NON.

Hominem,
licet sensu
mobilem,
Deus
constanter
amat.

SCIENDUM quod eodem modo, cum homo Deum laudat vel orat sive quodcumque facit, etsi ipsi non sapit, Deo tamen cui nec accrescit nec decrescit, sed immutabilis ipse perseverat, ideo minus non sapit, nec propterea minus acceptat ; qui nunquam nisi in semetipso et ex suo amore erga animam commovetur ; qui pro beneplacito suo et secundum quod animæ expedire novit, eam sua dulcedine allicit, et amore suo liquescere facit ; imo tunc quodammodo magis gratanter suscipit, qui nonnunquam animæ amantis erga se fidelitatem cupit experiri.

CAPUT X.

QUALITER HOMO COR SUUM AD DEUM ELEVEY.

NOCTE quadam dum dormire non posset, dixit ad Dominum : « Eia, quam bonum, et quam aptum in hoc temporis silentio esset tecum fabulari. » Respondit Dominus : « Nunquam in tanta multitudine esse poteris, si toto corde ad me converteris, quin sola mecum sis. » Et ecce vidit quasi coronam in modum ciborii, de cœlo super lectum ejus descendentem, ita ut lectus ejus operiretur ex ea, facta ex albis et rubeis margaritis. Per rubeas margaritas significabatur sanguis Christi, qui ita ubertim effusus est, ac si nullius esset valoris. Per albas vero, innocentissima et sanctissima vitæ ejus conversatio. Dominus quoque in medio coronæ ad animam venit, dulcissimis amplexibus et ineffabilibus eam delicans verbis. Facies autem Domini sicut fulgur ignea ineffabili radiabat claritate : in quo illa intellexit quod animæ omnem pulchritudinem et decorem suum a vultu Domini contrahunt claritate.

Vidit etiam Cor ipsius apertum, et extentum in quantitate duarum palmarum, ut flamma ardens, non tamen ignis speciem prætendens ; sed color ille mirabilis et inedicibilis erat formæ. Et ait Dominus : « Sic volui ut omnium hominum corda in semetipsis igne charitatis arderent. » Verbi gratia, cum homo solus est, cor suum semper ad Deum elevet, dulciter ipsi colloquendo ac medullitus ipsum desirando, et intima suspiria emittendo ; ut ex jugi confabulatione Dei cor ejus amore divino inardescat. Si vero cum hominibus est, Deo tamen semper, prout potest, intendat ; de Deo cum ipsis libenter

Anima
ubique
cum Deo
sola.

Dominus
vult corda
omnium, ut
Cor suum,
ardere.

loquatur; sicque tam se quam alios accendit ad amorem. Item omnia quæ facit, propter Deum ad ejus laudem faciat; quidquid vero non licet, aut etiam non potest, similiter pro Dei amore libens dimittat. Omnia etiam quæ sibi adversa aut gravia sunt, pro Dei amore voluntarie suscipiens, supportet patienter.

CAPUT XI.

QUOD OPTIMUM EST GRATIA INFUSA FRUI.

Quæ tibi
infunditur
gratiam
sequere.

ITEM docuit eam Dominus dicens: « Cum aliquam gratiam tibi dederò, omnia prætermittens, te exoccupa, quatenus infusa gratia liberius et expeditius perfruaris; quia illa hora nihil melius aut utilius facere potes. Cum autem psalmos aut aliquam orationem quam Sancti in terris oraverunt legis, omnes Sancti pro te orant. Cum vero meditaris, vel mecum loqueris, omnes Sancti gaudentes te benedicunt. »

CAPUT XII.

DE TRIBUS DISPOSITIONIBUS CORDIS HUMANI.

ORANTE Christi ancilla, dixit ad Dominum: « O millies desiderate, utinam de ultimis terræ abyssis ad te gemere possem! » Cui Dominus respondit: « Et quid hoc ibi proficeret? ubicumque enim suspiriis tuis me tibi intrahis. Sicut ergo humanum cor absque aere vivere non potest,

sic anima absque meo spiritu minime vivens, velut mortua reputatur. Et sicut cor hominis tres habet meatus, unum aerem unde spirat, alium unde cibo et potu confortatur, tertium unde cæteris membris vires ministrat; sic et cor animæ tres habet meatus. Per primum spiritum meum divinum intrahit sibi, unde vivat; per secundum vero, verbo Dei, scilicet prædicationibus et aliis scripturis sanctis, velut optimo cibo confortatur; per tertium, charitatis operibus fortitudinem membris ministrat. Et quia anima membris propriis caret, Ecclesiæ membris, quæ velut sua reputat, ipsa charitatem impendat, scilicet pro justis et bonis laudes et gratiarum actiones Deo offerendo, pro mediocribus orando, ut in melius proficiant; pro malis ut convertantur; pro quolibet tribulato, ut secundum suam indigentiam consoletur; pro animabus, ut citius purgatæ cœli gaudia adipisci mereantur. •

Dei Spiritu,
verbo et
opere
vivit anima.

CAPUT XIII.

TRIPLEX INSTRUCTIO BONA ET UTILIS.

ITEM cum in oratione, Deo pro operibus nostræ redemptionis gratias ageret, pervenissetque ad illum articulum ubi gratias egit quod pro nobis baptizari dignatus est, dixit ei Dominus: « Ego te volo baptizare. » Statimque rivus magnus de Corde Dei cum impetu erumpens, animam ejus abunde perfudit. Et Dominus adjecit: « Ecce ego volo esse commater tua, et sicut commatres instruunt filias suas spirituales, ita et ego te tria docebo. Primum est, ut omnia quæ pateris adversa tam mentis quam corporis, non tibi sed mihi, ac si ego in te omnia sustineam, patiaris. Secundum est, ut omnia bene-

Quidquid
sibi evenit
anima
Christo
adscribat.

ficia hominum sive ministeria, cum hilaritate et gratitudine suscipias, ac si non tibi sed mihi ab eis impendantur. Tertium est, ut totaliter mihi vivas, ita ut omnia opera tua non tibi sed mihi adscribas, ac si nihil aliud sis quam vestimentum quo ego opertus, omnia tua opera in te peragam et disponam. »

CAPUT XIV.

QUALITER HOMO CHRISTI CONVERSATIONEM SIBI USURPET.

INTER Missarum solemnia, dum pigra esset et dormitaret, cum mœrore negligentiam suam Deo est conquesta; cui ille respondit: « Si nil invenires in te quod tibi displiceret, in quo bonitatem meam in te recognosceres? » Tunc illa recordata est hominis cujusdam, quem sciebat contristatum; pro quo dum orasset, et competens a Domino responsum accepisset, inter alia multa Dominus dixit: « Et quare homo nollet accipere quod tam paratus sum illi offerre? Omnem denique sanctissimam et innocentissimam conversationem meam qua vixi in terris, libentissime illi do, ut eam sibi assumens, omnia quæ ei desunt, ex meo suppleat. » Cui illa: « Si, inquit, dulcissime Deus, tantum placet tibi ut homo tua usurpet, mihi dic, rogo, qualiter homo hoc faciat. » Respondit: « Ut omnia desideria sua, intentionem atque orationem in unione desideriorum et orationum mearum offerat Deo Patri; tunc in tanta acceptatione ascendit coram Deo, eritque omnino unum, velut si diversa aromata simul accensa, quorum fumus in unum collectus cœlum directe ascendit. Sic oratio illa quæ in unione orationis meæ offertur, in similitudine optimi odoris

Omnia
in unione
Christi
agamus.

ascendens, acceptissima erit Deo. Omnis alia oratio licet cœlum penetret, non tamen unione tali, nec tanta gratitudine acceptabitur coram Deo. Item ut homo omnem laborem et omnia opera sua in unione laborum et operum meorum faciat, a quo ejus opera ita nobilitantur, ac si cuprum cum auro liquatum, penitus a sua transiens vilitate, in auri nobilitatem mutaretur. Et sicut pugillus frumenti magno acervo tritici appositus multiplicatur, sic hominis opera quæ in se nil sunt, ex adjunctione meorum operum augmentantur, et in melius commutantur. Tertio, ut homo omnem vitam suam, scilicet motus, vires, sensus, cogitationes, verba et omnia sua secundum modum conversationis meæ dirigat, a quo ejus vita et conversatio ita renovatur et nobilitatur, ac si nobilis avis de lutoso ac fœtenti aere transmigrans, in optimum aerem se renovaret. Sic homo terrestris a pristina conversatione sua in nobilitate vitæ meæ totus efficitur cœlestis, et mihi cœnuitur. »

Igitur, charissimi, hanc dignantissimam divinæ nobilitatis dignationem præcordiali gratitudine suscipientes, usurpemus nobis sanctissimam Christi conversationem in supplementum omnium quæ nobis in meritis defuerint. Studeamus etiam ipsi, in quantum possumus, in virtutibus conformari, quia hæc summa nostra gloria erit in æterna beatitudine. Quæ enim major esse poterit gloria, quam lucis æternæ candori quadam similitudine propinquare !

Homo
terrestris
per
Christum
cœlestis
efficitur.

CAPUT XV.

QUALITER CHRISTI MEMBRA NOBIS VELUT SPECULA LUCENT.

Impedimen-
ta tamquam
Dei nuntii
suscienda.

HÆC Dei ancilla die quodam compulsa est conqueri beatæ Virgini impedimentum quod in Dei servitio se videbatur habere. Cui beata Virgo : « Vade, inquit, et sta coram Filio meo cum reverentia. » In quo verbo agnovit quod homo omnia impedimenta quæ sibi evenire possunt in divino servitio, sive per hominum mores, sive a semetipso, in visu, vel auditu, vel desiderio, vel per memoriam actarum rerum, hæc omnia debet suscipere tamquam nuntios Domini sui, et eis cum reverentia obviare, et in Deum dirigere, in ipsum refundendo per laudem et gratiarum actionem.

De Corde
Domini
profluunt
ipsius
opera.

Tunc illa procidit ad pedes Domini, et cum se elevaret, visum est sibi videre duo specula ante genua Dei, et vestimentum ejus plenum esse speculis, et in pectore speculum valde perlucidum, a quo videbatur sibi omnia specula effluxisse quæ primò viderat. Per quod cognovit quod omnia Christi membra in operibus suis nobis velut specula lucent, et omnia opera ejus de Corde ejus ex amore processerunt. Pedes enim ejus lucent nobis, id est ejus desideria, in quibus debemus agnoscere quam tepida sunt desideria nostra ad divina, quam inutilia ad humana. Genua Christi sunt nobis specula humilitatis, quæ toties in oratione pro nobis curvata sunt, et in ablutione pedum Apostolorum. Ibi possumus agnoscere superbiam nostram, quæ non sinit nos humiliari, qui pulvis sumus et cinis. Cor Christi est nobis speculum ardentissimi amoris,

in quo perspicere possumus teporem cordis nostri erga Deum et proximum. Os Christi nobis est speculum suaviloquiorum laudis et gratiarum actionis; in quo agnoscimus inutilitatem verborum nostrorum, et omissionem divinæ laudis et orationis. Oculi Domini sunt nobis specula divinæ veritatis: ibi agnoscere valemus tenebras nostræ infidelitatis, quæ nos impediunt a cognitione veritatis. Aures Domini sunt nobis specula obedientiæ; qui sicut semper paratus fuit ad obediendum Deo Patri, ita semper est inclinatus ad nostras preces.

CAPUT XVI.

QUALITER HOMO SECUNDUM PLACITUM DEI VIVAT.

DIE quadam post Communionem sanctam, cum scire cuperet quid ab ea Dominus vellet, tale ab eo responsum accepit: « Egrediamur in agrum. » Statimque visum est sibi quasi esset in campo magno, ubi diversæ erant species rosarum, liliorum, violarum et aliorum florum. Per rosas significabantur Martyres; per lilia, Virgines; per violas et alios flores, Viduæ et alii Sancti. Visus est etiam ibi ager pulcherrimi frumenti, in quo Dominus sedebat, quasi frumento a quatuor partibus conclusus, ostensumque est illi quasi ager ille significaret omnem fructum qui de humanitate Christi Ecclesiæ provenisset. Philomelæ quoque et alaudæ dulcissimis vocibus concinentes, circa Dominum volitabant: philomelæ designabant animas amantes; alaudæ vero eos qui bona opera cum hilaritate et suavitate cordis faciunt. Videbatur etiam sibi quod columba sederet in sinu Domini; quæ significabat sim-

Philomelæ,
alaudæ et
columbæ in
agro Dei,
quid
significant.

plices, qui dona Dei simplici corde suscipiunt, nec discutunt opera Dei, nec hominum; in quibus Dominus maxime delectatur. Illa vero desiderans scire quid designarent quatuor partes quæ in specie domunculæ Dominum concluderant, per spiritum intellexit notari conversationem Christi in terris, quæ in quatuor partes erat divisa, secundum quas ipsa deberet regere cor suum. Primo enim fuit Christus semper fervens corde: ita ipsa, cum sola esset, semper intendere soli Deo deberet, sive per considerationem ejus divinitatis vel operum ejus humanitatis, aut meditando de his quæ Deus fecit in Sanctis suis, vel quæ sibi ipsi per misericordiam suam divinam infudit. Secundo, Christus fuit cum omnibus sociabilis et mitis; ita ipsa esse deberet amicabile et mitis, neminem mordaci lædens verbo; sed verba ejus semper esse deberent de factis Christi, aut exemplis Sanctorum aut utilitate proximorum. Tertio autem fuit Christus utilis in omnibus operibus suis, tam in sanatione corporum quam animarum; sic ipsa deberet intendere ut omnia opera sua studiose faceret cum suavi et hilari corde. Quarto, Christus fuit patientissimus in omnibus persecutionibus et passionibus suis; ita ipsa ad omnes pœnas et injurias esse deberet, benigne tolerando; sicut ovis quæ cum in pascuis est, sæpe balat; cum ad mactandum trahitur, coram carnifice silet: sic anima fidelis, cum nullum sentit gravamen, timere debet; sed cum tribulatur, sive in corde sive in spiritu, maxime secunda erit.

Christus
fuit humilis,
sociabilis,
utilis ac
patientissi-
mus.

ad hunc
modum
et
ita
dicit
Christus

Tunc illa orabat Dominum, ut se instrueret quomodo singulis horis secundum beneplacitum suum vivere posset. Cui Dominus: « Mane cum surgis, cor tuum mihi offeras ad infundendum meum divinum amorem. In Missa, mecum esse debes quasi in convivio, ubi omnes conveniunt, et nullus excipitur, sed omnes suas expensas, id est, orationes,

comportant : ibi ego Dominus liberalitate divinæ meæ majestatis omnia vulnera sano , peccata relaxo , omnium virtutum paupertatem dico, et omnium afflictiones relevo. »
 Et anima : « Domine, quid agis cum oro , vel psalmos lego ? » Cui Dominus : « Ego ausculto ; cum vero cantas, chordam meam ad tuam trico ; cum operaris, ego requiesco ; et cum sollicitius et studiosius laboras, ego dulcius in te quiesco. Cum tu comedis, ego laboro ; quia tu me et ego te pasco ; cum dormis, ego vigilo et te custodio. »

Christus
cum anima
usque
operatur.

CAPUT XVII.

QUALITER HOMO COR DEI SALUTET, ET COR SUUM DEO OFFERAT,
 ET SENSUS SUOS COMMENDET.

« **M**ANE cum primo surgis, saluta florens et amans Cor
 dulcissimi amatoris tui, a quo omne bonum, omne gaudium, et omnis felicitas effluxit in cœlo et in terra, effluit et effluet sine fine¹; et cor tuum totis viribus ejus Cordi infundere conare, ita dicens : Laudo, benedico, glorifico et saluto dulcissimum et benignissimum Cor Jesu Christi, fidelissimi amatoris mei, gratias agens pro fidei custodia, qua me hac nocte protexisti, et pro me laudes et gratiarum actiones et omnia quæ ego debebam Deo Patri incessanter persolvisti. Et nunc, o unice amator meus, offero tibi cor meum, ut rosam vernantissimam, cujus amœnitas tota die oculos tuos alliciat, et ejus fragrantia divinum Cor tuum delectet. Offero etiam tibi cor meum, ut eo pro scypho utaris, unde tuiipsius dulcedinem bibas, cum omni quod hoc die in me operari dignaris. Insuper offero tibi cor meum, ut optimi saporis malogranatum, et tuo regio con-

Laudes
Cordis Jesu.

1, In cor tuum. *Ed. teutonica Lips. 1503.*

Cor Sponsæ
in Dilectum
transit.

decens convivio, quod comedendo sic trajicias in te, ut de cætero se feliciter sentiat intra te: orans etiam ut omnis cogitatio, locutio, operatio et voluntas mea secundum beneplacitum tuæ benignissimæ voluntatis hodie dirigatur. »

Sensus
suos divinis
perfectioni-
bus
commendat.

« Deinde signa te crucis signo, dicens: In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Pater sancte, in unione amoris amantissimi Filii tui, commendo tibi spiritum meum. Quod verbum etiam ad singula opera tua cum ea incipis repetas, sive cum intras chorum, vel cum horas inchoas, vel cum vis orare; et credas Deo, quod opus illud quod tunc agis nunquam valeat deperire. Commenda etiam visum tuum, tam interiorem quam exteriorem, divinæ sapientiæ; orans ut lumen cognitionis tibi donet, quo voluntatem ejus, et omnia sibi placita agnoscere valeas. Auditum etiam tuum divinæ commenda misericordiæ, orans ut intellectum tibi ad omnia quæ illa die auditorus es, tribuat, et a nocivo visu et auditu te protegat. Os quoque et vocem divinæ commenda fidelitati; orans ut tibi gustum divini Spiritus sui infundat, quo omnia quæ illa die proferre debes, tibi sapiant, et os tuum in ejus laudes et gratiarum actiones aperiat, et etiam ab omni peccato custodiat. Manus vero tuas divinæ pietati commenda; orans ut opera tua suis apponat operibus et in ei somnia tua sanctificet et perficiat, et ab omni pravo opere retrahat. Cor etiam tuum divino amori commenda; orans ut illud divino Cordi suo cum omni delectatione intrahat, et in amore suo ita succendat, ut nunquam terrenum gaudium vel delectationem amplius sentire valeat. Similiter in Missa cor tuum offeras Deo, et ante Secretum depura illud, et ab omnibus terrenis exoccupa, et præpara te suscipere effluxum divini amoris, qui omnium præsentium corda influit et replet incessanter. »

Sic enim hæc ancilla Dei vidit in Missa Cor Jesu Christi dulcissimum in similitudine lampadis, perlucidum ut crystallum, ardens ut flamma ignis, et ex omni parte circumquaque ex abundantî dulcedine supereffluens; omnium corda qui aderant cum devotione, melliflue instillabat. Ignis significabat ardorem divini amoris, quo se Christus pro nobis obtulit Deo Patri in ara crucis; dulcedo vero effluens, abundantiam et copiam omnis boni et felicitatis quam in Corde suo nobis donavit: quia in eo omnia nobis salutaria et necessaria habemus, scilicet in laude et gratiarum actione, in oratione, in amore, in desiderio, et in satisfactione, et omnium negligentiarum nostrarum suppletionem.

Cor divinum
ut lampas
ardens et
effluens.

CAPUT XVIII.

QUID HOMO PRO NEGLIGENTIIS SATISFACIAT, ET QUOD DOMINUS SEPTEM MODIS VENIT IN MISSA.

ALIA autem vice, cum pro una persona Dominum oraret, et quid pro ejus negligentia acceptare vellet, inquireret, tale a Spiritu Sancto responsum accepit: « Ipsa quotidie tria *Laudate Dominum omnes gentes* legat. Mane, unum dicat, accipiatque puerum Jesum in dextera sua, representans ipsum Deo Patri cum omnibus operibus infantia et pueritia suæ, in suppletionem omnium bonorum quæ in pueritia neglexit. Secundum legat in Missa, accipiendo Dominum Jesum velut sponsum animæ suæ, reddat se culpabilem coram Deo Patre quod tanto et tali sponso vicem amoris et fidelitatis, nec debitam reverentiam unquam exhibuit, recolens etiam quanta bona ab eo gratis accepit; quia pauper et vilis erat,

sed ipse eam bonis omnibus abundare fecit; offerens Deo Patri ferventissimum amorem quo Christus floruit et omni virtute viruit in sua juventute.

Annulus
Dominum et
animam
simul
circumcin-
git.

Tunc illa suæ paupertatis memor effecta, dixit ad Dominum : « Eia, quam pauper et vilis sum sponsa, quæ nec anulum habui, quo tibi fidem meam consignarem, nisi a te acciperem ! » Statim ostendit ei Dominus anulum tantæ amplitudinis, ut Dominum et animam insimul circumcingeret, habens septem gemmas speciosas. Per has gemmas, septem modos designari intellexit, quibus Dominus venire dignatur in Missa. Primus est quod Dominus cum tanta humilitate illuc venit, quod nullus tam vilis ibi adest, quin ad ipsum humiliter se inclinet, et ad ipsum veniat, si tantum homo ipsum velit. Secundus est quod cum tanta patientia venit, quod nullus peccator aut ejus inimicus ibi est, quin ipsum illic sustineat patienter, et si ei reconciliari velit, lætissime omnia debita sua ipsi dimittat. Tertius est quod tanto amore illuc venit, quod nullus adeo frigidus et obstinatus ibi est, quin ipsum si tantum velit, in amore suo valeat inflammare, et cor ejus emollire. Quartus est quod tam largiflua liberalitate venit, quod nullus adeo pauper est, quem non possit copiose ditare. Quintus est quod se tam dulcissimum et deliciosissimum, et sufficientissimum cibum omnibus præbet, quod nullus tam æger, aut tam famelicus illic est, quin ab eo valeat refici et abunde satiari. Sextus est quod tanta claritate venit, quod nullius cor tam cæcum et tenebrosus est, quod sua præsentia non valeat illustrari et mundari. Septimus est quod tam plenus sanctitate et gratia illuc venit, quod nullus adeo segnus et indevotus ibi adest, quin a suo torpore valeat excitari et ad devotionem incitari. »

Vita Christi
nostram
supplet.

« Tertium *Laudate Dominum* legat in vespere, accipiendo Dominum Jesum cum conversatione tota perfectissima sua; repræsentet eum Deo Patri pro omnibus quæ

neglexit in vita sua : orans per ipsum omnia imperfecta sua plene suppleri. Insuper si omnia deperdita, depravata sive neglecta sua sufficienter recuperare voluerit, sæpius accedat ad illud prænobile et dignissimum sacramentum corporis Christi, quod omnia in se continet bona, omnisque gratiæ est inventivum.

CAPUT XIX.

QUOD BONUM SIT MISSÆ INTERESSE.

DIE quadam cum præ debilitate longius ire non valens, Missam in ambitu audiret, ingemuit, conquerendo se Deo esse remotam. Cui Dominus statim respondit : « Ubi- cumque tu es, ego sum. » Tunc illa requisivit si aliquid obesset quod homines de longe Missam audirent. Cui Domi- nus : « Bonum est ut homo præsens sit ; quod dum nullo modo potest, sic tamen prope sit, ut verba valeat audire ; quia secundum quod Apostolus dicit : *Sermo Dei vivus est et efficax et penetrabilis.* (HEB. IV. 12.) Verbum enim Dei animam vivificat, infundens ei spirituale gaudium, sicut etiam apparet in hominibus laicis et idiotis, qui licet non intelligant quæ leguntur, sentiunt tamen gaudium Spiritus, et inde ad pœnitentiam animantur. Verbum etiam Dei effica- cem reddit animam ad virtutes, et quæque bona, et penetrat eam, omnia ejus interiora illustrando. Sed cum infirmitate vel obedientia, vel alia rationabili de causa præpeditur, ubi- cumque tunc homo est, ibi eidem præsens et cum illo sum. »

Tunc illa : « Eia mi Domine, modo mihi aliquid ex præsentibus Missæ verbis dona, unde anima mea spiritualiter

Verbum
Dei etiam
simplices
penetrat.

Se Christus
ter offert
cum canitur
Agnus Dei.

consoletur. Cui Dominus : « Ecce jam mihi canitur ter *Agnus Dei* : in primo me offero Deo Patri cum omni humilitate et patientia mea pro vobis ; ad secundum, offero me cum omni amaritudine passionis meæ in plenam reconciliationem. Ad tertium, cum toto amore divini Cordis, in supplementum omnium quæ homini desunt bonorum. » Dixit etiam Dominus : « Dico tibi : qui Missam devote et studiose audierit, in extremis ejus tot nobiles Sanctorum meorum personas in ejus consolationem et defensionem, ad animam ejus cum honore deducendam, sibi transmittam, quot Missas in terris audivit. »

Homines ad
ecclesiam
contriti
accedant.

Item cum vice quadam ad Missam iret, vidit Dominum de cœlo in candidissima veste descendentem et dicentem : « Cum homines ad ecclesiam properant, pœnitentia, pectoris tunsione et confessione se deberent præparare ; sic meæ divinæ claritati possent obviare, et eam in se recipere, quæ per hujus vestis candorem declaratur. »

CAPUT XX.

QUALITER HOMO TORPOREM DEPELLAT, ET SOMNUM.

PIA hæc et devota Virgo, miro modo anhelans cœlestia, cum tempore æstivo Sorores quasdam in Missa pigritantes et dormitantes videret, zelo accensa justitiæ, simul et pietatis ducta affectu, dixit ad Dominum : « Eia Domine Deus, quid est quod miser homo tam fragilis est, ut nec cum divinis interest, a somno valeat abstinere ? » Ad quod Dominus respondit : « Si cogitarent cœlestia, aut etiam inferni pœnam, somnus ab eis bene fugaretur ? Et

illa : « Quibus datum non est ut hoc facere sciant, quid facient ? » Respondit : « Si quis habet amicum sibi valde dilectum, doletet si ab ejus familiaritate semotus esset. Quisquis igitur cogitat qualiter ego fidelissimus et amicissimus amicus ejus sim, cum ad me pervenerit, omnia secreta mea ipsi pandam, in tantum ut ultra nil cupiat aut velit scire, juste cor ejus excitaretur ad delectandum in me. Qui etiam cogitaret qualiter ego omnis suavitatis dulcor ero ei, et sapor secundum omne cordis sui delectamentum, et quam potens et liber in mea libertate fiet, etiam mei potens effectus, cum omnia quæ voluerit, in me plenissime poterit : hæc recogitata merito ab homine somnum fugarent. »

Post dulcia ergo Dei et animæ colloquia, dixit Dominus ad eam : « Ecce tuus et in tua potestate sum ; duc ergo me quo volueris. » At illa eum deduxit per chorum ad Sorores, ubi singulis dulcem exhibuit affectum, quasi unicuique aliquid daret. Interrogante autem illa quideis dedisset, ait : « Afflatum Spiritus mei. » Cui illa : « Et quid hoc eis proderit ? » Respondit : « Ex afflatu Spiritus mei divini anima quamdam sentit dulcedinem in qua me sapit ; cui si homo consenserit, et cor suum ad magis recipiendum habilitaverit, nascitur exinde gratitudo. Quam si homo exercuerit, sicut omnia dona Dei cum gratitudine suscipiens, pro singulis gratias agat, prorumpit exinde in opus bonum : sicque fit homo de die in diem proficiens in virtutes, donec omnibus bonis abundet.

Memor sit
homo cæli
et inferni.

Per chorum
Dominus
sorores
afflat.

CAPUT XXI.

QUALITER HOMO FACIEM ANIMÆ SUÆ CONTEMLETUR, SPECIALITER
DUM VULT COMMUNICARE.

COMMUNICATURA vice quadam, cum se indignam et imparatam reputaret, dixit ei Dominus : « Ecce me ipsum totum tibi ad omnem præparationem dabo. » Et posuit Cor suum ad cor animæ, et caput suum super caput ejus reclinabat. Tunc illa dixit : « Mi Domine, ex claritate vultus tui illumina faciem animæ meæ. » Cui Dominus : « Quid est animæ tuæ facies ? » Ad quod illa cum reticeret, ait Dominus : « Facies animæ tuæ est imago sanctæ Trinitatis. Hanc imaginem anima in mea facie velut in speculo jugiter contempletur, ne forte macula reprehensibilis inveniatur. »

Facies
animæ est
imago SS.
Trinitatis.

In quibus verbis illa intellexit, quod cum homo memoriam suam terrenis et cogitationibus inutilibus occupat, hanc imaginem in se maculat. Similiter cum rationem suam, sive intellectum ad terrenam sapientiam et curiositatem convertit, animæ suæ faciem inficit. Cum autem etiam a voluntate Dei discordat et aliquid præter Deum amat et delectatur in transitoriis, imaginem Dei in se vitiat. Quia ergo anima, quamdiu in corpore est, frequentius a terrenis maculas contrahit, oportet ut in speculo, hoc est in Dei facie, ubi similitudinem suam indepravatam lucidissime conspicit, vultum suum sæpius speculetur, specialiter cum voluerit Dominicum percipere sacramentum. Et sicut candor et rubor sponsæ faciem multum exornant, studeat anima frequentius se confessione abluere, et jugi recordatione

Christi passionis, quasi colore roseo, vultum suum decorare.

CAPUT XXII.

QUALITER SE HOMO AD SANCTAM COMMUNIONEM PRÆPARET.

ALIA vice cum esset communicatura, dixit ad Dominum : « Eia dulcissime Deus, doce me qualiter me præparem ad tui venerandi corporis et sanguinis imperiale convivium. » Ad quod Dominus respondit : « Quid fecerunt discipuli mei, quos misi ante faciem meam præparare Pascha, cum ante passionem cum ipsis eram cœnaturus ? » Statimque visum est sibi quasi esset in domo miræ magnitudinis, in qua mensa erat aurea, et mensale desuper positum, eratque referta diversis vasorum generibus. Et ait Dominus : « Hæc domus amplitudinem immensæ largitatis meæ designat, quæ omnes ad se venientes liberaliter suscipit et ovanter. Qui igitur voluerit communicare, ad largitatis meæ confugiat clementiam, et ipsa eum velut mater benignissime suscipiens, a malis proteget universis. Mensa est amor, ad quem communicaturus securum debet habere accessum, qui omnem animæ inopiam ex participatione et communionem omnium bonorum copiose ditabit. Mensale est pietas mea, quæ sicut mensale tractabilis est et lenis, et valde ad hominem inclinata. Ad hanc etiam homo securum habebit confugium, quia recordatio suavitatis meæ et pietatis homini ad obtinendum omnia saluti suæ necessaria reddet ausum. »

Supra mensam visus est agnus nive candidior, qui ut pede suo tetigit vasa, mox diversis cibis et poculis replebantur. Hic agnus Christus erat, qui solus animæ cibus est et refec-

Ad Dei
pietatem
confugiat
communica-
turus.

Misericordia
et charitas
ad mensam
Christi
ministrant.

tio vera. In hac domo erant duæ virgines pulcherrimæ ministrantes, misericordia videlicet et charitas. Misericordia erat janitrix, quæ omnes advenientes benigne intromittens, ad mensam illam ponebat. Charitas vero discumbentibus ministrabat, eratque omnium illuc venientium largiflua propinatrix.

CAPUT XXIII.

QUALI DESIDERIO HOMO AD SANCTAM COMMUNIONEM DOMINI
ACCEDAT.

ITEM cum signum poneret communicatura, dixit ad Dominum : « Scribe, dulcissime Domine, nomen meum in Cor tuum, nomenque tuum mellifluum cordi meo per jugem memoriam inscribe. » Ad quam Dominus dixit : « Dum vis communicare, tali intentione me suscipias ac si omne desiderium et omnem amorem quo unquam humanum cor flagravat haberes, sicque in altissimo amore, quo possibile est humanum cor affici, ad me accedas, egoque amorem illum in te suscipiam, non prout est in te, sed velut si talis ac tantus esset, quantus tu eum esse volebas. »

DE SEPTEM GEMMIS PRETIOSIS.

ALIA vice cum idem signum poneret, dixit : « Scribe, Domine, nomen meum in Cor tuum. » Statim visus est ei Dominus quasi habere litteras aureas, septem gemmis ornatas in pectore suo ; viditque litteram primam nominis sui, et agnovit ejus significationem. Deinde requirens nomina

quarundam quæ se orationibus suis commendaverant, invenit etiam primas litteras nominum earum septem gemmis adornatas. Prima designat cordis munditiam; secunda, assiduam memoriam conversationis et verborum Christi; tertia humilitatem; quarta, incrementum bonorum operum; quinta, patientiam in adversis; sexta, spem; septima, cœlestium amorem. His enim communicans esse debet insignitus.

Mechtildis
nomen in
Corde
Domini
inscribitur.

CAPUT XXIV.

QUALITER HOMO AD COMMUNIONEM ACCEDAT.

ANCILLÆ Christi moris erat, ut dum communicare vellet, Christi passionem diligentius recogitaret; et si quando hoc negligebat, graviter se deliquisse timebat, eo quod Dominus dixerat: *Hoc facite in meam commemorationem.* (Luc. xxii. 19.) Unde cum Dominum orasset ut hujus verbi sibi sensum exponeret, sic intelligendum per Spiritum Sanctum est edocta:

Hoc facite in meam commemorationem: Tria sunt nobis memoranda tempore sanctissimæ communionis corporis Christi. Primum est æternus ille amor quo nos Deus, cum non essemus, amavit, prævidens omnem defectum nostrum et perfidiam; et tamen nos creare dignatus est ad imaginem et similitudinem suam; pro quo merito gratias referamus. Secundum est amor ille inæstimabilis quo Filius Dei, cum esset plenus deliciis in Patris gloria, inclinavit se cum sua infinita majestate ad omnem nostram miseriam, quam patimur in vinculis Adæ: famem, frigus, æstum, lassitudinem, tristitiam, opprobria, pœnam et mortem turpissimam. Quæ

Tria
memoranda
tempore
Communionis.

omnia sustinuit ineffabili patientia, ut nos ab omni liberaret miseria. Tertium est amor ille inscrutabilis, quo nos singulis momentis respicit, et fovet cura piissimæ paternitatis, ita quod ille, qui est creator noster et Dominus redemptor, et frater dulcissimus semper adstans Patri pro nobis, cuncta nostra disponit, et promovet negotia, tamquam advocatus et minister fidelissimus. Hæc tria singulis merito horis sunt habenda in memoria, sed specialiter tunc cum intersumus cœlesti convivio, quod nobis donavit amator noster amantissimus, pro inæstimabilis amoris testamento merito semper recolendo.

CAPUT XXV.

DE TRIPLICI UNGUENTO ANIMÆ.

CUM pro quadam orasset, quæ sibi conquesta fuit quod minus devotionis sentiret dum communicaret, hanc doctrinam ex Deo sibi dedit: « Quando volueris communicare, si cor tuum sentis tepidum ad orationem, nec habens tale desiderium et amorem prout dignum est, clama toto corde ad Deum, et dic: *Trahe me post te; curremus in odorem unguentorum tuorum.* (CANT. 1. 3.) In hoc verbo *trahe*, cogita quam potens et immensus fuit amor, qui omnipotentem et æternum Deum ad tam ignominiosum crucis traxit supplicium; desiderans ut ipse qui dixit: *Si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me* (JOANN. XII. 32), cor tuum trahat cum omnibus viribus animæ tuæ in seipsum, et faciat te currere cum amore et desiderio in odore trium unguentorum illorum, quæ de sui dulcissimi Cordis nobilis-

sima apotheca tam large profluxerunt, quod cœlum et terram impleverunt. Primum est aqua illa rosacea quam amor divinus ex rosa illa nobilissima, Dominico scilicet pectore, in camino decoxit charitatis: hoc unguento utaris proablutione faciei animæ tuæ, recogitans diligenter, si aliquam invenies peccati maculam, quam ores abluere hoc fonte misericordiæ quo latronem lavit in cruce. Secundum unguentum est vinum illud rubeum, sanguinis scilicet sanctissimi, quod torcular expressit in cruce, et cum aqua eduxit de Cordis ejus roseo vulnere; ex quo petas animæ tuæ faciem colorari, ut tanto convivio possis digne aptari. Tertium est supereminens et superaffluens divini Cordis inæstimabilis dulcedo, quam nec mortis potuit minuere amaritudo; et dicitur unguentum balsamiticum, omnem vincens odorem aromaticum, et valet ad omnem animæ languorem. Hoc unguentum petas infundi cordi animæ tuæ, ut gustet et sentiat quam suavis est Dominus, et gustata ejus suavitate impingeris, dilateris, et incorporeris ei qui se tibi talem dedit per amorem. Et cum nullam ex omnibus prædictis sentis suavitatem, petas ut in dulcissimo et fidelissimo amatore tuo perficiatur, et ut ipsi sapiat tua insipiditas, ac in ipso servescat omnis tua tepiditas; ipseque solus glorificetur in omnibus operibus tuis, hic et in futuro. »

Cordis
divini aqua
lavat, sanguis
ornat,
dulcedo
fovet
animam.

CAPUT XXVI.

QUAM BONUM EST HOMINEM SÆPIUS COMMUNICARE.

CUM etiam oraret pro quadam quæ sæpius communicare trepidabat, Dominus respondit: « Quo sæpius homo communicat, eo purior anima efficitur, sicut quo frequentius

Per
communio-
nem anima
Deo
immersa
ac dilatata.

quis aqua abluitur, eo mundior redditur. Quo etiam sæpius communicat, eo amplius ego in eo et ipse in me operatur, et ejus opera magis sanctificantur. Et quo studiosius homo communicat, eo profundius mihi immergitur, et quanto plus divinitatis penetrat abyssum, tanto amplius anima ejus dilatatur, et capax divinitatis efficitur. Sicut quo sæpius aqua in unum defluit locum, eo profundius ipsum cavat, et ad magis influendum reddit aptiorem. »

CAPUT XXVII.

QUALITER COR HOMINIS CORDI DEI SIT UNITUM.

Cor hominis
divino
unitur per
desiderium
opera, et
voluntatem.

DUM vice quadam sacratissimi corporis Christi percepisset sacramentum, post dulcia cum ipso colloquia, visum est ei quasi Dominus acciperet cor animæ et comprimeret illud Cordi suo, ita ut in unam redigerentur massam. Et ait : « Sic volui ut hominum corda mihi per desideria essent unita sic, ut homo nihil sibi desideraret, sed omnia desideria sua secundum Cor meum disponderet, sicut duo venti insimul flantes unum aerem spirant. Secundo, uniri mihi debet in omni operatione sua, ut verbi gratia, cum dormire sive comedere debet, dicat in corde suo : Domine, in unione amoris quo istud commodum mihi creasti, et ipse in terris tali commodo uti voluisti, tibi in æternam laudem, et corporis mei suscipio necessitatem. Similiter in injuncto sibi opere faciat, dicens : Domine, in unione amoris quo te in laboribus exercere dignatus es, et adhuc in anima sine intermissione operaris, et nunc mihi hoc opus injunxisti, tibi ad laudem pro utilitate universitatis illud facio, quia dixisti :

Sine me nihil potestis facere (JOAN. XV. 5), orans cum tua perfectissima operatione uniri et perfici, sicut stilla aquæ magno immissa fluvio, omnia quæ flumen illud agit, etiam insimul operatur. Tertio, per voluntatum concordiam, sic ut omnia quæ ego volo, etiam ipse velit, tam in adversis quam prosperis : sicut electrum igne conflatum amplius non dividitur, sic homo ille unus per amorem mecum spiritus efficitur, quod maximæ perfectionis sive virtutis est in hac vita.

CAPUT XXVIII.

DE SCRINIO TRIPARTITO COR HOMINIS SIGNIFICANTE.

ITEM post Dominici corporis perceptionem, vidit coram se stare scrinium auro et gemmis mirabiliter ornatum, interius vero candidissimum et tricameratum. In superiori parte erant contenta vasa aurea; infra, vestimenta pretiosa; in inferiori autem parte, cibus delicatissimus. Per scrinium significatum est cor hominis, amore virtutum et bonis operibus redimitum. Per vasa aurea in superiori cella reposita, Sanctorum corda, quæ parata fuerant recipere Spiritus Sancti gratiam; quæ semper imitari debemus, habilitando corda nostra ejusdem Spiritus Sancti gratiæ. Per candorem autem interiorem, signatur quod anima volens Deo placere, cor mundum et ab omnibus terrenis liberum debet habere, non dijudicans facta hominum. Per vestes quæ in secunda erant cella designantur humanitatis Christi opera; et hæc vestimenta erant quadruplicia: prima erant purpurea, aureis trifoliis ornata; secunda erant viridia, aureis rosis intexta; tertia aerei coloris, aureis stellis inserta; quarta vero rubea, aureis liliis redimita.

Corda
Sanctorum,
vasa gratiæ.

Christi
vestes, ipsius
opera.

Et cum miraretur quid hæc designarent vestimenta, responsum accepit a Domino : « Qualem me vis habere in corde tuo, tali me indues vestimento. Cum enim meam laudas infantiam, totius Trinitatis majestatem in se continentem, vestimento me induis purpureo trifoliis aureis insignito. Cum vero rememoras adolescentiam, veste me induis viridi aureis rosis ornata, designans delicias divinitatis meæ, quas homini communicare adveni, secundum illud : *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum* (PROV. VIII. 31). Ego enim Filius Dei in omni plenitudine divinitatis exstiti filius virginis et hominis, et illi soli Virgini matri plene communicavi delicias meæ divinitatis. » Tunc illa : « Cur, amantissime Domine, te vivente de his deliciis tam parum homines perceperunt ? » Et ille : « Nondum poterant quousque passione mea et morte eis illa comparavi. » Et illa : « Quid, Domine, per rubea vestimenta signatur ? » Cui Dominus : « Passio mea rubricata sanguine ; et mors innocentissima expressa est per aurea lilia, quæ tu, cum rememoras, tali vestimento me induis. » Et illa : « Quid autem notatur per cibum in inferiori parte contentum ? » Respondit : « Omnis gratiæ sapor, et delectamentum, quod anima recipere potest in hoc sæculo per Eucharistiæ sacramentum, quod est omnis gratiæ et suavitatis contentivum. Et omnis communicans hoc sacramentum cibat me, et ego eum. » Et anima : « Cur, Domine, hic cibus est in inferiori parte ? » Cui Dominus : « Quia sum inferior (a) omni intimo tuo. »

Qui
communicat
cibat
Christum
et ab eo
cibatur.

(a) interior. Cod. Guelferbyt.

CAPUT XXIX.

DE SEPTEM HORIS CANONICIS.

ANCILLA Christi cum aliquando audiret prædicare de nuptiis, dixit ad Dominum : « Eia, dulcissime mi sponse, quam infidelis sponsa tibi omnibus diebus exstiti ; quia sponsalem amorem tibi, vero sponso meo, prout debui nunquam exhibui. » Cui Dominus statim cum ineffabili gloria et deliciis apparuit, dicens : « Contingere quandoque assolet, cum sponsi, properant in regionem longinquam, ut in reditu sponsæ nuptias renouent. Sic et me facere oportet, quia amanti animæ una hora elongari a me gravior apparet, quam terrenæ sponsæ post amatorem suum mille anni. » Apposuitque Cor suum divinum ad cor animæ, dicens ei : « Nunc Cor meum tuum est, et cor tuum meum est. » Dulcissimo-
que amplexu et tota virtute sua divina sic animam illam sibi intraxit, ut unus cum eo spiritus effici videretur.

Cor meum
tuum est et
cor tuum
meum.

Post hæc anima dixit ad Dominum : « Sponsa solet fructificare sponso suo ; quem ergo fructum, o floride sponse, tibi proferam ? » Cui Dominus : « Quotidie, inquit, septem mihi filios generabis. Cum igitur primo nocte, surrexeris, ob reverentiam illius amoris, quo me vinctum tradidi in manus impiorum, et quo factus sum obediens usque ad mortem, disponas in corde tuo obedire te velle ad omnia quæ tibi injunguntur, etiamsi die illo obedientiam opere perficere posses quam aliquis Sanctorum adimplevit. Circa Primam, ob reverentiam humilitatis qua coram indignissimo iudice, velut agnus mansuetissimus, judicandus steti, subjicias te omni creaturæ propter me, et ad quæque vilia opera et humilia sis

Ad Horas
memoria
Passionis
Christi.

parata. Ad Tertiam, ob amorem quo ego contemptus, con-
sputus et omni opprobrio saturatus, temetipsam contempnas et vili-
pendas. Ad Sextam, crucifigas tibi mundum, teque mundo ;
cogitans qualiter ego amator tuus pro amore cruci sum affixus,
et ideo omnia mundi delectabilia et suavia, tibi velut crux
sint amara. Ad Nonam, moriaris mundo et omni creaturæ,
videlicet ut amarosa mors mea intimo cordi tuo dulcescat,
et omnis creatura tibi desipiat et vilescat. Circa Vesperas,
hora videlicet qua de cruce sum depositus, recoles in gaudio
qualiter post mortem et omnes labores tuos felici requie in
sinu meo pausabis. Ad Completorium quoque, memor sis
unionis illius beatissimæ, qua unus spiritus mecum effecta,
meipso in summa experientia perfrueris : quæ unio incipiet
per voluntatis meæ et tuæ concordiam, in omnibus tam
adversis quam prosperis, et in futuro complebitur per gloriam
sine fine mansuram. »

CAPUT XXX.

DE TRIBUS QUIBUS HOMO INTER HORAS INTENDAT.

SI quis etiam Horas canonicas devote cantare voluerit, his
tribus intendere studeat. Ab exordio Horarum usque ad
psalmos laudans extollat abyssum humilitatis, quo illa excel-
lentissima divinitatis majestas a summo cœlorum se inclinans,
in vallem miseræ nostræ humiliter se dejecit. In qua humi-
litate, Deus Angelorum factus est hominum frater et socius,
imo et humilis servus, secundum quod ipse dicit : *Non veni
ministrari, sed ministrare* (MATTH. XX. 28), et ob reveren-
tiam illius humiliationis inclinet se devote. Inter psalmos

vero, extollat inscrutabilem Dei sapientiam, quæ tam dignanter cum hominibus conversata, per semetipsam dignata est hominem salutaribus instruere verbis et monitis, gratias agens ei, dum inclinatur, pro omni doctrina et verbis mellifluis, quæ unquam de Corde et ore ejus dulcissimo profluxerunt. Item gratias agat pro omnibus verbis Prophetarum, prædicationibus et dictis Sanctorum; quia et illa veraciter Spiritu Sancto instigante protulerunt. Item pro omni gratia et spirituali influxione, quam per semetipsum Deus homini secundum beneplacitum suæ voluntatis inspirare dignatur. Post psalmos usque ad finem Horarum, extollat dulcissimam benignitatem, in qua se exercuit in omnibus quæ fecit aut passus est; gratias agendo pro omnibus desideriis, orationibus et omnibus quæ fecit aut pertulit pro nobis; specialiter quidquid illa hora sustinuit ipsi gratias referamus.

Humilitas,
sapientia et
benignitas
Domini.

CAPUT XXXI.

QUALITER HOMO HORAS SUAS INCHOET, ET QUID SIT MINIMUM
BONUM QUOD HOMO FACERE POTEST.

APPARUIT aliquando Dominus famulæ suæ in somnis, quem inter alia requisivit, si quemadmodum legitur de vitiis, quod nullum peccatum adeo leve sit, si veniat in usum, quin fiat mortale¹, etiam virtutes ex consuetudine factæ majoris meriti coram Deo reputentur. Cui Dominus: « Etiam nullum bonum adeo parvum est, quin ipsa consuetudine magnum appareat coram Deo. » Tunc illa: « Quid est minimum bonum in quo se homo utiliter et frequentius valeat exercere? » Cui Dominus: « Ut homo devote et

1. Quod non est intelligendum sensu theologico, sed moraliter tantum.

In unione
Christi
Horæ
persolvantur.

intente Horas suas legat; non quod hoc bonum minimum sit, sed quia minus esse non potest, quam ut homo debita sua persolvat. Cum ergo Horas inchoat, dicat in corde suo vel etiam ore: Domine, in unione qua ipse in terris Horas canonicas ad honorem Dei Patris tenuisti, hanc tibi Horam persolve; et sic Deo in quantum potest intendat. Quod dum homo ex frequenti studio in usum portaverit, in tantum nobilitatur et magnificatur coram Deo Patre, ut quasi unum cum meo exercitio reputetur. »

Omnem
Christianorum
observantiam
Christus in
terris tenuit.

Post hæc cum die alio Dominus in oratione sibi appareret, interrogavit eum si revera Horas suas in terris tenuisset. Cui ille dignanter respondit: « More vestro eas legendo non tenui; attamen in ipsis laudes Deo Patri persolvi. Omnem ergo Christianorum observantiam in memetipso, sicut et Baptismum inchoavi, et pro eis tenui et complevi, sanctificans per hoc et perficiens omnia in me credentium opera. Unde et dixi ad Patrem: *Pro eis sanctifico meipsum ut ipsi sancti sint in me.* (JOAN. XVII. 19.) Sicut etiam vos in septem Horis recolitis quæ passus sum in eisdem horis; ita ego omnia quæ passurus eram, in mea præcivi sapientia, sicut testatur Evangelista dicens: *Jesus itaque sciens omnia quæ ventura erant super eum.* » (JOAN. XVIII. 4.)

CAPUT XXXII.

QUOMODO HOMO NEGLIGENTIAS SUAS SUPPLEAT.

DUM oraret pro quodam, qui sibi conquestus fuerat quod Horas indevote et alia cogitando frequentius diceret, tale a Deo responsum accepit: « Semper post finem Horarum hoc

1. Sic habet Evangelista: *Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut sint et ipsi sanctificati in veritate.*

adjungat : *Deus, propitius esto mihi peccatori* ; sive hoc : O Agne mitissime, miserere mei ; quatenus per hoc ejus negligentia suppleatur. » Tunc illa dixit : « Et quid si hoc facere neglexerit, ut scilicet hoc ad omnes Horas non dicat ? » Cui Dominus : « Si post Horas legere neglexerit, dicat illud saltem in die septies, hora qua voluerit pro sua negligentia. Si enim hoc verbum, *Deus propitius esto mihi peccatori* (Luc. xviii. 13), in publicano tantum prævaluit, ut de omnibus peccatis suis justificari meruerit, cur non alius de negligentia sua veniam impetrabit ? Nam misericordia mea modo tantæ clementiæ est quantæ tunc fuit. »

CAPUT XXXIII.

QUALITER HOMO FIDEM SUAM DEO RECOMMENDET.

Si quis fidem suam Deo hoc modo recommendaverit, hanc gratiam ab eo consequetur, ut in fine vitæ suæ nunquam in vera fide tentetur. Primo igitur, homo fidem suam Patris omnipotentiae recommendet, orans ipsam in virtute divinitatis sic firmari, ut nunquam a recta fide valeat declinare. Secundo, committat eam Filii Dei inscrutabili sapientiæ, orans quatenus ipsam luce divinæ agnitionis illustret, ut nunquam erroris spiritu seducatur. Tertio, benevolentiae Spiritus Sancti eam reconsignet, supplicans ut fides sua per dilectionem omnia in eo sic operetur, ut perfecte consummatus in hora mortis inveniri mereatur.

CAPUT XXXIV.

DE QUINQUE SUSPIRIIS IN QUIBUS HOMO OBDOORMIAT.

VIDIT aliquando animam suam in similitudine lepusculi in sinu Domini, apertis oculis dormire, et ait ad Dominum : « Mi Domine Deus, da ut more animalis hujus, cum dormio corpore, vigilem ad te mente. » Cui Dominus respondit : « Sicut lepus ruminare et apertis oculis dicitur dormire, sic homo cum vadit dormitum, ruminet versum illum :

*Oculi somnum capiant,
Cor ad te semper vigilet (1), etc.*

Homo sicut
lepus
dormiat
oculo aperto
ad Deum.

aut aliud quid de Deo meditetur, vel cum Deo loquatur, et sic obdormiens, cor ejus ad me vigilabit. Et si quid homini illi per somnum mali advenerit, si sentit sibi molestum et grave, signum est quod nunquam a me separetur. Item cum homo dormire vult, trahat suspirium quasi ex divino Corde meo, in unione laudis illius quæ profuit ex me in omnes Sanctos, in suppletionem laudis qua me tenetur laudare omnis creatura. Secundo, iterum suspiret in unione illius gratitudinis, quam Sancti a Corde meo trahentes gratias mihi referant pro impensis sibi donis. Tertio, suspiret pro peccatis suis, et peccatis universorum, in unione compassionis illius qua ego omnium tuli delicta. Quarto vero suspiret in affectu et desiderio omnis boni, quo indigent homines ad laudem

1. Ex quarta strophâ Hymni ad Completorium tunc usitati.

Dei et utilitatem sui, in unione divini desiderii mei quod habui in terris pro salute humana. Quinto, ingemiscat in unione omnis orationis quæ ex divino Corde meo profluxit, et Sanctorum meorum, pro salute omnium, tam mortuorum quam vivorum ; desiderans ut omnem flatum quem dormiens illa nocte trahit, suscipiam ac si tali intentione incessanter ad me ingemiscat : tunc ego qui votis animæ amantis negare nil possum, in mea divina sic compleam veritate. »

CAPUT XXXV.

QUOMODO CHRISTUS AD GEMITUM PAUPERIS SURGIT.

DIE quodam sancto, dum Conventus communicaret, et hæc Christi ancilla in lecto jacens infirma, in paupertate spiritus ad Dominum intimo corde altius ingemisceret, vidit Dominum de throno festine surgentem et dicentem : « *Propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc exsurgam* » (PSAL. XI. 6). Surgente autem eo, omnes Sancti pariter surrexerunt, offerentes Deo in consolationem animæ illius omne servitium quod Deo in terris exhibuerant, et quæ passi fuerant, in laudem æternam. Insuper Dominus Jesus etiam omnia sua Deo Patri obtulit dicens : « *Ponam in salutari.* » (PSAL. XI, 6), hoc est, in meipso et per meipsum desideria ejus compleam. » Sicque laudes [pro ea] Deo Patri condignas persolvit.

Intellexitque divinitus quod quoties anima in paupertate spiritus ad Deum ingemiscit, desiderans eum laudare, sive gratiam habere, statim omnes Sancti surgentes, Deum pro anima insimul laudant, aut gratiam eidem impetrant. Si vero pro peccatis dolens ingemiscit, veniam implorant ; nec in

hoc Christo sufficit ; sed per semetipsum surgens dicit : *Ponam in salutari*, id est, per memetipsum desiderio ejus satisfaciam ; offerens Deo Patri pro anima illa laudes, vel quidquid desiderat, dignissime pro ea supplet. Post hæc Dominus ait : « O si unus gemitus ita excellenter est acceptatus, quomodo jam ulla tristitia in anima pauperis remanebit ? »

Gemitus
animæ ad
se Deum
intrahit

Alia vice cum etiam Dominum desiderans ad ipsum ingemisceret, dixit ad eam Dominus : « Quid modo habes ? Ecce quotiescumque post me ingemiscis, me tibi intrahis ; omnibus enim rebus me communiorem feci. Nulla denique res tam parva aut tam vilis est, nec etiam filum, aut una festuca, quæ voluntate tantum acquiri possit ; me autem homo sola voluntate, aut uno gemitu habere potest. »

CAPUT XXXVI.

QUALITER CHRISTUS ARDOREM CORDIS DIVINI SUI IN ANIMA
REFRIGERAVIT.

ITEM cum vice quadam contristata, ingemisceret eo quod sibi videretur se inutilem esse, quia infirmitate præpedita Ordinem tenere non valebat, audivit sibi Dominum dicentem : « Eia, fave mihi, ut ardorem divini mei Cordis in te refrigerem. » In hoc verbo intellexit quod omnis qui dolores et infirmitates cordis, tristitiam, dejectionem, sive quamcumque tribulationem in unione amoris, quo Christus in terris afflictiones et gravamina multa, et tandem ignominiosam per tulit mortem, libens et volens sustinuerit, in eo quodam modo ardorem divini Cordis sui temperabit, qui tam inæstimabili desiderio hominis quærit salutem. Quia cum modo in se tales

passiones amplius perferre non possit, in suis dilectoribus, qui ei amore fideli adhærent, dignatur supplere. Et sicut ejus passio toti profuit mundo, non solum sui temporis hominibus, sed usque in finem sæculi in eum credituris; sic diligentium se passiones et tribulationes justis cedent in meritum, reis ad veniam, defunctis ad gaudium sempiternum. Et cum anima illa, quæ sic in terris divini Cordis refrigeratio fuit, in cælum pervenerit, mox supra Cor Dei advolans, divinitate ac si oleo optimi liquoris peruncta, tota in ardore ferventissimi Cordis Dei, cum omni quod hic pro Christo sustinuit, concremabitur; et sicut thymiama fragrantissimum seu balsamum, odoris sui suavitate totum cælum respersit, quo omnes Sancti nova jucunditate et delectatione perfunduntur; et hoc est quod dicitur in psalmo: *Unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis.* (PSAL XLIV. 8.)

Anima
sicut
thymiama
cælum
delectat.

CAPUT XXXVII.

QUOD HOMINES DEI PIGNUS SUNT

AUDIENS aliquando cantari Versum illum: *Dulcem vocem audient justis*, etc. recordata est pignoris sui quod Deus sibi olim dederat, et dulci affectu Deo perinde gratias referebat. Cui Dominus: « Ego pignus tuum sum, et tu meum. » At illa dum cogitaret quomodo Dei posset esse pignus, quæ nullius meriti esset, Dominus respondit: « Omnes homines pignus meum sunt, et tenentur mihi rependere mortem meam, secundum quod Apostolus dicit: *Mortificate membra vestra quæ sunt super terram.* (COLOSS.

Pignus
tuum sum,
et tu meum.

1. Cf. Part. I. c. 20. II. 19. VII. 11, item *Legatus*, Lib. v. c. 4.

III. 5.) Quilibet enim omne quod in se vitiosum est mortificet, ut ante mortem, vel saltem in morte, liber a peccato, pignus meum, quod ipse est, lætus mihi reddat. Specialiter autem spirituales homines pignus meum sunt, quos ad tam singularem et præcipuam vocavi gloriam; qui quoties voluntatem suam in aliquo sibi difficili mihi offerunt, toties pignus meum magis adornatum mihi repræsentant; sicut qui amici sui pignus penes se haberet, et quoties illud respiceret, toties aurum vel gemmas ipsi adderet speciosas. »

CAPUT XXXVIII.

DE VESTE NUPTIALI.

AUDIENS etiam in Evangelio legi: *Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?* (MATT. XXI. 12.) dixit ad Dominum: « Mi dilecte, quæ est vestis sine qua nullus ad tuas nuptias poterit pervenire? » Mox ostendit illi Dominus vestem purpureo, candido et aureo colore mirifice intextam, dicens: « Hæc est vestis nuptialis, facta ex candore mundi cordis, et purpura humilitatis, et auro divini amoris. Quicumque hanc vestem habere voluerit, oportet cor mundum habere, ut sponte sua nullam malam cogitationem cordi suo inhærere permittat, et quidquid videt vel audit, non ad malum, sed ad bonum dijudicet et convertat; humiliter etiam et dulci corde prælatis suis, imo omni creaturæ, se propter Deum subjiciat; Deum tota mente etiam diligat; et omnem creaturam respectu Dei vilipendat, nec aliquid sic diligat, si ipsum a Deo elongat, quin illud omnino abjiciat et fugiat. »

Cor
mundum,
humile et
amans
Deum.

CAPUT XXXIX.

IN QUO ANIMA DOMINO VALEAT SIMILARI.

CUM cantaretur Missa : *Dicit Dominus : ego cogito cogitationes pacis, et non afflictionis* ¹, etc. dixit ad eam Dominus : « Si mihi carissima et simillima filia esse volueris, in his me verbis imitare. Sicut enim ego cogito cogitationes pacis, et non afflictionis, sic et tu semper studeas habere quietum cor et pacificas cogitationes, cum nullo contendens, sed patienter et humiliter cedens. Sicut etiam invocantes me exaudio, sic et tu exorabilem et benevolam te omnibus exhibeas. Studeas etiam educere captivitatem omnium ; hoc est, ut omnibus tribulatis et tentatis auxilium et solamen impendas. »

Pacifica
et exorabilis
anima.

CAPUT XL.

QUOD DEUS COR NOSTRUM DESIDERAT.

ITEM in Missa vidit Dominum in altari in specie aquilæ aureæ, et agnovit quod sicut aquila habet volatum altissimum, ita et visum profundissimum, scilicet ad cor humile. Et videbatur sibi aquilam illam habere rostrum curvum et linguam nimis dulcem. Per rostrum significabantur eloquia Domini, quæ per devotionem pungunt cor animæ ; per

Dominus
ut aquila
cor appetit.

1. Introitus in Dominica ultima post Pentecosten.

linguam vero, dulcedo figurabatur, quod sicut aquila semper quærit dulcissimum in præda, scilicet cor, ita Deus semper desiderat cor nostrum, ut illud in dulcedinem sibi offeramus.

CAPUT XLI.

QUALITER HOMO MEMORIAM SUAM EXERCEAT.

HÆC pia Virgo orabat aliquando Dominum, quatenus hoc donum sibi conferre dignaretur, ut sui memoria cordi ejus jugiter inhæreret. Et ecce ostendit ei Dominus Cor suum in similitudine cujusdam domus, per cujus januam anima illa, velut columba volitans, invenit in ea tritici acervum; et ait Dominus : « Columba, cum ad tritici acervum venerit, non eum totum deportat, sed eligit inde quod sibi magis placuerit : sic et tu facias. Cum verbum Dei audis vel legis, non omnia capere per intellectum poteris, sed tamen aliqua tibi colligas, in quibus memoriam tuam exerceas, cogitans apud te : Eia, quid nunc amator tuus in hac lectione loquitur tibi aut mandat ? »

Anima ut
columba e
divino Corde
grana
colligit.

Cum autem ipsa die in Missa audiret legi Evangelium : *Simile est regnum cælorum thesauro*, etc. (MATT. XIII. 44.) dixit ad Dominum : « Mi dulcissime instructor, quid in hoc Evangelio secundum præceptum tuum eligam ? » Cui Dominus ita respondit : « Quid est thesaurus ? Thesaurus est auri et argenti, et lapidum pretiosorum congeries. Per aurum vero amor, per argentum bona opera, per gemmas virtutes designantur. Et sicut argentum valde sonorum est metallum, ita bona opera in auribus meis dulcissimum reddunt sonum. Quisquis ergo tali intentione opera bona facit, ut cogitet :

Deus tuus, humilis factus, dignatus est ad humilia opera et servitia inclinari; quanto magis te, vilem homuncionem, decet humiliari et subditum esse! Similiter de patientia et aliis virtutibus cogitet, et semper quidquid agit in mei memoriam faciat, hujus ego memoriam cordi meo inscribam, ut inde nunquam possit deleri. »

CAPUT XLII.

QUOD DEUM IN OMNIBUS FACTIS SUIS CONSULUIT.

DIE quadam dum vidit columbam in nido sedentem, ait ad Dominum: « Mi dilecte, quod erit ovum meum, cui meditando supersedebo? » Et Dominus: « Ovum est dictio dissyllaba¹. O significat altitudinem meæ excellentissimæ divinitatis, et vum extremitatem tuæ vilitatis designat. Hæc duo simul in unum jungens, quasi ovo supersedebis, recolendo scilicet qualiter altitudinem divinæ majestatis inclinans, tuæ vilitati condescendi, cum per divinæ gratiæ infusionem, omnes animæ tuæ medullas penetrans, felici te copula mihi sociavi. Hoc ergo erit ovum tuum. » Simili modo in omnibus agendis suis Dominum consulere solebat, etiam parvis et vilibus, in cunctis placitum suæ voluntatis inquirens.

Altitudo
Dei et
animæ
vilitas.

1. Ex hac verbi *ovum* partitione concludendum est latino sermone nostræ Mechtildis revelationes sæpius acceptas atque scriptas fuisse.

CAPUT XLIII.

QUIDQUID TIBI DISPLICET IN DEO VINCAS.

VIDIT aliquando cujusdam hominis gestum in quo scandalizata est. Et statim agnoscens culpam suam, Deo confitebatur. Ad quam Dominus: « Cum videris aliquem gestum qui te scandalizat, laudare me debes in nobilitate et reverentia divini mei gestus. Cum ergo videris aliquem superbire, lauda me in fundo humilitatis meæ, qua cum essem Dominus omnium, omnibus me subjeci. Cum autem aliquem videris irascentem, lauda me in mansuetudine qua tamquam agnus steti coram judice. Cum videris impatientem, lauda me in patientia quam habui ad omnia sufferenda. Sicque omnia quæ tibi displicent potes vincere in me, in quo tibi cuncta summe complacebunt. »

CAPUT XLIV.

QUOMODO DEUM IN QUINQUE SENSIBUS TUIS QUÆRAS.

ALIA vice dixit ad eam Dominus: Quære me in quinque sensibus tuis, faciendo more hospitis, qui amici sibi valde dilecti adventum præ foribus et per fenestras respiciendo, si uspiam desideratum suum videt semper quærit. Sic et anima fidelis in quinque sensibus, qui fenestræ ejus sunt, me semper quærat, ut si viderit pulchra et amabilia, cogitet quam pulcher et amabilis, et quam bonus est qui hæc

fecit, tendens statim in ipsum qui omnia fecit. Cum autem suavem audit melodiam seu aliquid in quo delectatur, cogitet : eia, quam prædulcis erit vox illa te vocantis, unde omnis dulcedo et sonoritas vocum processit! Item cum audit homines loqui aut legi aliquid, semper ad hoc intendat audire, si aliquid audiat in quo Dilectum valeat invenire. Similiter in omnibus quæ loquitur, Dei gloriam et proximorum quærat salutem. Cum vero legit vel cantat, cogitet : eia, quid modo in hoc versu, vel hac lectione Dilectus tuus tibi loquitur aut mandat? quærens eum in omnibus, donec divinæ dulcedinis aliquem persentiat gustum. In olfactu et in tactu similiter faciat, rememorando quam suavis sit Spiritus Dei bonus, et quam prædulcia oscula et amplexus ejus erunt; et in quacumque creatura delectatur, semper deliciarum Dei memoratur, qui omnia hæc pulchra, delectabilia et suavia nobis ad hoc creavit, ut ad ipsius bonitatis cognitionem, et ad amorem omnes alliciat et perducatur. Faciat etiam more matrisfamilias quæ dilectum suum in omnibus operibus adjuvat, nec sinit ipsum in aliquo solum laborare. Sic et Dei fidelis sponsa proponat in corde suo Ecclesiam Dei, in qua usquemodo operatur Deus, coadjuvare; ut si possibile esset, omnem Deo laudem, gratiarum actionem et orationem, secundum quod a quolibet vellet laudari, vel pro singulis orari, libentissime persolveret, et omne ministerium exhiberet, quod quilibet ei offerre tenetur. Similiter omnem pœnam, tribulationem et laborem, quem aliquis pro Dei amore pertulit, sufferre sit parata.

In Ecclesia
usquemodo
operatur
Deus.

CAPUT XLV.

DE OBEDIENTIA ET TIMORE, ET QUALITER HOMO SUSCIPIAT SIBI
MINISTRANTIUM LABOREM.

DUM in quadam Missa Portariam videret gravatam ex supervenientibus hospitibus, mota compassione, pro ea Dominum exorabat. Cui Dominus: « Omnia vestigia quæ homo propter obedientiam ambulat. ac si denarios singulos in mea manu congregat, ita ejus meritum augmentant. » Tunc illa dixit: « Dulcissime Deus, licet valde grave mihi sit quod infirmitate detenta Conventum sequi non valeo, multum tamen et magnas tibi refero gratias, quod a multis occupationibus me liberasti. » Ad quod Dominus: « Cum in necessariis claustrum utiliter occupabis, semper timebas impediri in spirituali exercitio, et in dono tibi dato; modo in tuis infirmitatibus times ne plus commodi accipias, quam necessitas requirat. Sic justus homo semper timet in cunctis operibus suis, sicut de Job legitur, cui testimonium perhibui, quod non fuerit ei similis in terra, timens Deum et recedens ab omni malo, qui tamen de se dixit: *Verebar omnia opera mea.* » (JOB. IX. 28.)

In operibus
timeatur, ne
amittatur
Dei gratia.

« Homo enim necessaria, et corporis commoda suscipere deberet in unione amoris illius, quo ipsi omnia ad utilitatem creavi. Secundo, in unione amoris, quo ipse in terris ad honorem Patris et hominum salutem creaturis utebar. Tertio, labores et servitia sibi ministrantium accipiat in unione amoris, quo ipsi in honorem Dei servitur, et ut servientes inde sanctificentur et remunerentur. »

CAPUT XLVI.

DE CHRISTI DESIDERIO.

ITEM cum vice alia regratiaretur Deo pro desiderio quod habuit, cum dixit: *Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum* (Luc. xxii. 15), responsum accepit a Domino: « Vellem ut omnes recordarentur quod tanto tempore fuit protractum desiderium meum; et non deficerent, cum eorum desideria dispensatione divina protrahuntur. »

CAPUT XLVII.

DE QUADRUP.LICI ORATIONE.

ITEM audiens cantari Responsorium: *Vidi civitatem sanctam Jerusalem ornatam, et compositam de orationibus Sanctorum*, cogitabat quomodo civitas orationibus componi posset, et ornari. Ad quod Dominus respondit: « Quatuor orationum generibus hæc civitas, velut auro et gemmis, decantissime decoratur. Primum est cum Electi pro peccatis suis humili et contrito corde in oratione veniam sibi poscunt; secundum est cum homines in tribulationibus per orationem ad Deum confugiunt et quærunt relevari. Tertium est cum quis, fraternæ charitatis affectu, pro necessitate et miseria alterius intercedit. Hæc oratio multum accepta est Deo, et cælestis Jerusalem ab inde non modicum insignitur. Quartum est cum puro ex amore, quo Deum quis diligit, pro

Oratio
multum
Deo accepta
et Ecclesiæ
proficiens.

universali Ecclesia et pro singulis, velut pro seipso, intercedit. Hæc oratio supernam Jerusalem velut novi solis ortu perlustrat. »

CAPUT XLVIII.

QUID SIT MAXIMUM BONUM QUOD HOMO FACERE POTEST CUM
OMNI CORPORE SUO.

ALIA vice dixit ad eam Dominus : « Maximum bonum et utilissimum quod homo ore suo facere potest, est laus Dei et confabulatio frequens cum Deo, scilicet in oratione. Laudabilissimum etiam Deo quod oculis facere potest, sunt amoris lacrymæ, et sacræ Scripturæ jugis lectio. Aurium vero est, libenter audire verbum Dei, et ad obediendum inclinatos esse et paratos. Fructuosissimum etiam quod manibus potest peragi, est elevatio manuum in pura oratione, et scribere. Optimum quoque cordis est Deum toto corde ferventer amare et desiderare, et meditatione de ipso dulciter cogitare. Totius corporis exercitatio, perutilis est genuflexio, veniæ et opera charitatis. »

CAPUT XLIX.

DE NOBILITATE ET PRETIOSITATE ANIMÆ, ET QUID SIT CORPUS
HOMINIS.

APPARUIT illi aliquando Rex gloriæ Christus in eminenti loco, ineffabili gloria circumdatus, plenus deliciis, aurea

indutus fibula, in qua erant columbæ intextæ, et desubtus rubeo pallio cooperta. Hæc vestis ex utraque parte erat aperta; quo figurabatur quod animæ ad Deum undique patet accessus. Per rubeum pallium notabatur Christi passio, quæ ejus Cordi semper exstitit intima, quam adhuc Patri repræsentat, pro homine incessanter interpellans. Columbæ intextæ exprimebant simplicitatem divini Cordis, quæ semper erga hominem immutabilis perseverat, licet homo multoties a sua fide discedat. Anima autem cum se de longe sentiret, intra se illud prophetæ cogitabat: *Heu! longe apparuit mihi Dominus* (JEREM. XXXI. 3). Cui ille respondit: « Quid ideo? ubicumque tu es, illic cælum meum est; sive comedas, sive dormias, sive aliud quid facias, semper habitatio mea est in te. » Tunc illa cogitabat quid veresuum corpus esset; ad quod Dominus respondit: « Corpus tuum nihil aliud est quam vilis saccus, in quo reposita est crystallus liquorem continens pretiosum. Et sicut magna cautela saccus ille servaretur, ne huc et illuc projiceretur, forte crystallus frangeretur, et unguenti liquor effunderetur; sic homo propter animam suam continentem in se divinæ gratiæ liquorem et Spiritus Sancti unctionem, corpori suo parcere debet, et quinque sensus custodire, ne quidquam videat aut audiat, vel loquatur, per quod gratiæ meæ spiritualem unctionem possit effundere, vel Spiritum meum in se regnantem profugare. »

Ubicumque
tu es, illic
cælum
meum est.

CAPUT L.

DE HORTO ET ARBORIBUS VIRTUTUM.

QUADAM vice, post confessionem et injunctam tibi pœnitentiam peractam, rogabat Virginem gloriosam ut Dominum pro se oraret. Et visum est ei quod ipsa Virgo Maria duceret eam in hortum amœnissimum, in quo erant arbores pulcherrimæ et perspicuæ, nitentes ut sol fulgens per crystallum. Quæ rogabat se duci ad arborem misericordiæ, de quo Adam frustratus fuerat tanto tempore. Erat autem arbor illa magna valde, et miræ altitudinis, stans in auro fundata, habens folia et fructum aureum, et ex ipsa manabant tres rivuli. Primus erat lavans, secundus clarificans, tertius influens et potans. Sub hac arbore jacebat beata Maria Magdalena prostrata, et Zachæus genu flexo adorans; inter quos et illa procidit adorans, et veniam quærens. Visa est etiam ibi arbor longissima et pulcherrima, per quam significabatur Dei patientia, cujus folia erant argentea et fructus rubeus, exterius in cortice aliquantulum durus et amarus, sed interius in nucleo dulcissimus. Erat etiam ibi arbor humilis, ad tangendum omnibus habilis, quæ austro flante suaviter omnibus inclinata erat, per quam figurabatur mansuetudo Domini. Folia ejus erant viridissima, omnem virorem superantia; fructus autem nullus erat in ea, eo quod omnia folia virtutem etiam fructuum haberent.

Arbor
misericordiæ.

Arbor
patientiæ.

Arbor
mansuetudinis.

Visa est sibi arbor aspectu desiderabilis, plena deliciis, tamquam crystallus purissima, cujus folia erant aurea, et singulis foliis annuli aurei intexti, fructusque ejus nivei can-

doris, dulcissimus et lenissimus : per quam designata est lucidissima et naturalis Dei puritas, quam omnibus communicare desiderat. Hæc arbor aperiebat se, et Dominus intrans in eam, animam sibi tali unione copulavit, ut ibi videretur impletum quod Psalmus dixit : *Ego dixi : dii estis.* (PSALM. LXXXI. 6.) Sub arbore erant rosæ, violæ, flores crocei, et herba quæ dicitur benedicta ; et in his floribus delectabatur Dominus, scilicet in charitate, in humilitate, in depressione et in gratiarum actione, et quod in omnibus sibi accidentibus homo sæpe dicat : Sit nomen Domini benedictum, et Deo gratias agat, et in omni tempore Dominum benedicat.

Arbor
puritatis.

CAPUT LI.

QUALITER SE HOMO ANTE CONFSSIONEM DISCUTIAT.

ANTE confessionem denudare se homo debet per proprii status discussionem, sicut Christus se denudavit ante flagellationem et crucem. Et quia Christus exspoliavit se ad verbera, jure denudat se homo ad verba ¹. Item ante confessionem oportet hominem contemplari animæ suæ faciem in speculo virtutum Christi. In speculo itaque humilitatis Christi, consideret homo diligenter humilitatem suam, si in aliquo violaverit faciem suam superbia seu elevatione. In speculo vero patientiæ Christi, probet homo patientiam suam, si maculam ullam in se impatientiæ deprehendat. In

In speculo
Christi
homo se
inspiciat.

1. Ex vocibus *verba* et *verbera* quoad sonum hic inter se collatis iterum colligitur ista primitus fuisse dicta atque scripta latine.

speculo etiam obedientiæ Christi, attendat vultum suum, ne culpam inobediendiæ in eo inveniatur. In speculo vero Christi amoris, probet quam amarus sit ad majores, scilicet ad prælatos, quam pacificus ad æquales, quam mansuetus ad minores. Et si quid in his vel similibus, in facie animæ suæ reprehensione dignum invenerit, studeat suaviter abstergere leni panno humanitatis Christi, recolendo dulciter quod Christus est frater noster, qui ita pius est, ut cum homo peccatum suum agnoscit, ipse misericorditer ignoscat. Caveat ergo homo ne acriter nimis maculas suas diluat, scilicet sine consideratione bonitatis divinæ; quia eas durius tergendis, plus laceraret quam sanaret.

Maculas
suas durius
tergens plus
lacerat
quam sanat.

CAPUT LII.

DE CASTITATE GLORIOSÆ MARIÆ VIRGINIS, ET QUALITER VESTIS
INNOCENTIÆ DEBEAT CUSTODIRI.

DUM audiret in prædicatione multum commendari beatæ Virginis castitatem, orare cœpit ipsam virgineam Matrem, ut sibi castitatem veram mentis et corporis obtineret. Tunc videbatur sibi quod beata Virgo staret coram Domino, trahens de Corde Domini candidam vestem, et sibi daret: quam cum induere vellet, videbatur sibi caterva dæmonum a dextris et sinistris sibi stare, impediens ne illam vestem indueret. Ipsa autem inclamans beatam Virginem orabat ut se juvaret. Quæ statim opposuit se dæmonibus obumbrans ei, et amplius non comparuerunt.

Illa vero induta veste orabat gloriosam Virginem, ut se doceret qualiter hanc vestem impollutam servaret. Cui illa: « Cave ne quid effluat de oculis, de naribus, aut de ore cadat

super vestem, neque etiam manibus contractes vilia, quæ possint inficere illam. In his verbis agnovit quod oculos cavere deberet ab omni vanitate, specialiter de viris, ne diligenter eos aspiceret. De naribus intellexit, quod omne delectamentum, quod Deus non est, fugere deberet. Similiter de ore, quod omnia verba vana, specialiter detrectatoria, murmurosa et mendacia, multum inquinant animam. Per manus vero, omnia opera et labores quæ propter Deum et necessitatem non fiunt.

Per
custodiam
sensuum
castitas
servatur.

EXPLICIT PARS TERTIA.

PARS QUARTA

IN QUA AGITUR DE HOMINIBUS : PRIMUM , DE IPSIS IN
GENERALI, POSTEA IN SPECIALI.

CAPUT PRIMUM.

DE COLLATIONE DOMINI, ET DE TRIBUS DISPOSITIONIBUS CORDIS
EJUS, ET QUALITER OMNES SANCTI ET CONGREGATIO DE
CORDE DOMINI BIBERINT.

PIA hæc et Deo devota ancilla die quadam post sanctam
communione[m] audivit Dominum dicentem : « Habere
volumus collationem ad invicem. » Et statim visus est
Dominus sedere in solio ante altare, et visæ sunt omnes
animæ Congregationis quasi de corporibus suis exire, in
specie virginum, niveis indutæ cycladibus; et euntes ad pedes
Domini consederunt. Prælati vero sederunt contra faciem
Domini in sedibus; et Dominus dixit ad eos : *Ego in medio
vestrum sum sicut qui ministrat : Vos autem estis qui
permansistis mecum in tentationibus meis, et ego dispono
vobis, sicut disposuit mihi Pater meus, regnum : ut edatis
et bibatis super mensam meam in regno meo.* (Luc. xxii. 28.
29. 30.)

Per hoc quod dixit, *Ego in medio vestrum sum sicut
qui ministrat*, intellexit quod Dominus triplici modo habi-
taret in Congregatione : in quibusdam per saporem gratiæ ;

Cor suum
Dominus
animabus
ministrat.

in quibusdam, per intellectum Scripturæ ; in quibusdam, per receptionem doctrinæ. Tunc ista requisivit quid notaret per verbum illud, *sicut qui ministrat*. Cui Dominus : « Ego ministro vobis Cor meum. » Et statim Dominus habuit Cor suum in sinu suo quasi calicem cum tribus fistulis, quæ significabant tres dispositiones divini Cordis, secundum quas se habuit in terris, et secundum has tres dispositiones voluit ut omnes Cor suum disponerent. Primo enim Cor Christi habuit se ad Patrem in reverentia et amore ; secundo, habuit se ad omnes homines, in misericordia et charitate ; tertio, ad seipsum in humilitate et dejectione.

Clerus,
Religiosi
et fideles
reprehenduntur.

In illo autem verbo : *Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis*, videbatur Dominus conqueri quod tam multipliciter infestatur ab Ecclesia, et specialiter in his tribus : videlicet quod Clerus non intendit divinæ Scripturæ, sed convertit eam ad vanitatem ; Spirituales negligenter interiora, transferendo se ad exteriora ; et populus communis non curaret de verbo Dei et Ecclesiæ sacramentis. In hoc verbo *Ego dispono vobis regnum*, cognovit quod Dominus specialiter in hoc delectaretur, quod Congregatio sæpius accederet ad mensam corporis et sanguinis sui.

Qui bibe-
runt de
Corde meo,
eorum corda
bibam.

Deinde visum est ei quod omnibus accedentibus Dominus præberet bibere de tribus fistulis Cordis sui, simul dicens : *Bibite et inebriamini carissimi*. (CANTIC. v. 1.) Tunc illa desiderabat ut omnes, in cælo et in terra et in purgatorio, participes fierent illius gratiæ. Et statim vidit beatam Virginem residentem ad dexteram Filii ; et cum magna reverentia se inclinantem ad fistulas illas, et tam miram et ineffabilem dulcedinem trahentem, quæ ex ore ejus quasi odor suavissimus fragrabat, et omnes præsentis replebat. Dehinc omnes ordines Sanctorum accedentes cum justa reverentia bibebant. Quo facto, Dominus ait : « Omnes qui biberunt de Corde meo, eorum corda ego bibam. »

CAPUT II.

DE CANDIDA VESTE ET CORONA REGNI.

ALIO tempore, dum Conventus communicaret, vidit Dominum stantem et vestem candidam in manu habentem, quam singulæ accedentes accipiebant; quæ significabat Christi innocentiam, quam omnibus vere pœnitentibus donat, cum ad sui corporis sacramentum accedunt. Deinde circumdedit eas pallio mira varietate contexto, in quo omnia opera beatissimæ humanitatis suæ lucebant; in hoc enim cognovit quod omnia opera humanitatis suæ et passionem suam animæ se percipienti dat in hoc sacramento. Coronam insuper decoram valde, imposuit capitibus singularum, quæ dicebatur corona regni; quæ inter alia ornamenta præcipue quatuor capitella habebat, in modum purissimorum speculorum. Primum capitellum in anteriori parte significabat amorem illum æternum et inæstimabilem, quem divinum Cor habet ad unamquamque animam, quem in cœlis ita plene sentiet anima, quod omnes medullas et interiora ejus penetrans. Secundum in dextera parte coronæ, significabat illam divinam fruitionem amoris, quæ sine intermissione, omni remoto impedimento, fruetur Deo omnibusque bonis. Tertium notabat unionem illam inseparabilem, quæ nos Deo penitus conformabit. Ultimum capitellum in occipite exprimebat cognitionem illam inevitabilem, qua incircumscriptione lumen illud et speculum lucidissimum venerandæ Trinitatis sine impedimento continue aspiciemus. His vestimentis ornat Dominus animam contritam et humiliatam cum desiderio ad se venientem.

Corona
regni
quatuor
capitellis
exornata.

CAPUT III.

QUALITER VIRTUTES IN CORONA DOMINI LUCENT.

ITEM visus est ei Dominus in Missa quadam, dum cantaretur Offertorium. *Domine Jesu Christe Rex gloriæ* ¹, quasi staret a dextris altaris coronatus et regio cultu amictus. Et illa admirata est, scire cupiens quid designarent columbæ et aquilæ, et lapides pretiosi qui erant in corona Domini. Ad quam Dominus : « Omnium humilitas, omnium fides, omnium patientia, omnium spes lucet more gemmarum in mea corona. Per columbas vero et aquilas supereminentes coronæ, significantur simplices et amantes. »

Inter Secretum vero vidit quasi aureum gradum pertingentem ad altare, super quem ascendens Dominus stetit in altari, habens ante mantellum suum quasi longissimum tabellum usque ad genua ; quod illa admirata, dictum est ei hoc designare quod omnes crines hominum, bestiarum et herbarum fulgerent per humanitatem Christi in sancta Trinitate ; eo quod Filius Dei humanitatem assumpsit de terra de qua provenissent. Omnium vero hominum animæ lucebant in illo mantello mirabili valde ornatu. Dominus autem stans in altari, mantello suo textit sacerdotem ; et hostia a sacerdote consecrata, assumpta in Corde Domini, mutata est in ipsum. Tunc procidit illa ad pedes, et osculata est vulnera ejus ; ad quam se Dominus amanter inclinans dicebat : « Desideria mea inclinata sunt vobis, et omnia quæ cinme sunt bona. »

Humanitas
Christi
omnem
continet
creaturam.

1. In Missa pro defunctis.

CAPUT IV.

QUALITER CONGREGATIO VISA EST ACCEDERE AD COMMUNIONEM.

QUADAM vice dum Congregatio ad Agni cœnam accederet , vidit Regem gloriæ , Dominum Jesum Christum in solio magnificentiæ , stipatum Angelorum multitudine , et Sanctorum circumdatum exercitu gloriose. Adesse etiam vidit Reginam , Regis Angelorum Matrem , habentem in vestimento suo mirabili varietate intextam sanctissimam conversationem Filii sui dilecti. Congregatio vero stabat coram Rege , ut virgines pulcherrimæ valde ornatae. Virgo autem Maria processit de throno , et agnum nive candidiorem omnibus tribuit osculandum. Cum vero de throno procederet , multitudo Sanctorum cum tripudio clamabant dicentes : « Honor Matris et gaudium ! » etc.

Maria
agnum
trahit
osculandum

CAPUT V.

QUID MAXIME HOMINEM IN RELIGIONE PROMOVEAT.

FERIA quadam sexta , vidit Dominum Jesum expansis manibus in altari stantem , et vulnera ejus sanctissima velut recentia ubertim sanguinem fundentia , dicentem ad eam : « Ecce rupta sunt omnia vulnera mea ad placandum Deum Patrem pro vobis. » Gloriosa etiam Virgo stabat a dextris Filii , habens coronam miræ magnitudinis , in qua omnes

Religiosus
verba, sensus
et cor
maxime
custodiat.

virtutes et merita ipsius, et omnia quæ per eam Deus operatus est magnalia, miro modo apparebant. Anima vero accedens ad eam, rogabat pro se et Congregatione orari ; at illa cum multa reverentia coram Filio genua flectens, ipsius vulnera devotissime salutavit, præcipientis animæ, ut et ipsa similiter faceret, dicens : « Accede et tu, et saluta vulnus dilectissimi Cordis Filii mei, quod pertulit omnia corporis sui vulnera. » Quod dum gratanter fecisset, orabat Dominum ut sibi revelaret quid maxime ab eis observari vellet, per quod et Religio posset augeri. Qui respondit : « Qui vere Religiosus effici desiderat, oculos suos custodiat ab omni illicito et etiam inutili intuitu ; similiter et aures suas absteineat, ne unquam audiat, quo cor ejus maculam contrahat ; prohibeat quoque os suum ab omni inutili verbo, et si quid vidit vel audit, nunquam os suum inde loqui permittat. Cor etiam suum maxime custodiat, ne unquam in malis cogitationibus delectetur, aut sponte immoretur. Homo enim cogitationes cordi advenire prohibere non potest ; sed ne ipsis consentiat aut sponte admittat, faciliter dimittere potest. Observet etiam diligenter omnia facta sua, et quotiescumque in aliquo deliquerit, nunquam cor suum quiescat, donec sibi veniam a Deo postulet, et cum primo potest illud confiteri proponat. »

CAPUT VI.

QUID HOMINEM IN RELIGIONE CONSERVET.

ALIA deinde vice, cum attentius pro Congregatione orasset, quatenus eam Deus in suo servitio omni tempore custodiret, et suam gratiam in eis augendo, omnibus virtutibus florere et bonis faceret prosperari, tale a Deo accepit

responsum: « Quamdiu in eis humilem invenio subjectionem, virginalis castitatis amorem, dulcem gratitudinem, et amicabilem amorem, oculos meæ paternæ protectionis ab eis nunquam avertam, nec eas in suis necessitatibus derelinquam. Humilem subjectionem, ut scilicet prælatis suis et in invicem humiliter et simpliciter obediant; virginitatis amorem, hoc est ut non solum teneant virginitatem, sed etiam amore quo ipsam diligunt castitatem, ab omni quod eis maculam inferre possit, cor et sensus suos custodiant, sicut qui xenium sibi valde carum et perutile haberet, omni diligentia caveret ne illud perderet aut depravaret; dulcem gratitudinem, ut non solum dona Dei spiritualia, sed etiam corporis necessaria, victum et vestitum, dulci corde et hilariter sufficientiam gratiarum actione suscipiant, nequaquam eisdem se dignas reputantes; amicabilem amorem, ut non solum Deum sincero diligant corde, sed etiam in invicem in Deo se diligant, et opera charitatis in omnibus sibi certatim exhibeant. »

Subjectio
castitatis
amor, gra-
título et
dilectio.

CAPUT VII.

DE TRIBUS DEO VALDE ACCEPTIS.

« **S**i quis etiam acceptabile mihi munus offerre voluerit, in his tribus se studeat exercere. Primum est, ut proximo suo fidelis sit in omni sua necessitate et angustia, omnesque defectus ejus et peccata in quantum potest, minuat et excuset. Quod qui fecerit, ei ero fidelis in omnibus quibus et ipse indiget, omnia peccata ejus et negligentias tegendo, apud Patrem meum excusabo. Secundum est, ut homo in omni

Fideliter
subvenire
proximo.

Confugere
ad Deum
in propria
tribulatione.

Ambulare
cum Deo
in veritate.

tribulatione sua ad me solum habeat confugium, nullique molestiam suam conqueratur, sed mihi soli omne gravamen cordis sui cum fiducia pandat : hunc ego in suis necessitatibus nunquam derelinquam. Tertium est ut mecum in veritate ambulet, quem ego in extremis suis, velut mater amantissimum filium suum, inter paternos amplexus suscipiam perpetuo pausaturum. Qui primum fecerit, tam acceptabile munus mihi obtulit ac si quidquid proximo suo debet, perfecit. Qui vero secundum, velut quod sibi debet, implevit ; qui et tertium, reputabo ac si quæ Deo debet, compleverit universa. »

CAPUT VIII.

QUALITER SANCTI PRO CONGREGATIONE ORABANT.

DUM vice quadam Deum per assuetam gratiam minime sentiret, cum magno cordis dolore ipsum quærere nitebatur. Et ecce vidit quasi portam argenteam et splendidam, et in porta Dominum stantem sibi que dicentem : « *Intra in gaudium Domini tui.* » (MATT. XXI. 23.) Post hæc Dominus secessit in quemdam locum amœnum, ubi mensa parata erat, et panis superpositus, ad quam Dominus sedebat, et juxta eum Mater sua, deinde Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores et Virgines ; qui omnes calices aureos in manibus habebant. Inter quos beata Virgo pulcherrimum gemmis mirabilibus ornatum tenebat. Congregatio etiam ibi visa est prope Dominum sedere in terra ; qui accipiens panem fregit, et dabat omnibus illis. Quem quædam cum

magna dulcedine et delectatione comedebant ; quædam vero tepide. Quæ cum dulcedine comedebant, erant quæ cum desiderio et fervore Domino serviebant ; quæ autem tepide, illæ quæ sine devotione.

Anima vero illa stabat coram Domino. Cui Dominus : « Quare modo, ut desideras, hos omnes pro vestra tribulatione non oras ? » Et anima : « O Domine, doce me qualiter beatissimam Matrem tuam debeam exorare. » Et Dominus : « Orabis eam per lumen quod ei præ omnibus cæteris creaturis est infusum, ut obtineat tibi animam luminosam angulo peccati carentem. Orabis etiam eam per unionem divinitatis, qua præ omnibus creaturis mecum erat unita, ut impetret tibi veram cum mea voluntate unionem. Item, orabis pro cognitione et fruitione, qua præ omnibus fruitur meadivinitate, ut obtineat tibi fruitionem omnium donorum et gratiarum, secundum meam voluntatem. » Qua oratione completa ad beatam Mariam Virginem, anima convertit se ad Patriarchas et Prophetas deprecans eos. Qui conversis vultibus, et expansis ad Deum manibus dicebant : « Sancte Deus, Sancte Fortis, miserere eis. » Deinde ad Apostolos accessit, admirans cur inferiorem ab his locum tenerent. qui uxores et mundana habuerunt, conferens de hoc cum sancto Joanne Evangelista. Cui ille : « Non ideo remotiores Deo sumus, quia ipse habitat in nobis, sicut ego scripsi : *Verbum caro factum est, et habitavit in nobis.* » Et adjecit : « Et quid te, quod hic stas, Deo remotiorem facit ? » (a) Tunc Apostoli etiam expansis manibus Dominum orabant dicentes : « Pater et frater, Magister et Domine, miserere eis. » Post hæc orabat Martyres, inter quos specialiter sanctum Stephanum vidit habentem aureolam gemmis ornata, quia lapides torrentis pertulit gaudens

(a) Et quid te hic a Deo remotiorem facit. *Cod. S. Gall.* Et quid hoc te facit, quod tu hic stas remotior a Deo. *Juxta editionem teutonicam Lipsiensem 1503.*

Qualiter
B. Virginem
anima
orare debet.

Oratio ad
singulos
Sanctorum
ordines.

S. Benedictus filiis suis de calice suo propinat.

pro Christi nomine. Et hi conversi ad Dominum dixerunt : « O Domine, sanguis tuus innocentissimus qui nostrum sanguinem sanctificavit, subveniat eis. » Dehinc accessit ad Confessores, inter quos vidit sanctum Benedictum ¹ cum baculo pastorali, qui de calice suo propinabat omnibus de suo Ordine illic existentibus ; et ipsi Confessores omnes orabant dicentes : « Domine, labores nostros tibi pro eis offerimus in supplementum. » Postremo deprecabatur sanctas Virgines, admirans cur ultimo loco sederent. Cui Virgines : « Videre debes nos Deo non esse remotiores. » Tunc Virgines orabant dicentes : « Rogamus te, sponsum, Regem et Agnum mansuetissimum, pro cœtu Virginum. »

Et mensa illa amota, surrexerunt Virgines stantes ante Dominum, quibus Dominus assurgens choream jucundissimam cum eis duxit, carmina nova canentes dulcissime, et in his carminibus mentio de Congregatione facta est. Visa etiam est soror M. ² stare coram Domino, et de Corde Domini radius quidam ibat in cor ejus, propter speciale donum quod habebat amoris.

CAPUT IX.

QUOD FELICISSIMI SUNT QUI AD HOC VIVUNT QUOD DEO SERVIRE POSSUNT.

ALIA vice. dum Conventus communicaret, et hæc Dei famula propter infirmitatem simul accedere non posset, orabat Dominum quatenus de micis mensæ suæ aliquid

1. Sic filialis erga beatum Patrem Benedictum affectu in ipsis revelationibus declaratur. Cf. Part. 1. c. 28.

2. Verisimiliter illa est soror Mechtildis de qua in Part. II. c. 42. Part. V. c. 4. et in *Legat.* Lib. V. c. 7. etc. cujus est *Liber fluens divinitatis.*

sibi daret. Mox videbatur sibi quod Dominus ad mensam magnam cum omnibus Sanctis sederet, porrigens ei micas, in similitudine aureorum nodulorum et gemmarum, gaudium scilicet et beatitudinem suam illi feliciter communicando. Post hæc Regina, Mater Domini, manus ambas replens, animæ dedit. Deinde omnes similiter cum magno gaudio faciebant. In mensa autem illa, Virgines ob singularem prærogativam, versus Dominum erant sedentes, utpote faciem et decorem Sponsi sui dulcius contemplantes, et ejus delicias familiarius haurientes. Cum ergo anima eas rogatura accessisset, illæ dixerunt: « Eia, felicissimi vos estis qui adhuc vivitis in terra, et multa promereri potestis: quia si homo sciret quanta etiam una die promereri posset, mox ut a somno evigilaret, tanto gaudio cor ejus dilataretur pro eo quod illa dies illuxisset, in quo Deo vivere et ejus meritum ad Dei laudem augere posset, quod tota die ad omnia quæ agere aut pati deberet, alacrior et fortior redderetur. »

In consessu
Sanctorum
Virgines
versus
Dominum
sedent.

CAPUT X.

QUOD DEUS EJUS PRECIBUS PLUVIAM DEDIT ¹.

DUM totam terram siccitas magna perturbaret, eo quod jam longo tempore non pluisset, orabat Dominum ut fructuosa pluvia terræ faciem irrigaret. Cui Dominus: « Hodie dabo vobis pluviam. » At illa cum nimiam videret serenitatem et solis stabilitatem, dubitare cœpit. Cum vero dies pervenisset ad vesperam, secundum promissum Domini pluvia descendit fructuosa.

1. Cf. *Legatus* Lib. I. c. 13.

CAPUT XI.

QUOD DEUS EJUS MERITIS CLAUSTRO PEPERCIT.

Clastrum
ab exercitu
Deus
protegit.

ALIO tempore, cum plurimum timeremus a facie regis, eo quod non longe nostro esset cœnobio ¹, orabat Dominum ut ipse Rex omnium regum Dominus nos dignaretur defendere sua paterna benignitate, ne aliquod damnum a regis exercitu pateremur. Cui Dominus: « Tu nullum de suo exercitu unquam videbis. » At illa cogitabat quia si ipsos non videret, tamen claustrum ab eis lædi posset. Cui Dominus: « Nullus eorum cœnobio vestro appropinquabit; sed ego ab his omnibus pie defendam vos. » Quod et contigit; nam adeo misericorditer nos Dominus custodivit, quod nullum omnino ab eis sumpsimus damnum, cum tamen multa monasteria ab eis plurima incurrissent damna.

CAPUT XII.

QUOD DOMINUS PACEM REDDIDIT PROPTER EAM.

ITEM cum inter Barones nostros magna orta fuisset werra, et cœnobium ex hoc non modicum affligeretur, deprecata est Dominum quatenus hæc omnia sedaret, et in melius commutaret. Ad quam Dominus: « Omnia hæc in bonum commutabo. » Quod et factum est, nam pace in brevi reddita, omnis illa tribulatio Domino largiente quievit.

1. Hic videtur fuisse Adolphus qui contra filios Alberti Notni exercitum cuncta vastantem (Septemb. 1294) in terra Islebii congregaverat.

CAPUT XIII.

QUALITER EAM DEUS VOCAVIT.

DOMINICA quadam, cum propter infirmitatem non posset communicare, et ex hoc non modicum tristaretur, dixit ad Dominum: « Mi Domine, quid me nunc vis facere? » Qui respondit: « Veni, veni, veni. » At illa non intellexit quid per hoc notaretur. Cui Dominus: « Veni, inquit, corde ad cor per amorem; veni ore ad os per osculum; veni spiritu ad spiritum per unionem. » Illa vero cogitare cœpit quid esset spiritu ad spiritum venire; et Dominus: « Quisquis omni voluntati suæ renuntiaverit, et omnibus tam adversis quam prosperis voluntatem meam voluntati suæ præelegerit, hic spiritu ad spiritum per unionem venit, et in eo complebitur quod scriptum est: *Adhærens Deo unus spiritus fit cum eo.* (I. Cor. vi. 17.)

Qui voluntatem Dei suæ præfert cum ipso unus spiritus est.

Tunc illa rogabat Dominum pro quodam gravamine quod timebat claustrum evenire, quatenus hoc per suam clementiam dignaretur amovere. Cui Dominus respondit: « Tu es gaudium meum, et ego tuum, et quandiu vixeris et delectamentum cordis mei in te habuero, talia nunquam supervenient claustrum. » Et anima: « Eia amantissime, cur ita mihi loqueris, cum nil bonum sit in me? » Qui respondit: « Mel si acetum misceatur, suam perdet suavitatem; dulcedo autem mea nunquam miscebitur ut suam amittat suavitatem. »

Attendite, dilectissimi, quam valeat oratio justis assidua, quantam Dominus per suos dilectores hominibus impen-

De Mechtild
de nuper
amissa
amentatio.

dat gratiam. Vere nimis honorificandi sunt amici tui, Deus, nimis studiose perquirendi, nimis amandi et reverendi; qui et iram tuam nobis toties mitigant, insuper multis bonis nos cumulant. *Quis dabit capiti nostro aquas, et oculis nostris fontem lacrymarum* (JER. IX. I.) ut digne defleamus, cum talem interventricem amiserimus, cujus amore toties nobis pepercit omnipotens Deus; cujus orationis fructum toties efficaciter in nobis experti sumus? Ipsa etiam flagrans igne divini amoris, velut carbō igneus alios accendebat, et exemplo suo ad amandum Deum plurimos incitabat. Heu! ubi talem reperiemus, cum ipsa introierit potentias Domini, cum introducta fuerit in thalamum Regis summi, pausatura sub umbra Dilecti sui?

CAPUT XIV.

QUALITER ABBATISSA ELIGATUR.

FACTUM est cum senuisset Abbatissa cœnobii ¹, homo vere secundum cor Dei, pia hæc et fidelis virgo orabat Deum quatenus aliam sibi placitam monasterio provideret. Et ait Dominus: « Illa die cum Abbatissam vultis eligere, facite cantare Missam de Spiritu Sancto, et tota Congregatio in oratione sit, nulla excepta, orentque Deum ut ipse, qui omnia novit antequam fiant, illam eis inspiret eligendam, quam ipse ad hoc ordinaverit ab æterno. Una autem sapiens et

1. De abbatissa Sophia juniore hic agitur, filia Burchardi II. de Mansfeld, quæ propter gravem infirmitatem et senium officio se abdicare voluit, et circa annum 1303 decessit.

timens Deum persona ad hoc ponatur, cui post orationem factam singulæ dicant quam elegerint, quas ipsa præscribat diligenter. Sorores invicem non affirmant quam velint, nec pro singulari amicitia non valentem eligant, sed secundum Dei placitum in quantum agnoscere possunt, eligant. Post hæc, septem personæ Deum timentes et sapientes ad hoc constituentur, ut de omnibus electis unam eligant, totusque Conventus sit interim devote orans, quatenus in unam, secundum Dei beneplacitum concordent. Quod si septem illæ non possunt in unam concordare, referatur ad Præpositum, qui tunc loco et vice Dei præsideat ; et quamcumque ille tunc eis præfecerit, ac si a Deo data sit, suscipiatur et confirmetur. Simili modo majores officiales, scilicet Præpositus et Priorissa eligi possunt. »

CAPUT XV.

QUALITER HOMO DESPONSATIONEM RENOVET.

DUM vice quadam Deo in amaritudine animæ suæ omnes annos suos recogitaret, quam negligenter vixisset, et quam multa bona a Deo gratis accepta, etiam quod Deo in sponsam consecrata, prærogativam illam peccatis suis maculaverit, dixit ad eam Dominus : « Si tibi daretur optio, quid magis eligeres, an ut omnia quæ tibi contuli bona, operibus et virtutibus per temetipsam obtinueris, an ut tibi gratis omnia contulerim? » Quæ respondit : « Etiam, mi Domine, minimum donum a te mihi concessum plus accepto, quam si omnium merita Sanctorum, etiam maximis virtutibus et laboribus, promereri possem. » Cui

Donum
Dei omni
merito
anteferen-
dum.

Dominus : « Ex hoc, inquit, in æternum sis benedicta. »
 Et addidit : « Si tuam vis renovare desponsationem, accede ad pedes meos, gratias agens pro veste innocentia quam tibi gratis contuli, quia nullo eam merito deservisti ; orans ut mea perfectissima innocentia quidquid in te vitiatum est emendetur. Dehinc ad manus meas gratias agas, pro omnibus operibus meis, quæ tibi promerui, et etiam pro tuis quæ in te sum operatus. Exinde in camino divini Cordis mei anulum fidei et amoris tui, velut aurum in fornace probatum, reforma, ejusque gemmam in aqua et sanguine Cordis mei lava, ut inde valorem suum recipiat et decorem. »

Annulus
 sponsalis
 in Corde
 divino
 renovetur.

Anima autem ineffabiliter Deum laudare desiderans, orabat Deum Patrem, quatenus suimet altissima laus effici dignaretur, secundum quod beatissima Trinitas seipsam dignissime in invicem laudat et laudatur. Dominus autem volens satisfacere ejus desiderio, accepit cor animæ in similitudine crystallini vitri, triangulati, auro gemmisque optime distincti, per quod illa venerandæ Trinitatis laus ineffabilis designabatur ; et inde cum jucunditate suimet ipsius laudem bibeat. Dehinc omnibus Sanctis suis obtulit etiam inde bibendum. Tunc illa pro animabus fidelium orare cœpit, quatenus et ipsæ huic dono participarentur. Statimque vidit multitudinem ipsarum venientium, et de vitro illo cum gaudio bibentium. Viditque inter eas quasdam bibere quæ nondum plene erant purgatæ. Super quod illa miraretur, ait Dominus : « Quod modo vides, in vero cælo non est ; sed quia me vides, qui sum contentivus omnis creaturæ, etiam cuncta velut præsentia tibi vides. »

Ex corde
 animæ
 laus Dei
 bibitur.

Deum
 videnti
 præsentia
 sunt omnia.

Vidit etiam ibi animam cujusdam Religiosi ; de quodum interrogaret cur in cælo non esset, Dominus respondit : « Sapientiores se prælato suo æstimabat, et quidquid prælatus suus faciebat, non sibi placebat, sed se melius

Pœna
 superbientis

facturum putabat. Hoc maximum post mortem ejus impedimentum fuit. Religiosus enim nunquam adeo sapiens esse potest, quin se praelato suo in humilitate omni subijcere, et ejus voluntati in omnibus bonis oporteat consentire. Post hæc, cum iterum pro anima ejusdem Conversi Dominum exoraret, vidit animam ipsius in magna claritate, cæterosque Conversos tanta excellere gloria, quanta sacerdotes communem populum præcellunt dignitate. Et hanc prærogativam ex eo promeruit, quod speciali devotione et diligenti studio, ubicumque poterat, ad altare serviebat et sacerdotes tam cantu quam ministerio promovebat.

Gloria
sacerdotibus
devote
servientis.

CAPUT XVI.

QUALITER SE PUELLULÆ NOVITIÆ HABEANT.

BENIGNA charitate qua omnium semper memor fuerat, etiam pro Novitiis Dominum exorabat, quatenus eas in Religionis et veræ sanctitatis professione confirmaret; pro quibus tale a Deo responsum accepit: « *Inambulabo in eis et inhabitabo, et ipsi populus meus erunt.* (II. COR. VI. 16.) *Inambulabo in eis*, per sancta desideria, et bonam voluntatem earum. *Et inhabitabo in eis*, per amoris unionem. *Et ipsi populus meus erunt*, per bonam et laudabilem conversationem suam, et Ecclesiæ sanctæ profectum et augmentum. Omnes enim quos suo bono exemplo, virtutibus, aut doctrina attraxerint, et quos suis orationibus lucrata fuerint, pro Ecclesia orantes ut in melius proficiat, pro peccatoribus ut convertantur, et omnes animæ quæ precibus earum a pœnis liberabuntur, in numerum populi sui computabuntur. »

Quid
Dominus
Novitiis
pollicetur.

Quibus
studere
debeant
Novitiæ.

« In his quoque specialiter se studeant exercere : sæpius et devote orent ; divinam Scripturam libenter legant et audiant ; studiose laborent ; obedientiam et regulam cum omnibus sibi statutis diligentius teneant, et perfectam in omnibus humilitatem habeant, nulli se comparantes, et nullum omnino spernentes. Sicque dum orant, meam divinam voluntatem et quæcumque indigent eas docebo, et in lectione meam eas degustare faciam suavitatem. In laboribus quoque eas sanctificabo ; in obedientiæ et regulæ observatione eis compati et eas roborare atque coadjuvare volo ; et in humilitate earum in eis requiescere volo. »

CAPUT XVII.

QUALITER CHRISTUS PROFITENTES IN SUOS SUSCIPIT AMPLEXUS.

Virtutes in
Religiosa
professione
impetrandæ.

IN die autem professionis earum, cum iterum pro eisdem orasset, dixit ei Dominus : « Orare me debent ut dem ipsis oculos intelligentiæ, quibus me et omnia illis salutaria videant, et vere agnoscant ; aures obedientiæ, ad omne imperium et prælati sui voluntatem paratas ; os quoque sapientiæ, quo laudem meam semper proferre, et quæ proximis congruunt, docere et loqui sciant. Postulent etiam cor amans sibi dari, quo me et omnia in me et propter me pure diligant ; manus autem bonæ operationis, ut omnia quæ agunt, intente faciant et studiose. »

Cum vero Litaniam pro ipsis fieret, vidit beatam Virginem et deinde singulos Sanctos, qui ibi nominabantur, flexis cum reverentia genibus pro ipsis Dominum exorare.

Et dum professionem facerent ; Dominus Jesus eas in amplexus amantissime suscepit , porrigens singulis dexteram suam in adiutorium voti sui, et protectionem a malis. Accedentibus etiam ad Communionem dulcissimum osculum singulis infixit, in quo unum cum ipso felici unione sunt effectæ.

CAPUT XVIII.

DE AMPLEXU DOMINI.

COMPATIENS quandoque cuidam personæ, quæ in causa quadam non plene consentiebat voluntati magistratus sui, orabat Dominum, quatenus mentem ejusdem personæ gratia sua dignaretur illuminare, et ad obedientiam inclinare. Etece vidit Dominum Jesum stantem, et ipsam pro qua orabat personam dextro brachio circumplectentem, ac dicentem : « Ex hora illa qua voluntatem propriam in manus prælatorum suorum mihi consignavit, ego eam in amplexum suscepi, nec unquam dexteram meam relaxabo ut eam dimittam, nisi forte ipsa sponte sua retrorsum se subtrahat mihi; et hoc si fecerit, de cætero non poterit in priorem locum redire, nisi se inclinet. » Ex quibus verbis illa intellexit quod Deus in die professionis cujuslibet Religiosi, ipsum in paternum suscipit amplexum, a quo nunquam eum dimittit, donec homo, quod absit, voluntaria deliberatione obedientiæ contradicat. Tunc quasi subtrahit se dexteræ Dei; cui non poterit de cætero implicari, donec per veram pœnitentiam ac dignam satisfactionem se humiliter Deo prosternat, votum deinceps libenter obediendi pollicendo.

Obedientiæ
mancipatum
Dominus
stringit
amplexu.

CAPUT XIX.

QUAM UTILE SIT HOMINEM FRANGERE PROPRIAM VOLUNTATEM.

Voluntas
divina quasi
virgo e
sacra pixide
videtur
exsurgere.

ROGATA aliquando ab una persona, ut Deo offerret difficilem rem quam pro Dei amore perfecerat voluntati suæ resistendo; quod dum faceret, in Missa videbatur sibi quasi de pixide in qua continebatur Christi corpus, egredi puerum valde parvulum, qui in momento crevit in virginem speciosissimam, per quam significabatur voluntas Dei; ad quam quædam accedentes, dulcissimo visu eam intuebantur et amplexabantur, confabulantes secum; per quas videbatur sibi significari eas qui voluntatem suam in omnibus voluntati divinæ student conformare, tam in adversis quam in prosperis, et præceptis majorum obedire. Deinde in alia parte visus est stare servus coquinarius, nigerimis indutus vestibus; per quem figurabatur propria voluntas et sensus singularis. Hic despicabilis servus conabatur prædictas personas avellere ab illa pulcherrima virgine, et ad se respicere; quod quædam pro nihilo ducentes, statim iterum ad virginem respexerunt; quædam vero convertentes se ad illum, alludebant ei secum confabulantes et susurrantes. Per has significabantur hæ quæ interdum a Dei voluntate se avertentes, propriam sequuntur voluntatem, magis proprium sequentes sensum quam monita prælatorum implentes. Hæ nisi convertantur per pœnitentiam ad prædictam virginem, scilicet Dei voluntatem, oportet ut perpetua inopia cum eodem servo crucientur; quia nihil parit propria voluntas in spiritualibus nisi perpetuam egestatem.

CAPUT XX.

DE LIBERO ARBITRIO HOMINIS.

VIDIT aliquando Dominum Jesum et hominem quemdam coram ipso stantem, et in Corde Dei rotam quæ continueolvebatur, funem vero longum de Corde Dei tendentem ad cor hominis, in quo etiam erat rota quæolvebatur¹. Per hominem illum designantur omnes homines; per rotam vero, intelligitur quod Deus ex suo libero arbitrio homini dedit liberum arbitrium convertendi se ad bonum sive ad malum. Per funem vero voluntas Dei quæ hominem semper trahit ad bonum et non ad malum. Funis igitur tendit de Corde Dei ad cor hominis, et quanto plus rotavolvitur, tanto plus homo Deo approximatur. Si vero malum eligit, rota circumvolvitur, et homo a Deo alienatur. Si autem homo in malo perseveraverit usque ad mortem, tunc funis frangitur, et homo in æternam cadit damnationem. Quod si per pœnitentiam surrexerit, Deus qui semper ad indulgentiam est paratus, hominem iterum in suam recipit gratiam, et rota ut prius volvitur, et homo per gratiam Deo approximatur.

Rota liberi
arbitrii.

1. Hic juvat conferre quæ poeta *Dante* concinit, *il Paradiso* c. 33. ad calcem :

*Ma già volgeva il mio disiro e'l velle ,
Si come ruota, che igualmente è mossa,
L'amor, che muove'l Sole e l'altre stelle.*

CAPUT XXI.

QUOD UTILE SIT HOMINI SENSUS A NOXIIS REFRENARE.

DUM vice quadam in affectu mentis Deo inter alia diceret: « Quod ejus captiva libenter esse vellem! » Dominus ita respondit: « Qui meus captivus esse voluerit in terris, oportet ut oculos suos ab omni illicito et inutili visum retrahat, et vinciat. Hujus ego oculos in cœlesti gloria vultus mei claritate et manifestatione gloriæ meæ revelabo, ac in tantis deliciis meipsum illi ostendam, ut tota cœlorum militia cum jubilo admiretur. Similiter qui aures suas captivat, inutili et nocivo auditu eas avertendo, huic ego dulcisonæ vocis meæ modulatione suavissimum melos in æternitate singulari gloria decantabo. Qui etiam os suum ab otiosis et nocivis refrenat verbis, hujus ego os mea laude tam excellenter aperiam, ut speciali dignitate præ cæteris laudem meam depromat. Qui etiam cor suum a vanis et malis cogitationibus et nocivis desideriis cohibet, hunc ego tanta liberalitate dotabo, ut mei et omnium quæ voluerit potens sit; ejusque cor in meo divino Corde singulari libertate et deliciis perpetuo exultabit. Et qui manus suas alligat ne opus peccati faciat, hunc ab omni labore tam gloriose absolvam, et æterna requie donare, ejusque bona opera meis operibus unita, tanto honore extollere volo, ut tota cœlestis curia novo gaudio cumuletur. »

Christi
captivus.

CAPUT XXII.

QUAM BONA SIT COMMUNIS ORATIO.

IN quadam necessitate claustrī, dum Conventus psalterium quod legerat, Christi famulæ Deo offerendum committeret, dixit Angelo suo : « Eia, dilecte Angele, tu qui cognoscis sicut et cognitus es, ego autem cognosco ex parte, hanc rogo orationem Regi tuo, cui in decore et deliciis assistis, repræsentā. » Cui Angelus : « Nequaquam cognosco sicut cognitus sum ; quia qui me fecit, cognoscit me, sicut summa potentia, sicut summa sapientia, sicut summus amor ; ego vero eo tantum agnosco modo, sicut creatus sum. Ego quoque plus gaudeo quod tuam legationem Deo meo habeo præsentare, quam unquam aliqua matrum de honore et divitiis unici filii sui potuit exultare ». Tunc Angelus orationem illam in specie alaudarum viventium, velut in linteolo candido Deo cum multa reverentia et gaudio præsentabat. Quædam vero alaudæ de linteo, velut evolare volentes, se elevabant, sed iterum resederunt. Quædam autem evolantes, supra pectus Domini consederunt ; aliæ vero ad os Domini evolantes, ipsum osculabantur. Et ait Dominus : « Quot personæ hanc orationem persolverunt, toties oculis misericordiæ meæ eas respicere volo, et aures clementiæ meæ eis inclinare. »

Angelus
custos
orationem
Deo
præsentat.

CAPUT XXIII.

QUALITER CHRISTUS PRO HOMINE QUOD EI DEEST
PER SEIPSUM SUPPLET.

ORABAT hæc Dei famula pro quadam persona, quæ mœrorem cordis sibi conquesta fuerat, quem pro eo habebat quod Deum minus diligeret, eique minus devote serviret. Unde et ipsa in magnam incidit tristitiam, reputans se per omnia inutilem, quæ Deum pro tantis sibi collatis beneficiis, nequaquam ut dignum foret, diligeret. Cui Dominus respondit : « Eia dilecta mea, noli mœrere ; omnia enim mea tua sunt. » Ad quod illa : « Si vere omnia tua mea sunt, ergo et amor tuus meus est, qui tu es, sicut Joannes dicit : *Deus charitas est.* (I. JOAN. IV. 16.) Hunc igitur amorem tibi offero, ut per ipsum omne quod mihi deest suppleatur. » Quod Dominus gratanter acceptans ait : « Optime sic facies, et cum me laudare sive amare cupis, nec perpetuo desiderio illud implere vales, ita dicas : Jesu bone, laudo te, et quidquid minus est in me, rogo ut tu suppleas pro me. Cum vero amare delectat te, dicas : Jesu bone, amo te, et quidquid minus est in me, rogo ut Cordis tui amorem Patri offeras pro me. Et hæc dices personæ pro qua oras, ut ipsa similiter faciat, et si millies in die replicando, me taliter rogaverit, ego toties pro ea me Patri offeram ; quia non possum lassari nec tædiari. »

Amorem
suum sibi
oblatum
Christus
acceptat.

CAPUT XXIV.

QUID HOMO IN TRISTITIA FACIAT.

ITEM cum pro alia oraret, hoc a Deo responsum accepit :
 I « Sæpius legat hunc versum : *Benedictus es, Adonai, in firmamento cœli, laudabilis et gloriosus et superexaltatus in sæcula ; qui fecisti cœlum et terram, mare et omnia quæ in eis sunt, et superlaudabilis, et gloriosus, et superexaltatus in sæcula, alleluia.* Et si quando incidit menti ejus ut cogitet se non pertinere ad electos, faciat more hominis qui esset in valle tenebrosa : hic si libenter aspiceret solem, de valle in montem ascenderet, et sic tenebras evaderet. Sic et ipsa, cum involvitur tenebris tristitiæ, ascendat in montem spei, et oculis fidei aspiciat me, cœleste firmamentum, cui omnium electorum animæ velut stellæ sunt infixæ. Quæ stellæ, licet peccatorum nube et nebulis ignorantia obtenebrentur, in firmamento tamen suo, hoc est in mea divina claritate offusari non possunt ; quia electi, licet magnis quandoque involvantur peccatis, semper tamen eos in ea respicio charitate, in qua eos elegi, et in illa ad quam perventuri sunt claritatem. Unde bonum est homini, ut sæpe recogitet quam gratuita bonitate ipsum elegi, quam miris et occultis judiciis in peccatis existentem pro justo homine respexi, et quam amanter de ipso cogitans, omnia etiam mala ipsi in bonum commutavi, et benedicat me, æternam firmitatem electorum. In hoc autem verbo : *Benedicant te omnes Angeli et Sancti tui*, desideret omnes Angelos et Sanctos me secum pariter collaudare. »

Ex valle
tristitiæ ad
montem spei
anima
ascendat.

CAPUT XXV.

QUALITER HOMO SUA GRAVAMINA DEO COMMITTAT.

ITEM cum pro alia oraret, hoc a Deo responsum audivit:
 I^a Cum homo in aliquo gravatur, ad pedes meos se prosternat, ibique omne onus suum mihi committendo, deponat, legatque Orationem: *Respice, Domine, super me famulam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium et Crucis subire tormentum: orans ut oculis misericordiæ ipsam respiciam, illuminando animam ejus, ut agnoscere valeat ad quid et ex quanto amore, hoc ipsi evenire permiserim, quatenus ad laudem meam hæc et omnia sibi adversantia sufferat patienter. Deinde ad manus meas veniat legendo Responsorium¹: *Emitte, Domine sapientiam de sede magnitudinis tuæ ut mecum sit et mecum laboret; ut sciam quid acceptum sit coram te omni tempore. ŷ. Da mihi, Domine, sedium tuarum assistricem sapientiam. Ut sciam. Gloria. Ut sciam.* orans ut divina sapientia cooperatrix et adjutrix ejus sit, quatenus hoc gravamen ad Dei gloriam sibi utiliter ad fructum universitatis valeat tolerare. Tertio ad Cor meum accedat, legendo: *O mira circa nos tuæ pietatis dignatio; o inæstimabilis dilectio charitatis ut servum redimeres, filium tradidisti²: et: O admirabile pretium, cujus pondere captivitas redempta est mundi, tartarea confracta sunt claustra inferni, aperta**

1. Ex Historia Sapientiæ, in mense Augusti.

2. Ex præconio paschali in Sabbato Sancto.

est nobis janua vitæ ¹, orans ut per amorem divini Cordis mei, quo omnium hominum onera portavi, faciam eam onus tristitiæ suæ cum gratitudine amanter supportare. »

CAPUT XXVI.

QUALITER HOMO COR SUUM DE OMNI TRIBULATIONE DEO OFFERAT.

ALIA vice cum pro una oraret, quæ certificari desiderabat si cum Deo permansura esset, vidit animam ejusdem coram Domino flexis genibus, cor suum ei propinquantem, in modum calicis duas aures habentis, voluntatem et desiderium figurantes, quibus illa Deo cor suum offerebat. Dominus autem calicem illum gratanter accipiens, posuit in sinum suum. Habuitque duas amphoras, unam auream a dextris, et a sinistris argenteam, nunc de una, nunc de altera infundens pariter commiscebat: in aurea amphora dulcedo divinitatis, in argentea vero labor humanitatis ejus erat; quod insimul in cor hominis infundit, cum illi in tribulatione suæ divinæ consolationis dulcedinem dat sentire et labores suæ humanitatis tribuit in solamen.

Duplicia per
Christum
homini
solatia.

Et ait Dominus: « Cum homo gravatur, si in ipso initio mihi illud propinaret, ego cum inde biberem, ex ore meo tantum dulcedinis infunderem; unde sic nobilitaretur, ut nunquam de cætero posset perire. Sed cum homo prior inde bibit, inficit illud, et quo plus bibit, eo magis amari- catur, ut jam me inde bibere non deceat, nisi pœnitentia et confessione purgetur. » *Glosa.* Cum homo tristatur, statim omne gravamen suum Deo offerre deberet; tunc ipse dulce-

1. Antiphona vetus ad Crucis adorationem in Parasceve.

Quantocius
ad Deum
gravatus
confugiat.

dinem suæ consolationis ipsi immitteret, et ad patientiam animaret, nec unquam permetteret gravamen illud absque fructu deperire; ita si contingeret hominem postmodum ex sua fragilitate illud resumere, inde scilicet cogitando vel loquendo, hoc quam citius pœnitentiâ deleteretur. Sed cum homo gravamen suum ipse vult portare, labitur in impatientiam, et quo plus tractat, nunc inde loquendo, nunc cogitando, eo gravius et amarius sibi erit; et cum postmodum ad se redit, jam illud Deo offerre non audet, quia nec illum decet. Attamen adhuc non diffidat, sed confessione et pœnitentia illud purgatum, Deo humili spiritu et corde contrito studeat propinare.

Post hæc Dominus personam illam benigne amplexatus est dicens: « Nemo tollet a me animam tuam. » Benedicens etiam eam, signum crucis impressit ei dicens: « Divinitas mea benedicat te, humanitas mea confortet te, pietas mea foveat te, amor meus conservet te. »

CAPUT XXVII.

QUALITER ANIMA CHRISTO COLLUDAT, ET DE DECIIS.

ALTERA vice cum pro eadem persona Virginem gloriosam exoraret, visum est ei quod beata Virgo daret ei tres decios dicens: « Hos da ei ex parte mei, ut cum his Filio meo colludat; assolet enim sponsus sponsæ colludenti, annulos, monilia, et si quid habet delectabile quod manibus operata est, sibi per ludum auferre; similiter et ipsa quidquid sponsus habuerit, sibimet vindicare. » Tunc illa divinitus inspirata, intellexit per unicum punctum decii designari hominis vilitatem et dejectionem, quam tunc

Christo quasi in ludo exponit, cum omni abjectione et quælibet adversa Christo libens offert, eligens sponte subijci omni creaturæ; ipsa vero Christo sua aufert, cum Christus suam exaltationem et condignum honorem, quem Deus Pater sibi dedit, pro dejectione qua pro homine in terris seipsum humiliavit dicens: *Ego sum vermis et non homo, opprobrium hominum et abjectio plebis*, (Ps. xxi.) e contra animæ donat.

Hominis
vilitas per
Christi
dignitatem
compensa-
tur.

Duo puncta significant corpus et animam quæ tunc anima exponit, cum omnia opera sua tam spiritualia quam corporalia, ex amore, Christo in laudem facit; pro quibus et illi vicissim omnia opera divinitatis et humanitatis suæ rependit. Tria puncta sunt tres animæ virtutes, scilicet memoria, intellectus et voluntas, quas tunc anima in ludo jactat, cum in his secundum Dei beneplacitum se regit; ipsa vero quæ sponsi sunt, acquirit, cum sanctæ Trinitatis imaginem ad quam facta est, in se irreprehensibilem Christi gratia repræsentat. Quatuor vero puncta tunc anima jactat, cum se totam Deo in prosperis et adversis, in præsentibus et futuris committit: cui Christus sua e contra jactat, cum quatuor mundi partes cum omnibus quæ in eis sunt, quæ sua sapientia (a) potenter regit, animæ subijcit et servire facit. Quinque puncta sunt quinque sensus animæ, quæ tunc jactat cum sensuum suorum secundum Dei placitum fruitur: cui Christus sua quinque vulnera quæ pro ejus amore et salute pertulit, cum effectu passionis suæ impendit. Sex puncta sunt sex hominis ætates, quas tunc homo jactat cum se omnibus diebus vitæ suæ male et negligenter vixisse confitetur: cui Christus e contra suam sanctissimam conversationem et totam vitam suam cum omni perfectione virtutum suarum in hoc ludo benigne objectat.

Sua quæque
cum singulis
Christi
commutat
anima.

(a) potentia. Cod. Guelferbyt.

CAPUT XXVIII.

QUOD QUIDQUID ANIMA DESIDERAT IN DEI CORDE REQUIRAT.

ROGATA orabat pro una persona Dominum, ut purum, humile, desiderans, amans et spirituale cor sibi donaret. Pro qua tale responsum audivit : « Omnia quæ vult et quibus indiget, in Corde meo requirat, et a me sibi dari postulet, more pueri qui a patre omnia quæ desiderat petit. Cum enim puritatem desiderat, ad meam recurrat innocentiam ; cum vult humilitatem, de meo eam accipiat. Desiderium etiam suum de meo suppleat, et amorem meum cum religiosa et tota divina conversatione mea sibi fidenter usurpet. »

Tunc illa : « Mi Domine, rogo ut in extremis ejus misericorditer cum illa agas, donans ei certitudinem tecum manendi. » Ad quod Dominus : « Quis sapiens thesaurum cum labore acquisitum et sibi dilectum projiceret et perderet ? Ego omnia humana ejus in mea humanitate sanctificavi, et omnia spiritualia ejus in meo spiritu in baptismo vivificavi. Ergo in his duobus mihi adhæreat, omnia humana sua, scilicet tentationes, et quælibet adversa, meis humanis unita mihi committat ; et spiritualia sua, scilicet spem, gaudium et amorem suum in me solum tendat : sic eam in æternum non derelinquam. »

Animam
quasi
thesaurum
sibi Deus
custodit.

CAPUT XXIX.

QUALITER NEGLIGENTIAS CUM LAUDE SUPPLEAS.

ITEM, cum pro quodam tribulato oraret, vidit ipsum pro quo orabat, stantem coram Domino, et Dominum dicentem : « Ecce huic omnia peccata sua dimitto ; ipse vero omnia peccata et negligentias suas cum laude supplebit. Inter Præfationem enim ad hoc verbum : *Per quem majestatem tuam laudant Angeli*, laudet me in unione illius super-cœlestis laudis, qua veneranda Trinitas in invicem se laudat et laudatur, et effluit in beatam Virginem ac deinde in omnes Angelos et Sanctos ; legatque unum *Pater noster*, quod offerat in unione laudis qua cœlum et terra, et omnis creatura me laudat et benedicit : orans per me, Jesum Christum Filium Dei, orationem acceptari, per quem omne quod Deo Patri offertur, in summa ascendit placentia. Sicque omnia peccata illius et negligentiae per me supplebuntur. »

Deo Patri
placet quod
per Filium
offertur.

Si quis idem fecerit, pie credat eandem se gratiam percepturum, quia, ut supra ait Dominus, impossibile est hominem non consequi quæ credidit et speravit.

CAPUT XXX.

QUALITER SE DEUS CUM ANIMA VESTIT, ET DE EFFECTU GEMITUUM.

SOROR quædam dum in festo quodam ægrotaret, hæc Christi virgo, pietatis affectu, Dominum pro infirma orabat, piis querelis Domino opponens, cur dilectricem suam

Bonum
infirmi-
tatis.

quam tam ferventer sibi in choro assistere sciret, fecerit infirmari. Cui Dominus : « Et quare non licet mihi cum dilecta mea cum voluero, tripudiare ? Cum homo enim infirmatur, induo me anima ejus, velut vestimento decoris, et sic in jucunditate Cordis mei assisto Patri meo, gratias agens et laudans pro omnibus pœnis quas sustinet homo ille. » Et adjecit : « Quicumque desiderat ut ejus anima me vestiam, mane cum surgit, ad me toto quo potest corde suspiret, desiderans ut omnia opera sua die illa in eo operer. Sicque per gemitum me sibi intrahens, erit vestis mea ; et sicut corpus vivit et regitur ex anima, sic anima ex me vivens omnia per me operatur. »

Gemitus ex
amore
reficit,
illuminat,
et acuit
mentem.

Dixitque iterum Dominus : « Magni effectus sunt gemitus, ita ut nunquam homo ad Deum ingemiscat, quin ei proximior quam antea fiat. Gemitus enim qui ex amore aut desiderio mei, sive gratiæ meæ, provenit, tria in anima operatur bona. Primo, animam fortificat, sicut bonus et suavis odor qui hominem reficit et confortat. Secundo, ipsum illuminat, sicut sol domum antea tenebrosam ; tertio, eam dulcificat, ut omne quod agit sive patitur, magis sibi sapiat. Gemitus vero qui ex contritione peccatorum provenerit, velut bonus legatus, animam Deo reconciliat, gratiam reo impetrat, et conscientiam turbatam serenat. »

Tunc illa intra se cogitabat quomodo fieri posset quod dicitur : *Peccator in quacumque hora ingemuerit, omnium iniquitatum ejus non recordabor*, (EZECHIEL. XVIII. 23.) cum adhuc tamen homo peccata sua confiteri oporteat, nisi vera necessitas confessionem excludat. Ad quod Dominus respondit : « Cum aliquis pro reo intercedit, non tamen servus ille statim ante faciem domini sui præsumit accedere, nisi prius a sordibus se emundet, et vestibus se mundis induat. Sic peccator, licet

eum in gratiam meam susceperim, decet tamen eum sordes suas detergere, et decore virtutum se vestire. »

CAPUT XXXI.

QUALITER HOMO SECUNDUM PLACITUM DEI VIVAT.

EXORATA rogabat Dominum pro quadam persona, ut se instrueret quomodo secundum placitum suæ voluntatis vivere posset; pro qua tale responsum a Deo accepit: « Ipsa more sponsæ caput suum, manus, brachia et pectus suum adornet, et mantello se circumdet. Caput ejus divinitas mea est, quam laude et reverentia velut diademate adornet. Manus quoque et brachia annulis et armillis aliisque ornamentis decoret: hæc enim omnia opera sua et labores, in unione et intentione operum et laborum meorum faciat. Habeat quoque anulum sapientiæ, hoc est, Scripturam sanctam frequenter legat, et memòriter teneat, quia sponsam sapientiæ decet esse in divinis eruditam. Habeat etiam anulum amoris, Deum scilicet toto corde, totisque viribus unice diligendo; anulum insuper fidei teneat, hoc est, fidem quam mihi professa est, omni diligentia servet; anulum quoque nobilitatis habeat, hoc est, exempla virtutum mearum imitetur: humilitatem videlicet, obedientiam, patientiam, voluntariam paupertatem, et cæteras virtutes meas, ex quibus anima nobilitata amplexibus meis digne perfruatur. Pectus vero suum adornet: suaves scilicet, et amatorias de me cogitando cogitationes, recolligens sibi in fasciculum omnia verba, opera, et passiones meas, quæ per jugem memoriam a corde ejus non recedant. Circumdet

Sit Christi.
Sponsa in di-
vinis erudita.

se etiam pallio; hoc est diversarum decore virtutum se cunctis præbeat in exemplar. »

Alia vice cum pro eadem oraret, videbatur sibi Dominum extendere manum suam ad illam pro qua orabat, et illam singulos digitorum ejus osculari; per quod divinitus intellexit designari: per extremum scilicet digitum, quod omnia opera humanitatis Christi, quæ fecit aut passus est, venerari et amare deberet; per annularem notabatur familiaris amor et fidelitas quam ad Sponsum Christum habere deberet; per medium digitum, eminentia cognitionis et contemplationis; per indicem, sapientia et doctrina quam indigentibus deberet impartiri; per pollicem, fortitudo et perseverantia divini amoris omniumque bonorum. Per hoc quod osculabatur digitos Domini, innuebatur quod has virtutes non solum habere deberet, verum etiam diligere; quia quantumcumque virtutis possidet homo, in amore ejusdem virtutis etiam delectatur.

Singulos
Christi
digitos
osculatur
anima.

CAPUT XXXII.

QUALITER HOMO SE DEBEAT AD DEUM TENERE.

ALIA quoque vice, pro quadam orabat scire cupienti quid Deus ab ea maxime vellet. Pro qua tale responsum audivit: « Ipsa, inquit, habeat se ad me sicut puer qui tenere patrem suum diligit, et semper ad ipsum ut aliquid sibi det recurrit; cui quidquid pater dederit, ex affectu quo ipsum diligit, pro magno et caro habebit. Sic et illa semper ad gratiam meam anhelet, et omnia quæ sibi dederit, nunquam parva reputet, sed ex amore cum magna gratitudine susci-

Homo se
ad Deum
habeat sicut
puer ad
patrem.

piens, pro singulis gratias agat. Secundo, habeat se sicut sponsa quæ nec pro divitiis, aut pulchritudine, aut nobilitate, sed ex amore solo eligitur et adamatur, et ad regnum decoris promovetur. Hæc sponsa magis gratifera, et fidelior, et amplius amans jure invenitur; et si quid a sponso, vel propter ipsum sustinere oportuerit, majori patientia supportabit. Sic et illa semper in gratitudine memoretur quam gratuite eam elegi ante mundi constitutionem, quam caro pretio mei sanguinis eam redemi, insuper ad specialem amorem et familiaritatem meam vocavi. Tertio, sicut amicus ad amicum, qui omnia quæ amici sui sunt ad se pertinere putet; sic et ipsa in omnibus Dei gloriam quærat, et in quantum potest promoveat, et quæ contra Deum sunt, æquo animo nullo modo fieri patiatur. In omnibus autem his, si quando aliquid eorum quod desiderat, non consequitur, aut gratia assueta, seu consolatio divina sibi subtrahitur, non continuo contristetur, nec pro indignatione aliqua illud fieri, aut se a Deo derelictam æstimet; quia fidelis pater nequaquam filio, si ea petit quæ sibi non conveniunt, tribuit, et sponsus quandoque serium quoddam sponsæ exhibet, non ex indignatione, sed pro ejus instructione. Sic et Deus animæ fidelitatem cupit experiri, non ut ipse nesciat, *qui omnia novit antequam fiant* (SAP. VIII. 8.), sed ut eam coram omnibus Sanctis commendabilem reddat. »

Sicut
sponsa ad
sponsum.

Ut amicus
ad amicum.

QUOD HOMO TRIBUS MODIS DEBET SE AD DEUM HABERE, CUM EST
INTER HOMINES.

ITEM de alia Dominus ait: « Tribus modis se ad me habeat inter homines habeat se ad me sicut catellus, qui ex fidelitate sua, etiam sæpius expulsus, iterum dominum suum sequitur. Sic et ipsa, cum inter homines est, si aliquo verbo læditur, non statim per impatientiam effugetur; quod

Inter
homines
anima
sit ut
catellus.

In choro,
tamquam
sponsa

Ad mensam
Domini,
ut regina.

si quandoque fit, mox per pœnitentiam redeat, confidens de mea misericordia quod etiam per unicum gemitum omnia ei remittam. In choro et in oratione, habeat se ad me sicut sponsa ad sponsum, per amorem et dulcem familiaritatis exhibitionem. Cum vero communicatura est, habeat se sicut regina ad regem suum: regina enim in convivio regis sui liberalis est, largitur dona, et eleemosynas erogat. Sic ipsa bona sui Regis sibi donata omnibus liberaliter tribuat, et suis orationibus subveniat. »

CAPUT XXXIII.

QUALITER ANIMA DEBEAT CHRISTO SOCIARI.

ITEM cum hæc ancilla Christi aliquando se gloriosæ Virgini Mariæ recommendaret, visum est ei quasi sub pallio suo eam protegeret, dicens: « Anima desiderans Filio meo sociari, habeat se velut sponsa nobilis, longe super dignitatem suam sponsum habens, quæ pro honore sponsi sui in magna reverentia et disciplina se custodit, ne unquam tale committat quod sponsum suum dedecat, aut oculis ejus displiceat. Sic anima illa nunquam sponte sua ad peccatum etiam quantumcumque parvum se inclinet. »

Anima Spon-
so sit fidelis.

« Secundo, in omnibus quæ indiget aut desiderat, securum ad Deum habeat refugium; ejus solius quærens consolationem et auxilium. Quod si eam statim noluerit consolari, sufferat patienter, sicut sponsa fidelis, quæ omnia secreta sua et necessaria sponso suo exponit cum fiducia, indignum judicans ab alio consolari. Tertio se Christo in virtutibus in quantum potest, conformet: scilicet

ut, quia Christus humilis fuit et obediens, studeat humiliter omni se subicere creaturæ, et si opportunum fuerit, usque ad mortem obedire. Hæc talis virtus ex unione Christi virtutis nobilior erit, quam mille virtutes quæ tali intentione non sunt peractæ. »

CAPUT XXXIV.

QUALITER DEUS OPERA SUA HOMINI COMMUNICAT.

ORABAT aliquando pro quadam valde benevola ad labores, specialiter ad vilia opera; viditque eam coram Domino flexis genibus et elevatis manibus, quasi oraret. Ad quam Dominus manus suas, de quibus balsami liquor emanabat, manibus suis applicuit, et liquorem illum instillabat dicens: « Ecce do tibi omnia opera mea in sanctificationem et supplementum operum tuorum. » Intellexitque opera ejus et labores Deo valde complacere. Et ait Dominus: « Cum laboribus impedita mihi non valet intendere, legat Antiphonam: *Gratias tibi Deus, gratias tibi, vera, una Trinitas et trina Veritas, trina et una unitas, vel: Ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia ipsi gloria in sæcula,* et studeat hominibus mite dare responsum. »

CAPUT XXXV.

DE DULCI CONSOLATIONE DOMINI QUA CONSOLATUR HOMINEM.

ITERUM cum pro una oraret, vidit Dominum illam, pro qua orabat, dextera tenentem, et per quoddam pratum amœnum et florigerum deducentem. Per quod intellexit

Patiens in
infirmi-
tate
cor suum
mundat.

quod eam ante mortem variis infirmitatibus vellet gravari. Dominus quoque habebat in pectore lilia, rosas et scuteola aurea; quæ illa cum magna delectatione confidenter accipiens, et cum his ludens ante pectus suum ponebat. In scuteolis intellexit designari constantiam et victoriam; in rosis, patientiam, quibus in suis infirmitatibus deberet triumphare; in liliis vero, cordis munditia notabatur, in qua Christo debuit conformari. Tunc illa quæ hæc videbat, dixit ad Dominum: « Dulcissime Deus, oro ut in extremis ejus des illi prægustationem æternæ vitæ: scilicet securitatem nunquam a te separandi. » Ad quam Deus: « Quis nauta qui bona sua cum pace ad portum evexisset, sponte in mare projiceret? Sic animam ejus, quam ab infantia in Religionis proposito elegi, cujus manum dexteram tenui, et in voluntate mea deduxi, cum eam secundum placitum meum perfecero, etiam cum gloria mihi assumam. »

CAPUT XXXVI.

DE TRIBUS VIIS DOMINI.

Christi
paupertas,
labor et
passio.

CUM pro quodam tribulato oraret, hoc a Deo responsum accepit: « Tres vias in hoc mundo ambulavi, per quas quicumque me perfecte imitari voluerit, sequi oportebit. Prima erat arida et angusta; secunda florida et fructiferis arboribus consita; tertia spinis et tribulis erat plena. Prima itaque via est voluntaria paupertas, quam omnibus diebus vitæ meæ in summo tenui et dilexi; secunda est virtuosa et laudabilis conversatio mea; tertia, dura et aspera

1. Cf. Cap. 26. *supra*.

passio mea. Itaque omnis qui me sequi voluerit, oportet ut paupertatem amplectens, nil in hoc mundo cupiat possidere; secundo, conversationem laudabilem teneat; tertio, pœnas et tribulationes pro meo libenter amore sustineat. »

CAPUT XXXVII.

QUALITER ANIMA AD DEUM CONFUGIAT, ET DE EJUS SACRIS
VULNERIBUS.

ALIA vice vidit se coram Domino stantem, et ejus dulcissima vulnera salutantem; vulnera autem circumposita erant gemmis pretiosis; quod dum illa miraretur, Dominus ad eam ait: « Sicut gemmæ magnas in se habent vires, ut etiam quasdam hominum expellant infirmitates, sic vulnera mea tantæ efficacæ sunt, quod omnem animæ depellunt languorem. Sunt enim quidam tam pavida habentes corda, quod nunquam de mea audent confidere pietate; sed præ timore a facie mea fugere cupiunt. De quibus dici potest quod tremulam paralysim habent; qui si ad passionem meam refugerent, et vulnera mea sæpius dulciter salutarerent, omnem prorsus timorem ab eis elongarem. Sunt etiam quidam vaga et instabilia habentes corda, cogitationibus ubique circumvolantes, et per unicum quandoque verbum ad iram et impatientiam labentes; qui si cordetenus passionem meam recolerent, et vulnera mea cordi suo infigerent, cordis ex hoc stabilitatem acquirerent, et patientiam invenirent. Item sunt quidam dormitantem paralysim habentes, illi scilicet qui omnia pigre et tepide faciunt;

Christi
vulnera
pavido, vago,
vel tepido
cordi
medentur.

hi etiam, si meam devote recolerent passionem, attendentes vulnera mea, quam profunde et quanto dolore infixata sunt mihi, ab omni eos torpore excitarent. »

Tunc orabat pro una persona, quam statim in præsentia Domini in alba veste stantem vidit, et Dominum manus suas ad ejus manus applicantem; per quod intellexit quod a dextera sua daret ei adjutorium et fortitudinem ad omne opus bonum, sinistra vero protectionem in adversis.

Manicarum
amplitudo
quid
significet.

Cogitante autem illa quid per manicas tunicæ designari posset, et cur eis Religiosi uterentur, dixit Dominus ad eam: « Hoc per manicarum amplitudinem designatur, quod Religiosi ampla et parata corda semper habere debent ad omne mandatum. » Et ait Dominus: « Hoc dices personæ pro qua oras, ut a lacrymis se temperet; quod dum nullo modo potest, lacrymis meis suas apponat, dolens quod pro peccatoribus et ex amore eas non effuderit; tunc eas lacrymis meis unitas, Patri meo in laudem, prout voluerit, præsentabo. »

Divino
Cordi
adhæren-
dum in
tribulatione.

Alia vice cum pro eadem oraret, vidit animam ejus in Corde Dei velut infantulum stare, et Cor Dei manibus suis tenere. Et ait Dominus: « Sic in omni tribulatione ad me veniat, et se ad Cor meum divinum teneat, quærens ibidem consolari; tunc eam in æternum non derelinquam. »

CAPUT XXXVIII.

DE UTILITATE LACRYMARUM ET DE COMMUTATIONE EARUM.

QUÆDAM plurimum gravabatur, pro eo quod a lacrymis ex quadam infirmitate se temperare nequibat. Per quinque fere annos continuos in tantum fleverat, ut merito

si non misericordia Dei sibi non affuisset, sensus aut visum inde amisisset. Rogavitque istam et alias ut pro se orarent, quatenus ab hoc tentationis gravamine per Dei clementiam solveretur. Cui hæc pie compatiens, eam sæpius benigne consolabatur, et attentius pro ea Domino preces effundebat. Igitur illa in brevi est liberata, ita ut hæc super hoc Dominum quæreret quomodo a tanta tristitia esset tam subito immutata. Cui Dominus respondit: « Ex sola bonitate mea eam absolvi. » Et adjecit: « Dic sibi ex parte mei ut me roget, quatenus propter meam bonitatem omnes illas lacrymas commutem, ac si eas ex amore et devotione et ex contritione peccatorum effuderit. » Quod illa audiens, mirari cœpit quomodo lacrymæ tam inutiliter fusæ, in tam sanctas lacrymas possent commutari. Cui Dominus: « Solummodo, inquit, bonitati meæ credat, et in quantum mihi crediderit, in tantum in ea complebo. »

O mira et stupenda divinæ pietatis dignatio, quæ tam liberaliter per tales tantasque consolationes dignatur miseris subvenire! Quisquis hæc legis vel audis, tales consolationes a Deo per suam dilectricem hominibus factas, consulo tibi ut etiam tibi factas usurpes; quia et hoc sibi Deus revelavit multum complacere, si quod uni faceret, hoc alter sibi factum sive faciendum vendicaret. Multas et alias spirituales consolationes ab ea quamplures sunt consecuti; sed sæpissime quasi doctrinam eis proponebat; quandoque ac si ab alio aliquo percepisset, eis indicabat. Benedictus igitur per omnia Deus, qui talem interventricem apud ipsum nobis contulit, quæ orationibus continuis, et sedulis instructionibus aut consolationibus benigna mater exstitit miserorum!

Lacrymæ
ex infirmitate in
meritum
devotionis
transeunt.

Quod per
Mechtildem
aliis Deus
tribuit
quisque
suum faciat.

CAPUT XXXIX.

DE QUODAM TENTATO ET PER EAM LIBERATO.

QUIDAM homo ex longinquo adveniens, tentationem suam ipsi exponebat, quam multis, tam Fratribus quam aliis Dei hominibus, fuerat conquestus, nec inde potuerat consolari. Quam benigne consolans, pro eo intente Dominum exorabat. Sequenti die homo ille valde ipsi regratiabatur dicens: tentationem illam ab eo penitus remotam, nec unquam ab aliquo taliter esse consolatum.

CAPUT XL.

DE QUODAM FRATRE ORDINIS PRÆDICATORUM ¹.

ITEM cum pro quodam oraret turbato, apparuit ei Dominus stans secus montem floridum, habens dexteram contra montem levatam. In monte vero conspexit minutissimos, quasi culices, vermiculos. Dixitque Dominus: « Sicut de facili potest homo hujusmodi amovere vermiculos manu sua, sic multo facilius possem remove ab illo pro quo oras, omnia sua impedimenta, si mihi placeret; sed nolo: ut in parvis et minimis tentatus, discat per meam quam invocat gratiam, aliis in magnis tentatis consilium et auxilium minis-

Tentatus
in parvis
inde discat
in magnis
alios juvare.

1. Jam plura sequuntur de Fratribus Ordinis Prædicatorum, qui ex domo sua in Hallis sæpius Helftense cænobium ob spiritalia officia invisebant.

trare. » Et adjecit : « Scias, procul dubio, quod omnia illa quibus gravatur impedimenta, tam parum eum lædere possunt, sicut vermiculi minutissimi montem quem cernis poterunt devastare. »

ALIUD DE EODEM.

ALIA vice cum pro eodem oraret, dixit ad eam Dominus : « Ego elegi eum propter memetipsum et in æternum conservabo ; et ubicumque fuerit, regam eum, et cooperabor ei in cunctis operibus suis. Eroque protector, consolator et provisor domus quam inhabitat. Cum prædicat, Cor meum habeat pro tuba ; cum docet, Cor meum habeat pro volumine : ad hæc tria studeat Fratres admonere ; primo, ut humanam fugiant delectationem quantum ad seipsos ; secundo, ut honorem fugiant et elationem ; tertio, ut ultra necessitatem in temporalibus rebus nihil requirant. Si Fratres his monitis non obtemperant, ille non cesset eos admonere, ut cum Propheta dicere valeat : *Justitiam tuam non abscondi.* (PSAL. XXXIX. II.) Omnem honorem ei exhibitum non sibi sed mihi suscipiat, et omne corporis sui commodum accipiat, ac si corpori meo illud impendat. »

Cor
divinum
pro tuba et
volumine.

CAPUT XLI.

DE ALIO FRATRE PRÆDICATORE.

ITEM, in oratione, de quodam Fratre tale a Domino accepit responsum : « Ego dedi me in potestatem ejus ; ita quod contra ejus voluntatem nullum peccatorem volo ferire ; insuper omnibus pro quibus oraverit, tantum gratiæ meæ volo impertiri, quantum ipsius complacuerit voluntati. »

CAPUT XLII.

QUALITER PRO ALIO HOMINE ORAVIT.

ALIA vice, cum pro quodam Fratre oraret, Dominus sic intulit : « Quasi penna levis ad ventum validissimum mota liquori adhæret balsamitico, sic anima ejus adhærebit Cordi meo divino.»

CAPUT XLIII.

QUOD DOMINUS SE API COMPARAT.

QUADAM vice, videns hominem in Dei servitio arefactum et pene consumptum, dixit ad Dominum : « Eia mi Domine, quomodo tu istius fortitudinem totam in te traxisti, et velut apis florem totum exsuxisti ? » Cui Dominus : « Ego sum apis qui meiipsius dulcedinem in me sugo. » Tunc vidit quasi apem volantem ex ore Dei et iterum in ipsum. At illa cogitabat quid hoc esset ; et Dominus : « Apis ista Spiritus meus est. Cum vero hominibus gratiam infundo, et iterum ab eis recipio, sic in Corde meo divino mel operor æternæ suavitatis. »

Dominus
ex animabus
gratiam
suam quasi
apis
exsugit.

CAPUT XLIV.

QUALITER DOMINUS JESUS CHRISTUS SIBI SERVIENTIBUS SERVIT.

DUM quædam persona in choro Collectas diceret, vidit Dominum Jesum in specie juvenis pulcherrimi, coram ea stantem, librumque ipsi tenentem, et supra pectus ejus se reclinantem, et ei dicentem : « Sequar te quocumque ieris ; mihi tolli non poteris. » Illa vero cæpit mirari cur tantam amicitiam Dominus illi exhiberet ; cui Dominus : « Ego scio quid in ea prævaleo, et ego sibi sensus in omnibus duplicabo. »

Sequar te;
mihi tolli
non poteris.

CAPUT XLV.

QUOD DOMINUS JESUS GAUDET DE PŒNITENTIA PECCATORIS.

ITEM cum pro alia oraret, hoc responsum accepit : « Ego eam sine intermissione subsequor, et cum per pœnitentiam seu desiderium, vel amorem ad me convertitur, ineffabiliter gaudeo. Debitori enim majus gaudium nullus facit, quam qui ei thesaurum quo se solvat tribuit : ego vero me quodam modo debitorem Patri meo feci, cum pro hominis culpa me satisfacere sponendi ; ideoque nihil desiderabilius et jucundius mihi reputo, quam ut homo per pœnitentiam et amorem ad me revertatur. »

CAPUT XLVI.

QUOD DOMINUS JESUS PRÆBET SE FIDELI ANIMÆ.

DUM quædam infirma communicatura esset, vidit Dominum majestatis Jesum, sponsum florigerum, ante infirmæ lectulum, velut supersolium excelsum; et dum sacerdos hostiam sacrosanctissimam ori ejus imponeret, ipse Jesus Christus, panis vivus et Angelorum indeficiens cibus, se totum præbuit illi animæ: os suum roseum ad osculandum, brachia ad amplexandum. Sicque felix illa anima, tamquam nivea columba tota cum Dilecto unita erat, ut ibi nihil appareret nisi Deus.

CAPUT XLVII.

DE QUADAM PERSONA QUÆ TIMUIT SÆPIUS COMMUNICARE.

Quædam
a se
refugientem
Dominus
suaviter
invitat.

ITEM cum oraret pro quadam persona, quæ pro tempore et levitate sæpius corpus Domini dimittebat, vidit eam coram Domino stantem et sibi Dominum dicentem: « Carissima mea, cur fugis me? » Illa vero admirabatur quare ipsam tam amicabili nomine nuncuparet; ad quam Dominus: « Omnibus diebus vitæ suæ hoc nomine vocabitur. » Illa vero timere cœpit ne forte post hanc vitam tali nomine privaretur; cui Dominus: « In æternum hoc illi nomen manebit. » Anima vero hominis illius stabat coram Domino, in specie virginis pulcherrimæ. Dominus autem convertit se ad illam dicens: « Accede fiducialiter ad Patris omnipotentiam, ad confortandum te; ad Filii sapientiam, ad illuminandum te; ad Spiritus Sancti benignitatem, ad dulcificandum te. »

CAPUT XLVIII.

DE ALIA QUÆ SIMILITER TIMEBAT.

ALIA tentata ex eo quod, cum accederet ad vivifica Christi sacramenta, licet per se nullus digne accedere possit, se tamen specialiter indigne sumere timebat; pro qua ista fidei corde Dominum invocans, tale ab eo responsum accepit: « Ipsa sæpe accedat ad me, et quotiescumque ad me venerit, suscipiam eam quasi legitimam reginam meam. » In quo verbo illa tentata multum consolata, divinæ gratias retulit bonitati.

Anima in
communio-
ne sicut
regina.

CAPUT XLIX.

QUOD HOMO OMNIA ILLA DEO FACIT QUÆ FACIT HOMINI
PROPTER DEUM.

FATIGATA vice quadam, ex eo quod homini cuidam sæpius pro necessitate ministrans, timebat se cum illo plus occupari quam deberet; cui apparuit Dominus habens in sinu vestem hominis illius et consuens, dixit illi: « Noli timere; quidquid homini illi facis, mihi impendis. » Quæ tamen nesciens timori illi resistere, rogabat Dominum ut hanc tentationem ab ea removeret. Quod pius Dominus fecit, ita ut sæpius ab eodem homine contristaretur; sed hoc grantanter pro Dei amore suscipiens, orabat Dominum ut nullum cordis gravamen adversus hominem illum sentiret, ne peccaret. Dominus vero extremum digitum contra eam elevabat; at illa dum cogitaret quid hoc designaret, Dominus

Humilitas,
patientia
et charitas.

respondit : « Sæpius tibi monstravi per ipsum digitum humanitatem meam figurari. » Et adjecit : « Quid in eo vides ? » Et illa : « Tres articulos. » Cui Dominus : « Major articulus designat humilitatem ; quia maxime hominem humilitate ad gratiam meam præparo. Medius articulus patientiam, qua homo patienter ferre debet quæque adversa propter me. Superior articulus, qui est tenuis et ad omnia conjunctus, est charitas. In his tribus te exerceas, et omnia adversa in amore meo superabis. »

CAPUT L.

ALIUD VALDE NOTABILE.

Dominus
homini ut
pater, mater,
frater ac
soror.

CUM quædam nimis tristaretur, compatiens devote orabat pro ea, quatenus pius Dominus per Spiritus Sancti consolationem ipsi dignaretur subvenire. Ad quam Dominus : « Et cur turbatur ? Ego creavi eam mihi, et dedi me sibi ad omnia quæ requirit a me. Ego sibi pater in creatione ; ego mater in redemptione ; ego frater in regni divisione ; ego soror in dulci societate. »

CAPUT LI.

QUOD HOMO DEBET DEO DARE SUOS INIMICOS.

ITEM dum quædam ab alia contristata ipsi turbationem suam indicasset, pro ea Dominum interpellabat ; cui Dominus : « Dic illi ut det mihi suos inimicos, et ego illi dabo me ipsum cum omnibus Sanctis in æternam mercedem. »

CAPUT LII.

QUOD DEUS VOLUNTATEM SUSCIPIT PRO FACTO.

ORANTE etiam ea pro quodam contristato, dixit Dominus:
 « Si quis ita tristatur, ut sibi videatur quod libentius moreretur, quam illam perferat tristitiam; quoties illud gravamen mihi obtulerit, proponens in eo de cætero velle durare, toties oblationem illam suscipiam, ac si pro me passus sit. »

CAPUT LIII.

QUOD DEUS DESIDERAT CONVERTI PECCATORES.

ITEM cum oraret pro quodam afflicto, quem sciebat esse in statu non bono, indignatione adversus eum movebatur, eo quod sæpius hominem illum salutaribus corripuerat verbis, sed ille adhuc quasi incorrigibilis permanebat. Tunc ait illi Dominus: « Eia concede mihi, et ora pro miseris peccatoribus, quos tam caro emi pretio, et tantopere ad me converti cupio. »

Propter
 Dominum
 pro
 induratis
 orandum.

CAPUT LIV.

QUOD DEUS MAXIME DELECTATUR IN CORDE HOMINIS.

ALIA quoque vice dixit ad eam Dominus : « Nulla res me delectat, ut cor hominis, quo tamen rarissime utor. Omnibus enim bonis superabundo, excepto hominis corde, quo sæpissime frustror. »

CAPUT LV.

QUOD DOMINUS JESUS CHRISTUS ASSISTIT DEO PATRI PRO PECCATORIBUS.

ORANTE aliquando, vidit Dominum in veste sanguinea sic dicentem : « Sicut humanitas mea, tota cruore perfusa, ineffabili amore se Deo Patri hostiam in ara Crucis obtulit sic adhuc eodem amoris affectu assisto Patri cœlesti pro peccatoribus, omnia genera passionis meæ repræsentans ; et hoc maxime desiderabile mihi est, ut peccator per veram pœnitentiam ad me convertatur, et vivat. »

CAPUT LVI.

DE QUINQUE MILLIBUS QUADRAGENTIS SEXAGINTA

Pater noster.

ALIA vice, cum offerret Deo quinque millia quadragenta sexaginta ¹ *Pater noster*, perlecta a Congregatione, in honore sanctissimorum Jesu Christi vulnerum, apparuit ei Dominus, expansis manibus et omnibus vulneribus apertis, dicens ad eam: « Cum penderem in Cruce, omnia vulnera mea patebant, et singula voces ad Deum Patrem mittentia pro hominis salute interpellabant; et sic usque hodie clamore quodam Dei Patris iram mitigant peccatori. Et hoc dico tibi, quod nunquam mendicus adeo potuit lætificari, accipiendo eleemosynam, quam importunis clamoribus acquisivit, sicut ego exultans suscipio orationem, quæ mihi in honore vulnerum meorum exhibetur. Et hoc quoque dico tibi, quod hæc oratio nunquam pro aliquo devote et intente legi poterit, quin ei obtineat statum salutis. » Tunc illa: « Mi Domine, et quæ est intentio in qua hæc tibi vis legi? » Qui respondit: « Ut homo non solum ore, sed etiam corde, verba intente proferat, et saltem post quinque *Pater noster* mihi commendet.

Christo
gratissima
ad ipsius
vulnera
oratio.

Inspiratusque est ei divinitus etiam hic versus, qui ad quintum *Pater noster* jungi deberet: « Domine Jesu Christe,

1. Cf. Lib. I. c. 18. Tot millia *Pater noster* possunt inter plurimos dividi, quatenus ad eandem intentionem recitentur.

Peccator
cum
convertitur
Christum
quasi a
cruce solvit.

Fili Dei vivi, suscipe hanc orationem, in amore illo superexcellenti, in quo omnia vulnera tui sanctissimi corporis sustinuisti; et miserere mei, et omnibus peccatoribus, cunctisque fidelibus, tam vivis quam defunctis. » Dixitque iterum Dominus: « Peccator quousque in peccatis est, me velut in Cruce distentum vinculat; sed mox cum per pœnitentiam ad me convertitur, continuo me absolvit, et ego cum gratia mea et misericordia, quasi de Cruce solutus, totus super eum ruo, sicut olim super Joseph, cum me de Cruce solveret, cecidi, meque ipsum totum in potestatem ejus do, ut de me omnia quæ voluerit, facere possit. Quod si in peccatis usque ad mortem perseveraverit, justitia mea super eum potestatem habebit, quæ tunc eum secundum quod meruit, judicabit. »

CAPUT LVII.

QUOMODO EI DOMINUS CONTULIT CENTUM PECCATORES.

Dominus
charitatis
mero
ebrius.

CUM audiret legi in Evangelio : *Veniet Filius hominis in potestate magna et majestate*, (Luc. xxi. 27.)¹ perfusa spiritali lætitia, dixit ad Dominum: « Eia, bene venias. » Et Dominus: « Perpende quæ dicis: cum dicis *bene*, nota illud bonum quod ego sum, a quo omnè bonum effluxit et effluet sine fine. Cum dicis *venias*, attende illum divinum amorem charitatis, quo ad animam venio, totus ebrius mero charitatis. » Tunc oravit Dominum pro omnibus qui essent in statu peccati, ut ipsos converteret; cui

1. Sic legitur: « *Videbunt Filium hominis venientem in nube cum potestate magna et majestate.* »

Dominus : « Ecce propter tuas preces centum convertam peccatores. »

CAPUT LVIII.

QUAM PARATUS SIT DEUS RECIPERE PECCATORES.

LABORANS aliquandiu gravi capitis dolore, cum die quadam inter Missarum solemniam ipsum dolorem circa oblationem hostiæ, cum eadem hostia sacrosancta Domino in laudem æternam offerret, protinus apparuit illi Dominus tenens in manibus suis delicatis circulum quemdam ligni aridi, circa quem rosas pulcherrimas connectere videbatur. Illa vero dum multum admiraretur quidnam hoc sibi vellet, quod Deus circa hoc aridum lignum tam floridas rosas annecteret, audivit Dominum dicentem : « Ecce per hoc quod arido huic ligno has vernantes rosas alligo, intelligas designari quod nullius unquam peccatoris cor ex peccatorum rubigine adeo aruit, si aliquem dolorem vel infirmitatem corporis, quantumvis etiam parvum, pertulerit tali intentione, quod pro amore et laude nominis mei, majorem libenter sustinere proponeret dolorem, si mihi complaceret, quin ipsa hora ex tali deliberatione revirescat, et gratiæ misericordiæ divinæ ex tunc jam capax efficiatur. »

« Item dico tibi, quod nullus est peccator adeo magnus, si vere pœnituerit, quin ipsa hora illi omnia peccata sua plene dimittam, ac cum tanta clementia et dulcedine Cor meum super eum reclino, ac sic nunquam peccasset. » Tunc illa : « Si ita est, quid est, dulcissime Deus, quod miser homo hoc minime sentit? » Cui Dominus : « Ex eo est quod interiorum

Quomodo
peccatoris
opera bona
revirescunt.

Gustus
peccati
persistens
divinam
impedit
dulcedinem.

peccati gustum nondum plene amisit: verbi gratia, si homo post pœnitentiam tam fortiter vitiis resisteret, ut omnem peccati gustum et delectationem penitus extirparet, procul dubio Spiritus divini suavitatem persentiret. »

O vere altitudo inscrutabilis sapientiæ et misericordiæ tuæ, dulcissime Deus, qui tam miris et multis modis, attrahere tibi conaris cor peccatoris, ut nullus ei jam detur locus desperationis, quæm tanta subsequitur clementia paternæ revocationis !

CAPUT LIX.

DE ILLIS QUÆ SCRIPSIT CUIDAM MATRONÆ SÆCULARI ET SIBI
FAMILIARI ¹.

Digitus
virtutes
Christi
notant

CARISSIMA mihi in Christo filia, Amator animæ tuæ tenet manum tuam in dextera sua, tangens digitis suis singulos digitorum tuorum, ut inde tibi ostendatur qualiter in anima tua operetur, et qualiter eum sequi debeas, ejus exempla imitando.

Extremus,
humilitatem

Extremus digitus ejus significat humillimam conversationem ipsius, qua venit in terram non ministrari sed ministrare, et omni subjici creaturæ. Ad hunc digitum etiam tuum apponas: hoc est, cum superbia inflaris, recole humiliationem et subjectionem Dei tui; orans ut per ipsius humilitatem, omnem devincas superbiam et propriam vo-

1. Quæ hac Epistola continentur, sunt sola scripta quæ propria manu beata Mechtildis nobis reliquit, cum ex ejus enarrationibus tantummodo constant reliquæ hujus Libri partes.

luntatem, quæ provenit ex privato amore quo seipsum diligit homo.

Per annularem figuratur ejus cordis fidelitas, qua sollicitus curam nostri, velut mater fidelissima, gerit, tollens onera et gravamina nostra ineffabili cordis sui fidelitate, et protegens nos a cunctis malis. Ad hunc etiam digitum tuum conjungas, agnoscendo quantam infidelitatem tam prædulcissimo et fidelissimo Amatori tuo exhibueris, elongans ab eo animam tuam, quam sibi in laudem et amorem creavit, ut eo solo in æternis perfrueretur deliciis, quam raro et quam tepide ejus memoreris.

Annularis,
fidelitatem.

Ejus medius significat æternum, altissimum, divinum amorem ejus, qui eum tam mirabiliter et tam efficaciter animæ inclinat, nec Cor ejus quiescere sinit, donec se totum animæ infundat, velut aqua effluens cum impetu, et quærens in quod se transfundat. Ad hunc digitum etiam tuum apponas, hoc est tuam voluntatem, videlicet si eum omni hora non potes amare, da voluntatem pro facto; ita quod si omnium Sanctorum, omniumque creaturarum amorem habere posses, in ipsum solum dirigere velles.

Medius,
amorem

Index ejus significat mirabilem et inscrutabilem divinæ providentiæ ordinationem, quæ omnia homini futura misericorditer prævidet; et cum deviat, quanta sapientia et dignatione eum revocat, quandoque prosperis quandoque adversis. Huic digito libenter tuum apponas, hoc est ut ei credas quod omnia quæ tibi evenerint, sive læta sive tristia, ex tanto amore ejus et ad tantam utilitatem tuam proveniunt, ut nihil aliud tibi aut aliter evenire velles; et ideo pro singulis ei laudes et gratias agas.

Index, Dei
Providentiam.

Pollex significat divinam ejus omnipotentiam, et potentem suæ paternæ benignitatis protectionem; qua resistit et comprimit omnia fidei animæ adversantia, nisi quantum ad ejus sanctificationem et virtutum exercitationem, aliqua

Pollex,
omnipotentiam.

evenire permittit. Ad hunc quoque digitum tuum etiam jungas, videlicet ut et tu fortis sis in virtutum exercitatione, et viriliter vitiis resistas; non diffidens de Dei misericordia, si te permittit in aliquo tribulari, aut si tibi suæ gratiæ subtrahit relevamen.

AD EAMDEM CONSOLATIO BONA.

OFIDELIS et Deum diligens anima, considera diligenter et amanter legem quam tibi imperialis juvenculus Jesus, paternæ benignitatis Filius, dedit, cum te sibi in sponsam elegit, seque tibi in sponsum deliciosum donavit, ex seipso et per seipsum nuptias illas peragendo. In die igitur tantæ solemnitatis et lætitiæ cordis ejus, vestivit se ob tui amorem veste rosei coloris, quam amor in sui Cordis sanguine coloravit. Sertum etiam rosæ et lili capiti suo imposuit, circumpositum undique nobilissimis margaritis, pretiosissimi videlicet Sanguinis sui guttis. Chirothecas etiam in manibus tam bene perforatas habuit, ut nihil omnino retinere posset, quin omnia tibi traderet, quæ toti mundo ante absconderat. Nobilis thorus ejus dura Crux erat, quam tam gaudenter et tam ardenti amore insiliit, quod nunquam sponsus in lecto eburneo aut serico tantum est delectatus. In hoc amoris lectulo te adhuc expectat inæstimabili æstuans desiderio, donec amplexibus tuis perfruatur. Quod si nunc ejus esse volueris sponsa, oportet ut omni prorsus delectationi abrenuntians, et ad ipsum in lectulum doloris et contumeliæ accedas, conjungens te lateri ejus vulnerato.

Considera diligenter quale et quam pretiosum pignus tibi posuit, cum prædulce Cor ejus, divinitatis gazophylacium, tibi aperuit; propinans tibi inde præclarum amoris pocu-

Qualiter se
Dominus ut
sponsum
animæ
exornavit.

lum, quod sanet omnes animæ tuæ languores. Hoc præno-
bile pignus inappreciabilis ponderis est; quia omnis gratiæ,
omnis virtutis, omnisque boni est contentivum. Hoc,
inquam, pignus tibi auferre non vult, quia per hoc fidem
suam firmavit. Sicut rex, qui sponsam suam nondum per-
duxit in domum suam, urbem aut civitatem aliquam divitiis
plenam amicis suis in pignus exponit; sic sponsus amator
tuus, Deo Patri pretiosissimum donum, divinum scilicet
Cor suum, in pignus dedit quod te sponsam suam nunquam
deserere velit. offerens etiam illud quotidie in altari pro te, in
exhibitionem amoris quo te ab æterno prævenit.

Ergo æterni Patris filia, ejusque unici et coæterni Filii
sponsa præelecta, amicaque Spiritus Sancti et requies desi-
derata, dilige tam præcordialem Dilectum, a quo dilecta es,
qui et totus amor est; esto fidelis ei qui ipsa fidelitas est, et
cum aliquid molestiæ occurrerit, suscipe illud, ac si vin-
culum aureum sit, quod Deus imponit tibi, quo te ad Filii
sui trahat amorem. Tu autem statim quasi consentiens ad
tractum illum, te totam eleva, et cor tuum, ut magis trahatur,
per gratitudinem et patientiam habilita, diligenter attendens
quam Deus per hoc velit in anima tua operari salutem.

Considera etiam quid desit tibi in virtutibus: quod si in-
diges humilitate aut aliqua virtute, exclude tibi clave amoris
pretiosissimum omnium virtutum scrinium, Cor scilicet
Jesu Christi divinum; orans Dominum virtutum, ut virtutes
suas nobiles tibi det, quibus omne devincas vitiorum tenta-
mentum. Quod si latrunculi malarum scilicet cogitationum
tibi advenerint, recurre ad armarium, assumens inde præ-
clara arma: hoc est, Domini tui passionem et mortem, quam
tam valide per jugem memoriam cordi tuo infigas, ut omnis
inde cogitationum turba annihilata fugetur. Cum vero de-
sperativæ cogitationes te impugnant, recurre ad scrinium in-
exhaustæ pietatis, quæ nullum vult perire, sed ad agnitio-

Cor suum
ut pignus,
animæ
aperuit ut
inde sumat
amoris
poculum.

Molestia
aureum
vinculum
quo sponsa
ad Sponsum
trahitur.

Ex Corde
Christi sunt
virtutes
requirendæ.

nem et amorem veritatis venire, exceptis his qui sponte eligunt damnari; recolens quod Deus paratior est hominem suscipere, quam ipse venire; et hoc maxime desiderat, ut homo talem se exhibeat, ut gratiam suam sine intermissione illi infundere valeat, et quælibet bona in eo semper augmentet.

ITEM AD EAMDEM, DOCTRINA VALDE BONA.

Si quid
a Deo
retardat,
amoveatur.

AMATOR hominum, Dominus Jesus Christus, desiderio desiderat animam sibi uniri, specialiter illam quæ vult ab eo consolari, ejusque delicias cupit experiri, ut omnem consolationem, sive delectationem creaturarum abjiciat, quæ ipsam ad Dei amorem non allicit, aut compellit. Cum enim homo aliquid habet quod diligit aut in quo delectetur, cogitet apud se quod hoc Deus illi donavit, ut ad suum ex hoc amorem promoveatur. Quod si sentit se in amore Dei ex hoc non proficere, sed illud quod diligit, sæpius cordi suo quam Deum advenire, debet illud juste amovere, sive homo sit sive alia creatura, si Dei familiaritatis non vult carere; quia delicata valde est, nec omnino patitur supra se aut etiam secum aliquid haberi. Ipse enim Jesus paternæ charitatis Filius, solus vult esse amantissimus et intimus cordi tuo.

ADHUC AD EAMDEM MATRONAM ADMONITIO UTILIS.

DEUS COR suum divinum donavit animæ ut ipsa cor suum vicissim illi donet. Quod si gratanter et fiducialiter fecerit, ipsum potentia sua sic continebit, ut homo ille nunquam ad magnum valeat declinare peccatum. Homo etiam

Cordis Dei studiosus sit, considerando attentius quid sibi maxime placeat. Et cum tristatur, statim ad thesaurum sibi commissum fidenter confugiat, quærens ibidem consolari. Quod si divina disponente gratia, non consolatur, nihilominus Deum, ex corde gratias agendo, laudet; quod Deo multum in anima fideli complacet, quæ non sua, sed quæ Jesu Christi sunt, quærit, nec suam consolationem divino præponit honori.

Cordis Dei studiosus homo sit.

CAPUT LX.

DE TRINA DOMINI INTERROGATIONE.

AUDIENS in Evangelio legi: *Simon Joannis, diligis me plus his?* etc. (JOANN. XXI. 15. 16.) cum his intenderet verbis, facta in excessu mentis vidit se coram Domino qui et dixit ei: « Interrogo et ego te: ad quæ mihi juxta veritatem conscientia tuæ responde: Est-ne aliquid in mundo adeo tibi carum quod propter me, si in tua esset potestate, nolles relinquere? » At illa respondit: « Tu scis, Domine, quod si totus mundus meus esset, cum omnibus quæ in eo sunt, pro amore tuo ad integrum deserere vellem. » Quod Dominus statim acceptavit, ac si omnia hæc ex proprio reliquisset.

Mechtildis Domino amorem triplicem spondet.

Iterum Dominus eam interrogavit: « Est-ne ullus labor sive obedientia jugum tam grande, quod pro amore meo nolles subire? » Respondit: « Etiam, Domine, omnia pro tuo nomine parata sum tolerare. »

Iterum Dominus: « Est-ne aliqua pœna tam gravis quam pro amore meo pati recusares? » Respondit: « Mi Domine,

tecum et cum tuo adjutorio omnibus pœnis parata sum sub-
jacere. » Quæ omnia Dominus ita acceptavit ac si opere
compleverit.

Ipsi
Dominus
triplicem
curam
committit.

Et ait iterum Dominus : « En tria hominum genera tibi
commendo : scilicet, pueriles innocentes et simplices, qui
per agni innocentiam designati sunt ; ut eos instruas, et ad
mei agnitionem et amorem pertrahas : secundo, tribulatos et
abjectos, qui similiter per agni mansuetudinem designantur ;
ut eos consoleris, et auxilium in quantum potes impendas :
tertio, totam Ecclesiam, quæ in ovis utilitate figurata est,
quam desideriis continuis et orationibus indefessis, oculis
misericordiæ meæ præsentabis. »

EXPLICIT PARS QUARTA.

PARS QUINTA

CAPUT PRIMUM.

DE ANIMA SORORIS SUÆ, ET QUOD HOMINIS DESIDERIUM POST
MORTEM EJUS VIVIT.

EXIMIE pietatis hæc virgo super afflictos pia gestans viscera, sicut vivorum semper memor exstitit ante Dominum, ita nihilominus animabus suis devotis orationibus studuit suffragari. Unde factum est ut multoties, cum etiam pro animabus oraret, quæ orationis subsidio non indigebant, earum meritum et gloriam pius et miserator Dominus eidem demonstraret.

Dum itaque die quadam Missa pro defunctis in Capella cantaretur, et ipsa pro anima sororis suæ felicis memoriæ, Domnæ Gertrudis Abbatissæ, cujus gloriam antea multoties in spiritu viderat, Historiam¹ Sanctæ Trinitatis in gratiarum actionem Deo persolveret, dixit ad eam Dominus : « Modo iterum libenter videres eam? » Statimque vidit animam ejus in magna gloria, habentem in capite velum lineum valde splendidum. At illa interrogabat animam quid per velum ejus figuraretur. Cui illa : « Habitum meum designat et

1. Sic vocatur in Liturgia series Antiphonarum et præsertim Responsoriorum quæ ad unum Officium pertinent.

Abbatissa
Gertrudis in
cælis
coronatur.

omnia fila hujus velaminis divinitas singulari gloria et splendore perlustrat. » In hoc verbo intellexit quod nihil adeo parvum est, quod homo ex devotione et consuetudine sui habitus facit, ut est illud quod velamina et coronas portat, quod coram Deo in oblivione sit, et pro quo anima specialem non recipiat dignitatem. Et illa : « Ubi est, inquit, corona tua ? » Respondit : « Corona mea tam inæstimabilis gloriæ est, quod a terra usque ad thronum Dei sublimata est, et attingit quatuor mundi confinia. Quæ ideo in terris initium habet quia memoriam mei et exempla hominibus in terra reliqui ; sed usque ad thronum Dei exaltata est, quia Deus laudem et honorem, et omnes Sancti gaudium habent ex meis virtutibus. Quatuor autem mundi partes ideo complectitur, quia mea conversatio toti proficit Ecclesiæ, et usque in finem sæculi est profutura. »

Orationes
post mortem
quam in vita
utiliores.

Cum vero illam de quadam causa perquireret pro qua adhuc vivens Dominum oraverat, illa respondit : « Oratio mea modo majoris effectus est operaturque utiliora et fructuosiora, quam tunc cum essem in terris. » Cui dum illa admirans diceret : « Quomodo hoc fieri posset, illa respondit : « Ita est, quia oratio justis, etiam illo moriente, nequaquam moritur cum illo, neque deficit ; sed qui pro peccatoribus in vita sua oravit ut non perirent, ejus oratio et desiderium etiam post mortem ipsius valebit. Et ita de aliis. »

Simile huic habetur in libro Machabæorum secundo, ubi legitur Oniam, qui summus fuerat sacerdos, et Jeremiam prophetam apparuisse Judæ Machabæo, et Oniam de Jeremia dixisse : *Hic est qui multum orat pro populo*, etc. (II. МАСН. xv. 14.) cum certum sit Jeremiæ animam tunc fuisse in limbo. Sed qui in diebus vitæ suæ, ut verus Dei sacerdos, precibus suis Deum populo placaverat, etiam post mortem dicitur pro plebe orare. Unde colligi potest quod quicumque extenderit

desiderium suum usque in finem mundi, ita quod si possibile esset, orationibus, desideriiis, laboribus et sufferentia sua omnibus hominibus et animabus purgandis pro Dei amore et honore vivere et proficere vellet, sine dubio Deus votum suum pro facto acceptabit.

CAPUT II.

ITEM DE ANIMA SORORIS SUÆ ET QUOD ANIMÆ BEATORUM OMNIA
VERBĀ QUÆ PRO EIS LEGUNTUR DEO OFFERUNT.

ALIA vice dum Conventus communicaret, vidit animam ejusdem sororis suæ, inæstimabili pulchritudine stantem a dextris Dei, et quot personæ communicabant, tot dulcia ipsi Dominus oscula infigebat; in quo ejus speciale meritum exprimebatur, quod habet ex eo quod tam fideliter a Sororibus exigebat ut sæpius et libenter communicarent. Hoc dum ista admirans et congratulans videret, desiderabat etiam scire si aliquod meritum sacerdos ex hoc lucraretur, quod accedentibus Dominici corporis sacramentum ministraret. Ad quod Dominus respondit: « Sicut miles quispiam ditaretur, si regis sui unicum filium in ulnis suis ad singulos principes portaret, et quilibet eorum filio regis centum marcas offerret, et rex omnia hæc militi cum filio revertenti donaret: sic meritum sacerdotis augetur, qui cum devotione et gratulatione fidelibus Christi corporis sacramentum ministrat. »

Post hæc ad sororem suam dixit: « Dic mihi, soror carissima, quid tibi proficit, cum legimus pro te Historiam sanctæ Trinitatis aut aliam quamcumque orationem? » Respondit: « Suscipio singula verba de ore vestro in modum rosarum

Commenda-
tur
communio
pro
defunctis.

Ex charitate
orationes
fiant pro
defunctis.

quas dilecto meo cum gaudio offero. » Ostenditque ei in pallio suo rosas pulcherrimas, in medio aureum folium habentes, et ait : « Hoc aureum folium cordis est folium, scilicet charitatis, unde orationis effectus procedit; quia ex charitate, non ex debito, talia mihi offertis. » Tunc illa : « Quid vero de iis fit quæ Sanctis offerimus? » Respondit : « Singuli sibi oblata cum gratitudine similiter accipiunt, et cum gaudio Deo regi suo præsentant; etiam si omnibus Sanctis unum tantum dicas *Pater noster*, ea intentione quod si posses, unicuique unum sigillatim legeres, tunc omnes illud singuli totum accipiunt, ac si cuilibet dixeris sigillatim. »

CAPUT III.

DE ANIMA SORORIS MECHTILDIS.

DUM felicis memoriæ Soror M. defuncta esset, anima ejus taliter est ipsi revelata. Vidit ergo animam ejus in specie virginis pulcherrimæ, amictam viridi sindone, coronam auream habentem in capite, et stantem in medio multitudinis Virginum et Sanctorum qui eam nimio inter se ducebant affectu; et agnovit in spiritu quod esset in expectatione glorificationis suæ, quæ foret perficienda illa hora cum ad Missam sacrosancta offerretur hostia. Tunc seipsum Dominus quodam speciali modo dare vellet animæ ejus, pro eo quod aliquanto tempore infirmitate corporis fuerat impedita Christi corporis percipere sacramenta.

Deinde cum cantaretur Offertorium, *Domine Jesu Christe*, et nullus adesset qui pro illa paupercula oblationem faceret,

videbatur sibi ipse Rex gloriæ, virtutum sponsus, accedens Deo Patri, offerret omnia sua divina opera, orationes, labores et passionem sanctissimæ humanitatis suæ, cum gloria suæ divinitatis excellentissimæ, in augmentum gloriæ et gaudii novæ sponsæ suæ. Dehinc beata Virgo, Mater sponsi virginæ gloriæ, accedens, sacrificavit omnia dona, gratias et virtutes sibi collatas, in augmentationem gloriæ sponsæ Filii sui. Deinde Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, singuli quique Ordines Sanctorum accedentes, eadem faciebant. Cum vero sacrosancta offerretur hostia, apparuit a parte Orientis lux quædam mira et ineffabilis, quæ videbatur significare gloriam divinitatis, in qua rapta est beata illa anima; ibique percepit illam felicissimam de qua supra dictum est communionem, et veram ac dulcissimam Dei associationem et fruitionem, omniumque laborum et dolorum plenam et superabundantissimam remunerationem, de qua magis credere quam cogitare aliquid, vel dicere potest cor humanum.

Christus
et Sancti
pro animæ
offerunt sua
merita.

In gloriam
post Hostiæ
oblationem
rapta est
anima.

CAPUT IV.

DE ANIMA PIÆ YSENTRUDIS INCLUSÆ.

FELICIS memoriæ Ysentrudis inclusæ animam etiam hoc modo ad Dominum transisse cognovit. Videbatur enim sibi quod omnes Ordines Angelorum in ejus gloriam et honorem eam obsequendo præirent, eo quod omnium similitudinem et societatem quadam speciali dignitate obtineret. Angelicis namque spiritibus coæquabatur in charitativo et humili obsequio, quod omnibus ad se venientibus exhibebat.

Angelorum
ordinibus
pia inseritur
anima.

Archangelis vero in Dei familiaritate et virtutibus, quia in omnibus bonis se fortiter exercuerat, et virtuosis exemplis, imo et Dei accensa zelo, correptionibus multos ad Deum convertebat. Item aliis tribus Angelorum Ordinibus similis inventa est, quia fortis et potens contra dæmones et vitia fuit, et Dei imaginem, quam in se immaculatam repræsentabat, tam in se quam in omnibus hominibus verebatur et diligebat, et quia intenta et devota oratione Dominum diebus ac noctibus adorabat. Summis quoque Angelorum Ordinibus cœqualis inventa est, tum propter deliciosam et amœnosam Dei in ea requiem, tum propter cognitionis Dei in ea plenitudinem, tum propter amoris præcipuum in ea fervorem.

Triplex
præmium.

Beata igitur Maria Virgo et beatus Joannes Evangelista, animam ejus ante thronum gloriæ præsentabant. Quam Dominus Jesus Christus inter amplexus suos amantissime suscipiens, et ante conspectum Dei Patris statuens, in honorem sponsæ suæ dulciter decantabat : « *Hæc est quæ nescivit thorum in delicto*, etc. Hæc est quæ toto corde et totis viribus me dilexit ; Hæc est quæ pura mente mihi adhæsit. » In corona quoque sua Christi passio, quam valde diligebat, et amor et castitas speciali dignitate supereminebant. Similiter in vestibus ejus hæc tria excellere et omnem decorem ejus visa sunt perlustrare.

CAPUT V.

DE ANIMA B. DE BAR SANCTIMONIALIS.

ITEM cum Religiosa quædam persona agonizaret, vidit Dominum Jesum Christum ibi præsentem, et tenentem linteam candidissimum ante os infirmæ, quasi in eo animam

ejus recepturus. Quæ statim ut defuncta est, celebrata est pro anima ejus Missa, in cujus initio Dominus Jesus Christus, Virginum sponsus, visus est ad altare accedere, et effundere super illud magnum thesaurum; per quod significabatur quod omnia sua, etiam beatissimam passionem suam, obtulit Deo Patri pro anima illa. Deinde beata Virgo Mater obtulit varia ornamenta, quibus solent ornari sponsæ nuptiarum tempore; quæ significabant omnia opera quæ Dominus operatus est in illa. Et hæc obtulit beatissimæ Trinitati in laudem et gloriam, in supplementum decor iset gloriæ novæ sponsæ Filii sui, pro gaudio adventus ejus. Et cum elevaretur hostia, visus est Dominus quasi stans in altari; et inclinans se ad sacerdotem ait: « Voluntas tua voluntas mea est. » In his verbis cognovit quod desiderium sacerdotis illa hora fuit ut anima plene absolveretur. Quod et factum est; et cum perventum esset ad *Agnus Dei*, et sacerdos corpus Dominicum percepisset, venit illa anima in specie virginis pulcherrimæ ad altare, et Dominus inclinans se osculatus est eam; per quod dulcissimum osculum consecuta est cœlestis vitæ felicissimum consortium.

Novam
sponsam
Virgo Mater
ornat Filio
suo.

Finita Missa, cum sacerdos daret benedictionem, auditæ sunt voces in aere psallentium, tympanis et citharis et omnium musicorum generibus, ut fieri solet in nuptiis regalibus. Susceptaque est anima illa in consortium Angelorum et Sanctorum, cum ineffabili lætitia sustentantes se supra domum in qua corpus jacebat, quousque commendatio perageretur ex more; tunc gaudentes animam ad cœlestia deducebant.

Post Missam
anima
suscipitur
in cœleste
consortium.

Altera die, dum corpus tradendum erat sepulturæ, iterum Dominus in Missa visus est, et anima cum magno comitatu virginum advenit, decorata rosis aureis, tamquam sponsa noviter domum introducta. Post hæc ad Offertorium *Domine Jesu Christe*, Dominus blande conversus ad animam

dixit : « Vade nunc, et offer Patri meo omnia, quæ hesterna die pro te obtuli, cum Matre mea, quia omnia sunt ad tuam beatitudinem sempiternam. Tunc illa accedens cum multitudine virginum obtulit thesaurum illum pretiosissimum a Domino sibi datum. Singulæ quoque virgines obtulerunt omnia, quæ in eis beatissima Trinitas operata est magnalia pro sua collega. Sicque virgines illæ altare circumgirabant, habentes inter se novam illam sponsam; choream ducebant jucundissimam, quousque Missa esset finita. Dehinc levantes se in aere supra locum, quo corpus tradebatur sepulturæ, psallebant Domino laudes, usque dum omnia ibidem essent peracta. Tunc iterum percutientes tympana, hymnis cœlestibus ducebant sponsam illam, beatam scilicet animam, in thalamum sponsi immortalis, cui est honor et gloria per æterna sæcula. Amen.

Ad
thalamum
Sponsi
sponsa
deducitur.

O felix anima, o vero Dei gratia et nomine Bertha¹! quæ pro singulari munditia tuæ innocentissimæ vitæ, Angelorum Domino indissolubili amoris vinculo sociaris, sequens Agnum quocumque ierit! nostri quoque memorare in abundantia tuarum deliciarum.

Sicut Dominus visus est pro hac anima se offerre Deo Patri, sic pro omnibus Spiritualibus, qui hic pro amore suo omnia reliquerunt, se offert, cum post mortem non habeant qui pro eis oblationem faciat; quod pius Dominus per seipsum dignatur supplere.

1. latine, Lucia.

CAPUT VI.

DE ANIMA QUÆ EVOLAVIT IN ULNAS BEATÆ MARIE VIRGINIS DUM
EXIRET A CORPORE.

SOROR quædam¹, omnibus diebus vitæ suæ Deo in sancta religione devote deserviens, cœpit infirmari; pro qua ista Dominum devotius invocabat. Viditque animam ejus quasi coram Domino genua flectentem, et Dominum vulnera sua rosea eidem ostendentem; quæ illa hoc versu, quem anima nunquam audierat, salutabat: « O salutifera vulnera dilectissimi amatoris mei Jesu Christi, salvete, salvete, salvete! in omnipotentia Patris qui vos dedit, in sapientia Filii qui in vobis sustinuit, in benignitate Spiritus Sancti qui in vobis opus nostræ redemptionis perfecit. »

Cum ergo olei sacrati percipere deberet unctionem, et Congregatio convenisset in domum ubi infirma jacebat, vidit duos Angelos qui pelves portabant. Per aquam quæ erat in pelvi designabatur misericordia et veritas, in quibus anima lavari debuit ab omnibus maculis, juxta illud: *miseri- cordia et veritas præcedent faciem tuam* (Ps. LXXXVIII. 15.) Post hæc vidit quatuor Angelos venientes, et supra infirmæ lectulum pallium rubeum tenentes; per quod innuebatur meritum et dignitas quam post hanc vitam susceptura erat;

1. Infra hæc Soror vocatur Mechtildis, et propter donum contemplationis specialiter commendatur, indeque eadem esse videtur ac illa de qua agitur in Capite sequenti, itemque supra, Part. II. cap. 42. et in ipso S. Gertrudis opere, lib. V. c. 7: quæ sane perhibetur esse Soror Mechtildis, auctor Libri cui titulus: *Lux fluens divinitatis*, hic ad calcem editi.

Anima
solum Jesum
requirit.

quia quamdiu anima subsistit in corpore, non potest agnoscere gloriam qua eam Deus in cœlis coronabit. Tunc multum cœpit contristari, eo quod dilectus animæ suæ deesset; quia Angelorum præsentia nequaquam ipsam poterat consolari. Et cum eum quem solum amabat, de angulo ad angulum oculo cordis quæreret, invenit eum secundum cordis sui desiderium, stantem in medio domus, in vestitu candido aureis clypeis adornato. In candore significabatur infirmæ munditia, in clypeis vero, ipsius patientiæ constantia, qua pro Domino multos dolores et infirmitates sustinuerat patienter. His quoque vestibus se Dominus ad honorem sponsæ suæ adornaverat.

B. Maria
infirmam
tradit Filio
suo in
sponsam.

Dominus autem ante infirmam in locum sacerdotis se ponebat, et beata Virgo ad caput residebat; et dum sacerdotes litaniam legerent, Dominus ter eam signo crucis signabat dicens: « Ego benedico te in sanitatem animæ et in sanctificationem corporis. » Cumque nominaretur Virgo Maria, ipsa erexit infirmam dicens: « Ecce, Fili, hanc sponsam tibi do perpetuo amplexandam. » Singuli quoque Sanctorum ad nomina suâ Dominum genibus flexis pro ea rogabant. Ex hoc omnes Sancti choream circa lectum ejus ducentes, inter quos quæ Virgines erant Deo proximæ ibant. Finita autem unctione, dicit Dominus ad Matrem suam: « En istam tibi commendo, quam repræsentes meo conspectui immaculatam. »

Et dum instaret hora beatissimi ejus transitus, cum jam in extremis laboraret, ista compassionis affectu permota, Dominum pro ea attentius exorabat. Visumque est ei quasi innumerabilis Sanctorum exercitus adveniret. Martyres vero ordinabant se ad caput ejus, qui erant amicti rubeo indumento, habentes aurea scuta in vestibus. Et dicebant ad invicem: « Moveamus clypeos nostros. » Et moventes tam dulcem sonum reddebant quod dolor infirmæ in lætitiâ est

commutatus. Amantissimus quoque animæ Jesus stabat ante infirmæ lectulum et Mater ejus juxta eum. Tunc beata illa anima carnis soluta vinculo, læta in ulnas evolavit Virginis Matris, ab omni dolore liberata, in perpetuum coronanda. Virgo autem Maria dedit eam Filio suo; ¹ quam ille in amplexus suos mira blanditate suscipiens, supra pectus suum pausandam reclinabat, quousque Missarum solemnia celebrarentur, et Paschalis victima pro ea offerretur.

Anima
volat ad
B. Virginem.

Dominus autem commendaverat personæ illi, quæ hæc videbat, ut promoveret citius pro ea Missam decantari; quod et factum est, et ante Primam pro ea Missa fuit celebrata. Dominus vero in honorem novæ sponsæ suæ, veste candida se vestierat in qua erant aquilæ. In candore signabatur infirmæ illius munditia et castitas; in aquilis autem ejus cor contemplativum. Cum vero Missa inchoaretur, ipse summus Sacerdos et verus Pontifex pro ea Missam celebravit. Supra altare erat reconditus pretiosissimus thesaurus, omnia videlicet bona quæ ipse Dei Filius in terris pro hominis salute est operatus; quem obtulit Patri suo cœlesti pro anima in supplementum ejus meritorum. Tunc inclyta Virgo Maria duxit animam ad altare, dans illi aureum scrinium, in quo etiam erat reconditus omnium virtutum thesaurus, et bonorum operum quæ beata Virgo in terris perfecit, et etiam suorum quæ ipsa in terris exercuerat, ut omnia Deo offerret pro cunctis negligentibus suis. Ad Evangelium autem, Dominus accipiens manus ejus dixit illi: « Promitto tibi, dilecta mea, quod caro tua, quæ in mei servitio tota elaborata est, in die resurrectionis futuræ gloriose resurget. »

Aquila cor
contemplati-
vum
designat.

Anima autem velut sponsa decentissime ornata, habebat annulum in manu, cujus lapis hominis faciem prætendebat; et cor ejus tamquam perlucidum speculum enitebat. Cumque

1. Cf. *Legatus*, lib. V. c. 7. circa finem.

Agnus Dei paschalis pro ea Patri sacrificaretur, de Corde Dei tantæ claritatis lux emicuit. quod animam totam circumdedit nec amplius videri potuit. Sicque splendore divinitatis irradiata et mira Spiritus Sancti suavitate perfusa, et omnibus cœlestibus affluenter dotata, inseparabilis unionis copula unus cum Deo spiritus est effecta.

Præconium
sororis
Mechtildis
sancti
decantant.

Cum vero ad tumulum corpus efferretur, audivit Sanctorum dulcem harmoniam personare in honore exequiarum sponsæ Regi immortalis, dicentes: « Beata es et bene tibi erit, egregia sponsa Christi, Mechtildis; quia cum Sanctis gaudebis et cum Angelis exultabis in æternum. » Multa etiam luminaria magnas flammæ emittentia præcedebant corpus, quæ significabant opera sua bona quæ Deo cooperante perfecerat, quæ animam ad æternum præmium præcedebant. Post hæc Rex regum et Dominus dominantium, sponsam suam accipiens, suis eam amplexibus adaptavit. Quæ statim potens Dei effecta, accipiens manum Domini, præsentem Congregationem benedixit. Sicque Dominus dilectam suam cum inæstimabili gaudio ad cœlestia transvexit, prosequente eam Sanctorum exercitu glorioso. Viditque felicem animam stantem in præsentia semper venerandæ Trinitatis, ineffabili decore nitentem. Dominus vero quasi illam osculaturus se illi inclinabat, nec tamen eam est osculatus. Super quo dum illa quæ hæc videbat miraretur, Dominus ita respondit: « Per osculum pax intelligitur, et quia in cœlo pax non datur, sed æterna illic pax est, idcirco non indiget pacis osculo. » Dixitque ad animam: « Surge, et velut filia in patris tui rue amplexus » Quæ amplexata est eum cum lætitia. Et Dominus: « Per amplexum intelligitur unio, qua mihi anima vinculo indissolubilis amoris perpetuo copulatur. »

Unio fit
animæ cum
Domino.

CAPUT VII.

DE ANIMA FRATRIS N. DE ORDINE PRÆDICATORUM.

POST obitum Fratris N. Ordinis Prædicatorum, qui familiaris et fidelis amicus fuerat Claustri ¹, infra dies octo anima ipsius hoc modo illi est revelata. In Missa itaque vidit animam ejus in aere calceatam calceis valde ornatis, ita ut quæ hæc videbat, optaret sibi de ornatu calceorum illorum aliquid dari. Cui ille : « Accipe gemmam patientiæ. » Hæc calceamenta signabant labores itinerum quos in Ordine habuerat. Et vocans eam proprio nomine ait : « Eia, eia, qualia me celastis, ecce nunc scio. » Tunc illa : « O Domine ora pro nobis. » Et ille : « Noli me vocare *Domine*, sed *Frater*; quia omnes in Christo Fratres sumus. » Et illa : « Ora, quæso, pro nobis, ne seducamur ab inimico in dato nobis dono². » Cui ille : « Induite vos armaturam fidei, sicut electi Dei; scilicet, ut vere et pure credatis illud ex Deo esse. »

De custodia
doni
specialis ab
inimico.

Cum vero perventum esset ad Offertorium Missæ, audivit vocem dicentem : « Patefactæ sunt januæ cœli. » Et vidit quasi permaximam portam festinanter aperiri, qua intrabat anima prædicti Fratris cum inæstimabili jucunditate. Cui Dominus expansis occurrens manibus, suscepit eam in ulnis, deducens usque ad thronum gloriæ, statuit eam coram se, et induit eam miro et ineffabili decore, quale humana non potest exprimere lingua. Inter alia, specialiter dedit illi chi-

1. Cf. Part. IV. c. 40.

2. Dono, scilicet, revelationum.

Stola prima
est ipse
Dominus.

rothecas candidissimas in manibus, et calceamenta multo quam prius lucidiora in pedibus, dicens : « Cito proferte stolam primam. » Quam stolam facit Dominus de seipso. Et in hoc agnovit qualiter Deus est vestis animæ, quia sicut omnium gratiarum est auctor et largitor in terris, ita est etiam Beatorum ornamentum, gloria et merces copiosa in cœlis, ornans eos ex semetipso et remunerans pro omnibus bonis operibus et virtutibus in terra peractis. Deinde imposita est ei corona permaxima ex auro rubeo et gemmis pretiosis, quam accipiens cecidit super pedes Domini gratias agens, et recognoscens quia hæc omnia sola Dei bonitate et non suis meritis accepisset.

In claritate
Soror
Mechtildis
apparet.

Tunc illa scire desiderabat quid inde meruisset quod donum Dei tam fideli corde in sorore Mechtildi¹ dilexisset. Et vidit effluxum quemdam de Corde Dei manantem speciali modo in animam ejus; quem etiam influxum cognovit dari omnibus qui donum Dei speciale in aliis amant, licet in seipsis non acceperint. Et statim apparuit soror Mechtildis in magna lætitia ineffabili gloria et claritate circumdata. Cui hæc admirans ait : « Fac me, quæso, aliquid de ornatu tuo agnoscere tam ineffabili. » Quæ respondit : « Non poteris comprehendere, quia multipliciora sunt ornamenta mea quam in aliquo vestimento terreno sint fila intexta, et hæc omnia gratis accepi a Domino meo sponso. » In quibus verbis cognovit quod Sancti nihil attribuunt sibi de suis meritis, sed totum quod possident meriti et gloriæ, misericordiæ et gratiæ ascribunt divinæ.

1. Cf. Part. II. cap. 42. item, S. Gertrudis, Lib. V. c. 7. *Donum Dei* hic accipitur pro gratia revelationum, ut supra.

CAPUT VIII.

DE ANIMA FRATRIS H. DE PLAWEN ¹.

EXORATA a Fratре quodam ut pro anima cujusdam Fratris Dominum precaretur, et ipsa hoc differret facere, cum esset in oratione, inspiratum est sibi quod pro anima illa orare deberet; sed cum adhuc renueret, audivit Dominum cum quodam serio sibi dicentem: « Num desiderio amici mei non potero satisfacere per te? » Et accipiens manum ejus dixit ei: « Veni, et introducam te in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum meam ». Statimque rapta est in cœlum, ubi vidit animam Fratris illius quasi staret coram Domino; et quinque radii de Corde Dei prodeuntes animam illam mirifice adornabant. Primus radius intravit oculos ejus: qui significabat cognitionem illam jucundissimam, qua Deum incessanter in gloria suæ divinitatis contemplatur. Secundus radius intravit in aures ejus, designans gaudium quod habet ex verbis dulcissimis, et salutatione melliflua quam jugiter audit ex ore Dei. Tertius os replebat, designans laudem illam ineffabilem qua Deum laudat incessanter. Quartus implevit cor ejus, declarans inæstimabilem dulcedinem et gaudium, ac delectamentum quod habet ex influenza divinæ voluptatis. Quintus tegebat et illustrabat omnia membra ejus ineffabili decore, significans quod omnibus membris suis et viribus devotus fuerat in bonis operibus, et exercitatione virtutum.

Cor divinum
sensus
animæ
beatificat.

1. Quidam Henricus de Plawen juxta Ledebur, in *Allgemeine Archiv.* erat secundus filius Burchardi comitis de Mansfeld; sed eundem esse de quo hic agitur dubium est.

Habebat etiam in capite coronam mire ornatam, in qua specialiter vidit ornamentum Dominicæ passionis; per quod cognovit quod specialiter affectus fuisset circa Dominicam passionem. Tunc illa admirando dixit ad Dominum: « O mi dulcissime Deus, cur animam hanc tam cito assumpsisti de sæculo, quæ tam multis profuisse poterat verbo et exemplo? » Et Dominus: « Vehemens desiderium ejus coegit; me sicut enim ablactatus super matre, ita anima ejus adhæsit post me, et ideo meruit habere requiem in me. Meritum ejus et gloria quam fuerat accepturus tanta erat, quod aliquam expectationem præcedere oportebat; in qua expectatione ipsum in meo pectore læci pausare. » Et illa: « O amantissime Domine, quamdiu ita pausavit? » Respondit: « Momento unius mane; donec amor omnia pro eo complevit quæ sibi ab æterno præordinavit. »

Anima, cur
citius ad
Deum
rapiatur.

CAPUT IX.

DE ANIMABUS FRATRUM DOMNI ALBERTI ET SANCTI THOMÆ
ORDINIS PRÆDICATORUM.

VENERABILIS memoriæ Domni Alberti et Fratris Thomæ, de Ordine Prædicatorum¹, animas, velut duos prænobiles principes, hoc modo vidit cœlestia penetrasse. Cuilibet enim duo magni Angeli cum mirificis candelis præibant; quorum unus de choro Seraphim, alter erat de Cherubim. Per Angelos de Cherubim significabatur quod in terris

1. B. Albertus Magnus anno obiit 1280; sanctus quidem Thomas anno 1274. Hic autem anno 1325 inter Sanctos relatus est; illius vero cultus quibusdam locis a Gregorio Papa XV anno 1622 concessus.

divina cognitione fuerant illustrati. Per Angelos de Seraphim, specialis amor quo ad Deum flagrabant, et quo intellectum et cognitionem sibi divinitus datam, ut donum Dei eximium, diligebant. Cum autem pervenissent ante thronum Dei, omnia verba quæ scripserant, in vestimentis eorum velut aureis litteris inscripta apparebant, quos radius divinitatis, ac si rutilans sol in auro lucens, illustrabat, ita ut singula verba resplendorem mirificum in ipsam refunderent divinitatem. Quædam etiam suavissima dulcedo ex ipsis verbis omnia eorum membra influebat, quæ animas eorum mira jucunditate replebat. Omnia autem verba quæ de excellentia divinitatis, sive humanitatis Christi scripserant, singulari gloria eorum animas irradiabat, ita ut ex hoc aliquam divinitatis similitudinem in se trahere viderentur. In quantum etiam de Angelorum gloria et felicitate, sive Prophetarum aut Apostolorum dicta elucidaverant, seu Martyrum triumphum extulerant, et aliorum Sanctorum merita dictis et scriptis commendaverant, in tantum singulorum gloriam in se quodammodo repræsentabant : videlicet Angelorum claritatem, Prophetarum merita, Apostolorum dignitatem et excellentiam, Martyrum triumphalem gloriam, Confessorum doctrinam et sanctimoniam, omniumque Sanctorum glorificationem quadam similitudine in se contrahebant.

Divi Thomæ
et B. Alberti
multimo-
dum
præmium.

CAPUT X.

DE ANIMA DOMNI B. FUNDATORIS CLAUSTRI.

Fundator
claustrī
cum duabus
primis
Abbatissis
in gloria
videtur.

IN anniversario quodam piæ et semper recolendæ memoriæ Domni B. ¹ Comitis, fundatoris nostri, cum Missa pro eo celebraretur, hæc Dei ancilla vidit animam ejus coram Deo stantem, et in veste ejus animæ totius Congregationis quam ipse fundaverat, velut imagines pulcherrimæ apparebant, tam earum quæ jam in cœlestibus regnant, quam earum quæ illuc sunt perventuræ. In corona quoque ejus tot aureos flores habebat quot animas in eodem cœnobio fuerat Deo lucratus. Duæ etiam Abbatissæ ², quæ idem cœnobium rexerant, una a dextris et alia a sinistris ejus, in gloria stabant; quibus Dominus valde dulcibus verbis gratias egit, quod de ovibus sibi commissis nulla unquam periisset. Singulæ vero personæ de Congregatione et multi hæredum suorum, et qui bonorum suorum in terris bene usi fuerant, in modum choreæ circa eum se giraverunt, et de singulis personis radius in animam ejus tendebat, qui mira claritate animam ejus illustrabat. Quælibet etiam persona dulcissimum carmen Deo modulabatur, in quo de singulis quæ cum eis Deus fecerat bonis, faciebant mentionem: quæ anima illius auscultans mira cordis exultabat delectatione. Per quod intellexit quod meritum de singulis haberet, et de omnibus quæ Deus in eis perfecerat bonis, quadam proprietate velut in suis exultaret.

1. Burchardi novæ linæ Mansfeldensis I. de quo in Præfatione horum librorum.

2. Cunegundis de Halberstadt, et Gertrudis de Hackeborn, soror sanctæ Mechtildis.

Vidit etiam inter eos Domni ¹ O. Præpositi animam mirabili et ineffabili decore circumornatam, quasi similitudine claustris habentis cancellos pulcherrimos, in quibus animæ velut imagines sedebant, et desuper scripta erant omnes observationes et quælibet bona suis temporibus instituta.

Item apparet
anima
defuncti
Præpositi.

DE ANIMA DOMNI C. PLEBANI IN OSTERHAUSEN.

ANIMAM quoque Domni C. plebani de Osterhausen ² etiam vidit ibidem; quæ vestem habebat plenam circulis aureis, in quibus Sancti residebant; in quo figurabatur quod valde devotus fuerat circa Sanctos. Videbatur etiam sibi quod sacerdos qui tunc Missam pro eo celebrabat, aureos calices, unum post unum, animæ ejus propinaret: in quo intellexit quod devota gratitudine ejus animæ congaudens, Deo pro ea preces et gratiarum actiones offerebat.

Cumque hostia salutaris immolaretur, Dominus Jesus Christus Cor suum dulcissimum aperuit: de quo ineffabilis suavitatis odor flagrabat, qui animam ejus et animas quæ aderant, in novam jucunditatem provocabat. Ista vero quæ hæc videbat, dixit ad Dominum: « Et unde, mi Domine, promeruit hæc anima ut hanc voluntatem tam grandis et tibi tam laudabilis operis sibi inspirares? » Respondit: « Benigni cordis erat et homo benevolentia; et quicquid peccavit, non tamen illud nequiter aut malitiose fecit; ideo hanc viam salutis illi mea sapientia adinvenit. Multum enim complacet mihi benevolum cor, et valde aggravat animam peccatum quod per nequitiam perpetratur. Et quia hic non pro favore hominum, sed pro honore meo, et animæ

Cor suum
Dominus
animabus
aperit.

1. Otto, Præpositus, cujus nomen occurrit in charta cautionis, sub Abbatissa Gertrude, anno 1262. Cf. *Præfat.*

2. Osterhausen, parochia tertia leuca ad meridiem ab Helftensi claustris.

suæ salute, monasterium instituit, et Congregationem valde dilexit, speciali quadam proprietate singulorum merita sibi vindicavit, et de bonis eorum quasi de suis exultat. »

CAPUT XI.

DE ANIMA B. COMITIS ANNORUM DECEM ET NOVEM.

CUM felicitis memoriæ domnus B. ¹ Comes obiisset, sequenti die hæc virgo devota in oratione posita, vidit animam ipsius coram pedibus Domini jacentem, et uberrime flentem, pro eo quod in extremis positus, magis timore pœnæ quam Dei amore pœnituisset, nec lacrymas amoris unquam in terris effudisset. Cujus miseriæ illa plurimum compatiens, orabat Dominum quatenus omnes amorosas et innocentes lacrymas, quas unquam in terris effuderat, ejus animæ in remedium et supplementum donaret. Quod dum pius Dominus dignanter fecisset, anima illa plurimum est gavisa.

Illa autem dixit ad Dominum : « Mi Domine, cur animam istius tam immatura morte assumpsisti, utpote qui tam bonum sortitus spiritum, multa si vixisset fecisset bona ? » Et Dominus : « Scis-ne, inquit, quia bona operæ fiunt ab existente in mortali crimine quasi nullius sunt valoris ? » At illa dixit : « Et quid huic proficit quod ho-

1. Hic videtur fuisse Burchardus XII, Gebhardi XX qui excommunicatus anno 1285 decessit, et precibus uxoris suæ. Irmengardis de Schwartzburg, in capella Helftensi nonnisi 1290 sepultus est, filius; quippe solus ex hac familia Mansfeldensi et Querfordensi videtur matura morte illis temporibus præreptus; quod accidit anno 1294. (Franken, p. 223.) Cf. Part. II. c. 22.

mines ejus bonitatem, ejusque virtutes ac morum venustatem modo commemorantes ita nimis extollunt? » Respondit: « Quoties homines in terris insignia virtutum ejus ac vitæ innocentiam recitantes collaudant, toties omnes Sancti singularem mihi proferunt laudem, pro naturalibus virtutibus quibus animam illam decoravi. Insuper et anima ipsa, licet nondum sit in gaudio, quoties homines in terris de ipsa bona loquuntur, toties me gaudens collaudat.

Qualiter
accipit
Dominus
laudes
dotibus
naturalibus
datas.

Post hæc infra tricésimum ejusdem, cum Missa pro eo in capella ubi sepultus erat celebraretur, et sacerdos Evangelium legeret, vidit Dominum stare versus sacerdotem, et omnia verba quæ Dominus locutus fuerat in Evangelio, quasi radios fulgentes ipsum transire sacerdotem. Et ait Dominus: « Omnia verba quæ locutus sum in terris ejusdem sunt efficaciam, et eandem, quam ex ore meo prodeuntia operata sunt, virtutem in quolibet ea devote proferente perficiunt. Quia verba mea, non ut hominum verba, transeunt; sed sicut ego æternus sum, ita et verba mea æternum habent effectum. »

De virtute
verborum
Domini.

Cum vero Offertorium cantaretur, dixit Dominus: « Oblatio fidelium, quam sacerdos gaudens, non amore pecuniæ, sed pure pro animarum salute, suscipit et mihi libens offert, multum proficit animabus. » Tunc vidit animam defuncti circa altare euntem et cantantem: « Scio, Domine, quod morti me tradidisti ad salutem, et gaudium et consolationem animæ meæ fecisti. » Et illa: « Quis te, inquit, cantare docuit? » Respondit anima: « Omnia quæ ad laudem Creatoris mei pertinent, cum quibus eum laudare possim aut debeo, scio. » At illa: « Habes-ne aliquam pœnam? » Respondit: « Nullam, nisi quod amantissimum Deum meum nondum video, quem tanto desiderio cernere cupio, quod si omne desiderium, quo unquam in terris aliquis Deum desideravit, in unum transfusum esse hominem, in comparatione

Quantum
Dei
desiderium
habet anima
a carne
soluta.

desiderii mei quasi nihil esset. » Tunc illa : « Quomodo hoc verum est, cum multi beatorum inæstimabili desiderio Deum anhelaverint ? » Respondit : « Quousque anima mole corporis gravatur, necessitatibus corporis toties impeditur, nunc comedendo, nunc dormiendo, nunc aliud faciendo, nunc cum hominibus conversando, quod nequaquam tali ac tanto desiderio flagrare potest, sicut anima quæ carne soluta et ab omni impedimento libera et necessitate, Creatorem suum desiderat incessanter. »

Quid prodest
filio
maternus
affectus
etiam
mortuo.

Mense tertio post obitum prædicti Comitis, anima ejus iterum huic Christi virgini apparuit. Duo splendidi juvenes ducebant animam ejus; eratque indutus grisea tunica et desuper sorcotio, in quo militem suscepit habitum. Et ait virgo : « Cur hac laicali veste indueris ? » Respondit : « Mater mea tam laudabiliter et mihi tam gratanter ipsam expendit, quod propterea videor uti illa. » Cui virgo : « Et non expendit alias res tuas bene ? » Respondit : « Etiam omnia bene et proficue dispersit; tamen præ cæteris hanc vestem utiliter et mihi accepte collocavit. Rogo ergo ut matri meæ et omnibus parentibus et amicis meis regratieris, pro eo quod tam benigne et amicabiliter erga me egerunt. » Et illa : « Est-ne impedimentum tibi quod parentes tui atque familia te sic deplorant ? » Respondit : « Nullum. Sed hoc solum volui ut agnoscere vellent bonum quod in hoc Deus animæ meæ præstitit, quod me de sæculo migrare fecit. » Et illa : « Cur, inquit, grisea veste uteris ? » Respondit : Cum essem in extremis, post Domini corporis perceptionem, integra voluntate proposui quod si viverem Christi miles fierem. » Tunc illa : « Habes-ne virginalis meriti dignitatem ? » Respondit : « Perfecte non habeo, quia pravorum consilio desideria et voluntatem meam ad carnalia et sæcularia declinaveram; per quod anima mea sumpsit maculam. » Cui virgo : « Quid, inquit, maxime tibi profuit ? » Respondit :

« Missarum celebratio, eleemosynarum largitio, et pura oratio. » Et illa : « Quæ est pura oratio ? » Cui anima : « Munda, inquit, oratio est quæ de corde puro procedit, cum homo mundus est a peccato ; aut si alicujus delicti conscius est, proponit in corde suo illud confiteri, aut Deo illud in oratione confitetur. Hæc oratio quam tunc homo Deo offert, velut aqua purissima influit in Cor Dei, ibique magnam operatur virtutem. Oratio autem peccatoris velut aqua turbida ascendit. » Cui illa : « Et te quis ista docuit ? » Anima respondit : « Omnia quæ scire volumus, Deus nos docet. » Et illa : « Qui sunt isti juvenes ? » Respondit : « Unus est Angelus meus, cui a Deo in terris eram commissus ; alius est de choro illo in quem sum deferendus. »

Missæ,
eleemosynæ
et puræ
orationis
fructus.

CAPUT XII.

DE ANIMA INFANTULÆ NOMINE E. DE ORLAMUNDE.

MATRONA quædam filiam suam nondum natam Deo consecrare disposuerat, ita ut si puer, dum nasceretur, puella esset, ipsam Deo desponsaret. Sed infra secundum annum puella defuncta est. Cujus anima famulæ Dei in specie virginis pulcherrimæ apparuit, induta veste rosei coloris, et desuper aureo pallio niveis liliis mirifice adornato. Dixitque ad puerum : « Unde tibi hæc tanta gloria ? » Respondit : « Dominus in sua benignitate hæc mihi contulit. Hæc rubea vestis significat quod naturaliter eram amans ; aureum vero pallium Religionis designat habitum, quem mihi Dominus contulit, pro eo quod mater mea religiosam vitam me ducere delegavit. Et omnia quæ mihi Dominus erat daturus,

Puella a
matre Deo
oblata,
mercedem
Religionis
accipit.

si perfecte Religionis habitum duxissem, nunc mihi secundum liberalitatis suæ magnificentiam donavit. Insuper mihi speciale meritum est, quod in utero matris Christo fueram assignata. » Super quo dum illa valde miraretur, tale a Domino accepit responsum : « Quid miraris ? Nonne infantes baptizati aliena fide salvantur ? Nam sicut mater spiritualis votum christianismi pro puero spondens, si contigerit puerum decedere, per ipsum votum salvabitur ; sic ego integram matris voluntatem pro facto suscipiens, omnia bona quæ desiderando huic puero optavit, in ipso remuneravi. » Tunc illa Dominum requisivit dicens : « Et cur, amantissime, tam immature puerum assumpsisti ? » Qui respondit : « Tam amabilis puer erat, quod ei manere in terris non expediebat. Insuper ejus pater post mortem primogenitæ suæ votum matris irritasset, et eum in sæculo reservasset. »

CAPUT XIII.

DE ANIMA ALTERIUS HOMINIS.

Medulla
Cordis
divini.

ITEM cum pro anima cujusdam Dominum exorasset, taliter ipsam animam Deus est allocutus : « Bibe de medulla Cordis mei gaudium ex parte omnium pro te orantium. »

CAPUT XIV.

DE FUTURA HOMINIS RESURRECTIONE.

IN Missa cum audiret legi in Evangelio : *Et tertia die resurget*, procedit in terram, Deo gratias agens pro hominis resuscitatione, et glorificatione futura. Et ecce vidit in capella ¹ in qua erat orans, tria corpora pulcherrima, quæ coram altari erant sepulta, de sepulcris se erigere, extensis in cælum manibus, quasi Deo gratias agere. Corda vero eorum erant decorata gemmis pretiosis, et miro modo quasi ludendo movebantur, de bonis operibus et virtutibus quas in corpore perfecerant exultantes. Tunc illa dixit ad Dominum : « Eia, mi Domine, qualiter hæc corpora animas suas recipient, et qualis erit illa claritas, cum anima corpori erit sociata? » Cui Dominus respondit : « In resurrectione sua corpus septies sole clarius erit, et anima septies clarior corpore ; velut vestimentum corpus suum reinduens, per omnia membra corporis velut sol per crystallum lucebit. Egoque perlustrabo omnia interiora animæ ineffabili lumine, sicque erunt fulgentes in cœlesti habitaculo, corpore simul et anima sine fine. »

Corporum
gloria in
resurrec-
tione.

¹. Capella sancti Joannis a comite Burchardo de Querfurt anno 1265 fundata.

CAPUT XV.

DE ANIMA DOMNI B. COMITIS.

CUM in quodam anniversario unius jam dictorum mortuorum, scilicet, Domni ¹ B. Comitis, Domna Abbatisa hanc Dei famulam quasi præcipiendo rogasset, ut de statu animæ patris sui aliquid sibi revelari a Deo impetraret; et cum illa hoc facere dissimularet, quia perraro hoc facere volebat, ut ipsa primum Dominum rogaret aliquid sibi revelari, sed hoc in Dei ponebat voluntate, quidquid ille sibi daret hoc gratum haberet: cum igitur Missæ interesset, inter Secretum dixit ad eam Dominus: « Imple obedientiam tuam. » Quod intelligens respondit: « Non ego hoc ut præceptum obedientiæ suscepi. » Cui Dominus: « Fac quemadmodum ego feci, cum ad præceptum Patris mei ad terras veni. » In hoc verbo divinitus intellexit quod dum Christus a Patre exivit, in tanta reverentia et subjectione ad omnem obedientiam se eidem inclinavit, quod nunquam filius patri, aut etiam servus domino tam humiliter se subiecit; paratus omnium hominum onera, miserias et labores tolerare, et omnium vices seu defectus in semetipso supplere. Tum illa dixit: « Mi Domine, exaudi desiderium ancillæ tuæ. »

Nihil fiat
præter
obedientiam

Statimque vidit animam prædicti Comitis coram Domino

1. Hic Comes, pater Abbatisæ (Sophiæ), fuit Burchardus VIII de Quersfurt seu II de Mansfeld, cujus filia Sophia post Gertrudem, tertia a fundatione Monasterii Abbatisa anno 1291 electa est, sed ante mortem propter capitis dolorem, resignavit; cui successit Jutta circa annum 1303. (Franken p. 58.) Burchardus anno 1273 defunctus est. (Ib. p. 222)

stantem in viridi amictu, cinctam optimo et nimis fulgenti cingulo, cujus longitudo ad pedes ejus protendebatur. In viriditate vestis intellexit designari æternitatis virorem; in cingulo fidem catholicam, quam firmam et inconcussam usque in finem vitæ, operibus bonis redimitam custodivit. In pectore quoque habebat monile multiplicis ornatus, quod a collo usque ad cingulum, totum corpus ejus tegebat; in quo omnia ejus bona opera et virtutes elucebant; specialiter hoc quod fuit humilis corde, in tantum quod etiam uxori fuerat subjectus; et quod pii cordis erat, exorabilem et benevolum se hominibus exhibens; et quod misericors fuit in pauperes et egentes, et quod filiam suam Deo multa obtulerat devotione. Tunc illa dixit ad animam: « Quid filiæ tuæ mandabis »? Respondit: « Ut integra fidelitate ad ipsum se teneat, ejusque se voluntati subjiciat, qui tota fidelitate se ad hoc dignatur inclinare ut sit illi sponsus. »

Pro sua
humilitate
gloria
Comitis.

Cognovit etiam animam Comitissæ¹ magnum de hoc in cælis gaudium habere, quod propria et benevola deliberatione pro anima jam dicti Comitis pauperibus eleemosynam annuam providisset. Post hæc dixit ad Dominum: « Mi Domine, ea dignatione qua sic omnium hominum onus tulisti et in omnibus vices nostras supplesti, factus pro nobis obediens usque ad mortem, oro ut pro me Patri gratias referas pro tua obedientia, quam vice mei supplesti. » Ad quam Dominus respondit: « Sicut obedivi Patri meo, sic adhuc omnibus obedientibus obedio, qui hic voluntatem suam cohibent propter me, ipsique post hanc vitam singulari libertate ac deliciis in me perpetuo delectabuntur. Egoque vicissim in eis speciali modo volo delectari, ita ut om-

Obedientiæ
præmium.

1. Hæc Comitissa, relicta Burchardi VIII, nuncupabatur Oda de Reinstein; cujus filius Gebhardus anno 1284, Helftensi monasterio vim intulit pro quo excommunicatus sequenti anno ex ictu lapidis vulneratus defunctus est. (Francken. p. 223.)

nibus qui in cœlo sunt notum sit quam gratum sit mihi obsequium, hominem per veram obedientiam propriam frangere voluntatem. »

CAPUT XVI.

DE ANIMABUS SALOMONIS, SAMSONIS, ORIGENIS ET TRAJANI.

ROGATA a quodam Fratre, Dominum requisivit ubinam essent animæ videlicet Samsonis, Salomonis, Origenis et Trajani. Ad quod Dominus respondit : « Quid misericordia mea cum anima Salomonis fecerit volo homines latere, quatenus carnalia peccata magis ab hominibus devitentur. Quid etiam pietas mea cum anima Samsonis egerit volo esse ignotum, ut homines se de inimicis ulcisci amplius pertimescant. Quid vero benignitas mea cum anima Origenis effecerit volo esse absconditum, ut nullus in scientia sua confidens audeat elevari¹. Quid insuper de anima Trajani liberalitas mea jusserit, volo hominem ignorare, quatenus fides catholica ex hoc magis extollatur; quia hic licet omnibus polleret virtutibus, christiana tamen fide atque baptismo carebat. »

Judicium de animabus celatur, ut quisque sibi careat.

1. In codice San-Gallensi ad oram paginæ additum est quod sequitur : Quid autem bonitas mea cum Aristotelis anima fecerit, volo celare, ne philosophus naturalis cœlestia et supernaturalia minus curet.

CAPUT XVII.

DE ANIMABUS LIBERATIS PER EJUS ORATIONES.

IN die Commemorationis animarum fidelium, cum esset orans pro fidelibus defunctis, impediabatur multum cogitationibus de quodam homine, quem sciebat esse in statu non bono. Et ecce vidit Dominum quasi pendentem in aere, ligatum manibus et pedibus, et sibi dicentem : « Quoties homo mortaliter peccat, toties ita me ligat ; tamdiu me ligatum tenet quamdiu in peccato perseverat. » Post hæc iterum apparuit Dominus, quasi juvenis speciosissimus et sponsus floridus mire decoratus, habens in pectore tria ornamenta velut tria monilia pretiosa. Per primum significabatur æternum desiderium, quo Deus erga animam jugiter flagrat. Per secundum amor divini Cordis ejus, quo semper diligit hominem ; licet homo tepescat et nihil amoris sentiat, tamen amor ejus divini Cordis flagrans et immutabilis erga se perseverat. Per tertium exprimebatur delectatio divini Cordis, de qua Scriptura dicit : *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum* (SAP. VIII. 3.) Habebat etiam circa pectus zonam auream, per quam vinculum amoris innuebatur, cum quo animam illam ineffabili unionis modo sibi colligabat. Et ait Dominus ad eam : « Hoc modo cum anima amante sum religatus. » Assumensque animam ejus perduxit eam in hortum amœnissimum, qui erat situs in aere vicinus cœlo, in quo erat multitudo animarum, quæ omnes ad magnam mensam in aquilonari parte consedebant. Dominus autem per seipsum dignantissime accedens ministrabat illis, omniaque verba illa quæ in choro ad Vigiliis, et ad omnia quæ per univer-

Qui peccat
quasi ligat
Christum.

Cordis
divini
affectus ad
hominem.

sam Ecclesiam pro animabus illa die fiebant, quasi diversa fercula illis apponebat, et velut pocula varia propinabat. Anima vero istius quæ hæc videbat cum Domino erat ministrans.

Cum autem cantaretur Versus¹, *Si quæ illis sint, Domine*, dixit ad Dominum : « Mi Domine, quid hæc verba illis prosunt, cum sint in magno gaudio? » Tunc animarum omnium cordibus se aperientibus, vidit in corde cujusque quasi vermem, qui caput in modum canis habebat, et quatuor pedes, corrodens incessanter corda eorum et unguibus torquens. Hic vermis propria erat conscientia cujuslibet, qui ideo faciem canis prætendebat; quia fidele animal est canis, et conscientia semper corrodit et arguit animam, pro eo quod dulcissimo et benignissimo Deo suo extitit infidelis, nec ad eum absque impedimento post mortem meruit evolare. Per anteriores pedes exprimebantur omnia opera quæ homo facit contra Dei præcepta, quibus promeretur post mortem cruciari. Per extremos pedes figurabantur omnia desideria mala et viæ perversæ, quæ animam a Deo suo elongaverunt. Hic vermis etiam habebat caudam longam: quorundam erat lenis et plana, quorundam vero hispida et hirsuta. Per hanc caudam notabatur fama quam reliquerant in terris. Quæ vero bonam famam reliquerant, eorum cauda erat lenis, et ex hoc quoddam habebant remedium. Quæ autem malam post mortem reliquerant, earum vermium cauda hispida erat et retorta, crucians animam vehementer. Hic vermis nunquam moritur, nec anima inde liberatur, donec intret in gaudium Domini sui, fœdere indissolubili Deo juncta.

Vermis
conscientiæ
in animabus
purgandis.

Cauda
vermis, fama
in terris
relicta.

1. *Æ. Absolve, Domine, animas eorum ab omni vinculo delictorum, non eas tormentum mortis attingat. * Non reorum catena constringat, sed miseratio tua in pacis eas ac lucis regione constituat. † Si quæ illis sint dignæ, Domine, cruciatibus culpæ, tu eis gratia lenitatis indulge. * Non reorum. Ex veteri Officio Defunctorum.*

Tunc illa totis viribus Dominum exorabat quatenus animabus illis plenam remissionem tribueret, et ad suæ claritatis gloriam assumeret. Et ecce omnium vermes cadentes moriebantur, et animæ cum magna exultatione ad cœlestia gaudia evolabant. Post hæc assumpsit eam, ostendens illi Purgatorium, in quo diversa vidit tormenta. Quasdam enim vidit animas velut de aqua progredientes, nudas et madidas; quasdam velut de igne exeuntes, combustas et deformes species præferentes. Pro quibus dum illa orasset, continuo de pœnis liberatæ, quælibet formam et habitum suum qualis fuerat in terris recipiebat, et in hortum illum de quo priores animæ sunt ereptæ, cum gaudio transmigrarunt.

CAPUT XVIII.

DE ORATIONE QUÆ DICITUR *Fons vivus*.

CUM Prælati interdictum fecisset huic ancillæ Christi devotæ, ne quid de animabus, quod eidem revelaretur, ediceret, quia timebat publicari, et ex hoc gravamen cœnobium incurrere, ista compatiens animabus dixit ad Dominum: « Eia dulcissime consolator et tribulorum adjutor, quid modo faciemus pro animabus, specialiter cum eleemosynam pro ipsis accepimus, ut citius absolvantur? » Cui Dominus benigne respondit: « Legite orationem illam quæ dicitur *Fons vivus*, scilicet Ps. *Beati immaculati in via* (Ps. cxviii.) cum oratione sibi adscripta, et magnum adjutorium, multamque eleemosynarum recompensationem eis impendetis. »

Mechtildis
a Prælato
jubetur
quædam
reticere.

QUALITER PRO ANIMABUS PROFICUE SIT ORANDUM.

Pater noster
pro
animabus
lectum.

DUM die quodam sancto communicasset, et obtulisset Deo illam prædignissimam hostiam pro animarum liberatione, ut esset omnium peccatorum remissio et negligentiarum suppletio, dixit ad eam Dominus : « Lege pro eis unum *Pater noster* in unione intentionis, sicut de Corde meo illud hominibus legendum tradidi. » In his verbis divinitus intellexit quod in tali intentione legere deberet.

In hoc verbo : *Pater noster*, etc. intenderet desiderare indulgeri animabus, quod tam colendum et amandum Patrem, qui sola dignatione ipsas tali honore sublimavit, ut filii Dei nominentur et sint, in tanta reverentia non dilexerunt, nec honorem debitum impenderunt, insuper peccatis suis toties irritaverunt, et a corde eorum, quod inhabitare et in quo regnare velut in cælo suo disposuerat, sæpius ejecerunt : orans in unione amorosæ pœnitentiæ et satisfactionis, quam innocens frater eorum Jesus Christus pro eis persolvit, ut amorem Cordis ipsius cum reverentissimo honore, quem illi in humanitate exhibuit, suscipiat in hujus delicti supplementum.

Christiani
nominis
dignitas.

Sanctificetur nomen tuum, in suppletionem quod nomen Dei et tanti Patris sui nunquam digne venerati sunt, et sæpe in vanum illud assumpserunt, sed perraro ejus nominis memoriam intente cogitaverunt ; et etiam nomine illo dignissimo, quo Christiani a Christo sunt denominati, male vivendo indignos se fecerunt : desiderans ut suscipere dignetur illam sanctitatem perfectissimam Filii sui, quo ejus benedictum nomen prædicando extulit, et in operibus suæ humanitatis honoravit.

Adveniat regnum tuum. Hic intenderet indulgeri animabus quod regnum Dei, imo ipsum Deum, in quo solo vera

requies et gaudium sempiternum est, nunquam tam ferventer desideraverunt, diligenti studio quæsierunt : orans quatenus sanctissimum desiderium amantissimi Filii sui, quo eos sui regni voluit esse hæredes, suscipiat pro omni torpore quem ad quæque bona habuerunt.

Fiat voluntas tua. Quod voluntatem Dei suæ voluntati non prætulerunt, nec in omnibus dilexerunt : orans ut unionem dilectissimi Cordis Filii sui, ac promptissimam obedientiam, qua extitit obediens usque ad mortem, suscipiat in emendationem totius inobedientiæ ipsarum.

Specialiter cognovit in hoc verbo : *Fiat voluntas tua*, etc. Spirituales multum delinquere, qui voluntatem suam per raro Deo ad plenum offerunt, insuper oblatam multoties auferunt, et pernecessarium esse eis ut in hoc verbo specialiter eorum mentio fiat ; quia per hanc negligentiam post mortem a Deo valde elongantur.

Valde
nociva
propria
voluntas.

Panem nostrum quotidianum. Quod illud prænobile Sacramentum et eis tam perutile nunquam tanto desiderio, devotione et amore sumpserunt, et multi se indignos effecerunt ; et plurimi raro aut nunquam sunt consecuti : orans Deum Patrem ut suscipiat illum ferventissimum amorem, ineffabile desiderium, permagnam sanctitatem ac devotionem Christi Filii sui, in qua hoc superexcellens donum nobis donavit.

Et dimitte nobis debita nostra. In hoc verbo desideraret dimitti eis peccata omnia eorum, quæ in septem criminalibus et ex eis procedentibus commiserunt, et quod in se peccantibus non dimiserunt, nec inimicos suos dilexerunt ; orans Deum quatenus suscipiat charitativam Filii sui orationem quam inimicis suis oravit.

Et ne nos inducas in tentationem. Quod vitiis et concupiscentiis non resisterunt, sed toties diabolo et carni consenserunt, multis malis se sponte implicantes : orans ut gloriosa

Christus
devicit
omne
malum.

Christi victoria, qua mundum et diabolum devicit, cum tota conversatione ejus sanctissima ac universis laboribus et passionibus suis, animabus in supplementum totius negligentiae conferre dignetur, liberans eas ab omnibus malis, et ad regnum gloriæ, quod ipse est, eos perducatur. Amen.

Hanc oratio cum tali intentione perlegisset, vidit copiosam multitudinem animarum, cum maxima hilaritate, pro sua liberatione gratias Deo referre.

CAPUT XIX.

DE QUINQUE PATER NOSTER QUÆ STATIM DEBENT DICI CUM QUIS
MORTUUS FUERIT.

Remedium
sibi parat
pro
defunctis
orans.

LEGERAT aliquando quinque *Paternoster* sanctissimis Christi vulneribus pro quodam mortuo, secundum morem nostrum, quos statim ut aliquis mortuus fuerit nuntiatus legere solemus. Et desiderabat scire quod animæ inde remedium haberet. Cui ita respondit Dominus : « Anima ex hoc quinque bona consequitur : Angeli enim a dextris ei ministrant protectionem, a sinistris consolationem, ante spem, retro confidentiam, supra cœleste gaudium. » Item dixit Dominus : « Quicumque pro aliquo mortuo, compassionis sive charitatis affectu, intercedit, particeps erit omnium bonorum quæ fiunt per Ecclesiam pro illo defuncto, et in die exitus sui, omnia sibi parata inveniet ad remedium animæ suæ et salutem. »

CAPUT XX.

DE INFERNO ET DE PURGATORIO.

ORANTE aliquando, vidit sub se Infernum apertum et in eo infinitam miseriam et horrorem; quasi serpentes et bufones, leones et canes, et omnium ferarum atrocium species, in invicem se crudelissime dilacerantes. Tunc illa dixit: « O Domine, qui sunt ii miserrimi? » Cui Dominus: « Isti sunt, inquit, qui nunquam dulciter una hora recordati sunt mei. »

Vidit etiam Purgatorium, ubi tot genera erant pœnarum, quot vitiis se animæ subjecerant in hac vita. Qui enim hic superbi fuerant, in Purgatorio de lacu ad lacum incessanter cadebant. Qui vero regulam et obedientiam professam non tulerant, ibi velut mole depressi et incurvati incedebant. Qui gula et ebrietate deliquerant, illi supini et velut amentes jacebant esurie et siti tabescentes. Et qui carnis desideria perfererant, sicut pingues carnes assatæ, per ignem defluebant. Sicque pro singulis vitiis secundum quod animæ meruerant, in Purgatorio pœnas luebant. Sed pro his dum ista preces fudisset, copiosam multitudinem earum Dominus liberavit.

Cuique
vicio
sua pœna
reducitur.

CAPUT XXI.

DE EXITU HOMINIS JUSTI A CORPORE.

CUM anima justi egreditur de corpore, si tam libera est ab omnibus peccatis, ut cœli secreta statim promeruerit intrare, in primo egressu animam illam felicem Deus sic penetrat sua divina virtute, omnesque sensus ejus sic replet et possidet, ut ipse sit oculus animæ quo videt, et lux per quam videt, et decor qui videtur: ut miro et jucundissimo modo Deus in anima et cum anima seipsum, et animam et omnes Sanctos speculetur. Est etiam auditus animæ, quo audit dulciflua eloquia sua, quibus animæ supra omnem maternum blanditur affectum, et quo anima audit ipsius Dei et omnium Sanctorum concentum. Odoratus quoque animæ est et spiramen, spirans ei vivificum et divinum flatum suimetipsius, vincentem omnem odoris fragrantiam, quo anima in æternum vivificatur. Est etiam animæ gustus, quo suimetipsius dulcedinem in anima sapit. Item ipse Deus est vox et lingua animæ, qua seipsum in anima et pro anima plenissime et altissime laudat. Ipse quoque est cor animæ, delectans et jucundans animam, et fruens deliciis suis in anima et cum anima in jucundissima delectatione. Est insuper Deus vita animæ, et motus omnium membrorum ejus, ut omne quod anima agit, ipse Deus in ea agere videatur, ut illud vere in Sanctis impleatur: *Erit eis Deus omnia in omnibus.* (I COR. xv. 28.)

Deus ipse in
anima justi
se laudat.

Animabus autem nondum purgatis Angeli lumen cognitionis ministrant, et sunt eis subsidium in pœnisset solamen. Animas vero damnatorum in exitu implent tenebræ,

terror, fœtor, amaritudo, pœna intolerabilis, tristitia indicibilis, desperatio et infinita miseria. Sicque in seipsis sunt vitiatæ et omni bono penitus destitutæ, ut si nunquam in infernum aut in potestatem dæmonum devenirent, hæc tanta mala, quibus in se ipsis replentur, essent eis sufficientes cruciatus.

EXPLICIT DE ANIMIBUS.

CAPUT XXII.

DE VERITATE HUIUS LIBRI, VIDELICET SPECIALIS GRATIÆ¹.

IN Missa quadam apparuit Dominus ancillæ suæ residens coram ea in solio majestatis. Cum autem pulsaretur ad Secretum, dixit ad Dominum : « Modo totus in altari in manibus sacerdotis es, et nihilominus totus hic mecum es. » Ad quod ille respondit : « Nonne anima tua in omnibus membris tuis est, et tamen semper in mea præsentia mecum in cœlo est ? Si hoc anima tua, quæ simplex creatura est, potest, cur non ego, Creator omnium, in omni creatura mea et ubique esse possum ? » Statimque visum est animæ ejus quasi esset in cœlo in præsentia beatissimæ Trinitatis, candidissima veste amicta. Dominus autem eam in sinum suum levans et amantissime intuens, inter alia his verbis ei blandiebatur : « Pulchritudo mea corona tua erit ; gaudium meum, torques colli tui ; amor meus amictum tuum, et deliciæ meæ honor tuus erunt. » Post hæc supra Cor suum eam

Dominus
Cor suum
dat totum
Mechtildi.

1. Quæ sequuntur, post mortem beatæ Mechtildis ex integro conscripta fuisse videntur.

Dominus dulcissime reclinans dixit : « Accipe divinum Cor meum totum. » Sensitque anima quasi rivum validissimo impetu influere in se divinitatem. Dixitque anima : « Modo licet me totam repleveris, et miro modo illustraveris, ego tamen tantilla creatura tua sum, quod omnia quæ in te agnosco, et quidquid inde hominibus elucidare valeo, vix tantum est quantum formica a maximo monte secum poterit asportare. »

Tunc recordata est quod de his, quæ sibi Dominus revelare dignabatur, liber conscriptus erat, et ait : « Et quid est, amantissime Deus meus, quod tam moleste ¹ fero hoc factum, cum tamen non dubitem sine tua factum voluntate ? » Ad quod Dominus respondit : « Exinde est quod tantam gratitudinem ad hoc donum meum non habes ut juste deberes »². Cui illa : « Et quid te coegit ut mihi indignissimæ et vilissimæ tanta conferres ? » Respondit : « Mea infinita bonitas ; quia si talibus te non allexissem et mihi attraxissem, terrenæ tantum consolationis habuisses, quod parum in te habuissem. » Tunc illa iterum dixit : « Unde scire possum, si verum est omne quod de his scribunt, cum ego non legerim, nec approbaverim ? etsi bene legerem, non tamen ad plenum mihi crederem. » Ad quod Dominus respondit : « Ego sum in corde desiderantium audire a te, excitando ad hoc desiderium earum. Ego sum intellectus in aure audientium, per quem intelligunt quod audiunt. Ego etiam sum in ore inde loquentium ; ego sum in manu scribentium ; in omnibus cooperator eorum et adjutor ; sicque omne quod in me et per me veritatem dictant et scribunt, est verum. Et sicut artifex aliquis habens plures ministros ipsum in opere suo adjuvantes, licet ipsi opus non tamen perficiant ut magister, pro modulo

Dominus
personas
juvit quæ
librum hunc
scripserunt.

1. Cf. Part. II. c. 43.

2. Cf. Cap. 28. infra.

tamen suo quilibet operatur ; sed ex ministerio opificis ipsum opus consummatur : ita et quæ hæc scribunt, etsi non tam eleganter prout tibi donavi depromunt, mea tamen cooperante et adjuvante gratia, in mea veritate approbatum confirmatur. Tu etiam toties merogasti, ut te non permitterem spiritu erroris seduci, ut jure meæ crederes bonitati te in hoc exauditam. »

Vidit etiam de Corde Dei tres radios tendentes in corda duarum personarum ¹ quæ hunc librum scribebant ; per quod intellexit quod divina inspirante et confortante eas gratia, hoc opus peragebant, ita ut laborem, et quidquid exinde sustinere deberent, libenter tolerarent. Illa vero iterum dixit : « Eia dulcissime amator, quia ego ingratis pro tantis donis tuis, nunquam tibi dignas retuli gratias, desidero ut omnes, qui hunc librum lecturi sunt, tibi condignas per te ipsum pro me tantilla gratias agant. In hoc enim consolabor, si tibi laus, et profectus legentibus inde proveniat. » Cui Dominus : « Omnes hunc librum legentes, aut de te audientes, quoties me pro dono tibi collato per Antiphonam *Tibi decus*, aut aliquocumque modo laudaverint, tot dulcia amoris carmina in cælo mihi in præsentia semper venerandæ Trinitatis decantabunt. »

Librum
pice legenti ;
meritum.

1. Ex his duabus personis, una dictat quæ ab ipsa beata Mechtildæ præ familiaritate nimia audivit, et illam esse beatam Gertrudem conjicimus ; altera vero scribit, quam non novimus, sed utramque quasi Libri scriptricem hic textus nobis demonstrat.

CAPUT XXIII.

QUOD QUI DONUM DEI IN ALIIS DILIGUNT SIMILE MERITUM
HABEBUNT.

ALIA vice cum pro omnibus hunc librum lecturis Domi-
num orasset, et quid meriti ex hoc quod donum Dei
in aliis diligerent consequerentur interrogaret, ille respondit:
« Omnes qui hoc donum meum in aliis diligunt, simile meri-
tum et eandem gloriam quam illi meruerunt, quibus hanc
obtuli gratiam, et ipsi consequentur¹. Sicut si sponsa haberet
monile pulcherrimum, quod omnem decorem perornaret, si
aliæ sponsæ secundum illud exemplar similia sibi monilia
facerent, eandem decoris gloriam haberent : sic animæ
eorum, qui per charitatem sibi vindicant hoc donum, simile
meritum et gloriam, quam illis daturus sum quibus hanc
contuli gratiam, et ipsi sunt accepturi. »

CAPUT XXIV.

QUALITER HIC LIBER SIT PROVISUS.

QUOD hic liber vere ex Deo sit, et sua favente gratia
conscriptus², et quod LIBER SPECIALIS GRATIÆ
nominetur et sit, longe ante hoc modo præostensum
est. Nam illa persona quæ hunc librum partim ex ore
ipsius, partim ex ore sibi familiarissimæ³ conscripsit.

1. Cf. c. 7. supra.

2. Cf. Part. II. c. 42.

3. Id est, sanctæ Gertrudis. Cf. Part. VII. c. 21.

ante tres annos fere talem per somnum vidit visionem. Videbatur enim sibi quod hæc Deo digna persona de qua sermo est devotissime communicaret. Cumque a Communionem sancta rediret, habebat phialam auream maximam, longiorem cubito ; et alta voce cœpit decantare dicens : « *Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum* » ; post hæc dixit omnibus : « Quis vult de melle cœlestis Jerusalem ? » Tum Sororibus omnibus quæ in choro erant ad eam accedentibus, singulis de phiala illa favum mellis propinabat. Illa autem persona quæ hæc in visu conspexit etiam accessit, et illa dedit ei buccellam panis de illo melle infusam ; quam dum illa manibus teneret, miro modo buccella illa simul cum melle excrescere cœpit, ita ut buccella in panem integrum, mollem et calidum excresceret, et favus ille panem tam intus quam foris penetrans, etiam per manus se tenentis in similitudine olei, in tanta ubertate distillabat, ut sinum ejus et deinde ipsam terram influens irroraret.

De melle
hujus libri.

Nec hoc silendum puto, quod cum hic Liber cum magna cautela servaretur a personis quæ ipsum scribebant, die quodam sancto, una ex eis volens in eo legere, cum vix aperuisset librum, alia quædam persona in vehementia dixit ad eam : « Eia ! quid boni habetur in hoc libro ? quia primo ut eum aspexi, cor meum miram et tam affectuosam sensit commotionem, quæ omnia membra mea pertransivit. »

Merito ergo hoc volumen nomen LIBRI SPECIALIS GRATIÆ a Deo accepit, quod in figura tam dulcissimi liquoris præmonstratum est, et quod corda intuentium se tam facile et tam suaviter penetravit. Nihil enim dulcius divinæ gratiæ consolatione, nec aliquid sic animam afficit et illuminat, quomodo hæc gratia, et ad omne opus bonum animat et confortat. Unde Apostolus dicit : *Optimum est gratiæ consistere.* (HEBR. XIII. 9.) Similiter quod verba Dei quibus hic

Merito
nomen
gratiæ libri
acc

liber abundat animam illuminant, ostendit et psalmista cum dicit: *Declaratio sermonum tuorum, Domine, dat intellectum parvulis* (PSAL. CXVIII. 130).

CAPUT XXV.

QUOD OPERA CHARITATIS HOMINEM AB OMNI VENIALI PECCATO MUNDANT.

CUM, ut jam præscriptum est ¹, Deum ad hanc personam ² dixisse eam non fuisse tam gratiferam ut dignum fuisset, duæ personæ ejusdem familiares, hoc pro ea supplere cupientes, tot laudis carmina Deo persolvi pro ea fecerunt³, per Antiphonam: *Ex quo omnia*, etc. quot dies vixerat in terris. Has laudes dum ipsa offerret Deo in unione amoris, quo ex Corde ipsius omnia dona sua profluxerunt, et in unione gratitudinis, qua per Filium suum omnia in ipsum refluunt, vidit de Corde Dei rivum magnum et purissimum cum impetu defluere, et animas earum quæ hæc ex charitate pro ea legerant ab omni macula emundare. Et ait Dominus: « Sic omnia charitatis opera hominem ab omni veniali peccato purificant; sed mortale peccatum, quod animæ more picis fortiter adhæret, confessione et majori contritione aboleri oportet. Omnia etiam charitatis opera in Corde meo, velut thesaurum mihi specialiter dilectum, reservo, donec ille qui ea operatus est ad me veniat, et tunc ad cumulum meriti et gratiæ ejus ea sibi reddo. »

Charitatis
opera in
Christi
Corde
reservantur.

Nec in hoc familiari suæ suffecit, quæ ipsam in Christo

1. Cf. cap. 25. supra.

2. Nempe beatam Mechtildem.

3. Cf. *Legat.* Lib. V. c. 4. in fine.

valde diligebat ; sed hanc negligentiam ejus pro ea cupiens ad summum usque suppleri, quia altius non poterat, tot Missas quot annorum erat, scilicet, *Benedicta sit*, in laudem semper venerandæ Trinitatis a religiosis Fratribus et devotis sacerdotibus pro ea fecit celebrari. Has Missas dum ipsa etiam Deo offerret, gratias agens Deo, et admirans charitatem qua hoc in hominibus peregisset, dixit ad eam Dominus : « Da mihi omne quod tuum est. » At illa manum suam ac si plena esset in manum Dei effudit. Statimque apparuit illud quod effuderat quasi ornamentum optimum, simile monili facto ex margaritis candidis, rubeis et purpureis ; per quod figurabatur gratuita et humilis charitas quam in hominibus hæc peregisset. Dominus autem ornamentum illud ante Cor suum ponebat ; de cujus medio mira et ineffabilis suavitas de Corde Dei effluebat. Et ait Dominus : « Omnes qui hoc donum meæ specialis gratiæ diligunt, et meæ credentes bonitati. humili gratitudine pro his quos ad hanc familiaritatem elegi mihi gratias referunt, singulari affectu Cor meum ad eos patebit. » Ornamentum etiam illud habebat in circuitu quatuor lilia, quorum dum illa pulchritudinem miraretur, dixit ad eam Dominus : « Virgines erant qui hoc laudis munus pro te obtulerunt. »

Mechtildis
diligenti
donum
Cor Dei
patet.

CAPUT XXVI.

QUALITER HOMINES DEO GRATIAS AGANT PRO HAC PERSONA.

QUÆDAM devota persona Dominum attentius exorare solebat, ut qui de spiritu Moysis in alios transfudit (NUM. XI). et Eliæ spiritum et virtutem Eliseo dereliquit,

etiam spiritum hujus ancillæ suæ, de qua hæc conscripta sunt, ejusque virtutes et gratiam Sororibus communicaret, et quasi pro testamento relinqueret.

Quænam
virtutes
Domino in
Mechtildi
placuerunt.

Quadam igitur vice cum se ad orandum collegisset, dixit ad Dominum : « Mi Domine Deus, quid me modo vis facere ? » Cui Dominus : « Pro quo orasti, et quod desiderasti, tibi modo pandam. Dilectrix mea pro qua sæpius gratias agis, inter alia mira virtutum insignia in his mihi præcipue complacuit ; scilicet in perfecta abrenuntiatione suimetipsius ; secundo, in voluntatis suæ cum mea perfecta unione ; semper enim voluit meam perfici voluntatem, et omnia opera mea sive judicia sibi placebant. Tertio, quod erat valde compatiens, auxilium et solamen miro affectu impendens tribulatis. Quarto, quod proximum suum omnino sicut semetipsam diligebat ; nunquam enim in tota vita sua proximo fecit malum. Quinto, quod pacificum et tranquillum cor habuit ; nunquam enim in corde suo aliquid immorari permisit quod meam in se requiem turbare posset. »

Hanc
beatam pie
colentibus
beneficia
promissa.

« Omnes ergo qui eam mei causa diligunt, dulcius influam et suaviori familiaritate ad me traham. Omnibus etiam, qui mihi pro ipsa laudes sive gratias referunt, et mihi congratulando favent quod talem elegi et perfeci, quidquid in ea sibi maxime placuit dabo illis ; insuper quod mihi magis in ea complacuit, etiam illis superaddam. In extremis quoque ejus, cum eam assumpturus advenero, qui tunc cum devotione et desiderio corda sua ad gratiam meam præparant, agentes gratias pro impensis illi beneficiis, secundum quod desideratis hæc dabo vobis. Quibusdam spiritualem consolationem infundam ; aliis illuminatam animam, sive amoris fervorem tribuam ; aliis ratiocinabilem sapientiam, vel utilem doctrinam qua alios instruant conferam ; aliis Religionis augmentum, ut sint cæteris in exemplum. » Tunc illa Dominum requisivit dicens : « Et quibus, mi Domine,

modis gratias tibi agere et laudes pro ea referre debemus? » Respondit : « Gratias mihi agite pro omnibus quæ unquam in ea perfecti bonis et adhuc facio. et in æternum sum factururus : specialiter pro excellenti delectatione et amœnosa requie quam habui in ea ; pro deliciosa influitione quam in eam declinabam ; pro sancta operatione Spiritus mei in ea, et perfecta fruitione qua deliciis meis in ea perfruebar. »

CAPUT XXVII.

DE FUTURA RESURRECTIONE MORTUORUM ¹.

IN aniversario cujusdam, cum ad Vigiliis Responsorium *Redemptor meus vivit*, cantaretur, vidit animam ejus ineffabili gaudio et delectatione Dominum Jesum amplexantem et eadem verba dulcissime decantantem ; agnovitque divinitus quod animæ in cœlis inæstimabili gaudio de Christi humanitate exsultant, et quoties in terris homines intente hæc verba vel aliud quid de futura eorum resurrectione cantant, statim indicibili resultant gaudio, videntes ipsam veritatem in glorificata Christi humanitate, certi quod ipsi etiam resurgent, orantque pro his qui hic psallunt in terris, ut illam felicitatem etiam ipsi digne consequi mereantur. Agnovit etiam quod dum homo hæc verba devote profert, eisdem per fidem corpus suum sanctificatur, ut dignius hac gloria perfruatur.

1. Neque caput illud XXVII, neque duo quæ subsequuntur, scilicet XXVIII et XXIX, occurrunt in codicibus Sangallensi, Guelferbyano, Lipsiensi, etc.; ea vero descripsimus ex latina editione veteri Antonii de Fantis.

CAPUT XXVIII.

DE REDEMPTIONE CAPTIVORUM.

ITEM dixit ad eam Dominus: « Qui pro captivis sive in corpore sive in peccatis proficue voluerit orare, oret me per amorem, qui me in utero Virginis novem mensibus captivavit; secundo, qui pannis et fascia constrinxit; tertio, qui me vinctum in manus impiorum tradidit; quarto, per vincula quibus me Judæi tradiderunt vinctum in manus judicis; quinto, cum ad columnam fui ligatus in flagellatione; sexto, cum contemptus fui clavis cruci affixus; septimo, cum in sindone involutus, mortuus, et sepulchro fui inclusus, quatenus per amorem qui in omnibus his me vinctum tenuit, liberem hominem illum ab omnibus vinculis suis, sive peccatis.

CAPUT XXIX.

QUALITER EAM DOMINUS JESUS CHRISTUS MATRI SUÆ COMMENDAVIT.

CUM vice quadam Evangelium *Stabat juxta crucem*, etc. legisset, in affectu mentis dixit ad Dominum: « Commenda me, o Domine, Matri tuæ sicut dilectum tuum Joannem commendasti. » Statim Dominus annuens votis ejus eam in manus Matris tradidit dicens: « Commendo tibi, o Mater, hanc animam, ut vulnera mea; et sicut me, si vulneratus jacerem coram te, curare et lenire velles, sic eam

Anima
tamquam
Christus
commenda-
tur.

sollicite foveas et consoleris in omnibus pœnis suis. Commendo eam tibi, ut pretium mei ipsius; ut memor sis quanti pretii eam æstimavi, cum pro amore ejus non recusavi mori. Commendo etiam eam tibi, sicut illud in quo reposui omne delectamentum Cordis mei, juxta illud : *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum.* » (PROV. VIII. 31.) Tunc anima : « O Domine, hoc idem omnibus te desiderantibus vis-ne facere? » Qui respondit : « Etiam; non enim personarum acceptor sum. »

CAPUT XXX.

DE LAUDABILI CONVERSATIONE HUIUS VIRGINIS.

SUFFICERE jam volumus, nec ultra procedere. licet multa possemus addere, ne ipsa prolixitate aut multiplicitate in fastidium legentibus, quod absit, vertatur. Tanta etiam prætermisimus quod hæc quæ scripta sunt, pauca, respectu eorum quæ omisimus, videantur. Hæc autem ad Dei solius gloriam et proximorum utilitatem protulimus, quia indignum putamus si tam utilia quæ, ut credimus, non tam pro se quam pro nobis et adhuc futuris a Deo accepit, silentio tegerentur. Sed quia ipsius venerandæ personæ vitam et conversationem laudabilem et vere mirabilem minus descripsimus, libet saltem vel in fine aliquo eam commendare, ut et eam imitari cupientibus formam relinquamus.

Venerabilis siquidem hæc persona virginitatem quam a septimo anno voverat, et cordis munditiam in tanta diligentia custodiebat, et ab omni peccato ab infantia sic cavebat, ut etiam duo confessores ejus testarentur nunquam tantæ

Puritas
B. Mechtildis
et abbatissæ
Gertrudis.

innocentiæ, et tam mundi cordis homines se expertos ut istam, et sororem ejus, Domnam videlicet Abbatissam. Unde cum integram confessionem fecisset, confessor pro omnibus suis peccatis, *Veni Creator spiritus* legendum sibi injunxit; postmodum alius ut *Te Deum laudamus* pro peccatis legeret imperavit. Maximum ejus peccatum quod in pueritia se dolenter memorabat fecisse, hoc erat quod vice quadam dixit se furem vidisse in curia, cum non vidisset, nec aliud mendacium scienter et sponte sua recoluit se perpetrasse. Ergo non immerito Virginibus jam Agnum sequentibus comparabitur, quia et ipsa Agnum quocumque ierit perfectissime sequetur; quippe cui non deficit humilitas, quæ ipsam ad ejus gloriæ excellentiam et celsitudinem sublevet, nec virginalis castitas, per quam ei familiarissime et dulcissime societur.

Paupertas,
sui
abnegatio,
contemplatio.

Religiosis etiam patribus non incongrue similabitur, quæ pro Christi amore mundum cum suo despexit flore, et tantum paupertatem amplexata est, ut necessaria sua habere nollet; coacta enim per obedientiam, unum tantum peplum habuit; cætera vilissimi panniculi erant, et tunicas valde conscissas et undique reparatas portabat, cum tamen quidquid voluisset sufficienter habere potuisset. Cætera omnia ad Religionem pertinentia perfectissime habuit; scilicet propriæ voluntatis abdicationem, suimet dejectionem, obedientiæ promptitudinem, orationis et devotionis studium, lacrymarum ubertatem, sedulæ contemplationis fruitionem. Semetipsam in tantum abnegaverat, oblitaque sui Christo sic absorpta erat, ut quemadmodum de sancto Bernardo legitur, sensibus exterioribus parum uteretur; unde sæpe putrida ova nesciens comedebat, donec a proxime seditibus et odorantibus est compertum. Similiter cum hospitibus comedens, cum diceret se nullo modo carnes velle comedere, illi morem ejus scientes, carnes ante ipsam ponebant, et sic

nesciens comedebat, donec per risum eorum ad se rediens, quid fecerit recognovit.

Doctrinam in tanta abundantia effundebat ut ejus similis in nostro cœnobio non surrexerit, nec ut timemus, heu! surrectura erit¹. Ubique enim Sororesse circa eam velut prædicatorem, audituræ verbum Deicongregabant. Omnium refugium et consolatrix erat, et singulari dono hanc gratiam habebat, ut homines secreta cordis sui ei fiducialiter aperirent, et quam plures a suis gravaminibus se per eam ereptos, non solum intra claustrum, sed etiam exteri, et de longe venientes religiosi et sæculares; nec ab homine unquam tantum consolationis sicut ab ista se invenisse dicebant. Tot orationes dictavit et docuit, quod si insimul scriberentur, psalterii excederent quantitatem. Doloribus et infirmitatibus tam continue vexabatur, ut non immerito Martyribus societur; insuper multis castigationibus pro peccatoribus semetipsam affligebat. Denique vice quadam ante Quadragesimam, cum populum cantibus lascivientem audisset, zelo Dei et compassionis affectu nimium inardescens, ut saltem Deo aliquam faceret emendationem, testas vitrorum et alia acuta instrumenta in lecto suo composuit, et in his se projiciens tamdiu se volutabat, donec cute confracta et tota vulnerata, sanguine proflueret, quod præ dolore nec sedere nec jacere valebat.

Circa Dominicam passionem miro ferebatur affectu, ut raro de ipsa sine lacrymis loqui posset; et sæpius cum de Christi passione sive amore loqueretur, tanto fervore succendebatur, quod facies ejus et manus in modum decocti cancri

1. Sanctæ Gertrudis meritum, quamvis ea tunc viveret, minime hic attenditur: quæ tamen in *Legatus*, lib. I. c. 2. et c. 4. etiam B. Mechtildi quoad dona specialia præponitur; nec sane mirum hujusmodi silentium, si vere fuerit, quod ex aliis quoque locis jam intulimus, *Liber specialis gratiæ* ab ipsa Gertrude digestus.

Charitas ad
proximum.

Pœnas
sustinens
Martyribus
sociatur.

rubeæ apparent. Unde credimus eam multoties sanguinem suum spiritualiter in Christi amore fudisse.

Cum Deo
intima
familiaritas.

Hæc etiam devota Christi discipula, sicut olim electissimi homines, scilicet Apostoli, qui die ac nocte Christo adhærebant, ejus dulcissima eloquia quotidie audientes, dulcique præsentia fruente: sicut ista spiritualibus oculis, Deum facie ad faciem videns, ejus suavifluis eloquiis vere quotidie fruebatur, et velut discipula et filia carissima, de omnibus quæ volebat et indigebat ab ipso docebatur. Tam familiariter enim Deo fuit unita, omnemque voluntatem suam sic Deo obtulerat, quod sicut ipsa retulit, postquam professionem fecit, in ulla unquam re aliter volebat quam Deus fieri disponebat.

In legendo
vel cantando
pius fervor.

Mira suavitate in verbis Evangelii pascebatur, et tanta dulcedine afficiebatur. ut sæpius cum illud in choro legeret, in tantam jubilationem verteretur quod finire non poterat, quandoque pene exanimis reddebatur. Continue vero illud tam ferventer legebat, ut audientes in devotionem excitaret. Similiter dum in choro cantaret, ac si tota arderet, totis viribus Deo intendebat; unde quid faceret nesciens, mirabiles quandoque gestus prætendebat, modo expansis manibus, modo in altum elevatis, quandoque velut in extasim versa, etiam trahentibus et moventibus eam, non sentiebat, aut vix ad se redibat.

Spiritus
propheticus.

Spiritu etiam prophetico clarens, quandoque hominibus quæ eis futura erant prædicebat. Denique matrona quædam, cui dum hostes viro suo in via insidias posuissent, dicentes sine dubio in itinere eum velle detinere, donec captivi eorum laxarentur, et illa hoc fieri plurimum formidans, istius famulæ Christi se precibus commendaret, post factam orationem dixit matronæ: « Vidi Dominum manum corneam habentem, et dicentem: Manum meam minime lædere possunt; sic inimici ei nocere non prævalébunt. » Quo audito, matrona fiduciam sumens quia in similibus veritatem verborum

ejus sæpius experta fuerat, domum confidenter perrexit. Cumque in pace urbem intrasset, statim hostes venientes castrum ipsum, sed frustra, oppugnarunt. Similiter cum eadem matrona, ut pro viri sui prosperitate et salute oraret, quia plurimos inimicos habebat, Dei famulæ attentius commendasset, illa ore prophetico dixit: « Plura adversa et pericula sustinebit; sed a captione et nocivo vulnere eum Dominus illæsum conservabit. » Quod per omnia sicut prædixit evenit, et miraculose sæpius captione evasit.

Jam vero quid amplius dicemus? Numquid non Angelicis spiritibus valebit æquari? Quibus etiam in terris amicissimo fœdere copulata erat, ut eorum præsentia raro careret, quæ etiam singulorum Ordinum officium in aliquo exercuisse videtur. Angelorum denique quorum proprie officium est ministrare bene congruit Ordini; quia officiosa charitate et dulci societate miseris affectum ministravit compassionis. peccatoribus subsidium orationis, negligentibus admonitionem correctionis, ignorantibus verbum instructionis ¹.

Angelicis
ordinibus
assimilatur.

Ipsa etiam more Archangelorum, multorum internuncia ad Deum fuit, et eorum pia ad ipsum interventrix. Virtutibus quoque quoad aliquid assimilabatur, quia virtutum omnium præclarum fuit exemplar. Inter Potestates etiam non immerito reputabitur, cui omnipotens majestas se toties in potestatem dedit, et quæ super dæmones tam potens effecta est, sicut ipsi cuidam alii personæ per visum conquesti sunt dicentes: quod ejus meritis et oratione quotidie animæ fidelium a potestate eorum tollerentur.

Cum Principatibus etiam jure obtinet locum, quod velut princeps militiæ cum sorore sua, venerabili Domna Abbatissa, omnia monasterii tam interiora quam exteriora sapientissi-

1. In nonnullis codicibus quædam hic invenimus sanctæ Mechtildis elogio attributa, quæ in laudem Gertrudis Abbatissæ sunt alibi scripta: quæ quidem suo loco, ut par erat, infra restituimus, Parte VI.

In regendo
monasterio
sapientia.

me et ordinatissime gubernabat. Dominationibus insuper non incongrue associatur, quæ domina affectuum et actuum suorum fuisse probatur: siquidem dominabatur omnibus affectibus suis ipsos in Deum dirigendo; dominabatur cordi, omni custodia illud servando; dominabatur operibus suis, ipsa propter Deum exercendo. Ipsa etiam quietissimus et deliciosissimus Dei Thronus per serenissimam et mundissimam mentem suam dici potest; quæ Dei gratia plena, omnibus a se quærentibus qualiter vivere et se regere deberent, quasi ex ore Dei in ea sedentis, quid facere deberent indicabat.

Psalmorum
intellectus.

Cherubim quoque ipsam dissimilem non arbitramur, quæ toties ipsi fonti sapientiæ immersa, et luminis abyssum penetrans, velut sol refulgens in templo Dei, scientia et sapientiâ omnes ad se venientes illuminavit. Sicut enim ipsa nobis retulit, super psalmos quidquid cantabat sive legebat, sapissime spirituales intellectum Dominus sibi dabat, et super quæ anima nondum cogitaverat, repente in momento intellexit. Super omnes tamen, Seraphim convenientissime et dignissime angelica hæc Virgo æquabitur, quæ ipsi amori, qui Deus est, toties immediate unita est, ejusque igneo Cordi tam amantissime impressa, unus cum eo ignitus spiritus est effecta. Valde namquæ generosa erat in loquendo de Deo; maxime de charitate tam ferventer loquebatur, ut audientes sæpe accenderet; unde congrue de ipsa dici potest, quod verba ejus cum Eliæ verbis, *quasi facula ardebant*. (ECCLI. XLVIII.)¹

Hæc pauca de laude conversationis ejus descripsimus, dignum judicantes eam coæquari omnibus Sanctis, quibus etiam in terris tam familiarissime sociata erat, ut eorum

¹ Iterum quædam ad Abbatissam Gertrudem pertinentia, hic beate Mechtildi immerito attributa, in Part. VI. retulimus.

præsentia frequentissime specialiter in festis eorum frueretur. Sed nulli absurdum videatur si nostri temporis, in quod fines sæculorum, imo fæces omnium vitiorum, et tædia bonorum devenerunt, hominem unum omnibus cœquavimus Sanctis, cum beatus Gregorius super Ezechiele dicat : quod Deus de die in diem homines majori cognitione illustrare, et secreta sua eis amplius revelare dignatur, et processu temporis spiritualium scientiam augeri, introducens illud Danielis Prophetæ de ultimo tempore dicentis : *Pertransibunt plurimi, et multiplex erit scientia.* (DANIEL, XII. 4.) Dicit etiam sic : Moyses plus quam Abraham, Prophetæ plus quam Moyses, Apostoli plus quam Prophetæ cognoverunt. Sicut David de se testatur dicens : *Super omnes docentes me et super senes intellexi.* (PSAL. CXVIII. 100.) Legitur etiam in *Vitas Patrum* quod sancti Patres de ultima generatione prophetabant dicentes : Homines tunc temporis fore negligentes, sed tamen qui inter eos perfecti fuerint, super nos et patres nostros meliores erunt.

Magis in
die
mundum
Deus
illustrat.

CAPUT XXXI.

GRATIARUM ACTIO PRO COMPLETIONE ISTIUS LIBRI.

BENEDICTUS sit Dominus Deus omnis gratiæ, cujus dono et voluntate hic Liber editus est; nequaquam propria deliberatione et præsumptione scribentium, sed consilio et præcepto Domnæ Abbatissæ suæ¹ et consensu Prælati sui.

1. Hæc Abbatissa fuit Sophia de Mansfeld, quæ post Gertrudem de Hackeborn Abbatiale munus implevit, et tantum post annum MCCXCVIII, quo beata Mechtildis obiit, officium præ gravi morbo dimisit. Prælati, forsitan Præpositi monasterii, vel Episcopi Halberstadt.

Ipsa etiam Christi ancilla, cui hæc omnia a Deo sunt inspirata et revelata, librum hunc legit, approbavit et correxit; quod hoc modo evenit.

Nocte quadam in oratione Dominus eidem apparuit librum hunc tenens in dextera sua apertum. Hoc cum duabus scriptricibus suis indicasset, rogans ut sibi librum ostenderent, et illæ hoc se facere non posse dicerent, timentes ne forte tristaretur, illa mœrore ducta dicebat se nunquam velle consolari, donec quid de eascripserint, videret. Sequenti iterum nocte posita in oratione, vidit gloriosam Virginem puerum elegantissimum ulnis gestantem. Cui dum se humiliter prosternens causam tristitiæ suæ exponeret, illa puerum dabat dicens: « Accipe Filium meum mœrentium consolatorem, qui tuum omnino potest lenire dolorem. » Quem illa gratanter accipiens, mœrorem suum illi similiter est conquesta. Ad quam Dominus: « Noli timere; ego totum feci. Meum est ergo omne opus illud. Ego dedi tibi, et tam veraciter sicut de Spiritu meo accepisti, ita vere eas meus compulit Spiritus ut scriberent et elaborarent. Noli ergo timere, nihilque in eo deleas. Ego quoque a læsione et ab errore eum conservabo. » Dansque illi magnam spiritus certitudinem, de veritate ejus ita dixit: « Omnia verba libri hujus veraciter de Spiritu meo conscripserunt, et in coronis earum coram oculis meis sine fine lucebunt. »

Sicque omnem tristitiam ejus omnino ab ea tulit, ut ex die illa ostenderint ei librum quandocumque vellet, et ex integro coram ea perlegentes, excepto prologo et finali. Et quidquid in eo invenerunt, de cujus veritate suspicabatur, statim cum primo potuit a Deo requisivit, et sic Dominus ipsa mediante Libri hujus corrector fuit.

Dominus
ipse librum
commendat.

CAPUT XXXII.

DE TRIBUS PULSIBUS CORDIS CHRISTI IN SUA MORTE ¹.

INTERROGATUS est Dominus qualiter a tribus pulsibus divini Cordis sui citius fuerit mortuus, sicut in hoc libro supra est prænotatum ². Ad quod Dominus tale dedit responsum: « Cum anima mea in jubilo beatissimæ Trinitatis primo est creata, statim in ipsa creatione sui, veneranda Trinitas inæstimabili eam circumplexans amore, tota sua Divinitate illi se infudit, omniaque sua ipsi plene donavit: Deus Pater, omnipotentiam suam; Filii persona, suam increatam sapientiam; Spiritusque Sanctus, omnem bonitatem sive amorem; ita ut anima mea haberet omnia per gratiam quæ Divinitas habet per naturam. In ipsaque ista unione, illud divinum et æternum desiderium, quod sancta Trinitas ab æterno habuit ad uniendam naturam humanam Divinitati pro homine redimendo, animam meam ad perficiendum opus istud ineffabili succendit amore. Cum etiam in divina sapientia plene et lucidissime agnoscerem omnem humanitatis meæ gloriam, et omnia quæ illi erant ventura, et exinde hominis salutem permaximam, divino quodam gaudio super omnem modum replebar. Infusione quoque benignissimi amoris, quo Spiritus Sanctus se animæ meæ plene communicavit, tam benevola et parata ad redemptionem humani generis est effecta, ut onus illud suave ipsi videretur. Sed statim in ipsa hora

Quantum
Christi
anima in
salute n
humanam
ardebat.

1. Caput istud, quasi adventitium ac posterius saltem scriptum, in præcipuis tantum codicibus, ultimo quidem loco, reperitur.

2. Part. 1, c. v. § 4. pag. 18.

Animam
Christi a
corpore
amor
separavit.

conceptionis meæ a Spiritu Sancto, cum anima corpori est associata, divinum illud desiderium omnipotentia moderando continuit, et sapientia gaudium illud temperavit, Spiritusque Sanctus suæ dulcedinis unctione amoris fervorem lenivit, quatenus humanitas mea vitam servaret temporalem. Instante autem hora mortis meæ, amor ille omnipotens, sapiens et benignus, qui antea Cor meum tam valde pulsaverat, totius divinitatis suæ prævalentia desiderium meum et gaudium relaxans, amore inæstimabili, et superexcellenti Cor meum constringens, animam a corpore separavit; cui omnis pene acerbitas, quæ unquam excogitari potuit, mortem non intulisset. »

EXPLICIT PARS QUINTA.

PARS SEXTA ¹.

CAPUT PRIMUM.

DE VITA ET MORTE VENERABILIS DOMNÆ GERTRUDIS ABBATISSÆ.

PRÆDULCIS memoriæ Domna Gertrudis, Abbatissa nostra, gloriosum et vere præclarum Ecclesiæ nostræ lumen, omnibus virtutibus florens ut rosa, totius sanctitatis exemplar et veræ Religionis columna firmissima, hujus felicitis, de qua scripsimus, Virginis secundum carnem soror existit. Hæc a puerilibus annis miræ sapientiæ fuit et discretionis, ita ut cum nonum decimum ageret annum, eam Abbatissam ordinarent. In quo officio tam laudabiliter, suaviter et prudenter se gerebat, ut in magna reverentia haberetur et materno affectu ab omnibus amaretur, tam Deo quam hominibus amabilem se exhibens et gratiosam. Quantæ etiam humilitatis fuerit in habitu et gestu, verbis et omnibus operi-

1. Hæc pars sexta, quæ in paucis modo codicibus reperitur, tota in eo est, ut Abbatissam Gertrudem de Hackeborn, jam supra, part. V. c. 1. et 2. itemque in *Legatus*, lib. V. c. 1. laudatam, fusius commendet. De ista quidem præclara Abbatissa quædam fuerunt ipsius sorori B. Mechtildi, quædam S. Gertrudi manifestata et in proprio cujusque libro sigillatim consignata. Plurima etiam in utroque de virtutibus ac præsertim de morbo et obitu ejusdem occurrunt, quæ sæpissime etiam quoad verba ita consentiunt, ut ab eodem auctore conscripta deprehendantur.

Verbis et
exemplo
Abbatissa
filias edocet.

Quælibet
se maximè
ab ea diligi
æstimat.

Nullam sine
gravi causa
contristabat.

bus ejus elucebat. Ad quæque vilia opera et maxime ad communes labores Sororibus se frequenter sociabat ; quandoque prima imo sola laborabat, quousque subditas induxit, vel magis exemplo aut blandis verbis ad se juvandum allexit. Amatrix veræ paupertatis erat : unde omnem superfluitatem rerum temporalium tam a se quam a suis subditis elongare cupiebat. De infirmis maxima illi erat cura, ita ut nunquam in tantum posset occupari, quin eas quotidie singulas visitaret, et si quid vellent sollicitè interrogaret, propriis etiam manibus eis ministerium exhibens, tam ad recreandum quam ad pausandum. Unde cum in senectute infirmitatibus crebris laboraret, ad alias infirmas adhuc se portari faciebat, et cum loqui non posset, gestu et nutibus tam fidelissimum eis prætendit compassionis affectum, ut plurimas ad fletum commoveret. Valde communis erat, et tam maternelles omnes diligebat, ut quælibet ab ea se maxime diligi æstimaret. Unde etiam vix notari poterat quæ ejus secundum carnem essent propinquæ. Tam mitissima et suavissima moribus erat, ut cum aliquam Sororum rationabiliter dure pro culpa sua corripuisset, statim eadem hora et loco eodem tam amicabiliter et leniter eam alloqueretur ac si nunquam deliquisset. Similiter faciebat, cum in Capitulo aliquam exigente justitia serius proclamasset ; statim finito Capitulo illa Soror tam securum ad eam habebat accessum. Nulla Soror tam juvenis erat, quæ ipsi causam suam cum fiducia non auderet aperire. Nunquam de illa visum est vel auditum, ut alicui sine rationabili causa seriosam se exhiberet, aut vitio morum suorum contristaret. Ita in infirmitate sua mitis et benigna erat, et tam hilaris et patiens ad omnia, ut omnes ad se venientes et sibi ministrantes lætas redderet et jucundas.

Divinam Scripturam valde studiose et mira delectatione quandocumque poterat legebat, exigens a subditis suis ut

lectiones sacras amarent, et jugi memoria recitarent. Unde omnes bonos libros quos poterat, ecclesiae suae comparabat, aut transcribi a Sororibus faciebat. Studiose et hoc promovebat, ut puellae in liberalibus artibus proficerent, ita dicens, si studium scientiae deperierit, cum amplius divinam Scripturam non intellexerint, Religionis simul cultus interibit. Unde et juniores minus litteratas amplius addiscere saepe cogebat, et magistras eis providebat.

Studium
promovet
scientiae.

Orationibus devotissime et intentissime instabat, ita quod perraro absque lacrymis orabat. Tranquillissimae mentis exstitit, et tam liberum et exoccupatum a curis cor tempore orationis habebat, ut multoties ab oratione ad fenestram vocata, sive ad alia negotia, statim ut rediit, eandem puritatem devotionis quam in oratione habuerat, reinvenit. Denique orationis et devotionis studium in tantum portaverat usum, ut cum in senectute viribus et etiam aliquantulum sensibus defecisset, et usum loquendi amisisset, maxima adhuc devotionis reverentia et lacrymarum inundantia communicaret, sicut et omnibus diebus vitae suae consueverat. Et cum Sorores sibi de Deo proloquerentur, vultu et nutibus laetissime quasi gratias agens ostendebat quam libenter audiret; nunquam etiam sic male valens, quin alacrior fieret, ac si nil pateretur, cum aliquem sermonem vel etiam verbum de Deo audiret. Ad Missam frequenter duci volebat, et circa Horas canonicas mirabiliter studiosa erat et devota, in tantum quod cum in infirmitate dormitaret, quandoque habens offam in ore vel scyphum ad os ut biberet, semper tamen in mora Horarum vim sibi inferens miraculose vigilavit.

De Deo
loquentes
libentissime
audit.

Mundissimi etiam cordis ab infantia fuerat, ut ne leve verbum audire vellet, per quod suo cordi macula inferri posset. Quid plura? Quicquid erat virtutis, quicquid scientiae, quicquid verae religionis, in ea velut in speculo relucebat. Ferventissima fuit in charitate et devotione, quantum ad

Deum, summa in pietate et sollicitudine quantum ad proximum, prima in humilitate et afflictione quantum ad seipsam. In pueris mitissima et dulcissima, inter juvenes sanctissima et discretissima, inter seniores sapientissima et jucundissima. Nunquam inveniebatur otiosa; aut semper erat utiliter manibus operans, aut orans, aut docens, aut legens. Talis ac tanta erat, et tam laudabiliter se et omnes subditos suos regebat, ut si audeo dicere, nec primam similem visa est nec habere sequentem.

in infirmitate
loquelam
amittit.

Hæc postquam cœnobio nostro per annos quadraginta optime præfuit, crebris cœpit infirmitatibus fatigari. Cum autem per annum et amplius in infirmitate laborasset, et post hæc loquelam amisisset, pia soror ejus eam decessuram credens, attentius quo potuit pro ea Dominum exorabat, ut secundum voluntatis suæ beneplacitum et animæ ejus necessitatem cum ea disponere dignaretur. Subito autem spiritus ejus in cœlum rapitur, ubi vidit in speculo divinæ providentiæ quod nondum moritura esset, sed in illa infirmitate aliquantulum duratura. Attamen omnis Sanctorum exercitus in adventum et susceptionem tantæ sponsæ Dei festina jucunditate se præparabat. Beata igitur Virgo Maria inter alia ornamenta quibus mirifice fuit insignita, habebat niveas chirothecas, in quarum una aurea esse videbatur aquila, et aureus leo in altera. Per quod dabatur intelligi quod illa anima in cujus susceptionem se præparabat, ipsi gloriosæ Virginis specialiter in tribus erat assimilata: scilicet in innocentia virginali, quod notabatur in candore chirothecarum; et per altam et perspicuam contemplationem, quod significabatur per aquilam; et etiam per constantiam fortitudinis qua universa vitia devicit, quod per aureum notabatur leonem. Patriarchæ et Prophetæ in sua præparatione habebant aurea canistra diversis xeniis plena, significantes quod tam sapienter et fideliter subditis suis cum omnibus tam corporalibus quam spiritua-

Mechtildis
visio de
sorore sua.

libus prouiderat. Apostoli quoque habebant libros magnos et ornatos coram se, cum quibus eam honorantes erant pro saluberrima doctrina quam suis ministrabat subjectis, quia per hoc Apostolicis meritis æquabatur. Martyres uero habebant clypeos aureos et nimium splendentes, quibus reuerentiam infirmæ erant exhibituri pro indefessa patientia, qua contra aduersa omnia firmiter fuit munita, per quam ipsorum meritis fuit adæquata. Confessores decorabantur cappis amplis et pulcherrimis ad obsequendum ipsi, pro religiosa conversatione et sanctissimis exemplis in quibus ipsorum erat meritis coæquata. Virgines uero aureolâs et lucida specula in sua habebant præparatione, quibus infirmæ erant blandituræ pro innocentia puritatis, et quod frequentius in speculis exemplorum Jesu Christi solebat vitam suam examinare quam similis esset Deo in uirtutibus, uel quam dissimilis; et in hoc conjungebatur, imò quibusdam sacris uirginibus præferebatur.

Sancti ad
illam
suscipien-
dam se
accinguntur

CAPUT II.

QUOD DUODECIM ANGELI EI MINISTRABANT

Post hæc dum soror ejus esset iterum orans pro ea, uidit animam ejus in similitudine domus perlucidæ, in cujus medio Deus erat sedens, et radians per eam uelut sol per cristallum. Et ait ad eam Dominus: Sicut me absque impedimento per hanc domum perspicias, ita me in anima istius in omnibus operibus et uirtutibus in quibus se modo exercet, recognoscere potes: specialiter in patientia, benignitate et hilaritate, quas supra humanam na-

Sancti ad
illam
suscipien-
dam se
accinguntur

Visio
Mechtildis
de sororis
suæ merito.

turam per gratiam Dei est sortita; quæ omnia ego in illa operor et per illam. »

Post hæc vidit circa lectum infirmæ duodecim Angelos sibi in ministerium deputatos, qui referebant ad Dominum universa, quæ circa eam fiebant, tam per proprias virtutes quam etiam per sibi servientes. Ad pedes ejus tres erant Angeli ministrantes ipsi ad patientiam, quæ tantum abundabat in ea, quod omnes duodecim Angeli sufficiebant pro ipsa laudare Dominum Deum. Ad sinistram tres erant Archangeli, qui obsequebantur ei ad bonas voluntates, intentiones et desideria sancta. Ad dexteram erant tres de choro Thronorum, qui ei serviebant ad tranquillitatem, mansuetudinem et pietatem. Ad caput erant tres de Choro Dominationum, qui omnem honorem et reverentiam et charitatem a Sororibus infirmæ exhibitam suscipientes, in conspectum summi Regis cum lætitia deferebant.

Item cum soror ejus sibi ad peccatum reputaret, quod tam libenter cum illa esset, timens ne forte humanitati plus justo consentiret, super hoc Dominum requisivit. Cui ille: « Nullum tibi est peccatum; omnes enim sensus et motus, quos ad peccandum habere poterat, penitus ab ea sunt ablati, eamque in talem perduxì statum, quod vita sua in nullo modo potest displicere. Nusquam etiam locorum præterquam in sacramento altaris¹ me verius et certius invenies, quam in ea et cum ea, moresque meos conformatissime in ea reperies et virtutes. Tam benignum enim, tam mansuetum et tam amabilem sicut me discipulis exhibui et omnibus hominibus; sic ipsa subditis suis et omnibus ad se venientibus modo facit. Et sicut omnes injurias et pœnas mihi illatas dulciter, hilariter et patienter sustinui; sic illa infirmitates et

1. Eadem declarat Dominus, de sancta Gertrude. Cf. *Legatus* I. I. c. 4.

dolores dulci et jucundo corde supportat. Et sicut ego ex nimia liberalitate omnia quæ habui, crucifixoribus distribui; ita et ipsa ex liberalitate cordis quam semper habuit, modo omnia sua disperdit. »

CAPUT III.

QUOD CHRISTUS SEIPSUM IN EA SUSCEPIT.

ALIA vice cum esset communicatura, soror ejus orabat Dominum, quatenus seipsum in ea dignaretur suscipere, et Deo Patri laudes et gratiarum actiones condignas persolvere, eo quod per se loqui non posset. Ad quod Dominus ita respondit: « Nonne hoc facere deberem? Nam raptor hoc faceret, qui si juste vellet, aut rapinam redderet, aut aliud pro ea restitueret; sic certe ego faciam, qui ei loquelam abstuli, quod per se non potest, per memetipsum centupliciter persolvam. » Visumque est sibi quasi Dominus staret a dextris infirmæ, habens vestem ex auro purissimo, plenam floribus viridis coloris, ipsamque dulcissime amplexans osculatus est dicens: « Mille millena oscula tibi, sponsa mea, propino. » Per aureum amictum Domini designabatur amor divini Cordis ejus, et per flores viror omnium virtutum in quibus floruit et exercuit se in terris. In pectore vero habebat rosam pulcherrimam etiam viridis coloris, lapidibus pretiosis mirifice decoratam, cum qua infirma ludebat: in quo significabatur confidentia ipsius, quam semper in omnibus habebat ad Deum. Facies ejus etiam ineffabili splendebat pulchritudine, ita ut sibi videretur nunquam in anima tantam elegantiam vidisse. Supercilia ejus specia-

Dominus
infirmæ
dulciter
favet.

liter bene erant composita et parumper arcuata; per quod sibi videbatur innui ejus providentia, qua tam provide omnia quæ ad suum pertinebant officium disponebat. Oculi ejus singulari splendebant radio, significantes respectum misericordiæ ejus, qua subjectorum indigentiam multa compassione et misericordia respexerat. Os ejus roseo nitebat colore, designans assiduitatem doctrinæ et affluentiam utilium verborum, quibus subditos et alios multos de longe venientes studuerat informare.

Item cum hæc soror ejus quadam vice communicasset, dixit ad Dominum: « Obsecro, mi Domine, recordare quam fideli studio famula tua a sororibus exigebat modo blanditiis, modo increpationibus, quatenus sæpius et libenter communicarent, et quod nunc infirmitate impedita venerandum corpus tuum suscipere non valet, teipsum illi, prout tuam regiam concedet liberalitatem, impertiri digneris. » Cui Dominus: « Ego me in sponsum, et amicum fidelissimum, et unicum solatium ipsi donavi. » Et illa: « Quomodo, inquit hoc verum est, quod unicum ejus solatium sis, cum beneficia hominum et dona cum hilaritate et gaudio quodam suscipiens, in terrenis aliquantulum delectari videtur? » Ad quam Dominus respondit: « Nonne et hoc consideras, quod cum ejus nutus non intelligentes, contra ejus voluntatem facitis, simili modo tam benigne arridet ac si magnum fecisset ei bonum? Ideoque scias quod sic in me firmata est, quod ad omnia quæ illi eveniunt, sive læta sive tristia, uno et eodem modo se habeat. »

Alia iterum vice cum esset communicatura, vidit hæc soror sua Dominum Jesum quasi juveniculum duodennem, pulcherrimum et delicatum nimis, eam dextera amplexantem, et inter alia multa hæc etiam verba sibi dicentem: « Pro dextera quam abstuli tibi, ero cooperatus tuus in omnibus quæ agis; pro pede et crure ero ductor tuus. Vir-

A commu-
nitione
impeditam
Deus
consolatur.

ginitate perpetua decorabo te, gaudium et lætitiã pro universis infirmitatibus dabo tibi, agilitatem æternam pro omni gravamine corporis habebis, jucunditate continua meipso perfrueris. »

CAPUT IV.

DE TRANSITU EJUS FELICI.

Post hæc igitur cum ille solaris radius ad occasum tenderet mortis, illaque rutilans gloriæ nostræ corona inclinaret ad casum, ut eam Dominus sibi magis aptitaret, usum loquelæ per viginti duas hebdomadas miro quodam modo sibi abstulit, ita ut¹ nec nutibus indigentias suas notificare valeret, exceptis duabus dictionibus, scilicet: *Spiritus meus*, quibus omnia necessaria sua miraculose expetebat. Unde multoties contigit quod eam non intelligentes contra voluntatem ejus facerent; quod tamen ipsa benignissime et patientissime supportabat. Nam vere Deus habitabat in ea et cum ea, qui omnia quæ per eam fiebant, suo dulcissimo Spiritu sibi placitissime dirigebat. Sed cum hoc verbum, *Spiritus meus*, tam continue iteraret, hæc soror ejus vice quadam eam interrogabat: « Et quis est Spiritus tuus? aut de quo Angelorum ordine? » Cui illa statim expedita lingua ita respondit: « Seraph est spiritus meus². »

*Spiritus
meus.*

Post amissionem autem loquelæ fere per mensem, quodam mane ita male valuit, quod putabatur agonizare. Et dum

1. Cf. *Legatus*, V. 1.

2. Hoc est, sic amore Dei plenus, ut aliquis ex Seraphim, qui inter Angelos præcipue per amorem discernuntur.

congregato Conventu festine inungeretur, apparuit pluribus personis Dominus Jesus formam et decorem, secundum quod dicit Bernardus, indutus, quasi ad amplexum expandens brachia, et blandiendo eam respiciens, et contra faciem infirmæ quocumque vertebatur se statuens, ac si resolutionem ipsius vehementi desiderio expectaret.

CAPUT V.

DE EODEM.

APPROPINQUANTE itaque die, qui ab ipsa tot jucundis desideriis fuerat præoptatus, tamque devotis orationibus præmunitus cum jam agonizare cœpisset, videbatur Dominus totus festinus occurrere, comitatus dextera lævaque beatissima Matre sua prædilectoque discipulo Joanne Evangelista; post quos sequebatur multitudo totius cœlestis curiæ, specialiter Virginum exercitus, qui videbantur per diem illum domum implere, admiscentes se inter Conventum, qui etiam per diem illum mansit ibidem, desolationem suam fletibus et suspiriis deplangens, matrisque transitum devotis precibus commendans. Dominus autem Jesus tam dulcissimis gestibus ipsi infirmæ videbatur blandiri, quod exinde mortis amaritudo potuit digne leniri. Cum vero in Passione legeretur, *et inclinato capite tradidit spiritum*, Dominus velut ex incontinentia ferventissimi amoris inclinatus super agonizantem am-
 abus manibus Cor proprium aperiens super eam expandit.

Dominus
 cum Matre
 et Joanne
 agonizanti
 blanditur.

CAPUT VI.

DE HORA FELICISSIMI TRANSITUS EJUS.

FELICISSIMA itaque instante hora, qua ille cœlestis sponsus, altissimi Patris imperialis Filius, dilectam suam, post longa desideria egredientem de mundi carcere, ad pausandum secum in thalamum amoris suscipere disponebat, felix illa centupliciterque beata anima in illud unice præexcellentissimum sacrarium, scilicet Cor Jesu Christi prædulcissimum, sibi tam fideliter ac jucunde patefactum cum júbilo inæstimabili suavitatis evolavit. Ibi quid viderit, quid audierit, quid senserit, quidve beatitudinis affectu intraxerit ex superabundantia pietatis, quæ speciali privilegio tali tantoque meruit uti vehiculo, quis mortalium æstimare possit? Quam mellifluis etiã floridi sponsi se deducendis in dulcissimis intimis suis blanditatibus, quamque læto tripudio concomitantium coronatisque gaudiis suscipientium, ac insimul universorum festivis laudibus glorificatio tam beatissime sit perfecta, cum nihil inde balbutire queat humana fragilitas, decet proinde Deo auctori omnium decantare cum gratiarum actione carmen jubilationis in commune cum cœli civibus.

Cum ergo perfulgidus ille sol, qui tam late sparserat radios suos in terra nostra, subductus esset, et respectu divinitatis illa exigua guttula abyssum suam unde profluxerat repetisset, filiæ in tenebris derelictæ, per viam spei ad maternæ beatitudinis gloriam oculos fidei levantes, lacrymas jam tunc veraciter fundunt ex corde, atque intermixtis cœlestibus gaudiis de maternæ gloriæ congratulatione cum ipsis mœroribus de propria desolatione, altis vocibus laudes dederunt in cœ-

In Cor
Jesu
anima
suscipitur.

In Corde
dilecti
pausat
anima.

lum, desolationemque suam maternis affectibus commendarunt ¹ cum Responsorio, *Surge Virgo*. In quo dum cantaretur: *quæ pausas sub umbra dilecti*, audita est respondere dicens: « Nequaquam mihi sufficeret sub umbra, sed in Corde dilecti dulcissime et securissime imo quietissime pauso. »

B. Pater
Benedictus
filiam ante
thronum Dei
ducit.

Post hæc dum die quodam hæc Christi virgo orationi insisteret, vidit animam jam dictæ sororis suæ defunctæ in præutilanti gloria, et beatum Benedictum, patrem Ordinis, præcedentem, et manu baculum tenentem, et felicem filiæ suæ, ejusdem scilicet Abbatissæ, animam amicabiliter et venerabiliter brachio circumplexantem, et ducere ante thronum venerandæ Trinitatis, et alta voce cum melodia pulcherrima in laudem et honorem ipsius animæ decantare Responsorium: *Quæ est ista quæ processit sicut sol* ², etc. Et cum pervenisset ante solium, Dominus blande acclinatus ad eam, dixit: « Bene venias, pulcherrima filia mea. » Illa vero pro congregatione Dominum fideliter exorabat olim sibi commissa. Tunc ista quæ hæc vidit dixit ad eam: « Quid, soror charissima, vis filiabus tuis mandare? » Et illa: « Dic eis ut amantissimum dilectum cordis et animæ meæ totis visceribus incessanter diligant, ejusque amori, imo et memoriæ, nihil omnino præponant. » Tunc ista: « Commendanos, inquit, omnes Deo, quia video te bene valere. » Ad quod illa: « Ego commendo filias meas in illam suavissimam requiem, in qua securissime vivo; scilicet, dulcissimum Cor amantissimi Jesu Christi. »

Mechtildis
animam
sororis suæ
interrogat.

1. Cf. *Legatus*, lib. V. c. 1, p. 510, ubi indicatur, sanctam Gertrudem Responsorium imposuisse.

2. Responsorium in Matutinis festi Assumptionis B. M. V.

CAPUT VII.

QUALITER ISTA BEATISSIMA ANIMA EST SALUTATA.

ITEM videbatur Christi ancillæ in somnis salutare animam sororis suæ defunctæ in hæc verba : « Saluto te, Christi sponsa, in amore quo flagrasti cum primo vultum et decorem Dei creatoris tui revelata gloria aspexisti. Saluto te, Virgo Christi, in dulcore quem sensisti, cum inæstimabilem Dei, quam ab æterno erga te habuit charitatem, per suam experientiam plene agnovisti. Saluto te in decore perfecto quo fulsisti, cum omnium operum tuorum plenissimam remunerationem de manu Domini, regis et sponsi tui, accepisti. » Hoc dum fecisset, cogitare cœpit quomodo animam non canonizatam taliter auderet salutare. Cumque sic intra se hæsitans Dominum super hoc interrogaret, ille dignanter respondit : « Bene et congrue hoc fecisti; ipsa enim est honor omnipotentiae meæ, decus sapientiae meæ, et allectio divinæ bonitatis meæ. »

Altera vice vidit animam ejus in una chorea mirabiliter gloriose; [quæ erat] habens crines pulcherrimos, qui eam miro decore venustabant. Delicatus autem et floridus sponsus Dominus Jesus tenens manum ejus dixit : « Non erant illi tot capilli, quot virtutes inerant ei. »

Alia vice cum iterum eam videret in gloria, requisivit quale meritum pro eo recepisset, quod tam devote solebat replicare Psalmum : *Laudate Dominum omnes gentes*, specialiter in festo Resurrectionis. Quæ ostendit ei viridia vestimenta miri splendoris, quibus erat vestita; et erant innumeris aureis stellis perornata, et suturæ mira quadam

Quantam
Gertrudis
SS. Trinitati
complacet.

Infirmariæ
accipit
præmium.

varietatè quasi cum albis margaritis et roseis lapillulis erant intermixtæ. Tunc ait ad eam : « Dum sis in abundantia omnium bonorum, quid nunc dare vis Sorori, quæ tibi in infirmitate tam fideliter servivit? » At illa tangens unum de roseis lapillulis dixit : « Hoc porta illi ex me. » Ad quod dum illa diceret : « Cum hæc videam in spiritu, bene scis quod corporaliter hoc non possum illi præsentare. » Illa respondit : « Ista albedo quæ apparet in suturis vestimentorum meorum signat humanitatem Jesu Christi, quæ præ omni mansuetudine suavissima erat, et rubor lapillulorum signat passionem Agni immaculati. Unde dic illi quod confidat de Dei misericordia; quia ego precibus meis volo ipsi obtinere apud Dominum meum, ut det ipsi mansuetudinem, et ut libenter pro ipso patiatur adversa ¹. »

CAPUT VIII.

QUALITER IN TRICESIMA VISA EST.

In tricesima iterum anima ejus apparuit eidem in nova et superexcellenti gloria, vallata gloriosis cœlestium principum agminibus, qui omnes cymbala tenebant manibus, et tam per cymbalorum quam per vocum symphoniam suavissimam replicando cantabant versiculum : *Laudate Deum in tympanis benesonantibus* (PSAL. CL.) etc. Et cum inter

1. In codicibus qui hanc sextam libri partem continent, duo hic subsequuntur capita quæ, licet jam initio partis quintæ sint, in his etiam sicut in cæteris codicibus, scripta, iterum post caput septimum hujus sextæ exhibentur : ea vero semel tantum posuimus, ubi scilicet agitur de charitate B. Mechtildis erga defunctorum animas. Part. V. c. 1. et 2.

tales cantus anima illa beatissima ducta statueretur ante thronum Regis gloriæ, Jesus, dulcissimus amator, sic eam est allocutus : « Bene venias, carissima mea. » In quo verbo persensit quemdam dulcissimum divinitatis effectum, quomodo scilicet ipsius simplicissima omnipotentia, sicut unumquemque amat in illo amore, sic respicit ac si nullum diligit præter ipsum. Unde ex plenitudine superabundantis suavitatis erumpens in laudem amatoris Sponsi decantabat : « *Anima mea liquefacta est* » (CANT. V. 6). Post hæc cantor omnium cantorum, reddens vicem dilectæ suæ etiam in laudis ejus excellentiam, quasi ex se, abysso totius beatitudinis, qui est initium et finis omnis perfectionis, decantando suavissima voce imposuit Antiphonam : « O Gertrudis, o pia », cui tota cœlestis curia prosecuta dulcisone subjunxit : « Quam pium est gaudere de te, o Gertrudis, Prophetis compar. » In quo verbo intellexit eam specialiter collaudari, quod in terris tam credula fuit, et tantam delectationem ad omnia Dei dona habuit. Et in spiritali doctrina quam subditis ministraverat, extollebatur in illo verbo : « Apostolis conserta, Prælatorum gemma, fide et meritis egregia, pietate, misericordia, charitate ineffabili ; exulta semper hic et ante Deum ¹. »

Tunc soror ejus, quæ hæc vidit, dixit ad eam : « Dic mihi, quæso, carissima soror, qualis sit illa liquefactio qua cantasti : Anima mea liquefacta est ? » Ad quod illa : « Cum incontinentissimus amor divinitatis animam infundit et penetrat, tam in prævalenti virtute dulcedinis, quod impossibile est creaturam posse totaliter capere, unde in seipsa resoluta et liquefacta refluit in ipsum, a quo accepit, tantæ beatitudinis largientem. » Tunc soror ejus : « Ora, inquit, pro filiabus tuis, quæ tam fideli te charitate amplectebantur

Bene venias,
charissima
mea.

O Gertrudis,
o pia.

1. Quod est Antiphona in honorem S. Martini, piæ huic Abbatisæ adaptata.

Suavitas
amoris in
filiabus
permaneat.

in terris. » Ad quod illa : « Hoc feci, et sine intermissione facio. » Et ista : « Quid eis vis demandare? » At illa : « Ut suavitas amoris, qui manet in intimo cordis mei etiam maneat in cordibus et sensibus earum. » Hinc ista subjunxit : « Quid tibi donatum est in primo ingressu cœli? » Respondit : « Dominus Deus, creator, Redemptor et amator meus, me in seipsum suscipiens, inæstimabili me lætitia adimplevit, seque ipso me vestivit, atque cum semetipso cibavit, seque ipsum mihi dans in sponsum, inenarrabili me honore glorificavit. »

CAPUT IX.

DE ANNIVERSARIO EJUSDEM DOMNÆ ABBATISSÆ.

Resurrectio-
nis pigrus
in gloria
humanitatis
Christi.

In anniversario ejusdem prædulcis memoriæ Domnæ Abbatissæ, cum ad ejus Vigiliis Responsorium *Redemptor meus vivit*, cantaretur, hæc soror ejus vidit animam ipsius inæstimabili gaudio et delectatione Dominum Jesum amplectantem et eadem verba dulcissime decantantem; agnovitque divinitus quod animæ in cœlis inæstimabili gaudio de Christi humanitate exultant, et quoties in terris homines intente hæc verba, vel aliud quid de futura eorum resurrectione cantant, statim inedicibili resultant gaudio, videntes ipsam veritatem in glorificata Christi humanitate; certi quod ipsi etiam resurgent; orantque pro iis qui hæc psallunt in terris, ut illam felicitatem etiam ipsi digne consequi mereantur. Agnovit etiam quod dum homo hæc verba devote profert, exinde per fidem corpus suum sanctificatur, ut dignius hac gloria perfruatur.

Post hæc vidit iterum quasi Deus Pater ad mensam regiam

1. Pars prior hujus capituli, utpote laudem B. Mechtildis extollens, in Parte V. cum duobus aliis pariter additis ante caput, *De laudabili conversatione hujus Virginis* a quibusdam editoribus inserta est.

cum anima illa sederet, dulcissimis et amantissimis ei blandiens verbis et gestibus, ac si hoc solum esset ejus gaudium et deliciae cum anima taliter epulari. Dominus autem Jesus velut imperialis juvenculus, balteo praecinctus, ad mensam illam diversa fercula condita Spiritus Sancti dulcedine ministrabat. Singulae etiam personae de Congregatione cum processione venientes, in magna reverentia flexis genibus, pyxides eburneas, argenteas et aureas odore mirifico refertas offerebant. Illae, quae cordis munditia eminebant, pyxides eburneas deferebant, et quae in Dei servitio plus aliis laborabant, argenteas habebant; quae vero amoris fervore caeteras praebant, aureas pyxides attulerunt. Multitudo quoque animarum cum gaudio supervenientes, pro sua liberatione Deo et animae ejus cui Dominus eas donaverat ad sui festi gloriam, magnifice gratias retulerunt. Deinde omnes suae Congregationis animae, tam Fratrum quam Sororum, in modum choreae circa eam se gyabant, inter quas animam unius Fratris, qui eodem anno decesserat, vidit in stola candidissima, desuper miro et vario adornatam decore; per quod intellexit designari suam benevolentiam; quia valde benigni fuerat cordis, ad omnia bonam gerens voluntatem¹. Ducentes autem choros, jucundissime psallebant dicentes: « O mater nostra, etc. » De Corde etiam Domini Jesu tuba magna exibat, in quam omnium vocum sonus dulcissima modulatione transibat.

Sequenti vero die, cum pro anima ejusdem Missa celebraretur, incidit menti ejus tale desiderium: quod si esset praepotens regina, auream imaginem optime vestitam et ornatam pro anima dilectae sororis suae ad altare Deo vellet offerre. Cujus cogitationi protinus Dominus hoc dedit responsum:

1. Per hanc designari videtur Frater Scg. propter easdem animas dotes commendatus in *Legatus* lib. V. c. 14.

Oblatio
diversa
pro anima.

Dominus
Mechtildi
pro Sorore
sua se offert.

« Et quid si hoc desiderium tuum modo per memetipsum compleam? » Apparuitque statim Dominus stans coram ea in specie juvenis regio, imo divino, splendore coruscus, et ait: « En accipe me, et juxta omne desiderium tuum me offer. » At illa ineffabili gaudio et gratitudine eum circumplectens, ducebat secum ad altare. Dominus autem Jesus semetipsum Deo Patri obtulit cum omnibus virtutibus suis, in augmentum perfecti decoris animæ illius, et cum gaudio, dulcedine et amore divini Cordis sui, ad gaudium et beatitudinem ejus sempiternam.

Da cor
tuum amanti
totum.

Post hæc anima illa felicissima, velut regina, et sui sponsi potens effecta, in amplexus Dei amantissime ruens, ipsum ad singulas Sorores per chorum circumducebat, dicens ad singulas: « Accipite Dominum virtutum, et petite ab eo virtutes. » Tunc illa quæ hæc videbat, dixit ad eam: « Mi soror carissima, quid maxime a nobis desideras observari? » Quæ respondit: « Humilem subjectionem, amabilem in invicem charitatem, et fidelem ad Deum in omnibus intentionem. » Et adjecit: « Eia, da cor tuum amanti totum, et omnes amanti homines: tunc amor Dei et omnium qui unquam Deum dilexerunt, totus tuus erit. Similiter si humilis es, humilitas Christi et omnium qui se pro ejus nomine humiliaverunt, vere tua erit. Et si misericordiam proximo feceris, Dei misericordia et Sanctorum ejus etiam tua erit; et sic de aliis virtutibus esse scias. »

QUAPROPTER SIT DEUS BENEDICTUS

IN DONIS SUIS ET SANCTUS

IN OMNIBUS OPERI-

BUS SUIS.

AMEN.

EXPLICIT PARS SEXTA.

PARS SEPTIMA

CAPUT PRIMUM.

DE EXTREMIS FELICIS SORORIS MECHTILDIS, GLORIOSÆ VIRGINIS
SANCTIMONIALIS IN HELFEDE.

HUMILIS hæc et devota Domini nostri Jesu Christi ancilla, affectuosa mater, et prædulcis consolatrix omnium nostrum, de qua hunc edidimus libellum; cum dies vitæ suæ usque ad annos quinquaginta septem in Religionis proposito¹ et omnium virtutum apice laudabiliter peregisset, per tres fere annos continuis vexata doloribus, ad extrema cœpit propinquare.

In penultima namque Dominica, scilicet *Si iniquitates*, cum ultimo Electa Dei, ante obitum suum, vivificum sacrosancti corporis et sanguinis Jesu Christi perciperet sacramentum; una persona Deo devotius intendens, vidit Dominum Jesum, inæstimabili gloria coram infirma stantem, vultu et gestu delicato sibi dicentem: « Honor et gaudium meæ divinitatis, corona et præmium meæ humanitatis, delectatio et requies spiritus mei, vis modo

1. Ad annum post Christum natum 1298. Intra hos quinquaginta septem annos, annumerari debent etiam tres ultimi anni quibus doloribus vexata dicitur Mechtildis; nam hoc anno 1298 decessit.

Divinæ laudi
quidquid
defuerit
vult
Mechtildis
per infirmi-
tatem
supplere.

venire et amplius manere mecum, quod meum et tuum desiderium compleat ? » Ad quod illa respondit : « Mi Domine Deus, supra omnem salutem meam tuam desidero laudem. Quapropter rogo, ut mihi liceat adhuc in pœnis persolvere omne quod unquam creatura in tua laude neglexit. » Quod responsum Dominus gratissime acceptans ait : « Quia hoc elegisti, ecce etiam in hoc mihi assimilaberis, qui voluntarie pœnas crucis et mortem pro Dei Patris gloria et mundisalute suscepi. Et sicut divinum cor Patris mei omne quod sustinui pertransivit, sic tuæ pœnæ et mors cor meum medullitus penetrabant ; totique mundo provenient ad salutem. »

CAPUT II.

DE VOCATIONE IPSIUS A DOMINO JESU CHRISTO.

Anima ejus
quasi hortus
amœnissi-
mus.

ITEM alia audivit quod eam Dominus his advocavit verbis : « Veni electa mea, columba mea, floriger ager meus, in quo omnia quæ desiderabam inveni ; hortus meus amœnus, in quo omne divini Cordis mei delectamentum habui ; in quo erant flores omnigenarum virtutum ; arbores bonorum operum et aquæ devotarum et ferventium lacrymarum ; quæ mihi semper ad quæcumque volebam patuit. In hunc hortum, quoties me peccatores irritabant, declinabam, et ex aqua ejus bibens inebriabar, ut omnium injuriarum mearum amplius non recordarer. »

CAPUT III.

QUOD DIVINITUS INUNGI COMMONETUR.

ITEM una persona devotius orans, commonita est in spiritu a Domino, ut eam ex parte sui commoneret, ut se ad suscipiendum sacrosanctæ Unctionis sacramentum præpararet; asserens ut sibi ex parte sui diceret, quod post susceptionem illius salutiferi sacramenti, ipse, custos amicorum suorum diligentissimus, eam in sinu suo tutissime disponeret ab omni macula immunem observare, quemadmodum pictor summo studio conservat imaginem noviter depictam, ne aliquo pulvere obfuscetur.

Alteri etiam personæ¹ revelatum est quod ipsa die Dominus vellet eam sacræ Unctionis sacramento præmuniri. Quod cum ista ex parte Dei infirmæ diceret, ipsa ut erat in omnibus semper Prælati suis in humilitate subjecta, hoc ad eorum beneplacitum dimittens, nihil in his promovere voluit, sed totum se divinæ providentiæ commisit, quæ nunquam in se sperantes derelinquit. Prælati vero qui ipsam in tanta reverentia habebant, quod non dubitarent ipsam perfecte præscire tempus, quo Domino placeret ut sacramentum perciperet, cum viderent ipsam non instare nec ipsam rem urgere, ipso die Unctionem distulerunt. Dominus vero illud verificans Evangelicum: *Cælum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt* (MATTH. XXIV. 35), testimoniuni quod dederat in ore duorum fide dignorum testium hoc modo

1. nempe beatæ Gertrudi. Cf. *Legatus*. Lib. V. c. 4. p. 525.

comprobavit. Nam feria secunda, ante Matutinos, eadem felicis memoriæ M. tam repentinis-cœpit doloribus vexari, quod plerique putabant illam ad extrema tendere ; tunc festinanter vocati sunt sacerdotes, et ipsa percepit sacræ Unctionis sacramentum. Sicque contigit ut quamvis non ipsodie, tamen ante ortum sequentis diei inungeretur, juxta Dei voluntatem ¹.]

CAPUT IV.

QUOD SINGULI SANCTORUM OMNEM FRUCTUM MERITORUM EIDEM DONAVERUNT QUANDO UNGEBATUR.

REVELATUM est autem tribus personis, quod Dominus in forma delicati sponsi dignantissime adesset, et ipse per se hoc sacramentum vivificum Electæ suæ præberet. Inter quas uni ² videbatur quod cum oculi infirmæ per sacerdotem inungerentur, amantissimus Dominus omnem aspectum suæ divinæ pietatis, quo unquam Cor suum mellifluum propria benignitate commotum est, cum quodam divini splendoris radio ad ipsam dignantissime convertens, donavit cum ipso omnem splendorem, omnem exercitationem sanctissimorum oculorum suorum. Unde videbantur oculi ejus ex abundantia divinæ pietatis tamquam liquorem suavissimi olei emanare. Per quod intellexit quod Dominus, ipsius meritis, omnibus eam cum fiducia invocantibus consolationis subsidium large dignaretur impartiri. Et hoc munus meruit ex eo quod se erga omnes homines semper piam et benevolam, charitativo exhibebat affectu.

Mechtildem
invocantes
consolationem
consequen-
tur

1. Quæ uncis includuntur sunt e veteri teutonica Lipsiensi editione 1505 excerpta.

2. Cf. *Legatus*, p. 526.

Similiter cum inungerentur cætera membra, ad singula donavit illi sanctissimorum membrorum suorum operationem; sed ad unctionem oris, ipse incontinentissimus animæ zelator se dignantissime ad porrigendum ori sponsæ suæ osculum, quod vincit mellis poculum, coaptavit; cum quo omnem fructum sanctissimi oris sui ipsi contulit.

Dum vero in Litanía legeretur: *Omnes sancti Cherubim et Seraphim, orate pro ea*, vidit ¹ quod ipsa beata Cherubim et Seraphim cum summa reverentia maximoque tripudio velut ab invicem secedentes, locum inter se congruentissimum ipsi Dei Electæ præbuerunt, potissimum censentes ut quæ in terris non solum angelicam duxerat vitam, per virgineam conversationis sanctimoniam; verum etiam super angelos cum Cherubim, fluenta spiritualis intelligentiæ, de ipso fonte omnis sapientiæ hauserat copiose; verum etiam cum ignitis Seraphim, ipsum qui *ignis consumens est* (DEUTER. IV. 24), charitatis brachiis complexata fuerat, inter se sublimer collocari, qui super omnes meruerunt divinæ majestati appropinquari. Cum autem singuli Sanctorum in Litanía nominarentur, quilibet cum ingenti gaudio maximaque reverentia exurgens, flexis genibus merita sua in modum pretiosorum xeniorum in sinum Domini offerebat; qui ea ad augmentum et cumulum gaudii et gloriæ suæ dilectæ donavit.

Peracta unctione, Dominus eam inter amplexus suos amantissime suscipiens, sic per biduum sustentabat, ut vulnus dilectissimi Cordis sui ad os infirmæ pateret; a quo omnem flatum quem spirabat trahere et iterum in Cor mittere videbatur.

1. vidit Gertrudis. Cf. *Legatus*. Lib. V. c. 4. p. 526.

Seraphim et
Cherubim
animam
inter se
suscipiunt.

CAPUT V.

DE DEVOTA INTENTIONE ET INGENTI AC FERVENTI PRO OMNIBUS
DESIDERIO.

APPROPINQUANTE igitur jucundissimo tempore beatissimi transitus ipsius, quo post diversarum ægritudinum lassitudinem, somnum perpetuæ quietis imperturbabilem Dominus Electæ suæ dare disposuit; feria tertia¹, in Vigilia sanctæ Elizabeth, ante Nonam cœpit evidenter agonizare. Cumque Conventus summa cum devotione convenisset, prædilectæ Sororis suæ exitum, maxima cum tristitia præstolantes, necnon consuetis orationibus præmunientes, una² ardentiori ducta affectu vidit animam ejus, in specie cujusdam puellæ valde delicatæ, coram Deo stantem, et omnem flatum quem spirabat, per vulnus sanctissimi lateris Cordi suo mellifluo immittentem; ex quo deificum Cor incontinentia propriæ benignitatis et dulcedinis commotum, quoties flatum ejus sibi suscepit immissum, toties ex amoris abundantia supereffluens, per totam Ecclesiæ latitudinem stillicidia gratiarum respersit, et specialiter in personas ibi præsentem. Et hoc intellexit ex eo esse quod ipsa beata infirma, Deo donante, devotam intentionem et ingens fervensque desiderium tunc specialius habebat, pro omnibus universaliter tam vivis quam defunctis; quibus omnibus ejus meritis benignus Dominus suæ gratiæ beneficia largiflue diffudit.

Cordivinum
ad se trahit
infirmæ
spiritum.

1. Sic legitur in variis codicibus, præsertim Guelferbyitano, et in editione teutonica 1505 hujus libri de morte Mechtildis, itemque in codice Vindobonensi Revelationum S. Gertrudis, contra editionem Lanspergianam earundem, quæ sola *feria quarta* inscripsit.

2. scilicet, sancta Gertrudis. Cf. *Legatus*. V. 4. pag. 527.

CAPUT VI.

QUOD BEATA VIRGO MARIA CURAM CONGREGATIONIS AB EA SIBI
COMMISSAM MANUALITER SUSCEPIT.

CUM vero legeretur Antiphona *Salve Regina*, in illo verbo *Eia advocata nostra*, Electa Dei infirma Virginem Matrem blande alloquens, commendabat ipsi Sorores suas, quas in proximo erat relictura: orans ut eas sui causa in ampliorem susciperet affectum.

Et sicut ipsa, quoad vixit, quantum poterat, se omnibus præbuerat benevolam et paratam advocatam, ita nunc post obitum suum, ipsa Mater misericordiæ dignaretur secum apud suum Filium perpetua esse interventrix, et advocata Congregationis. Ad quod intemerata Virgo se paratissimam mira blanditate prætendit, extensisque delicatissimis manibus suis ad manus infirmæ, curam Congregationis sibi commissam quasi de manu ipsius percepit.

CAPUT VII.

DE ORATIONIBUS AD INFIRMÆ LECTUM A SORORIBUS DICTIS ¹.

HINC cum legeretur oratio: *Ave Jesu Christe*, in illo verbo, *via dulcis*, videbatur Dominus Jesus delicatarum

1. Hoc Caput VII deest in Cod. Guelferbyitano; sed illud ex veteri editione germanica transtulimus, quod præterea in *Legatus* Lib. V. c. 4. fere integrum occurrit. In Guelf. fuisse omissum suspicamur sane pro reverentia sanctæ Gertrudis quæ ibidem aliqua reprehensione ex propriis dictis, perstringitur.

animarum Sponsus, quasi ex adipe suæ divinitatis sponsæ suæ viam delinire, ut eo suavius et delicatius eam attraheret sibi. Cum vero Conventus usque post horam nonam apud infirmam preces suas iterasset, et infirma quasi aliquanto melius se habere cœpisset, ab illa quæsitum est num Congregatio ad mensam ire posset. Respondit infirma: « Bene possunt ire. » Sicque tota die illa in agone jacens, nil aliud dicebat quam hæc verba: « O bone Jesu ! o bone Jesu ! » apertissime demonstrans quod ille medullitus sibi infixus erat in corde, cujus nomen inter tam acerbos mortis dolores, quos per gestum corporis satis declarabat, tam dulciter sine intermissione ore ruminabat. Cumque Sorores se singulæ orationibus ipsius committerent, et suas diversas suorumque amicorum necessitates et causas ipsi commendarent; quia non jam plus loqui poterat, dicebat secreta voce: « Libenter », vel « Eia ». Per quod satis indicabat quo affectu, quodcumque ab ipsa requirerent, Deo suo amatori commendaret. Ad postremum, cum nihil amplius dicere posset, sui tamen benignitatem præsuavis affectus, quo suas consorores et spirituales amicos amabat, cohibere nequivit; sæpius enim oculos, manusque amore supra se ad cœlum intendebat et extendebat; per quod manifeste ostendebat suum ad Deum affectum pro illis, qui ipsi fuerant commendati.

Sorores se
ejus
orationibus
committunt.

Intellexit etiam prædicta persona ¹ de omnibus membris hujus beatæ infirmæ, in quibus cruciabatur, exire quasi quemdam vaporem eximium qui animam ejusdem pertransiens, miro modo purificabat, sanctificabat, et æternæ beatitudini coaptabat. Hæc omnia cum prædicta persona in spiritu vidisset, apud se proposuit hanc visionem secretam

Vapor ex
infirmæ
membris
ejus animam
purificat.

1. Nempe sancta Gertrudis, quæ ista sibi revelata humiliter aliis manifestavit, cum pro silentio primum servato a Deo reprehensa fuisset.

tenere, ne ipsa in his prænoretur. Quod quam contrarium fuerit Dei bonitati, cujus *gloria est revelare sermonem* (TOB. XII. 7), qui etiam in Evangelio dixit: *quod in aure auditis, prædicate super tecta* (MATTH. X. 27), ex his quæ sequuntur patebit.

Nam cum inter Vesperas, hæc Electa Dei felicis memoriæ Domna Mechtildis valde ægrotans, tam evidenter iterum exspirare videretur, quod Conventus tam repente de choro vocatus, ita ut etiam suffragia omittere debuerit, circa infirmam orationes solitas recitaret, præfata persona omni conatu virium et sensuum suorum interiorum, ne minimum quidem percipere vel notare potuit de his quæ Deus tunc temporis cum sua Electa agebat, donec in se reversa culpam agnosceret, et illam per dolorem et pœnitentiam dilueret, et Deo voveret quod quidquid sibi Deus revelaret, ad solam Dei gloriam et proximorum consolationem libenter patefacere vellet.

Hinc post Completorium, cum jam tertio omnino existimarent istam infirmam esse morituram, præfata persona in spiritu rapta est, viditque animam infirmæ, ut supra, in specie teneræ multum et amabilis puellulæ, sed quasi novis ornamentis ex hujus diei passionibus decoratæ, in impetu circa collum Domini Jesu sui sponsi delicati irruentem, ac præcordialissimis ipsum amplexibus constringentem, et ex singulis ipsius vulneribus, ad modum apis diversos flores sugentis, specialem sibi intrahere voluptatem.

Unde cum legeretur Responsorium *Ave sponsa*, etc. processit Regina Virginum, rosa sine spina, Maria, veneranda Dei Genitrix, et animam infirmæ magis ac magis coaptavit et habitavit ad utendum et perfruendum deliciis divinitatis. Tunc Dominus Jesus ex merito suæ intemeratæ Genitricis, et ex dignitate illa qua ipsa unica et sola gratiam meruit fieri Mater et Virgo, quasi quoddam monile mirabiliter

Mechtildis
quasi mater
et virgo.

radiantibus gemmis compactum sumpsit, et super pectus infirmæ posuit; illamque hoc speciali privilegio donavit quod ad similitudinem suæ virginæ Matris, etiam ipsa appellaretur virgo et mater, considerans quod in casto amore memoriam sui in multorum cordibus genuisset.

CAPUT VIII.

QUOD CHRISTUS ANIMAM ILLAM BEATAM INÆSTIMABILI
MODO SALUTAVIT.

IN nocte itaque sanctæ Elisabeth, dum Matutini jam essent incepti, iterato cœpit Electa Dei taliter immutari, ut putaretur jam ultimum spiritum exhalare. Unde omis-
sis Matutinis, Conventus celerius circa ipsam solito more convenit. Tunc in splendore divinæ virtutis suæ coruscans, Dominus formam sponsi indutus, gloria et honore coronatus ac ineffabiliter fulgurantis divinitatis decore mirabiliter perornatus apparuit: et animam infirmæ suavissima blanditate alloquens, ait: « Modo, dilecta mea, exaltabo te apud proximos tuos: hoc est in præsentia mihi prædilectæ Congregationis. » Sic quoque incomprehensibili et inæstimabili, omnique humano intellectui longe excedenti ac sæculis inaudito, novo salutationis modo salutavit animam illam vere beatissimam, per singula vulnera sanctissimi corporis sui, quæ dicuntur esse numero quinque millia quadringenta et nonaginta¹; ita quod unumquodque vulnus quatuor modos scilicet suavissimi soni, efficacissimi vaporis, uberrimi roris, ac amœ-

Dominus
animam
per vulnera
sua salutavit.

1. Cf. Part. I, c. 18. p. 59. item S. Gertrudis Lib. IV. c. 35. p. 399.

nissimi splendoris emittebat ; per quos dilectam suam pertransitive salutando vocavit Dominus. Per sonum itaque suavisonum, qui omnem excellebat modum organicum, notabantur omnia verba communiter, et singula singulariter, quæ ipsa Dei Electa unquam in vita sua ad Deum dulciter, vel propter Deum utiliter ad salutem proximorum fuerat locuta ; quæ omnia centuplicato fructu in Corde divino dulcorata, per emissiones singulorum vulnerum Christi, recompensabantur ipsi. Per vaporem vero mirificum figurabantur omnia desideria quæ ad Dei laudem habuerat, post Deum vel propter Deum, ad salutem universitatis, quam similiter incomprehensibiliter multiplicato effectu, per singula vulnera Domini remetiebantur. Per rorem autem largifluum exprimebatur omnis affectus quem unquam habuit ad Deum vel ad aliquam creaturam propter Deum ; qui etiam ineffabiliter suavissima delectatione per vulnera Dominica, reficiebat animam ejus. Per splendorem igitur clarissimum signabantur diversæ passiones, quas ab infantia usque ad præsens corpore et spiritu pertulerat : quæ supra omnem capacitatem humanam, in unione passionum Jesu Christi nobilitatæ, animam ipsius sanctificabant, et divinæ claritati configurabant.

In tali delectatione cœlestium deliciarum anima illa repausans, nequaquam vice illa expiravit, sed adhuc eminentiora bona sibi a Dilectore suo præparanda aspiravit. Dominus autem rore largifluo suæ divinæ benedictionis omnes præsentis copiose respersit, dicens : « Ego propria benignitate tactus dulcore charitatis intrinsecus, delectabar ut omnes personæ præelectæ mihi Congregationis huic dignantissimæ meæ transfigurationi interessent ; in qua tantum honorem habebunt in cœlis coram omnibus Sanctis meis, quantum illi tres præ cunctis electi Petrus, Jacobus et Johannes,

In divino
Corde verba
Mechtildis
edulcorata.

habent præ cæteris Apostolis ex eo quod transfigurationi meæ in monte meruerunt interesse. » Tunc illa : « Domine, quid hæc tua largiflua benedictio, et copiosa gratiarum infusio, prodesse potest illis, qui per internum saporem hoc non sentiunt ? » Respondit : « Cum alicui conceditur pomarium fructiferum a domino suo, non tamen statim scire potest saporem singulorum fructuum, sed expectare oportet quousque fructus maturescat. Similiter cum alicui dona gratiarum infundo, non statim percipit etiam interioris delectationis saporem, donec per exteriorum virtutum exercitationem, testa terrenæ delectationis penitus confracta, degustare mereatur nucleum internæ suavitatis. » Tunc Conventus, accepta saluberrimæ Domini benedictione, iterato chorum intrans Matutinos complevit.

CAPUT IX.

QUOD SANCTA TRINITAS ET SANCTI ANIMAM
SALUTAVERUNT.

CUM autem cantaretur XII^{um} Responsorium *O lampas*, etc. apparuit anima infirmæ, in conspectu summæ Trinitatis stans, devote pro Ecclesia supplicare. Quam Deus Pater per hæc verba dulciter decantando salutavit dicens : « Ave, electa mea, quæ per exempla sanctæ conversationis vere dici potes *lampas Ecclesiæ quæ rivos*, id est profluvia *fundis olei*, id est orationum in totam latitudinem mundi. » Tunc Filius Dei suavissime intonabat dicens : « Gaude, sponsa mea, quæ vere diceris *medicina gratiæ* ; quia omnibus gratia privatis copiosior restituetur tuis sanctis precibus. » Hinc Spiritus Sanctus concinuit dicens : « Ave, immaculata mea, quæ merito *nutrimentum fidei* vocaberis ;

quia in omnibus cordibus, quæ pie credunt divinæ operationi meæ, quam in te spiritualiter et non corporaliter operor, fidei virtus nutritur et stabilitur. » Dehinc Pater de omnipotentia sua donavit illi, ut omnibus ex humana fragilitate paventibus, et nondum de sua bonitate plene confidentibus, tutelam præstaret securitatis. Spiritus quoque Paraclitus, qui ignis consumens dicitur, contulit illi ut ex fervore suæ divinæ charitatis calorent minus fervidis ministraret. Deinde Filius Dei concessit illi, in unione suæ sanctissimæ passionis et mortis, ut omnibus in peccato languidis conferret medelam. Tunc multitudo sanctorum Angelorum ipsam coram Deo honorifice elevantes, clara voce insimul resonabant: « *Tu Dei saturitas, oliva fructifera, cujus lucet puritas, et resplendent opera.* » In illo verbo, *cujus lucet puritas*, specialiter in ea collaudantes suavissimam quietem, qua Dominus in ipsius anima dignanter requievit. In illo verbo: *et resplendent opera*, omnium operum ejus laudabilissimam et purissimam intentionem. Post hæc, omnes Sancti cantabant: « *Deus palam omnibus revelavit justitiam* », etc.

Respon-
rium
O lampas
Mechtildi
a superis
cantatur.

CAPUT X.

QUOD JESUS CHRISTUS CUM ATTRACTIONE FLATUS EJUS
MIRABILI MODO ILLAM ANIMAM FUTURÆ GLORIÆ COAPTABAT.

INTER Præfationem vero summæ Missæ, iterato velut novæ gloriæ indutus splendore, floriger sponsus Jesus suavissima quadam blanditate delicatis manibus mentum sponsæ delicate apprehendens, faciem ipsius

tam directe contra vultum suum divinum convertit, quod flatum infirmæ directo tramite afflatu suæ divinitatis intrahere videbatur; oculosque suos deificos ipsius opponens oculis, ipsos quodam mirifico suæ divinitatis radio illustravit. Sicque animam illam felicissimam mirabiliter illuminando, fideliterque sanctificando, quodam modo, ut ita dicam, beatificavit, sicque futuræ gloriæ beatitudinis coaptabat.

Vires
consumun-
tur ut tota
in Deum
immergatur.

Inter hæc, illa quæ hæc in spiritu cognovit¹, intellexit quod nondum esset assumenda, donec, virtute divina omnibus viribus penitus consumptis et annihilatis, tamquam aque gutta vini dolio infusa, omni humanitatis insipiditate exuta, ipsi abysso omnis beatitudinis immersa, unus cum eo spiritus effici mereretur. Sicque, licet Conventus jam quinto circa eam solitas orationes peregisset, minime tamen evolavit.

Post Tertiam vero ipsa infirma crura per se sternens, pedes in modum crucifixi Domini sui composuit; dextrum scilicet pedem sinistro superponens. Cumque a circumstantibus pes superpositus deponeretur secus alium, ipsa viriliter retrahens, iterato eum sinistro superponens, palam ostendebat hoc non casu sed devoto perfecisse affectu, ut similitudini unici amatoris sui corpore conformata, simul et gloriæ ipsius mereretur configurari. Sicque Domino pro amore suo in cruce manibus pedibusque confixo ad horam Sextam, vicem pro modulo suo reddens, mediante hora Sexta pedes suos voluntarie consternens, in laudis æternæ sacrificium immolavit. Hinc visus est Dominus tamquam amicus suavissimus membra infirma præmortua dulcissima blanditate contrectare.

1. Illa quæ hæc in spiritu cognovit, est manifeste eadem persona quæ supra, id est, sancta Gertrudis, cujus nunc sunt omnes reliquæ de sancta Mechtilde in hac ultima parte visiones. Quæ sequuntur ab his verbis: *Inter hæc*, usque ad cap. XI. desunt in *Legatus* ubi cætera reperiuntur, sed multum abbreviata.

CAPUT XI.

DE EVOLUTIONE EJUS, ET INTRA COR DIVINUM EJUS SUSCEPTIONE.

I NSTANTE autem hora illa desiderantissima, cum jam omni humanitate exuta, et secundum optimum beneplacitum Dilecti sui perfecte composita, sponsa illa delicata de carcere carnis egressura foret ad thalamum Sponsi imperialis, exurgente Conventu a mensa, et prima Matre monasterii cum quibusdam circumstante, ecce facies infirmæ subito in quamdam suavissimam commutata blanditatem, certissimam internæ suavitatis efficientiam prætendebat; velut advenientes prædilectas sibi in Christo consorores, quas non poterat verbis, motu tamen oris et amicitate vultus suscipiens ad gratulandum sibi super ineffabilibus a Domino impensis sibi beneficiis invitaret. Tunc deliciis affluens Dominus majestatis, solus satians satietas animæ se amantis, sponsam suam lumine divinitatis circumfulgens, totam et perillustrans, ipse Cantor cantorum omnium, suavissima voce omnemque humanam capacitatem supergredienti melodia, Philomenæ suæ, quæ toties ei dulciter cantando, multo magis devota intentione quam sonoritate vocis, Cor ejus divinum allexerat in terris, vicem rependens intonabat: « *Venite vos, benedicti Patris mei, percipite regnum*, etc. commonefaciens eam doni illius prædignissimi, quo per octo annos in eisdem verbis Cor suum divinum donaverat sibi in pignus amoris et securitatis. Hinc blandissime ipsam salutando ait: « Et ubi est xenium meum ¹ ? » Ad quod illa ambabus manibus cor suum ape-

Divinus
cantor
Philomenæ
suæ vicem
rependit.

1. Cf. Part. I. c. 20. II. c. 19. III. c. 37; item *Legatus*, lib. V. c. 4.

Xenium
Cordis
repetitur.

riens, contra Cor dilecti similiter contra se patefacti, et Dominus Cor suum sanctissimum cordi illius applicans, totam eam suæ divinitatis virtute absorptam, gloriæ suæ sociavit. Ubi memor memorum suorum, saltem continua stillicidia de superabundantia deliciarum suarum præcibus suis sanctis nobis obtineat apud eum, cum quo unus spiritus effecta, exultabit in æternum. Amen.

CAPUT XII.

DE GAUDIO ET AUGMENTO MERITI SANCTORUM.

POST hæc, cum commemoratio more solito fieret pro defuncta, apparuit Dominus in majestate suæ gloriæ sedens, et animam defunctæ in sinu suo suavissime repaudentem blandissime delicare. Et dum legeretur: *Subvenite Sancti Dei, succurrite ante Dominum, suscipientes animam ejus*, Angeli cum magna reverentia exurgentes, quoniam eam suscipere necesse non habebant, quam tanta Domini sui dignatione videbant honorifice susceptam et tam magnifice honoratam, coram Domino genua flectentes, ad instar Principum ab Imperatore prædia honorum suorum suscipientium, receperunt merita sua, quæ pridie obtulerant in augmentum meriti dilectæ Christi, quasi ex meritis ejus duplicatâ et mirifice nobilitata. Similiter singuli Sanctorum sigillatim faciebant in Litanis ad invocationem nominis sui. Tunc illa quæ hæc videbat¹, commonuit animam ut oraret pro defectu singulorum specialium amicorum suorum, eo

1. nempe sancta Gertrudis.

affectu quo ipsos dilexerat in hac vita. Cui illa respondit :
 « Ecce jam in luce veritatis tam perspicue agnosco quod
 omnis affectus meus, quem a dāliquem habere potui in terris,
 vix est quasi una gutta ad pelagus totius maris, respectu
 dulcissimi affectus illius, quo divinum Cor ineffabiliter affici-
 tur erga illos; et quod incomprehensibiliter perutili dispo-
 sitione permittit Deus homini defectus aliquos, per quos
 homo frequenter humilietur et exerceatur, sicque de die in diem
 proficiat in salutem; quia nec uno vel minimo cogitatu velle
 possum quidquid aliud quam quod omnipotens sapientia, et
 sapientissima benevolentia dulcissimi et amantissimi Domini
 mei secundum optimum beneplacitum suum circa singulos
 ordinavit. Unde me totam pro tam ordinatissima divinæ pie-
 tatis dispositione in laudes et gratiarum actiones extendo. »

Prima oratio
 ad animam
 per S.
 Gertrudem.

CAPUT XIII.

DE MODO ORANDI DEUM PER HUIUS VIRGINIS MERITA.

SEQUENTI vero die inter Missam, scilicet, *Requiem æter-*
nam, videbatur anima ejus de Corde Dei aureas produ-
 cere fistulas ad omnes, qui specialem ad eam habebant
 devotionem, vel affectum; per quas fistulas sibi de Corde
 divino attrahere deberent quidquid desiderarent. Habebat
 autem quælibet fistula ducillum aureum, per quem his verbis
 ad obtinendum quodcumque desiderarent extrahere debe-
 rent; confidentes quod per talia verba facilius allicere
 possunt divinam benevolentiam ad quæcumque deside-
 rata.

0132
0133
0134

ORATIO DEVOTA SÆPIUS DICENDA PRO DONIS DEI IN
ISTA VIRGINE.

A Deo quid
petendum
per merita
B.M:chtildis

PER amorem quo dilectæ tuæ Mechtildi, vel unquam alicui Electorum tuorum benefecisti, vel benefecisses, si habilitatem in hominibus invenisses, et adhuc facturus es in terris et in cœlis, exaudi me, benignissime Domine Jesu Christe. per merita ipsius et omnium Electorum tuorum.

Ad elevationem vero hostiæ videbatur quod anima illa beata simul cum hostia desideraret offerri Deo Patri, in laudem æternam pro salute universitatis. Unde Unigenitus Dei, qui nihil consuevit desiderio dilectorum suorum denegare, ipsam totam sibi attrahens, et secum Deo Patri offerens, ex illius unione duplicatam salutem omnibus in cœlo, et in terra, ac in purgatorio, Electis suis dignantissime ministravit.

CAPUT XIV.

QUOD UTILE SIT OFFERRE AD OFFERTORIUM CHRISTI MERITA ET
SANCTORUM PRO ANIMABUS.

INTER sequentem etiam Missam, visa est tamquam in Dei Corde residens, per ipsum mellifluum Cor ad modum lyræ suavisonæ, per quatuor chordas suavissimas revolvendo, allicientissimum resonare discantum laudis, gratiarum actionis, querimonix et orationis; scilicet supplementum sufficiens negligentix omnium qui tunc exsequias ejus celebrando præsentibus decantabant; et etiam pro omnibus

in toto mundo qui libenter vellent celebrare, si scirent omnia beneficia sibi gratuito a Deo impensa. Hinc ad Offertorium interrogata quid ex hoc consecuta esset, ut ad Offertorium pro animabus offerret merita Jesu Christi et Sanctorum, illa inclinans se, dimittere videbatur canistra pixidibus plena, porrigens ea animabus in diversis pœnarum locis constitutis. De quibus quælibet pixidem cum magna hilaritate accipiens, mox ut ipsam aperuit, a pœnis omnibus est erepta, et in amœnissimæ requiei mansionem collocata. Per canistra quæ animabus porrexit signabantur suæ virtutes; per pixides vero exercitationes virtutum quibus se per opera exercitavit: ut est humilitas, benignitas, compassio, et similia. Unde cum singula canistra ad singula pœnarum loca dirigeret, animæ ibidem commorantes, quæ aliquid unquam illius virtutis habuerunt in terris, meritis ipsius, de pœnis ad gaudia sunt translata. Sicque ad cumulum gaudii et gloriæ suæ dilectæ, Dominus innumerabilem multitudinem animarum transvexit ad limina cœli. Et quas exigente justitia nondum decebat cœlestibus sociare, ob amorem tamen dilectricis suæ dignatus est amœnis sociare locis beatæ requiei.

Animas
purgatorii
liberat.

CAPUT XV.

QUOD IN DIE TRANSITUS SUI NULLA ANIMA CHRISTIANA
INTRAVIT IN INFERNUM.

Hoc idem de animarum liberatione aliis duabus divinitus est revelatum. Sed et una in Deo pro certo hoc cognovit: quod die illa cum felix anima ejus transiit, ex superabundantia benignitatis dulcissimi Cordis Christi,

nulla in toto mundo ex Christianis ad infernum descendit; quia omnes mali illa die decedentes, aut meritis tam felicis et Deo tam dilectæ animæ pœnitentiam sunt adepti; aut si omnino tam perversi et indurati fuerunt, quod se omni gratia privaverunt, die illa Dominus eos a corpore non permisit exire, ne tam districtum iudicium, in die tantæ solemnitatis et lætitiæ Cordis sui, in aliquam animam desæviret.

CAPUT XVI.

QUOD LAUS DEI-SUPER OMNIA EST QUERENDA, ET PURA
INTENTIONE FACIENDA.

ITEM in una Missarum visa est inter amplexus Domini delicate pausare; quam dum illa quæ hæc videbat¹ alloqui affectaret, Dominus brachia sua distendens, animam parumper dimittebat. Tunc vidit animam ineffabili circumdatam gloria, habentem vestem præclaram, quasi de crystallis factam; quare quædam ut stellæ radiabant, quædam ut specula perspicua erant: quæ singulæ aureis circulis erant inclusæ, et per quamlibet crystallum gemma elucebat. Quædam gemmæ rubei, quædam purpurei, quædam viridis erant coloris; aliæ diversos colores et species præferebant. Hæc vestis desubtus erat serica, et de bonis operibus et virtutibus animæ illius felicitatis erat perfecta. Per crystallos, ejus designabantur opera; per circulos aureos, figurabatur quod omnia sua opera fecit in charitate. Per

Visio de
meritis et
virtutibus
B. Mechtildis

1. Illam quæ hæc videbat opinamur esse Sanctam Gertrudem, quæ quidem solet antea hujusmodi locutione designari, cujus quoque visionum series, post caput XV ubi revelatio duabus personis facta narratur, iterum in his verbis *illa quæ hæc videbat* resumitur, nec jam nisi opere absoluto, cessabit.

gemmas, Christi virtutes quibus suas adjunxerat; quia omnia sua in unione et intentione Christi virtutum faciebat. Et surgens vestem illam in latitudinem tetendit, quasi eam perspiciens, et se in eam specularans; eratque multæ amplitudinis, et tanti splendoris ut totum cœlum nova gloria illustraret. Tantæque dulcedinis tinnitum reddebat, ut cœlum et omnia quæ in eis erant sua resonantia commoveret.

Tunc illa quæ hæc videbat, quid maxime a Congregatione sua vellet, interrogabat. Cui illa respondit: « Super omnia laudem Domini mei desidero, qui me super omne meritum meum in tantum glorificavit et extulit, ut omnia quæ mihi contulit, sola gratuita pietate mihi donasse videatur. Ideoque gratissimum mihi est, ut ipsum pro me sine intermissione laudetis. Ipse denique inter illos me transtulit Sanctos, in quibus maxime sibi complacet, et in quibus excellentissime delectatur, et maxime laudatur. Et ista: « Et qualiter in vobis Deum collaudemus? » Respondit: « Omnia quæ agitis vos, ego cum essem in terris faciebam. Ergo breviter quidquid agitis in unione puræ intentionis et perfecti amoris (facite), quo omnia ad laudem Dei, et fructum universitatis feci, ut verbi gratia, cum intratis Chorum ad adorandum sive cantandum, cogitetis quam pure et ferventer Deo intendebam, et in quantum potestis, me imitari studeatis; similiter cum itis dormitum sive comestum, cogitetis quam pura intentione et ferventi amore commoda corporis mei et usum creaturarum suscepi. Et sic de aliis. Sic omnia vestra pro me in laudem mei Dilectoris cedant; et vobismetipsis proveniet in salutem. » Hinc ista iterum ait: « Et quid ex hoc habetis, quod Deum pro vobis laudamus? » Quæ respondit: « Singularem amplexum et osculum, in quo omne gaudium meum innovatur. » Tunc illa vivit tres radios de Corde Dei per animam ejus tendere in omnes Sanctos, a quibus illi mirabiliter illustrati

Laudem Dei
propter
suam
gloriam
commendat.

Dominus
in hac
anima se
laudari
delectatur.

et jucundati, Dominum per illam animam (a) cœperunt laudare, dicentes: « Laudamus te pro amœnosa pulchritudine sponsæ tuæ, pro amabili placencia tui in ea, pro unione perfecta qua tecum una est effecta. » Cumque ista videret Dominum in his se laudibus plurimum delectare, dixit ad eum: « Mi Domine, et cur in tantum laudari in hac anima delectaris? » Respondit: « Quia in vita sua super omnia laudem meam semper desiderabat: ideo ipsius desiderium quod habuit retinuit, et hanc incessabili laude mea cupio satiare. »

CAPUT XVII.

DE NOMINE ET UTILITATE HUIUS LIBRI, SCILICET *specialis gratiæ*.

HINC ista animam iterum interrogavit, quid gloriæ pro singulari dono gratiæ accepisset. At illa respondit: « Hoc omnem gloriam meam excellit. Incontinentissima enim charitas quæ Deum hominem fecit, hoc donum sua potenti sapientia, et divina dulcedine, et liberalissima benignitate mihi gratis influxit. » Interrogante autem illa: Si carum aut molestum sibi esset quod liber de his conscriptus esset, anima respondit: « Maximum gaudium meum est; quia Dei mei laudem et voluntatem, et utilitatem proximorum ex eo proventuram agnosco. Liber namque ille *lumen Ecclesiæ*¹ vocabitur, quia ipsum legentes, lumine cognitionis

(a) pro anima illa. Edit. Lips.

1. Quod nomen pro elogio libri accipiendum est, non autem pro primario titulo.

illustrabuntur, et cujus sint spiritus ex eo agnoscent, et tristes in eo consolationem invenient. » Quisquis ergo hoc donum diligit. ejus tam veraciter est, sicut illius qui hoc a Deo accipit. Sicut qui donum regis per nuntium suscipit, tam proprie possidet et tantam inde consequitur utilitatem, sicut ille qui hoc a manu regis accipit. In hoc enim dono Deus laudem, gloriam et gratitudinem solus vult habere.

Ista scribi debent ad illustrationem proximi.

CAPUT XVIII.

DE SECURITATE EXSEQUIAS EJUS CELEBRANTIUM.

DEINDE cum ad sepulturam cantaretur Responsorium *Libera me Domine*, visa est attentis precibus Domino supplicare pro omnibus tibi presentibus, et ejus exsequias celebrantibus, ne unquam experirentur æternam mortem. Unde et super hoc a largitate divinæ benignitatis, certam securitatem accipere meruit in promissis. Cum etiam Responsorium *Regnum mundi* cantaretur, ad illud verbum, *quem vidi*, cantabat et ipsa dicens: « Vere vidi eum in divinitate, quem toties in terris aspexi oculis intellectus, quem amavi totis viribus, in quem credidi toto corde, quem dilexi totis affectionibus meis. »

Et conversa ad Conventum ait: « Rogo vos omnes et moneo, quatenus hoc Responsorium libenter cantetis et legatis, quia Dominus Pater in hoc jucundatur, Filius Dei salutatur, Spiritus Sanctus delectatur. Quare putatis quod Dominus per sororem Mechtildim¹ illud vobis legendum

B. Mechtildis Responsorium virginum commendat.

1. Ipsa anima beatæ Mechtildis ita de se loqui videtur.

tradiderit, nisi quia tam inæstimabili gaudio a vobis audire delectatur. » Hinc cum eidem etiam Responsorium *Surge, virgo* cantaretur, visa est coram Domino stare, velut regina decentissima ornata, et ruens in amplexum Domini, caput suum super cor ejus reclinabat. Cui Dominus : « Gaudium et deliciositas Cordis mei, omnia mea tua sunt ; secundum desiderium tuum, omnes adstantes qui tuas peregerunt exsequias, in suis necessitatibus volo exaudire, et eis adstare. »

CAPUT XIX.

QUOD DOMINUS NOSTER JESUS CHRISTUS SUOS DILIGIT
ET CORRIPIT.

POST hæc in festo sanctæ Catharinæ visa est cum Deo per chororum transire et more solito cantantes regere. Quod illa quæ vidit cum miraretur, anima respondit : « Cum vobiscum in choro cantarem totis desideriis et viribus meis, cantu ascendente, vestra simul desideria sursum ad Deum et in Deum trahebã, cantu vero descendente, totis iterum affectionibus gratiam vobis a Deo reportabam ; et hoc facio adhuc incessanter. » Tunc ista ait : « Quid Sororibus vis demandare ? » Quæ respondit : « Gaudete præcordialiter in Dilecto vestro, cujus amor circa vos est tam tenerrimus et diligens, sicut matris ad unicum suum, quem eximio affectu semper vult ut in sinu suo sedeat ; quatenus omnes vias nocivas sibi præcludat. Ita Deus amator vester desiderat ut illi semper inhæreatis et nunquam devietis ; quod dum non facitis, permittit vos affligi ; ad hoc ut vos iterum revo-

cet ; sicut fidelis mater, quæ puerum, dum a se discedit et cadit, verberibus corripit, ut per hoc discat quod a se ulterius non recedat. Et sicut mater in hoc delectatur, ut puer amicabilibus sibi blandiatur verbis, ita et multo amplius amabilis Sponsus vester a vobis audire desiderat verba, in tantum ut divini Cordis sui medullam penetrent. Eia date illi cor vestrum totum, quia ipse vobis Pater, ipse Dominus, ipse sponsus, ipse amicus, et ipse vobis omnia in omnibus erit. » Quod illa divinitus sic intellexit: quia Pater est, debemus ei omne bonum credere; quia Dominus noster est, omnem spem nostram in ipsum ponere: quia sponsus, toto corde et anima ipsum diligere; quia amicus, debemus omnem tribulationem et necessitatem nostram ipsi cum fiducia exponere, et per ipsum solum consolari.

Cœlestis
sponsus
dulcibus
verbis
allicitur.

CAPUT XX.

DE FELICI ANIMA B. COMITIS FUNDATORIS.

HINC infra tricesimum ejusdem, in anniversario scilicet Domni B. ¹. Comitissæ fundatoris Cœnobii, vidit animam ejusdem Comitissæ in splendore mirabili, tunicam habentem purpuream, omnibus virtutibus adornatam, et desuper albam vestem ex rubeo et viridi colore compositam. In rubea parte leones aureis circulis inclusi, de quorum cordibus rosæ pulcherrimæ exeuntes apparebant; in viridi colore omnes virtutes inedicibili opere relucebant. Monile quoque in

1. Burchard I. de Mansfeld. Cf. Part. V. c. 10. Iste defunctus est in die festo sanctæ Lucæ, 13 decembris, juxta notitiam Abbatissæ Sophiæ de Stolberg. » Cf. Documenta ad calcem, n° 2.

Gertrudis
abbatissa
iterum
commenda-
tur.

modum stellæ splendidæ; et amictum ex auro rubeo et purissimo, et desubtus ex argento perspicuo habebat; et in capite suo coronam nimis decoram. Tunc illa quæ hæc videbat ait illi: « Unde Vobis tantarum virtutum tam copiosa varietas. » Cui anima: « Non meis meritis hanc tam magnificam promerui gratiam, sed ex Dei mei pietate et virtutibus dilectæ mihi Congregationis utor. Hanc autem tunicam omnibus virtutibus redimitam, in ascensu magnificæ reginæ, videlicet Domnæ Gertrudis Abbatissæ accepi. Ipsam denique velut regina præpotens, innumeris virtutibus, divitiis, cæleste palatium in insigni gloria intravit; ut de illa dici possit illud Regum: *Et ingressa regina in Hierusalem, etc.* » (III. REG. X. 2.)

« In multo enim tempore, nulla talis et tanta anima, cum tam magnificis virtutibus, et tam variis ornatibus atria cælorum est ingressa. Hoc rubeum et viride vestimentum similiter ex meritis jam dictæ Abbatissæ habeo; quod ex virtutibus suorum subditorum est perfectum. Rubeus color martyrii designat gloriam; quam Religiosi ex vera obtinent obedientia. Quia qui voluntatem propriam libens Deo obtulerit, digniorem et cariorem hostiam quam corporis caput immolat. Per leones, fortia obedientiæ opera; per circulos, vincula obedientiæ; per rosas, patientia quam Religiosi in omnibus operibus habere debent, est expressa. In viridi colore, omnium virtutum viror exprimitur; et hinc mirabilis desuper ornatus, cujuslibet virtutis meritum distincte representat; et hunc decorem ex meritis singularum personarum possideo. quæ in meo claustro Deo deserviunt. Monile hoc, præclarum desiderium prædictæ Abbatissæ designat, quod ideo stellæ præfert similitudinem; quia sicut stella semper in motu est, ita ejus desiderium fuit continuum; et sicut stella purissima est, sic intentio sui desiderii; semper enim et super omnia Dei laudem desiderabat, et proximorum

salutem. In auro et in gemmis, quæ hoc monile adornant, studium et labor sui cordis, quæ habuit ex desiderio, innuuntur. Hoc vero amictum aureum, quod amorem et cognitionem præfiguratur, et hanc amoris coronam nuper, cum illa mirabilis aquila cæli petiit secreta, a Domino ex meritis ipsius accepi. » Tunc illa dixit: « Eia, edicite, quid tunc gaudii habuerunt Sancti. » Anima respondit: « Cum ultimo in infirmitate communicasset, Deo in tantum est unita, ut eam intra Deum in cælo videremus, novusque radius a divinitate progrediens omnes illustravit Sanctos, in quo vidimus et agnovimus omne meritum et dignitatem, quam anima illa felicissima erat perceptura; et exinde in magno et festivo gaudio fuimus nos præparantes. In exitu vero ejus, Dominus suo divino afflatu animam ejus tanta suavitate et blanditate sibi intraxit, ut impossibile sit effari. Sancti etiam omnes a maximo usque ad minimum ibi affuimus. Et dum eam Dominus secum assumeret, omnes Sancti insimul dulcissime jubilando cantabant: *Prudens et vigilans virgo, qualis es cum sponso illo, qui te elegit! Ad illud autem, quam pulchra es, quam mirabilis, quanta luce spectabilis!* anima illa deliciis affluens, velut sponsa de thalamo, a Corde divino processit, stans coram throno amicta divinitate, et tota plena Deo. Cum vero Sancti cantarent: *Thalamo gaudes regio, conjuncta Dei Filio,* Dominus iterum in amplexus suos amantissime eam suscipiens, dulcissime in ejus laudem decantabat: *Ista est speciosa inter filias Jerusalem, sicut vidistis eam, plenam charitate et dilectione, Dei videlicet et proximi; in cubilibus, hoc est in contemplatione; et in hortis aromatum, hoc est, in fructuosa doctrina, qua in cordibus proximi laboravit.* »

Omnes autem Sancti merita sua Deo ad honorem Sponsæ suæ offerebant, inter quos dum ego accederem, Dominus me

De gaudio
Sanctorum
pro gloria
G. Abbatis-
sissæ.

Fundatoris
claustrī
præmium.

dulcissime amplexans, hoc amictum aureum, quod amoris et cognitionis insigne præfert, meritis suæ dilectricis mihi dedit, et amoris coronam capiti meo imposuit; et ex tum majorem cognitionem et amorem semper venerandæ Trinitatis habui, et in æternum sum habiturus. » Hinc ista ait : « Quid splendor hic designat, qui Vos circumdat? » Respondit anima : « In hoc lumine agnosco benignitatem et misericordiam Dei mei erga me; et degusto ejus ineffabilem amorem et dulcedinem, qua me dilexit ab æterno. » Interrogante etiam ista, quid sibi proficeret quod ejus anniversarius festiuis cantibus a Congregatione ageretur in terris, ille respondit : « Dominus meus omnia quæ mihi fiunt, in purgatorium animabus mittit, ex quo plurimæ liberantur; et has animas proprias mihi donat, sicut Imperator qui principibus suis milites tribuit: et hoc mihi perpetuus honor erit in cœlestibus. »

CAPUT XXI.

DE MIRABILI AFFECTIONE DEI ERGA ANIMAM BEATÆ SORORIS
MECHTILDIS.

INTER tricesimum, cum iterum animam beatæ memoriæ M. videret, et eam de gloria sua interrogaret, illa respondit : « Meritum meum et gloriam meam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit. » Quo audito, illa cœpit contristari; sed anima consolabatur eam dicens : « Carissima soror, noli mœrere; cum enim puer patrem

amplecti desiderat, nec ad ipsum patrem præ sua parvitate attingere valet, pater ex affectu nimio et compassione puero se inclinatur, quatenus eum amplexari valeat et osculari. ¹ Sic et benignus Dominus amanti animæ dignanter se inclinans, invisibilia et ineffabilia cœlestium secretorum per similitudines eidem demonstrat. Ego autem in divinitatem sic translata sum, eique felicissime unita, ut quodam modo ab omnipotente omnipotens, a sapientia sapiens, a benignitate benigna effecta; et sic de omnibus, quæ in Deo sunt, bonis ditata. Ideoque omnia quæ mihi his triginta diebus, orationibus, gratiarum actionibus pro me, cæterisque bonis operibus impendistis, Dominus totaliter, ac si ipsi in propria persona fecissetis, acceptavit; et orationes vestras secundum benignissimæ voluntatis suæ beneplacitum exaudivit. Insuper quodcumque pia devotione et credulitate ad sepulcrum etiam prædilectæ sororis meæ petieritis, scitote vos exaudiri; ita ut si illud quod oratis vobis non expediat, clementissima Dei liberalitas in aliud melius et vobis utilius commutabit. » Tunc illa ait: « Habent omnes Electorum animæ hanc de qua dixistis felicissimam cum Deo unionem? » Anima respondit: « Etiam; sed differenter secundum quod hic meruerunt: aliæ majori liberalitate, aliæ cognitione alias præcellunt. Et sic de singulis. »

Mechtildis
anima
perfectio-
num Dei fit
particeps.

1. Hic adductum pueri et patris exemplum formam Gertrudi solitam in suis revelationibus feliciter in memoriam revocat.

CAPUT XXII.

QUOD HÆC ANIMA BEATÆ VIRGINI MARIÆ IN VIRTUTIBUS ALIQUA-
LITER SIMILETUR.

INTER Missam vero, cum gloriosa Virgo Maria eidem appa-
reret, requisivit ab ea si hæc felix anima in aliquo ei
similis esset. Cui benigna Virgo Maria respondit : « Etiam ;
in cunctis virtutibus mihi multum similiari videtur, specia-
liter tamen in septem. Scilicet in humilitate præcipua : pro
nihilo enim se habuit et nulli se prætulit ; et pro eo Domi-
nus eam inter summos transtulit Sanctos. Secundo in puri-
tate et munditia cordis, et vitæ innocentia, pro quibus nunc
his qui Deo proximi sunt et maxime in ejus cognitione vigent
sociatur. Tertio in fideli amore, pro quo omne bonum, quod
anima capere potest, potiori modo eam influit, scilicet gau-
dium, lætitia, honor et beatitudo. Quarto, in desiderio laudis
Dei, quo in omni quod potuit Dei laudem in terris quæsivit et
promovit. Et propterea inter eos translata est, qui Deum in
maximo laudant delectamento, omnemque laudem seu gra-
tiarum actionem pro ea factam, ac si ipsi oblata sit, Dominus
computabit. Insuper omnia desideria sua quæ non impleta
sunt vult adimplere. Quinto in misericordia et compassione,
pro quibus hunc accepit honorem, quod omnes eam invocan-
tes in suis necessitatibus potest adjuvare. Sexto in benigni-
tate et gratitudine ; idcirco eam modo Deus influit, velut fon-
tem, in cujus redundantia omnes Sancti singulari jucunditate
perfusi pro ea Dominum benedicunt. Septimo, in familiari
unionem, pro qua adhuc Deo familiaris consociatur ; insuper
et hoc speciali meruit prærogativa, ut omnes qui Deum ado-

In septem
B. Mariæ
assimilatur.

12/260 2x

raverint per amorem mutuum, quo Deus eam et ipsa Deum dilexit, dignanter velit exaudire. » Et adjecit : « Ex illa die qua Deus matrem vestram quam ut animam vestram dilexistis subtraxit, in ea fide et amore quo me sibi in matrem elegit, vos mihi commendavit : unde omne studium meum est, quomodo vos, ut decet, Filii mei sponsas adornem. Nunc autem pro eo quod hanc consolatricem vestram vobis abstulit, seipsum vobis in consolatorem cum omni quod ipse est redonavit. »

QUI SIT BENEDICTUS PER INFINITA SÆCULA
SÆCULORUM. AMEN.

EXPLICIT PARS SEPTIMA

BLB Karlsruhe

43 03393 7 031

43 03393 7 031

BLB Karlsruhe

